

**ZAKON O PRENOSU IN IZVAJANJU NEKATERIH PRAVNIH AKTOV EU S PODROČJA
MIGRACIJ IN MEDNARODNE ZAŠČITE**

PREDLOG

EVA: 2025-1711-0003

I. UVOD

1. Ocena stanja in razlogi za sprejetje predloga zakona

1. 1. Uvodna predstavitev ocene stanja in razlogov za sprejem zakona

Begunska kriza med letoma 2015 in 2016 je razkrila velike pomanjkljivosti skupnega evropskega azilnega sistema, zaradi česar se je izrazila potreba po novem, trajnem evropskem okvirju za upravljanje azila in migracij ter ustrezno odzivanje na migracijske izzive v običajnih in kriznih razmerah, ob migracijskih pritiskih in v primeru višje sile. Evropska komisija je zato 4. maja in 13. julija 2016 predložila sveženj sedmih zakonodajnih predlogov za reformo skupnega evropskega azilnega sistema, ki je obsegala predlog za prenovitev dublinske uredbe in predlog za prenovitev uredbe Eurodac, predlog uredbe o ustanovitvi Agencije Evropske unije za azil (v nadaljevanju: EUAA), predlog uredbe o vzpostavitvi skupnega postopka za mednarodno zaščito v EU, predlog uredbe o pogojih za azil, predlog za prenovitev direktive o pogojih za sprejem in predlog uredbe o vzpostavitvi okvira Unije za preselitev.

Prvi paket predlogov je predvideval, da bi naj sistem za dodeljevanje prošelj za azil državam članicam postal pravičnejši, učinkovitejši in bolj trajnosten. Predlogi so bili namenjeni tudi boljšemu upravljanju azilnega sistema in učinkovitejšemu obravnavanju nedovoljenih migracij, preoblikovanju obstoječega Evropskega azilnega podpornega urada (EASO) v EUAA, in nadgradnji podatkovne zbirke evropskega avtomatskega sistema za identifikacijo prstnih odtisov (Eurodac). Namen drugega paketa predlogov je bil oblikovati učinkovito, pravično in humano azilno politiko, ki lahko učinkovito deluje tako v času običajnega kot v času velikega migracijskega pritiska. V ta namen je za vzpostavitev bolj učinkovitega in skladnega azilnega sistema potreben skupen in usklajen sklop pravil na ravni EU. Evropska komisija je zato predlagala vzpostavitev skupnega postopka za mednarodno zaščito, enotne standarde za zaščito in pravice, ki se priznavajo upravičencem do mednarodne zaščite, ter nadaljnje usklajevanje pogojev za sprejem v EU. Ti predlogi bi naj na splošno poenostavili in skrajšali azilni postopek in odločanje, prisilce za azil odvrčali od sekundarnih gibanj ter povečali možnosti za vključitev upravičencev do mednarodne zaščite.

Evropska komisija je nato septembra 2020 predstavila Pakt o migracijah in azilu (v nadaljevanju: Pakt), s katerim je želela nadomestiti ali dopolniti predloge za nov skupni evropski azilni sistem iz leta 2016. Spremljalo ga je pet zakonodajnih predlogov (uredba o upravljanju azila in migracij; uredba o azilnem postopku; uredba Eurodac; uredba o preverjanju na zunanjih mejah; krizna uredba) in štiri priporočila (načrt za pripravljenost na migracije in migracijske krize; sodelovanje pri operacijah, ki se izvajajo s plovili, ki jih imajo v lasti ali upravljajo zasebni subjekti za iskanje in reševanje; izvajanje pravil EU o opredelitvi in preprečevanju pomoči pri nedovoljenem vstopu, tranzitu in prebivanju; zakonite poti do zaščite v EU).

Pakt predstavlja celovit in nadgrajen pristop k upravljanju migracij in azila, s krepitvijo in povezovanjem ključnih politik EU na področju migracij, azila, upravljanja meja in vključevanja. Na novo uvaja sistematično in strateško upravljanje z migracijami in azilom na EU ravni, vzpostavlja nove, okrepljene in povezane postopke preverjanja na zunanjih mejah, azila in vračanja ter krepki jamstva za ranljive kategorije, nadgrajuje standarde sprejema prosilcev za mednarodno zaščito, vzpostavlja uravnotežena pravila odgovornosti in sistematično uvaja solidarnostne ukrepe, vzpostavlja okvir odzivanja v kriznih situacijah, v primeru višje sile in instrumentalizacije ter okvir EU za preselitev. Rok za implementacijo pakta je dve leti od uveljavitve zakonodajnih aktov, t. j. julija 2026.

V ta namen je bila ustanovljena Delovna skupina vlade za koordinacijo, usmerjanje in izvajanje aktivnosti za implementacijo Pakta o migracijah in azilu, katere delo je nadalje razdeljeno v podskupine, med drugim tudi podskupino za zakonodajo, ki je pripravila nov zakonodajni akt, ki zajema tako prenos direktive kot tudi ureditev izvajanja uredb iz Pakta. Le te so naštetje in opisane v nadaljevanju.

- **Direktiva (EU) 2024/1346** Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o standardih za sprejem prosilcev za mednarodno zaščito (UL L, 2024/1346, z dne 22. 5. 2024; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2024/1346/EU) določa poleg standardov za sprejem prosilcev za mednarodno zaščito v državah članicah tudi možnosti pridržanja in omejitve gibanja prosilcev. V direktivi so posebej naslovljene osebe s posebnimi potrebami glede sprejema, za katere se predvideva

določena posebna jamstva in garancije, poleg tega so posebej izpostavljeni mladoletniki in mladoletniki brez spremstva. Poleg navedenega direktiva določa tudi obveznost priprave kontingentnega načrta.

- **Uredba (EU) 2024/1347** Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite ter spremembi Direktive Sveta 2003/109/ES in razveljavitvi Direktive 2011/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta (UL L, 2024/1347, z dne 22. 5. 2024; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1347/EU) določa standarde za izpolnjevanje pogojev državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva, da se jim prizna status upravičencev do mednarodne zaščite; enotni status beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, vključno z odvzemom in prenehanjem; ter vsebino pravic priznane mednarodne zaščite in obveznosti upravičencev do mednarodne zaščite.

- **Uredba (EU) 2024/1348** Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi skupnega postopka za mednarodno zaščito v Uniji in razveljavitvi Direktive 2013/32/EU (UL L, 2024/1348, z dne 22. 5. 2024; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1348/EU) podrobneje določa skupni postopek za priznanje in odvzem mednarodne zaščite, vključno z mejnim postopkom in postopki, ki se nanašajo na ponovne prošnje. Poleg tega ureja zahteve in pogoje glede izvajanja osebnih razgovorov, zagotavljanje pravnega svetovanja ter pravne pomoči in zastopanja, posebna jamstva ter zdravniški pregled in ugotavljanje starosti. Pomembna je določba, ki se nanaša na zadostne zmogljivosti na ravni Unije in države članice, vključno z ukrepi, ki se uporabijo, kadar so zadostne zmogljivosti države članice zapolnjene, ter tudi določbe, ki se nanašajo na koncepte varnih držav.

- **Uredba (EU) 2024/1349** Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi postopka vračanja na meji in spremembi Uredbe (EU) 2021/1148 (UL L, 2024/1349, z dne 22. 5. 2024) določa postopek vračanja Evropske unije na zunanji meji EU, ki se uporablja za državljane držav zunaj EU in osebe brez državljanstva, katerih prošnje so bile zavrnjene v okviru postopka na meji.

- **Uredba (EU) 2024/1350** Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi okvira Unije za preselitev in humanitarni sprejem ter spremembi Uredbe (EU) 2021/1147 (UL L, 2024/1350, z dne 22. 5. 2024; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1350/EU) določa okvir Unije za preselitev in humanitarni sprejem državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva na ozemlje držav članic z namenom, da se jim v skladu s to uredbo prizna mednarodna zaščita ali humanitarni status na podlagi nacionalnega prava, ki podeljuje pravice in obveznosti, enakovredne tistim iz členov 20 do 26 ter 28 do 35 Uredbe (EU) 2024/1347 za upravičence do subsidiarne zaščite. Poleg tega določa pravila za sprejem, v okviru preselitve ali humanitarnega sprejema, državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva na ozemlje držav članic z namenom izvajanja te uredbe.

- **Uredba (EU) 2024/1351** Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o upravljanju azila in migracij, spremembi uredb (EU) 2021/1147 in (EU) 2021/1060 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 604/2013 (UL L, 2024/1351, z dne 22. 5. 2024; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1351/EU) določa skupni okvir za upravljanje azila in migracij v Uniji ter za delovanje skupnega evropskega azilnega sistema; vzpostavlja mehanizem solidarnosti; ter določa merila in mehanizme za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito.

- **Uredba (EU) 2024/1356** Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o uvedbi preverjanja državljanov tretjih držav na zunanjih mejah ter spremembi uredb (ES) št. 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 in (EU) 2019/817 (UL L, 2024/1356, z dne 22. 5. 2024; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1356/EU) vzpostavlja preverjanje na zunanjih mejah držav članic državljanov tretjih držav, ki so, ne da bi izpolnjevali pogoje za vstop iz člena 6 Uredbe (EU) 2016/399, prestopili zunanjo mejo na nedovoljen način, med mejno kontrolo zaprosili za mednarodno zaščito ali so se izkrkali po operaciji iskanja in reševanja, preden se napotijo na ustrezen postopek ter preverjanje državljanov tretjih držav, ki nezakonito prebivajo na ozemlju držav članic in ni znakov, da je bilo za te državljane tretjih držav že opravljen nadzor na zunanjih

mejah, preden se napotijo na ustrezeni postopek. Uredba določa tudi neodvisen spremljevalni mehanizem v vsaki državi članici, da se med preverjanjem spremlja skladnost s pravom Unije in mednarodnim pravom.

- **Uredba (EU) 2024/1358** Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi sistema Eurodac za primerjavo biometričnih podatkov za učinkovito uporabo uredb (EU) 2024/1351 in (EU) 2024/1350 Evropskega parlamenta in Sveta ter Direktive Sveta 2001/55/ES in za ugotavljanje istovetnosti nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva, o zahtevah organov preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj držav članic in Europola za primerjavo s podatki iz sistema Eurodac za namene preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, o spremembi uredb (EU) 2018/1240 in (EU) 2019/818 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 603/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L, 2024/1358, z dne 22. 5. 2024; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1358/EU) vzpostavlja sistem pod imenom Eurodac, v katerega se zapisuje z uredbo določene podatke za posamezne kategorije.

- **Uredba (EU) 2024/1359** Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o ravnanju v kriznih razmerah in primeru višje sile na področju migracij in azila ter spremembi Uredbe (EU) 2021/1147 (UL L, 2024/1359, z dne 22. 5. 2024; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1359/EU) podrobneje obravnava izredne krizne razmere, vključno z instrumentalizacijo, in primere višje sile na področju migracij in azila v Uniji z začasnimi ukrepi. Določa okrepljene solidarnostne in podporne ukrepe, ki nadgrajujejo Uredbo (EU) 2024/1351, ob zagotavljanju pravične delitve odgovornosti, ter začasna posebna pravila, ki odstopajo od pravil iz uredb (EU) 2024/1351 in (EU) 2024/1348.

Del Pakta je tudi **Uredba (EU) 2024/1352** Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o spremembi uredb (EU) 2019/816 in (EU) 2019/818 za uvedbo preverjanja državljanov tretjih držav na zunanjih mejah (UL L, 2024/1352, z dne 22. 5. 2024), za katero izvajanja na nacionalni ravni ni treba dodatno urejati, zato ni zajeti v zakonodajnem predlogu.

Do sedaj je bila mednarodna zaščita celovito urejena v sklopu Zakonu o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo, 54/21 in 42/23 – ZZSDT-D; v nadaljevanju: ZMZ-1), ki je v slovenski pravni red prenašal pravo Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: EU) ter uskladi slovensko zakonodajo glede mednarodne zaščite z zakonodajo preostalih držav članic EU v smislu vzpostavljanja skupnega evropskega azilnega sistema. ZMZ-1 je tako prenesel dve direktivi EU, in sicer Direktivo 2013/32/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o skupnih postopkih za priznanje ali odvzem mednarodne zaščite (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2013/32/EU) in Direktivo 2013/33/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o standardih za sprejem prosilec za mednarodno zaščito (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2013/33/EU), poleg tega pa omogočil izvajanje Uredbe (EU) št. 604/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o vzpostavitvi meril in mehanizmov za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, ki jo v eni od držav članic vloži državljan tretje države ali oseba brez državljanstva (v nadaljnjem besedilu: Uredba 604/2013/EU). V letu 2023 je pristojni organ pričel z novelo ZMZ-1, a ga je zaradi sprejetja Pakta ustavil in pričel s pripravo novega zakona.

1. 2. Statistični podatki

Republika Slovenija kot polnopravna članica EU od 1. maja 2004 dalje intenzivno spremlja tako razvoj kot tudi trende glede naraščanja ali zmanjševanja števila vloženih prošenj za azil oziroma mednarodno zaščito.

V Republiki Sloveniji je število prošenj za azil od vključitve v EU do leta 2006 naraščalo, in sicer od 1 208 vloženih prošenj za azil v letu 2004, do 1 674 vloženih prošenj v letu 2005. V letu 2006 pa je bil opazen izrazit upad števila vloženih prošenj, in sicer je bilo vloženih 579 prošenj, kar je 65 odstotkov manj glede na leto poprej. Trend upadanja števila prošenj za azil je bil v letih 2005 in 2006 opazen tudi v EU. Po številu vloženih prošenj za azil je bilo največ prosilcev za azil iz območja nekdanje Jugoslavije, predvsem iz Srbije in Črne Gore. V letu 2006 je bilo teh 48 odstotkov od vseh vloženih prošenj za azil. Sledili so prosilci za azil iz Turčije, Bosne in Hercegovine, Albanije in Makedonije.

V letu 2009 smo še vedno beležili trend upadanja števila prošenj za mednarodno zaščito, in sicer sta bili vloženi 202 prošnji, v letu 2008 260 prošenj, v letu 2007 pa 434 prošenj za mednarodno zaščito. Največ prosilcev je bilo še vedno državljanov nekdanje Jugoslavije, skupno so predstavljali skoraj polovico prosilcev. Med ostalimi prosilci je bilo največ državljanov Turčije, Afganistana in Nigerije. Leta 2011 se je v primerjavi z letom 2010 število prošenj za mednarodno zaščito povečalo, in sicer je bilo leta 2010 211 novih prošenj, leta 2011 pa 307, kar predstavlja povečanje števila prošenj za 45 odstotkov.

Če je bilo v letu 2009 še vedno največ prosilcev iz držav nekdanje Jugoslavije, lahko v nadaljnjih letih, vse od leta 2010, govorimo o drugačni strukturi prosilcev za mednarodno zaščito glede na državo izvora. V letih 2010 do 2014 je bilo tako največ prosilcev za mednarodno zaščito iz Turčije, Afganistana, Pakistana, Sirije, Kosova, Alžirije, sledili so jim prosilci iz Bosne in Hercegovine, Tunizije in Somalije.

V primerjavi z letom 2011, ko je bilo vloženi 307 novih prošenj za mednarodno zaščito, so bile v letu 2012 sprejete 304 prošnje, v letu 2013 272 prošenj in v letu 2014 385 prošenj, kar je za skoraj 30 odstotkov več kot leta 2013.

V drugi polovici leta 2015 in v začetku leta 2016 se je Republika Slovenija znašla pod izrednim migracijskim pritiskom. Od sredine oktobra 2015 do zaprtja avstrijske meje v začetku marca 2016 je v Republiko Slovenijo vstopilo skoraj pol milijona migrantov in beguncev. Večina jih sicer v Republiko Slovenijo ni ostala oziroma zaprosila za mednarodno zaščito, vendar pa od leta 2015 naprej lahko govorimo o trendu naraščanja števila prošenj za mednarodno zaščito. Kljub navedenemu je bilo v letu 2015 vloženi le 277 prošenj.

Od leta 2016 se zaznava porast števila prošenj. V letu 2016 je za mednarodno zaščito zaprosilo 1 308 oseb, v letu 2017 1 476, v letu 2018 pa kar 2 875 oseb. V primerjavi z letom 2017 je število prošenj poraslo za skoraj 95 odstotkov, v primerjavi z letom 2016 pa to pomeni skoraj 220-odstotno povečanje. V teh treh letih je bilo največ prosilcev iz Afganistana, Alžirije, Pakistana, Iraka, Irana, Sirije, Turčije, Maroka in Eritreje.

Podatki o rešenih prošnjah za mednarodno zaščito od leta 2010 kažejo visok delež ustavitve postopka za pridobitev mednarodne zaščite. Le v letih 2012 in 2015 je bil delež ustavitve postopka nižji od pet odstotkov, medtem ko je bil delež ustavitve postopka za mednarodno zaščito v letu 2018, ko je bilo vloženi največ prošenj za mednarodno zaščito vse od leta 2004, kar 82-odstoten. Podatki kažejo, da visok delež prosilcev, ki za mednarodno zaščito zaprosi v Republiko Slovenijo, to zapusti še pred končanjem postopka. Sekundarna gibanja prosilcev za mednarodno zaščito potekajo večinoma iz Republike Slovenije v druge države EU.

V letu 2019 je za mednarodno zaščito v Republiko Slovenijo zaprosilo 3 821 oseb. Največ prosilcev je bilo državljanov Alžirije (1 060), Maroka (741), Pakistana (540) in Afganistana (433). V primerjavi z letom 2018 je upadlo število prosilcev za mednarodno zaščito iz Sirije in Pakistana, medtem ko smo zaznali več prošenj za mednarodno zaščito državljanov Alžirije in Maroka. V letu 2019 je bila mednarodna zaščita priznana 85 osebam, od tega je bil 81 osebam priznan status begunca, štirim pa status subsidiarne zaščite.

V zadnjih letih se je število vloženi prošenj za mednarodno zaščito v Republiko Slovenijo še dodatno povečalo. Tako je bilo leta 2020 vloženi 3 548 prošenj za mednarodno zaščito, leta 2021 pa že 5 301. Tudi v letu 2022 beležimo trend povečevanja števila vloženi prošenj za mednarodno zaščito, saj je bilo do 30. 9. 2022 vloženi že 5 452 prošenj. V letu 2021 se je število vloženi prošenj za mednarodno zaščito v primerjavi z letom 2020 povečalo za 49 % in 100 % glede na povprečje zadnjih petih let. V letu 2022 (januar–september) pa v primerjavi z enakim obdobjem lani (3 196) za dobrih 70 %.

Podoben trend kot v letu 2019 se je nadaljeval tudi v letu 2020, ko je bila 35 % prošenj vloženi s strani državljanov Maroka, sledili državljani Pakistana (14 %) in Alžirije (9 %), je kar skupno predstavljalo kar 58 % vseh vloženi prošenj za mednarodno zaščito. V letu 2021 se je spremenil trend držav, iz katerih prihajajo prosilci za mednarodno zaščito saj je bilo daleč največ, kar 50 %, državljanov Afganistana, sledili pa so državljani Pakistana (9 %) in Irana (6 %).

V letu 2022 je v primerjavi s prejšnjimi leti opazna sprememba v državljanstvu oseb, ki zaprosijo za mednarodno zaščito. Pojavila so se nova državljanstva – osebe iz Indije, Kube, Burundija in drugih afriških držav, ki so pot v Evropo našle prek Srbije, ki za njihov vstop ne zahteva vizuma. Iz podatkov za leto 2022 tako sledi, da je bilo največ prošenj vloženi s strani državljanov Afganistana (19 %), sledijo pa jim državljani Indije (13 %) in Bangladeša (12 %).

V zadnjih letih se s povečevanjem nezakonitih prehodov na zahodni balkanski poti v Sloveniji beleži porast števila izraženih namer za mednarodno zaščito, posledično pa tudi prošenj za mednarodno zaščito. Razmerje med številom vloženi namer in številom vloženi prošenj se je najbolj povečalo leta 2023, ko je bilo izraženih namer za mednarodno zaščito 8,1 enkrat več kot pa vloženi prošenj. Leta 2023 je bilo tako zabeleženih 60 587 nezakonitih prehodov meje, od tega 58 193 na meji s Hrvaško. Število urejenih vstopov na meji s Hrvaško je bilo za 84,1 % višje od števila nezakonitih vstopov na zunanji schengenski meji (31 605). Skoraj 30 % obravnavanih vstopov je bilo državljanov Afganistana, sledili so državljani Maroka (15 %) in Pakistana (95 %). Leta 2023 je bilo zabeleženih skupno 58 757 izrazov namere za vložitev prošnje za mednarodno zaščito, kar je 86,8-odstotno povečanje v primerjavi z letom 2022, ko je bilo zabeleženih 31 456 izrazov namere. Uradno je bilo vloženi 7271 prošenj za mednarodno zaščito, kar pomeni, da je 80 % oseb, ki so izrazile namero zaprositi za mednarodno zaščito, zapustilo Slovenijo pred uradno vložitvijo prošnje. 79 % vseh uradno vloženi prošenj so vložili državljani Maroka, sledijo državljani Alžirije, Pakistana in Rusije. V letu 2024 se je zmanjšalo število nedovoljenih vstopov, in sicer za 24% v primerjavi z letom 2023. Posledično se je zmanjšalo tudi število izraženih namer za podajo prošnje za mednarodno zaščito ter število vložni prošenj za mednarodno zaščito. Kljub temu ostaja število prošenj za mednarodno zaščito, vloženi v letu 2024, nad povprečjem zadnjih šestih let. Enako kot v letu 2023 je bilo največ prošenj vloženi s strani državljanov Maroka (63 % vseh vloženi prošenj), sledili pa so jim državljani Alžirije (8% vseh vloženi prošenj) in državljani Afganistana (7% vseh vloženi prošenj). Trend nakazuje, da se je že v letu znatno zmanjšalo število prošenj, ki so jih vložili državljani Afganistana, ki so bili prva država izvora v letih 2021 in 2022. Leta 2023 je za mednarodno zaščito zaprosilo 7092 moških, kar je 98 % vloženi prošenj, in 169 žensk, kar je 2 % vloženi prošenj. Večina prosilcev je bila v starostni skupini od 18 do 34 let (84 % vseh vloženi prošenj). Podobna demografska struktura prosilcev je bila zabeležena tudi v letu 2024, ko je prošnjo podalo 5.404 (96% vseh vloženi prošenj) moških ter 203 žensk (4% vseh vloženi prošenj). Večina prosilcev je pripadala enaki starostni skupini tj. od 18 - 34 let (79% vseh vloženi prošenj). Kljub splošnemu povečanju števila vloženi prošenj za mednarodno zaščito se je število prošenj mladoletnikov brez spremstva leta 2023 v primerjavi z letom 2022 zmanjšalo za 81 %. V letu 2024 se je trend obrnil, saj se je, kljub zmanjšanju števila vloženi prošenj za mednarodno zaščito, število obravnavanih mladoletnikov brez spremstva ponovno povečalo. Od skupnega števila mladoletnih otrok prosilcev za mednarodno zaščito (skupaj so mladoletniki vložili 239 prošenj) je bilo 59 % mladoletnikov brez spremstva, ki so v Republiko Slovenijo prišli brez staršev ali drugih zakonitih zastopnikov.

V letu 2023 in v letu 2024 se je nadaljeval trend nedovoljenih odhodov kot pobegov iz Republike Slovenije, zaradi česar je bilo v letu 2023 zaključenih 34 % postopkov tovrstnih postopkov, medtem ko je njihovo število v letu 2024 naraslo, tako da je bilo zaključenih 54 postopkov. V letu 2023 se je izrazito povečalo število vloženi prošenj, za katere je bilo ugotovljeno, da je zanje odgovorna druga država članica EU (dublinski postopek). Takih primerov je bilo v letu 2023 4096 ali 85 % več kot v prejšnjem letu. V letu 2024 pa se je beležil upad omenjenih primerov, in sicer je bilo takih primerov 2.387 oz. 40 % vseh rešenih prošenj.

V primerjavi z letom 2022 se je število vsebinskih odločitev povečalo za 15 %, vendar so na splošno predstavljale le 4,2 % vseh rešenih zadev. V letu 2024 je število vsebinsko odločitev še naraslo, tako da je ob koncu leta predstavljalo 6,5% vseh rešenih postopkov. Kljub povečanju števila vloženi prošenj za mednarodno zaščito se je čas, potreben za sprejetje vsebinske odločitve, skrajšal, tako da je leta 2023 v povprečju trajal 115 dni (148 dni leta 2022 in 210 dni leta 2021). Povprečno trajanje vseh postopkov je leta 2023 znašalo 45 dni in se je nekoliko podaljšalo glede na 40 dni leta 2022, predvsem zaradi določitve pristojnosti druge države članice EU za obravnavo prošnje. Leta 2023 je Republika Slovenija drugim državam članicam EU poslala za 140 % več prošenj za prevzem pristojnosti za obravnavanje prošenj za mednarodno zaščito kot leta 2022. Leta 2023 so države članice EU prevzele odgovornost za obravnavo prošenj v 4.310 primerih oziroma 96,33 %, kar je bistveno več kot leta 2022 (71,22 %).

Nastanitev prosilcev za mednarodno zaščito se zagotavlja v azilnem domu in njegovih izpostavah, in sicer v Ljubljani na dveh lokacijah (zmogljivost 720 in 90) ter v Logatcu (zmogljivost 450). Mladoletniki brez spremstva so nastanjeni v posebni obliki, njim namenjeni obliki nastanitve v Postojni.

Leta 2020 je Republika Slovenija priznala 89 statusov mednarodne zaščite, kar se je v letu 2021 zmanjšalo za 81 % (17 oseb). V letu 2022 je spet naraslo na 203 osebi, predvsem zaradi prihoda državljanov Ukrajine (od 203 je bilo kar 158 oseb državljanov Ukrajine), od tega 39 statusov begunca in 164 statusov subsidiarne zaščite. V letu 2023 je bilo priznanih 129 statusov mednarodne zaščite, od tega 74 statusov begunca in 55 statusov subsidiarne zaščite. Tudi v letu 2023 je bilo največ statusov mednarodne zaščite priznanih državljanom Ukrajine (52). V letu 2024 je bilo pa podeljenih 150 statusov begunca in 34 statusov subsidiarne zaščite. Največ statusov mednarodne zaščite je bilo podeljenih državljanom Burundija.

Od leta 1995 do konca marca 2025 je bilo v Republiki Sloveniji vloženi 56.389 prošelj za mednarodno zaščito, od tega je bilo vsebinsko obravnavanih 5.831, mednarodna zaščita pa je bila priznana 1 525 osebam.

Na ravni EU je bilo v letu 2015 vloženi skoraj 1,4 milijona prošelj za mednarodno zaščito, kar je bilo najvišje število od leta 2008 (ko se je pričelo skupno zbirati podatke na ravni EU). Konec leta 2015 je število oseb, ki so čakale na odločitev v zvezi s svojo prošnjo za mednarodno zaščito v državah EU+, preseglo milijon. Delež nerešenih prošelj se je v primerjavi z letom 2014 več kot podvojil.

Leta 2016 je bilo v EU+ državah vloženi skoraj 1,3 milijona prošelj za mednarodno zaščito, kar je za sedem odstotkov manj kot v letu 2015. Leta 2017 je bilo v državah EU+ vloženi 728 470 prošelj za mednarodno zaščito, kar je pomenilo 44-odstotni upad v primerjavi z letom 2016, vendar so številke ostajale na višji ravni kot pred begunsko krizo leta 2015. Podoben trend je sledil tudi v letu 2018, ko je bilo vloženi 664 480 prošelj za mednarodno zaščito, kar je pomenilo upad njihovega števila že tretje leto zapored, tokrat za 10 odstotkov, pri čemer je bilo število vloženi prošelj v državah EU+ podobno kot leta 2014, ko je bilo vloženi 662 165 prošelj.

V letu 2019 je bilo v EU+ državah vloženi skoraj 740 000 prošelj za mednarodno zaščito, kar predstavlja 11-odstotno povečanje v primerjavi z letom 2018. Leto 2019 predstavlja prvo leto po migracijski krizi v 2015, ko je število prošelj pričelo ponovno naraščati. Največje države prejemnice, kot so Francija, Grčija in Španija, so tako v letu 2019 prejele več prošelj kot v času migracijske krize (podobna situacija je v Republiki Sloveniji). Največ prošelj na evropski ravni je bilo vloženi s strani državljanov Sirije (že šesto leto zapored), povečalo pa se je število prošelj s strani državljanov Afganistana in Venezuele. V primerjavi s prejšnjim letom je naraslo tudi število prošelj državljanov Moldavije, DR Konga, Kitajske in Turčije.

V letu 2020 se je zaradi omejitev, povezanih s pandemijo covid-19, število prošelj na ravni EU zmanjšalo na približno 461 300 oziroma za 31 % v primerjavi z letom 2019. Največ prošelj je bilo vloženi v Nemčiji, Franciji in Španiji, glede na državljanstvo pa s strani državljanov Sirije, Afganistana, Venezuele, Kolumbije in Iraka. V letu 2021 se je nato število prošelj povečalo za tretjino, na približno 617 800, in sicer največ na račun povečanega števila prošelj s strani državljanov Sirije in Afganistana. Sledili so državljani Pakistana, Turčije in Bangladeša. Največ prošelj je bilo vloženi v Nemčiji, Franciji, Španiji, Italiji in Avstriji, medtem ko je bilo glede na število prebivalcev največ prošelj vloženi na Cipru, Avstriji, Malti, Grčiji in Sloveniji. V slednji skupini držav, razen Grčiji, je bilo število prošelj največje po letu 2014, kar je bila posledica povečanja števila prosilcev iz Afganistana po prevzemu države s strani talibanov v avgustu 2021.

V letu 2022 se je nadaljeval povečan pritisk na zunanje meje EU, kjer je že drugo leto zapovrstjo opazen trend povečanja prihodov. Frontex je na podlagi preliminarno prejetih podatkov poročal o povečanju za 64 % v primerjavi z letom 2021 (pri čemer niso zajeti podatki prihodov razseljenih oseb iz Ukrajine). V letu 2022 je bilo vloženi okoli 995.000 prošelj za mednarodno zaščito, kar je za eno polovico več kot v 2021 in za dve petini več kot pred pandemijo Covid v 2019, poleg tega pa je v EU+ državah registriranih 4 milijone ljudi na podlagi Direktive 2001/55/ES.

V preteklem letu je bilo več prošenj za mednarodno zaščito vloženih v skoraj vseh EU+ državah (z izjemo Malte, Litve, Lihtenštajna in Latvije). Medtem ko številke na ravni EU+ ostajajo še vedno pod ravni leta 2015, je število prošenj v nekaterih državah EU+ preseglo zabeležene vrednosti, pri čemer so najbolj izpostavljene Francija, Španija in Avstrija, ki jim sledijo Ciper, Bolgarija, Irška, Hrvaška, Romunija, Slovenija, Estonija, Portugalska in Latvija. Nizozemska, Belgija, Švica, Poljska, Finska, Norveška, Danska in Slovaška pa so v letu 2022 beležile največ prošenj od leta 2016, pri čemer EU+ države zaenkrat povečanje pripisujejo večjemu številu oseb iz Ukrajine, ki so namesto za začasno zaščito zaprosile za mednarodno zaščito.

Že deseto leto zapored (primerjava podatkov od leta 2014 do vključno aprila 2023) ostaja Nemčija po številu prejetih prošenj za mednarodno zaščito na prvem mestu, v letih 2014 in 2015 sta ji sledili Švedska in Madžarska, v naslednjih letih pa so največ prošenj poleg Nemčije prejele predvsem Francija, Italija, Grčija in Španija. V letih 2021 in 2022 je Grčijo na tem seznamu nadomestila Avstrija.

Medtem ko so še v letu 2013 državljani držav Zahodnega Balkana (Albanija, Bosna in Hercegovina, Makedonija, Kosovo, Črna Gora in Srbija) predstavljali največji delež prošenj za mednarodno zaščito, se je to v letu 2014 spremenilo, saj se je nesorazmerno povečalo število prosilcev državljanov Sirije, prav tako pa se je začel nakazovati trend povečanja števila prošenj s strani državljanov Eritreje. To se je nadaljevalo tudi v letih 2015 in 2016, ko je bilo največ prošenj za mednarodno zaščito vloženih s strani državljanov Sirije, Afganistana in Iraka. Državljan držav Zahodnega Balkana so predstavljali top pet državljanstev do leta 2016, ko je bilo zaznано opazno upadanje števila prejetih prošenj s strani državljanov Kosova, Srbije in Albanije. Sirija, Afganistan, Irak in Pakistan so predstavljeni največje deleže vloženih prošenj do leta 2019, ko se je kot posledica brez-vizumskega režima povečalo število oseb iz Latinske Amerike, predvsem iz Kolumbije in Venezuele.

V letu 2022 je bilo največ prošenj vloženih s strani državljanov Sirije, Afganistana, Turčije, Venezuele in Kolumbije, pri čemer se je število prošenj državljanov Turčije podvojilo v primerjavi z letom 2021, državljanov Venezuele in Kolumbije pa celo potrojilo. Povečalo se je tudi število državljanov Indije (za šestkrat od leta 2008, ko je bila dosežena prejšnja najvišja raven), EUAA pa poroča še o povečanju števila vloženih prošenj s strani državljanov Bangladeša, Gruzije, Ukrajine, Maroka, Tunizije, Egipta, DR Kongo, Peruja, Moldavije, Burundija, Palestine, Belorusije, Jemna in Kube (v padajočem zaporedju).

Na ravni EU+ je bila v letu 2022 stopnja priznavanja na prvi stopnji 39 %, kar pomeni, da je bilo od 645.000 izdanih odločitev 251.000 rešenih pozitivno oz. je bil toliko osebam priznan status mednarodne zaščite. Največ odločitev še vedno predstavlja status begunca, saj je bil le ta priznan v 59 % primerov, kar kaže na dejstvo, da delež že drugo zaporedno leto pada. Največ statusov mednarodne zaščite je bilo v letu 2022 priznanih državljanom Sirije (94 % vseh vloženih prošenj s strani državljanov Sirije), Ukrajine (86 %) in Eritreje (84 %), čemur so sledili državljani Malija (65 %), Somalije (57 %) in Afganistana (51 %). Visoka stopnja je značilna tudi za državljane Belorusije, Jemna, Palestine, Kitajske in v primeru oseb brez državljanstva. Najnižjo stopnjo priznavanja so na drugo strani imeli državljani Tunizije (2 %), Maroka (5 %), Venezuele (4 %), Kolumbije (6 %), Albanije (6 %), Bangladeša (4 %), Gruzije (4 %) in Pakistana (9 %). Nižja stopnja je značilna tudi za države, ki so izvzete iz vizumske obveznosti za vstop v EU in se nahajajo v bližini EU, kamor spadajo predvsem države Zahodnega Balkana.

Leta 2023 je EU+ prejela 1,1 milijona prošenj za azil, kar predstavlja 18-odstotno povečanje v primerjavi z letom 2022 in dosega raven, primerljivo z begunsko krizo v letih 2015–2016. Sirci so tudi v letu 2023 ostali daleč najštevilčnejša skupina prosilcev za azil, saj se je število njihovih vlog povečalo za 38 % v primerjavi z letom 2022. Nemčija je v letu 2023 ohranila položaj glavne ciljne države za prosilce za azil v EU+, saj je prejela skoraj tretjino vseh vloženih prošenj v tem območju.

Leta 2024 je EU+ tretje leto zapored prejela približno milijon prošenj za mednarodno zaščito. Kljub temu je rahlo zmanjšanje v primerjavi z letom 2023 odražalo odstopanje od običajnega sezonskega vzorca v drugi polovici leta. Sirci so vložili manj prošenj kot leto prej, vendar so kljub temu ostali najpogostejši državljani, ki so v EU+ iskali mednarodno zaščito. Kljub upadajočemu trendu je Nemčija še vedno prejela največ prošenj v EU+, medtem ko sta Ciper in Grčija prejela največ prošenj glede na število prebivalcev. Stopnja priznanja mednarodne zaščite je ostala

stabilna, vendar je bilo opaziti nagnjenost k pogostejšemu priznavanju subsidiarne zaščite kot statusa begunca.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Predlog zakona se sprejema z namenom prenosa in izvedbe 10 zakonodajnih aktov, sprejetih na ravni Evropske unije v okviru Pakta, ki je bil uradno objavljen 14. maja 2024. Pakt predstavlja najobsežnejšo reformo skupne evropske migracijske in azilne zakonodaje po letu 2013 in temelji na prizadevanjih Evropske unije za vzpostavitev celovitega, predvidljivega in pravičnega sistema za upravljanje migracij, izboljšanje informacijskih sistemov, obravnavo prošelj za mednarodno zaščito, učinkovito vračanje oseb ter vzpostavitev novega ravnotežja med kolektivno odgovornostjo in solidarnostjo.

Predlog zakona v nacionalni pravni red prenaša Direktivo 2024/1346/EU ter vzpostavlja podlago za izvajanje naslednjih uredb: Uredba 2024/1347/EU, Uredba 2024/1348/EU, Uredba 2024/1349/EU, Uredba 2024/1350/EU, Uredba 2024/1351/EU, Uredba 2024/1356/EU, Uredba 2024/1358/EU in Uredba 2024/1359/EU.

S predlogom zakona Republika Slovenija izpolnjuje obveznosti, ki izhajajo iz pravnega reda Evropske unije, in hkrati vzpostavlja celovit pravni in institucionalni okvir za upravljanje migracijskih tokov in izvajanje skupne azilne politike v skladu z novimi pravili Evropske unije.

- Učinkovitost in enotnost postopkov: povprečen čas trajanja postopkov (vključno s postopki na meji), delež zaključenih postopkov v predpisanih rokih.
- Učinkovitost preverjanja ob vstopu: delež oseb, pri katerih so bili izvedeni identifikacija, varnostno preverjanje, zdravstveni pregled in ocena ranljivosti; delež evidentiranih v sistemu Eurodac.
- Kakovost odločanja: delež odločitev, potrjenih v pritožbenih postopkih, ter razmerje med priznanimi in zavrnjenimi prošnjami.
- Učinkovitost vračanja: delež dejansko izvedenih vračanj glede na izdane odločbe o vrnitvi.
- Delovanje mehanizma solidarnosti: število premestitev prosilcev, obseg finančnih prispevkov in drugih oblik podpore med državami članicami.
- Varstvo pravic prosilcev in ranljivih skupin: delež pravočasno prepoznanih ranljivih oseb, dostop do pravnega svetovanja, število ugotovljenih kršitev temeljnih pravic.
- Zmanjšanje sekundarnih gibanj: število ponovnih prošelj v drugih državah članicah in primeri nedovoljenih premikov.
- Učinkovitost upravljanja migracij in pripravljenost na krize: odzivni čas sistema v izrednih razmerah, razpoložljive nastanitvene in kadrovske zmogljivosti.
- Uporaba zakonitih poti: število oseb, sprejetih v okviru preselitve in humanitarnega sprejema.

Uredba 2024/1356/EU nacionalnim organom držav članic omogoča, da migrante brez urejenega statusa in prosilce za azil na zunanji meji napotijo na ustrezn postopek, zagotovila pa bo tudi, da se identifikacija, varnostna preverjanja in pregledi ranljivosti ter ocenjevanje zdravja izvajajo enotno. Nadalje Uredba 2024/1358/EU omogoča zbiranje natančnejših in celovitejših podatkov (tudi biometričnih podatkov) o različnih kategorijah migrantov, vključno s prosilci za mednarodno zaščito in osebami, ki nezakonito prispejo v EU. Uredba 2024/1348/EU racionalizira evropski azilni postopek in uvaja obvezen postopek na meji v natančno opredeljenih primerih. Uredba 2024/1349/EU obravnava vračanje oseb, katerih prošnja v tem postopku na meji je zavrnjena. Uredba 2024/1351/EU določa, katera država članica je odgovorna za obravnavanje prošelj za mednarodno zaščito, ter prvič uvaja pravično delitev odgovornosti med državami članicami. Evropska unija bo zahvaljujoč Uredbi 2024/1359/EU bolje opremljena za obravnavanje prošelj za azil v izjemnih okoliščinah. Uredba 2024/1347/EU in Direktiva 2024/1346/EU določata enotna pravila za merila za priznanje mednarodne zaščite in standarde za sprejem prosilcev za azil, kar bo prispevalo tudi k zmanjšanju sekundarnih gibanj med državami članicami. Nazadnje Uredba 2024/1350/EU obravnava zakonite in varne poti v EU z določitvijo skupnih pravil za preselitev in humanitarni sprejem.

Eden od ciljev Pakta je vzpostaviti učinkovit in predvidljiv sistem obravnave prošelj, ki bo omogočil pravočasno razlikovanje med osebami, ki potrebujejo zaščito, in tistimi, ki je ne, ter bo temeljil na enotnih postopkih, usklajenih rokov v postopkih in razjasnjenih merilih za odločanje. Predlog zakona omogoča vzpostavitev mehanizma solidarnosti, v okviru katerega države članice Evropske unije sodelujejo pri upravljanju migracijskih tokov prek premestitev prosilcev, finančnih prispevkov in drugih oblik podpore, kar omogoča učinkovitejše odzivanje na nesorazmerne pritiske v posameznih državah članicah. Omogoča se izvajanje enotnega sistema preverjanja ob vstopu, ki vključuje preverjanje identitete, varnostno oceno, predhodni zdravstveni pregled in predhodni pregled ranljivosti ter evidentiranje v sistemu Eurodac, s čimer se zagotavlja celovit nadzor nad vstopi na ozemlje Evropske unije.

Eden od ciljev je tudi je krepitev pravic prosilcev in oseb s posebnimi potrebami, zlasti mladoletnikov brez spremstva, oseb s potrebo po posebnih postopkovnih jamstvih ter drugih ranljivih skupin. Nov pravni okvir uvaja obvezne standarde za ugotavljanje ranljivosti, obvezno pravno svetovanje v določenih fazah postopka in posebne varovalke v zvezi s pridržanjem. Posebno pozornost zakon namenja integraciji različnih postopkov (postopek preverjanja, mednarodne zaščite in vračanja) v enoten upravni tok, kar omogoča bolj pregledno in učinkovito upravljanje. Pakt prav tako ustvarja pogoje za delovanje neodvisnega mehanizma nadzora, ki bo spremljal izvajanje preverjanja in drugih postopkov, s poudarkom na spoštovanju temeljnih pravic posameznikov. V Republiki Sloveniji bo ta naloga podeljena varuhu človekovih pravic, kar bo ustrezno urejeno v Zakonu o varuhu človekovih pravic (Uradni list RS, št. 69/17 – uradno prečiščeno besedilo).

Sistem, vzpostavljen z zakonom, temelji tudi na načelu strateškega in integriranega upravljanja migracij, kar pomeni stalno spremljanje stanja, razvoj zmogljivosti in pripravljenost za odzivanje na krizne situacije. Poseben pomen ima pri tem tudi krepitev sodelovanja s tretjimi državami, kar vključuje ukrepe za preprečevanje nedovoljenih migracij, vračanje oseb in spodbujanje zakonitih poti, ter izboljšanje medinstitucionalnega sodelovanja na ravni države in Evropske unije.

Z vidika nacionalnega pravnega reda predlog zakona pomeni uskladitev in dopolnitev področja, ki je trenutno urejeno z ZMZ-1. Normativna rešitev temelji na konceptu enovitega zakona (omnibus zakona), ki zajema vsebinske in strukturne spremembe, potrebne za izvajanje celotnega svežnja evropskih uredb in prenosa direktive.

Z vidika normativne tehnike in pravne varnosti zakon omogoča jasno določitev nalog in pristojnosti posameznih organov, uvedbo novih postopkov in pravic strank v postopkih, ter s tem prispeva k večji pravni predvidljivosti, učinkovitemu delovanju in skladnosti z zahtevami evropskega prava. Sprejem zakona predstavlja nujen pogoj za pravočasno in pravilno implementacijo Pakta, katerega celovita uporaba se na ravni Evropske unije predvideva s 1. julijem 2026.

Kazalniki za spremljanje doseganja ciljev oziroma merila, po katerih se bo izvajalo vrednotenje učinkov, so enaki kot pri cilju 1, saj gre za vsebinsko povezano področje in enoten sistem spremljanja učinkov.

Temeljni cilj predloga zakona je vzpostavitev celovitega sistema, ki bo omogočal zakonite, učinkovite in hitre postopke preverjanja ter postopke mednarodne zaščite. Sistem mora hkrati zagotavljati učinkovito zaščito prosilcev v skladu z mednarodnimi obveznostmi Republike Slovenije in omogočiti njihovo vključevanje v slovensko družbo, ob ustreznem spoštovanju temeljnih pravic in človekovega dostojanstva.

Kazalniki za spremljanje doseganja ciljev oziroma merila, po katerih se bo izvajalo vrednotenje učinkov, so enaki kot pri cilju 1, saj gre za vsebinsko povezano področje in enoten sistem spremljanja učinkov.

2.2 Načela

Mednarodna zaščita pomeni priznanje zaščite osebi, ki je svojo izvorno državo zapustila zaradi preganjanja. Element preganjanja je osnovna ločnica med mednarodno zaščito in klasičnimi migracijami. Razlog za neprostoovoljno in nenačrtovano zapustitev izvorne države je preganjanje

zaradi pripadnosti določeni družbeni skupini, rasi, nacionalnosti, etnični pripadnosti, politični pripadnosti in veri.

Ženevska konvencija, ki je temeljni akt na področju podeljevanja zaščite, v primeru preganjanja v izvorni državi, zagotavlja določena jamstva osebam, ki zaprosijo za mednarodno zaščito. Te osebe ne smejo biti kaznovane za nezakonit prehod državne meje, če se v razumnem času javijo uradnim organom (31. člen Ženevske konvencije) in so varovane pred prisilno vrnitvijo v državo, kjer jim grozi preganjanje. Načelo nevračanja, ki je načelo mednarodnega običajnega prava, je povzeto v 33. členu Ženevske konvencije.

Pojavne oblike načinov preganjanja so podvržene stalnim spremembam, kar je povezano z razvojem družbe, prava, tehničnim napredkom in razvojem na splošno.

Preganjanje se danes pojavlja v drugih oblikah kot nekdanj. Standardi varovanja človekovih pravic se spreminjajo v skladu s spremembami v družbi. Tudi na področju mednarodne zaščite se način razlage definicije Ženevske konvencije prilagaja družbenim spremembam in s tem spremenjenim načinom preganjanja. To je razvidno že iz sodne prakse nacionalnih in mednarodnih sodišč ter uvedbe novih institutov v pravu mednarodne zaščite, kot sta na primer instituti varnih držav in notranje razselitve.

Strah pred preganjanjem (subjektivni element) mora biti utemeljen v konkretnem primeru (objektivni element). V postopku mednarodne zaščite je treba ugotoviti, ali so izpovedbe prosilca za mednarodno zaščito verodostojne glede na objektivno situacijo v njegovi izvorni državi. Pri preganjanju je treba ugotoviti, ali so bile pravice prosilca kršene zaradi enega ali več razlogov, določenih v definiciji Ženevske konvencije. Gre za preganjanje zaradi pripadnosti določeni veroizpovedi, nacionalnosti, rasi, političnemu prepričanju ali pripadnosti posebni družbeni skupini.

Pogoj, da oseba zaprosi za mednarodno zaščito je, da se ta nahaja zunaj svoje izvorne države, če najde zatočišče na drugem koncu svoje države, govorimo o notranji razselitvi. Dejavniki preganjanja so državni in nedržavni organi. V postopku je treba dokazati, da država prosilcu za mednarodno zaščito ni zagotovila zaščite, saj ga je neposredno preganjala ali pa se je odzvala pasivno. Gre predvsem za primere, ko prosilec kršitve pravic, kaznivo dejanje ali diskriminatorno ravnanje prijavi policiji, ta pa ne ravna v skladu s svojimi pooblastili. Dejstvo, da prosilec pripada določeni rasi, veroizpovedi, posebni družbeni skupini, nacionalnosti ali političnemu prepričanju ne zadošča za dokaz preganjanja. Preganjanje po Ženevski konvenciji obstaja le, ko obstaja vzročna zveza med preganjanjem in vsaj enim od razlogov, določenih v definiciji konvencije.

Načelo nevračanja (non-refoulement) sodi v mednarodno običajno pravo. Pomeni, da osebe ni mogoče vrniti v državo, v kateri bi bila lahko izpostavljena življenjski nevarnosti ali mučenju in nečloveškemu ravnanju. To je neodtujljiva, ne derogabilna pravica vsakega posameznika, države jo morajo upoštevati v vseh primerih brez izjeme. Priznana zaščita osebi lahko preneha, če razlogi, ki so jo pregnali v beg iz izvorne države, prenehajo. To se zgodi v primeru, če v državi izvora pride do demokratičnih političnih sprememb ali če se oseba ponovno trajno preseli v svojo državo. V primeru storitve hudih kaznivih dejanj, predvsem tistih, ki sodijo med mednarodna kazniva dejanja, pa osebo izključujejo iz priznanja statusa begunca.

Evropska konvencija o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah iz leta 1950 navaja, katere človekove pravice so varovane v evropskem prostoru in katera so merila za njihovo opredelitev. Mednarodne zaščite konvencija izrecno ne opredeljuje. Standardi na področju mednarodne zaščite v evropskem prostoru se poleg standardov, ki jih tvorijo evropski pravni akti, oblikujejo tudi sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice. Primeri s področja mednarodne zaščite se presojujejo v okviru Evropske konvencije o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah, in sicer v okviru 3. člena ki govori o prepovedi mučenja, nečloveškega ali ponižujočega ravnanja, 5. člena, ki varuje pravico do svobode in varnosti, 8. člena, ki varuje pravico do zasebnosti in družinskega življenja, 13. člena, ki varuje pravico do učinkovitega pravnega sredstva pred nacionalnimi organi.

Predlog zakona se navezuje tudi na nove zaveze, ki izhajajo iz Pakta. V tem okviru se kot osrednje uveljavlja načelo solidarnosti in pravične porazdelitve odgovornosti med državami članicami Evropske unije. Z uvedbo stalnega solidarnostnega mehanizma Pakt vzpostavlja novo strukturo

sodelovanja, katere namen je zagotoviti, da se upravljanje migracijskih tokov, zlasti v razmerah povečane obremenitve, ne prenaša le na države prvega vstopa. Solidarnost se lahko uresničuje v različnih oblikah, med drugim s premestitvami prosilcev za mednarodno zaščito, prevzemanjem odgovornosti za vračanje ali s finančnimi in operativnimi prispevki. Tak pristop odraža razumevanje, da učinkovito upravljanje migracij ter zagotavljanje zaščite osebam, ki jo potrebujejo, ni zgolj nacionalna naloga, temveč skupna evropska odgovornost, ki temelji na sodelovanju med državami članicami.

2.3 Poglavitne rešitve

Predlog zakona vzpostavlja celovit pravni okvir za izvajanje reforme skupne evropske politike na področju migracij in mednarodne zaščite, kot izhaja iz Pakta, sprejetega 14. maja 2024. Namen predloga zakona je zagotoviti pravočasen in učinkovit prenos Direktive 2024/1346/EU ter vzpostavitev pravne podlage za neposredno izvajanje devetih uredb, ki tvorijo nov evropski normativni okvir. Zakon prinaša temeljito prenovo azilne zakonodaje. Uvaja nove in poenotene postopke za obravnavo oseb, ki prihajajo v državo in zaprosijo za mednarodno zaščito, ter na novo določa vloge posameznih organov v teh postopkih. Različne faze (od preverjanja ob vstopu na ozemlje Evropske unije, do obravnave prošnje in morebitne odločitve o vrnitvi) so povezane v enoten, bolj pregleden in usklajen postopek.

Ključne poglavitne rešitve predloga zakona so:

1. Enoten in celovit zakonodajni okvir

Zaradi obsežnosti sprememb in uvedbe več neposredno veljavnih uredb EU se predlog zakona sprejema kot samostojen zakon, ki nadomešča dosedanji ZMZ-1. S tem se na sistemski ravni vzpostavlja zakon, ki vsebuje vsebinske, postopkovne in organizacijske rešitve za izvajanje novega svežnja pravil na področju azila in migracij.

Zakon ureja prenos Direktive 2024/1346/EU ter izvajanje naslednjih uredb:

- Uredba 2024/1347/EU,
- Uredba 2024/1348/EU,
- Uredba 2024/1349/EU,
- Uredba 2024/1350/EU,
- Uredba 2024/1351/EU,
- Uredba 2024/1356/EU,
- Uredba 2024/1358/EU,
- Uredba 2024/1359/EU.

2. Enoten postopek in upravne poenostavitve

Predlog zakona vzpostavlja enoten postopkovni tok, ki združuje preverjanje, odločanje o prošnji za mednarodno zaščito in morebitno odločitev o vračanju oseb, ki ne izpolnjujejo pogojev za mednarodno zaščito. Na novo se urejajo začetni postopki preverjanja ob vstopu na ozemlje države, ki vključujejo identifikacijo, varnostno preverjanje, zdravstveni pregled, oceno ranljivosti in vpis podatkov v sistem Eurodac.

Poudarek je na večji učinkovitosti in pravočasnosti postopkov, z jasno določenimi roki in postopkovnimi fazami. Določena so tudi podrobnejša pravila glede osebnih razgovorov, ravnanja v primeru mladoletnikov brez spremstva, izvajanja brezplačnega pravnega svetovanja ter brezplačne pravne pomoči in zastopanja ter ukrepov za osebe, ki potrebujejo posebna postopkovna jamstva.

3. Postopek preverjanja

Predlog zakona v skladu z Uredbo 2024/1356/EU vzpostavlja pravno podlago za izvedbo postopka preverjanja, ki se uporablja za državljane tretjih držav, ki so prečkali zunanje meje EU, ne da bi izpolnjevali pogoje za vstop, ali ki nezakonito prebivajo v državi članici, brez da bi bili ob vstopu predmet mejne kontrole. Zajema tudi tiste, ki zaprosijo za mednarodno zaščito med mejno kontrolo ali so bili izkrncani po iskalnih in reševalnih akcijah.

Cilj preverjanja je zagotoviti identifikacijo teh oseb, preverjanje v ustreznih nacionalnih in evropskih podatkovnih zbirkah ter oceniti morebitno grožnjo notranji varnosti ali javnemu zdravju.

Postopek vključuje tudi predhodni zdravstveni pregled in oceno ranljivosti, da se zagotovi ustrezna obravnava oseb s posebnimi potrebami ali zdravstvenimi težavami.

Celotni postopek je spremljan skozi neodvisen spremljevalni mehanizem, ki ga, s katerim se:

- med preverjanjem spremlja skladnost s pravom Evropske unije in mednarodnim pravom, vključno z Listino, zlasti v zvezi z dostopom do azilnega postopka, načelom nevračanja, koristjo otroka in ustreznimi pravili o pridržanju, vključno z ustreznimi določbami o pridržanju v nacionalnem pravu, in
- zagotavlja, da se utemeljene obtožbe o nespoštovanju temeljnih pravic pri vseh ustreznih dejavnostih v zvezi s preverjanjem obravnavajo učinkovito in brez nepotrebne odlašanja, po potrebi sproži preiskave v take obtožbe in spremlja napredek pri takih preiskavah.

V Republiki Sloveniji bo za izvajanje neodvisnega spremljevalnega mehanizma pristojen Varuh človekovih pravic.

4. Postopek na meji in postopek vračanja na meji

Predlog zakona med drugim ureja izvajanje Uredbe 2024/1348/EU, ki v vseh državah članicah uvaja obvezni postopek na meji za določene kategorije prosilcev. Namen postopka je hitra obravnava prošelj za mednarodno zaščito neposredno na zunanji meji Evropske unije, še pred vstopom na ozemlje države članice.

V povezavi s tem Uredba 2024/1349/EU določa postopek vračanja na meji za osebe, katerih prošnje za zaščito so bile v mejnem postopku zavrnjene. Ta postopek omogoča hitro in učinkovito vračanje neposredno po končanih postopkih, brez vstopa na ozemlje države članice, pri čemer se upoštevajo temeljne pravice oseb in ustrezna procesna jamstva.

Tudi v postopku na meji se nadzor nad spoštovanjem temeljnih pravic izvaja prek neodvisnega spremljevalnega mehanizma.

5. Sprejem prosilcev za mednarodno zaščito

Predlog zakona z namenom prenosa Direktive 2024/1346/EU celovito ureja področje sprejema prosilcev za mednarodno zaščito. Predlog zakona opredeljuje pravice prosilcev na področju sprejema v skladu z Direktivo 2024/1346/EU, ki vključujejo: prebivanje v Republiki Sloveniji, materialno oskrbo v primeru nastanitve v azilnem domu ali mejni kapaciteti, denarno pomoč v primeru nastanitve na zasebnem naslovu, zdravstveno varstvo, izobraževanje, dostop na trg dela, poklicno usposabljanje in pomoč pri vključevanju v okolje. Nadalje predlog zakona v skladu z Direktivo 2024/1346/EU določa, da so prosilci upravičeni do pravic prosilcev le v tisti državi članici, kjer bi se morali nahajati v skladu z uredbo 2024/1351/EU. Zato se prosilec, ki so v Republiki Sloveniji prejeli odločitev o predaji drugi državi članici, ki je odgovorna za njihovo prošnjo, pravice prosilcev ustrezno omejijo. Ti prosilci niso upravičeni do dostopa na trg dela, poklicnega usposabljanja, pomoči pri vključevanju v okolje in dodatnega obsega zdravstvenih storitev. Prav tako se jim materialna oskrba omeji na osnovne potrebe – zagotovi se jim prehrano in nastanitev, samo ob nujni potrebi pa tudi obleko, obutev in higienske potrebščine. Pri tem v vsakem primeru Republika Slovenija zavezuje obveznost, da zagotovi življenjski standard v skladu s pravom Unije, vključno z Listino, in mednarodnimi obveznostmi, kar je poudarjeno tudi v 20. in 21. členu Direktive 2024/1346/EU.

Dostop na trg dela v skladu s predlogom zakona sicer prosilec pridobi tri mesece od datuma registracije prošnje (Direktiva 2024/1346/EU dopušča šest mesecev), če mu v tem času ni bila vročena odločitev ministrstva in zamude ni mogoče pripisati prosilcu. Izjema velja, kadar je prosilec v pospešenem postopku mednarodne zaščite v skladu s točkami (a) do (f) prvega odstavka 42. člena Uredbe 2024/1348/EU – takrat nima pravice do dostopa na trg dela oziroma mu ta preneha, če jo je že imel.

6. Zaščitni ukrepi za prosilce za mednarodno zaščito in ranljive osebe ter okrepljeno spremljanje temeljnih pravic

Uredba 2024/1356/EU določa vzpostavitev neodvisnega mehanizma spremljanja, katerega namen je zagotavljanje spoštovanja temeljnih pravic in skladnosti s pravom Evropske unije med izvajanjem preverjanja in postopka na meji. Nadzor nad temeljnimi pravicami izvaja Varuh človekovih pravic Republike Slovenije v okviru nacionalnega preventivnega mehanizma (ki deluje

na podlagi Izbirnega protokola h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju), in v okviru svoje funkcije.

Vzpostavlja se nov, strukturiran sistem za zgodnje prepoznavanje in ocenjevanje ranljivosti, ki bo omogočal pravočasno podporo v vseh fazah postopka in v sistemu sprejema. Določa se vzpostavitev multidisciplinarnega postopka za ocenjevanje starosti, ki bo temeljilo na smernicah Evropske unije in bo zagotavljalo večjo zaščito mladoletnikov brez spremstva. Uvajajo se ukrepi za krepitev jamstev v postopkih, vključno z individualiziranim informiranjem prosilcev glede pravic in obveznosti, zlasti za ranljive skupine, ter prilagoditvami za osebe z omejitvami v razumevanju in sodelovanju v postopku.

7. Krepitev varstva ranljivih oseb in jamstev v postopkih

Predlog zakona določa posebna pravila in postopkovne varovalke za obravnavo ranljivih oseb, zlasti mladoletnikov brez spremstva, oseb s telesnimi ali duševnimi boleznimi, žrtev mučenja, trgovine z ljudmi ali spolnega nasilja ter drugih oseb s posebnimi potrebami. Že ob sprejemu osebe v sistem se začne preliminarna ocena ranljivosti, na podlagi katere se posamezniku zagotovi ustrezna obravnava v vseh fazah postopka.

Prav tako predlog zakona širi možnost določanja zakonitih zastopnikov mladoletnikov brez spremstva. Ker se v praksi soočamo s težavo zadostnega števila zakonitih zastopnikov, zakon uvaja možnost, da se za zakonitega zastopnika lahko določi tudi pravna oseba (NVO z ustreznimi izkušnjami) ali pristojen center za socialno delo.

Posebej je urejeno tudi brezplačno pravno svetovanje, ki mora biti osebam zagotovljeno tako v upravnem delu postopka, kot tudi v postopkih pred sodišči, ter postopkovne prilagoditve za osebe, ki ne morejo v polni meri sodelovati v postopku zaradi svojih osebnih okoliščin. Z uvedbo teh jamstev se izboljšuje dostop do pravic in zagotavlja večja enakost obravnave vseh prosilcev, ne glede na njihovo osebno stanje.

Ureditev brezplačnega pravnega svetovanja v upravnem postopku sledi ureditvi iz Uredbe 2024/1348/EU in se podrobneje ureja smiselno podobno kot je predvideno za dosedanje svetovalce za begunce, katere predlog tega zakona sedaj imenuje kot pravne zastopnike.

8. Trajna preselitev

Predlog zakona določa postopke za trajno preselitev in humanitarni sprejem oseb iz tretjih držav, ki izpolnjujejo pogoje za mednarodno zaščito. Kvoto oseb, ki se jim lahko prizna status mednarodne zaščite, določi Vlada Republike Slovenije na predlog ministrstva, pri čemer ministrstvo upošteva svetovne migracijske trende, krizna žarišča v svetu, integracijske zmogljivosti Republike Slovenije in druge pomembne okoliščine.

9. Določitev odgovorne države članice za obravnavo prošnje za mednarodno zaščito

Uredba 2024/1351/EU uvaja posodobljen postopek za določitev odgovorne države članice za obravnavo prošnje za mednarodno zaščito. Pri tem se uvaja poenostavljen postopek obveščanja in razumnejši roki za dostop do postopka prosilcev ter za obravnavo prošnje. Na novo se urejajo tudi strožja pravila, ki preprečujejo zlorabe sistema in sekundarna gibanja (predvsem preko obveznosti zaprositi v prvi državi članici vstopa na ozemlje EU in omejitev sprejemnih pogojev v primeru, ko prosilec ni izpolnil svojih obveznosti in se ne nahaja v državi članici, v kateri se mora nahajati. V delu postopka za določitev odgovorne države članice predlog zakona smiselno sledi predhodni ureditvi v Zakonu o mednarodni zaščiti, saj se lahko večina določb uporablja neposredno na podlagi uredbe.

10. Solidarnostni mehanizem

Uredba 2024/1351/EU določa tudi okvir solidarnostnega mehanizma, ki je obvezen za vse države članice in temelji na oceni Komisije, da je določena država članica pod migracijskim pritiskom ali ji grozi migracijski pritisk ali se sooča z resnimi migracijskimi razmerami. Kot obvezni solidarnostni ukrepi so predvidene premestitve in finančni prispevki držav članic, dodatno pa se lahko države članice zavežejo tudi za alternativne solidarnostne ukrepe. Poleg navedenih ukrepov je mogoča na zaprosilo države članice prejemnice tudi poravnava obveznosti, ki pomeni, da prispevajoče države članice prevzamejo odgovornost za obravnavo prošenj za mednarodno zaščito, za katere je bila država članica prejemnica določena kot odgovorna, namesto za premestitve. Država

članica, za katero je ocenjeno, da je pod migracijskim pritiskom, bo lahko po sprejetju izvedbenega sklepa Sveta EU o vzpostavitvi solidarnostnega fonda, v katerega morajo prispevati vse države članice v skladu s svojim pravičnim deležem, uporabila solidarnostne ukrepe iz solidarnostnega fonda na podlagi obvestila Komisiji in Svetu EU, ne da bi za to bil potreben poseben postopek. Za razliko pa bo morala država članica, ki ni opredeljena kot država članica pod migracijskim pritiskom, in ki meni, da se sooča z migracijskim pritiskom uradno obvestiti Komisijo o tem, da mora uporabiti letni solidarnostni fond, ter o tem obvestiti Svet. V uradno obvestilo mora vključiti tudi ustrezne obrazložitve in informacije.

V skladu z navedenim predlog zakona predvideva izvedbene določbe v povezavi z izvajanjem solidarnostnega mehanizma, predvsem pristojnost Vlade Republike Slovenije na predlog ministrstva, pristojnega za notranje zadeve, da določi obliko in število solidarnostnih ukrepov oziroma kombinacijo teh ukrepov. Sprejem odločitve o obliki in številu solidarnostnih ukrepov je potreben, ker je treba v skladu s tretjim odstavkom 13. člena Uredbe 2024/1351/EU na zasedanju Solidarnostnega foruma EU na visoki ravni obljubiti solidarnostne prispevke za oblikovanje letnega solidarnostnega fonda. Predlog zakona predvideva tudi dodatni pogoj kdaj lahko Republika Slovenija predlaga premostitve, in sicer, če nastanitvene kapacitete urada, pristojnega za integracijo Vlade Republike Slovenije, pristojnem za oskrbo migrantov, niso dosegle 50 odstotne zapolnjenosti. Predviden je tudi sprejem podzakonskega akta, ki bo natančneje določil način in postopek izvedbe premostitve oseb v Republiko Slovenijo.

V okviru Uredbe 2024/1351/EU je potrebno tudi redno strateško spremljanje razmer na področju migracij in priprava nacionalne strategije, za kar predlog zakona predvideva ustanovitev stalne delovne skupine Vlade Republike Slovenije.

10. Ravnanje v kriznih razmerah in v primeru višje sile

Uredba 2024/1359/EU predvideva okrepljen solidarnostni mehanizem in podporne ukrepe za primere, ko se država članica sooča z kriznimi razmerami ali primeri višje sile na področju migracij, vključno z instrumentalizacijo migracij. V primeru nezadostnih solidarnostnih zavez za naslovitev 100 % potreb države članice, ki se sooča s kriznimi razmerami, se uporabi obvezna poravnava obveznosti (prispevajoča država članica bo morala prevzeti odgovornost za prosilce, za katere bi bila sicer odgovorna država članica prejemnica in kateri so že na ozemlju prispevajoče države članice), predviden pa je tudi sprejem dodatnih solidarnostnih zavez, ki so potrebne za kritje potreb po obvladovanju kriznih razmer, če že obstoječe solidarnostne zaveze v solidarnostnem fondu ne zadostujejo. V tem kontekstu je mogoča situacija, da bi prispevajoča država članica morala prispevati več, kot je določen njen pravični delež, vendar bo lahko ta presežek odštela od prihodnjih solidarnostnih prispevkov.

Uredba 2024/1359/EU predvideva tudi možnost odstopanj od določenih pravil azilnega pravnega reda za državo članico, ki se sooča s kriznimi razmerami, in sicer predvsem daljši rok za registracijo prošelj in trajanje azilnega mejnega postopka. Prav tako je mogoče podaljšati roke v zvezi s postopkom določitve odgovorne države članice ter uporabiti izjeme od obveznega mejnega postopka. Predvideva pa se tudi možnost hitrega postopka.

Glede na navedeno se tako kot v primeru Uredbe 2024/1351/EU predvideva sprejem odločitve o dodatnih solidarnostnih prispevkih, za katere se bo Republika Slovenija zavezala, v primeru ko že obstoječi solidarnostni prispevki v solidarnostnem fondu ne zadoščajo za pokritje potreb države članice, ki se sooča s kriznimi razmerami.

Sprejem odločitve o obliki in številu solidarnostnih ukrepov je potreben, ker je treba v skladu s tretjim odstavkom 13. člena Uredbe 2024/1351/EU na zasedanju Solidarnostnega foruma EU na visoki ravni obljubiti solidarnostne prispevke za oblikovanje letnega solidarnostnega fonda.

Tako za Uredbo 2024/1359/EU kot tudi Uredbo 2024/1351/EU je pomembno, da države članice redno spremljajo razmere na področju migracij, in sprožijo ustrezne postopke obveščanja Komisije v primeru, ko menijo, da se soočajo z razmerami, ki ustrezajo definiciji kriznih razmer in višje sile ali definiciji resnih migracijskih razmer in migracijskega pritiska. Za ta namen je predvideno redno spremljanje delovne skupine Vlade Republike Slovenije, ki o tem obvesti Vlado Republike Slovenije, ki nato odloči o ugotovitvi takšnih razmer v Republiko Sloveniji. Ministrstvo,

pristojno za notranje zadeve, na podlagi odločitve Vlade Republike Slovenije pripravi obrazloženo prošnjo v skladu z Uredbo 2024/1359/EU ali Uredbo 2024/1351/EU in jo posreduje Komisiji.

12. Sistem Eurodac in vodenje evidenc

Predlog zakona v skladu z Uredbo 2024/1358/EU vzpostavlja pravno podlago za uporabo sistema Eurodac, ki omogoča odvzem, shranjevanje in primerjavo biometričnih podatkov državljanov tretjih držav za namene identifikacije in določanja odgovornosti za obravnavo prošenj za mednarodno zaščito, pa tudi za preprečevanje, odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj.

Sistem Eurodac je eden izmed ključnih informacijskih sistemov, ki sestavljajo širši okvir interoperabilnosti na ravni Evropske unije. Cilj sistema interoperabilnosti je izboljšanje pogojev za učinkovit pretok informacij med državami članicami in povečanje nadzora meja, upravljanja migracij, obravnave prošenj za mednarodno zaščito ter zagotavljanje večje podpore državam članicam pri preprečevanju in preiskovanju kriminala ter terorizma.

Predlog zakona hkrati določa podlago za vzpostavitev in vodenje nacionalnih evidenc, povezanih z izvajanjem preverjanja in upravljanjem migracijskih postopkov.

13. Pristojnosti, organizacijski okvir in pravna varnost

Določena je razmejitev pristojnosti med posameznimi organi v posameznih fazah postopka ter njihova odgovornost za izvajanje nalog. Uvedene so pravne podlage za sprejem podzakonskih aktov za izvedbo konkretnih vsebinskih določb zakona. Kjer predlog zakona ne določa posebnih pravil, se subsidiarno se uporablja Zakon o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE in 3/22 – ZDeb).

Zaradi zagotovitve pravne varnosti in nemotenega prehoda na novo ureditev, predlog zakona vsebuje prehodne določbe, ki urejajo veljavnost in uporabo določb ZMZ-1 do začetka uporabe novega zakona. Predvideno je, da se zakon začne uporabljati z 12. junijem 2026. Ta datum je usklajen z začetkom uporabe prvega sklopa uredb, sprejetih v okviru Pakta, ki se začnejo uporabljati 12. junija 2026. S tem se zagotavlja, da bo ob uveljavitvi evropskih pravnih aktov v slovenskem pravnem redu že vzpostavljena ustrezna zakonska podlaga za njihovo izvajanje.

14. Omejitve svobode gibanja in alternative dolgotrajnemu pridržanju

Na novo se urejajo tudi omejitve svobode gibanja in alternative dolgotrajnemu pridržanju, medtem ko se ukinja omejitev gibanja znotraj območja občine, v kateri ima prosilec določen naslov začasnega prebivanja. Zakon na novo – v skladu z 9. členom Direktive 2024/1346/EU – določa, da se lahko prosilec za učinkovito preprečitev pobega izreče, da smejo bivati samo na točno določenem naslovu. Taka odločitev ne pomeni pridržanja prosilca, se mu pa z njo omeji svoboda gibanja v primerih, ko prosilec ni izpolnil obveznosti v skladu z Uredbo 2024/1351/EU, da ostane v državi članici, v kateri bi moral biti prisoten, ali ko je bil po pobegu v drugo državo članico predan Republiki Sloveniji, v kateri bi moral biti prisoten. Prosilec je v takšnem primeru upravičen do materialne oskrbe pod pogojem, da biva na tem določenem naslovu. Prosilec lahko določen naslov, na katerega mu je omejeno gibanje, zapusti le z namenom uresničevanja pravic do zdravstvenega varstva, dela in izobraževanja ter obiska državnih organov, ki zahtevajo njegovo prisotnost. Na podlagi individualnih okoliščin primera se lahko prosilcu namesto ukrepa omejitve gibanja na določen naslov določi obveznost javljanja. Tudi to ne sme nesorazmerno vplivati na njegove pravice iz tega zakona, zato mora ministrstvo pri določanju pogostosti javljanja upoštevati morebitno prosilčevo zaposlitev, izobraževanje in druge obveznosti. Namen opisanih ukrepov je izboljšati učinkovit nadzor nad gibanjem prosilcev ter preprečiti pobege. Poleg tega se z izvajanjem teh določb zagotovi uporabo milejših ukrepov nasproti pridržanju.

Alternative dolgotrajnemu pridržanju pa so ukrepi brez odvzema prostosti, ki se izvajajo namesto dolgotrajnega pridržanja in v tem pogledu predstavljajo milejši ukrep. Alternative pridržanju se uporabijo pred izrekom o dolgotrajnem pridržanju in le, če obstajajo pogoji za dolgotrajno pridržanje, kot jih določa ta zakon. Šele kadar v posameznem primeru alternative dolgotrajnemu pridržanju ni mogoče učinkovito izvesti ali kadar prosilec že izrečene ukrepe alternativnega dolgotrajnega pridržanja krši, se prosilcu lahko izreče ukrep dolgotrajnega pridržanja. Z uporabo alternativnega dolgotrajnega pridržanja se želi preprečiti in se izogniti škodljivim fizičnim in psihološkim učinkom odvzema prostosti na ljudi, vključno z osebami v ranljivem položaju. Zakon

predlaga tri vrste alternativ dolgotrajnemu pridržanju, ki so glede na kontekst mednarodne zaščite v Republiki Sloveniji primerne in izvedljive, tj. začasni zaseg osebnih dokumentov, obvezno javljanje največ dvakrat na dan in elektronsko spremljanje.

3. Ocena finančnih posledic predloga zakona za državni proračun in druga javna finančna sredstva

Predpis ima posledice za državni proračun in druga javnofinančna sredstva.

- **Predpis ima posledice za blagajne javnega financiranja (državni proračun, občinski proračuni ter pokojninska in zdravstvena blagajna).**

Predpis ima na blagajne javnega financiranja učinek v vrednosti nad 40.000 eur.

Zaradi dejstva, da se besedilo predloga zakona še usklajuje in da bodo šele v postopku medresorskega dokončno oblikovane rešitve, ki bodo imele finančne posledice za državni proračun in druga javna finančna sredstva, v tej fazi še ni mogoče podati dokončne in celovite ocene finančnih posledic predloga zakona. Končna ocena bo oblikovana v nadaljnjih fazah postopka, ko bo znano, katere določbe bodo vključene v končno besedilo predloga zakona in v kakšnem obsegu bodo vplivale na obseg potrebnih finančnih sredstev.

V nadaljevanju podajamo preliminarno finančno oceno, ki je bila pripravljena v okviru nacionalnega izvedbenega načrta za izvajanje Pakta, ki ga je Vlada Republike Slovenije sprejela 5. decembra 2024. Ocena služi kot orientacijska podlaga za razumevanje morebitnih finančnih učinkov zakonodajnih rešitev, kot so bile predvidene v okviru tega načrta.

Finančna sredstva, ki v izvedbenem načrtu opredeljujejo posamezne ukrepe, predstavljajo ocenjene vrednosti za leto 2026 6.750.000,00,00 EUR, 2027 2.100.000,00 EUR in 2028 7.600.000,00 EUR. Vsebinsko so sredstva razdeljena po področjih izvajanja, in sicer za:

- izvajanje določb Uredbe 2024/1358/EU (sistem Eurodac): 1.250.000,00 EUR za leto 2026;
- postopek preverjanja in postopek na meji: 800.000,00 EUR za leto 2026, 2.100.000,00 EUR za leto 2027, 7.600.000,00 EUR za leto 2028;
- sprejem prosilcev za mednarodno zaščito: 1.500.000,00 EUR za 2026;
- postopek mednarodne zaščite: 2.000.000,00 EUR za 2026
- vračanje: 400.000,00 EUR za leto 2026;
- trajna preselitev, inkluzija in integracija: 800.000,00 EUR za 2026.

Sredstva za ukrepe, ki so namenjeni podpori postopkom ter zagotavljanju jamstev v okviru postopka preverjanja in postopka na meji ter postopkov mednarodne zaščite so že načrtovana v okviru EU sredstev s področja migracij in notranje varnosti, in sicer v višini:

- za leto 2026: 1.119.000,00 EUR;
- za leto 2027: 1.431.640,01 EUR.

Sredstva, ki so namenjena za opremo za policijske enote, razvoj aplikacij in vzdrževanje v okviru postopka preverjanja in postopka na meji ter vračanja so že načrtovana v okviru EU sredstev (Instrumenta za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko), v višini:

- za leto 2026: 1.000.000,00 EUR;
- za leto 2027: 500.000,00 EUR.

Za aktivnosti, povezane z izvedbo Pakta, bodo zagotovljena dodatna EU sredstva, ki bodo Republiki Sloveniji dodeljena skladno z vmesnim pregledom v okviru sklada AMIF v predvideni višini 8.900.00,00 EUR EU sredstev skupaj s pripadajočo slovensko udeležbo. Po prejetih usmeritvah s strani Evropske komisije bo pripravljena nova verzija programa, v kateri bodo vključene aktivnosti vezane na izvedbo Pakta. Po potrditvi programa se bodo projekti lahko začeli izvajati. Za določene aktivnosti bo Komisija namenila tudi dodatna sredstva, ki bodo prav tako vključena v program. Pravice porabe v proračunu RS za izvedbo teh projektov v letu 2026 niso načrtovane.

V okviru sklada BMVI bo za aktivnosti, povezane z uresničevanjem Pakta prerazporejenih 10.000.000,00 EUR EU sredstev v okviru trenutno dodeljenih sredstev programa. Po prejetih usmeritvah s strani Evropske komisije bo pripravljena nova verzija programa, v kateri bodo vključene tudi aktivnosti, povezane z uresničevanjem Pakta. Po potrditvi programa se bodo projekti lahko začeli izvajati. Pravice porabe v proračunu Republike Slovenije za izvedbo teh projektov v letu 2026 niso načrtovane.

Dotatna sredstva bodo načrtovana v okviru razreza proračuna pristojnih ministrstev, nosilcev aktivnosti, v skladu z javnofinančno zmožnostjo proračuna. Skladno z določbami veljavnega Zakona o izvrševanju proračunov Republike se bodo pravice porabe za izvajanje načrta zagotavljale v znesku, določenem s proračunom. Glede finančnih učinkov prihodnjih let se bo upoštevalo Zakon o fiskalnem pravilu (Uradni list RS, št. 55/15 in 177/20 – popr.) ter veljavni Odlok o okviru za pripravo proračunov sektorja država, ki določa zgornji obseg izdatkov za državni proračun. Potrebna sredstva za izvedbo načrta pa se bo ustrezno načrtovalo ob pripravi proračunov prihodnjih let skladno z javnofinančnimi predpisi in proračunsko prakso.

- **Predpis ima negativen učinek na potrebna dodatna sredstva ali zmanjšanje teh sredstev, na stroške dela (dodatne zaposlitve ali zmanjšanje), druge operative stroške (nakup pisarniške opreme, stroški prevoza, (najem/nakup) stroške nepremičnin, na uvajanje novih digitalnih storitev (stroški nakupa/najema strojne opreme, stroški vzpostavitve/nadgradnje informacijskih sistemov in vzpostavitve povezljivosti evidenc vključevanja zunanjih izvajalcev oziroma storitev, itd..**

Predpis bo imel negativen učinek na javnofinančna sredstva, saj bo zaradi novih in razširjenih nalog zahteval povečanje stroškov dela, operativnih stroškov ter delno tudi investicijskih stroškov.

Zaradi uvedbe obveznega pravnega svetovanja v postopkih mednarodne zaščite bo potrebna okrepitev kadrovske zmožljivosti v upravnih organih. Dodatne kadrovske okrepitve bodo potrebne tudi za izvajanje postopkov preverjanja ob vstopu, vključno z identifikacijo, varnostnimi preverjanji ter oceno ranljivosti in zdravstvenega stanja.

Uvedba obveznih mejnih postopkov z roki zaključka v 12 tednih bo dodatno vplivala tudi na obremenitev sodstva, kar bo zahtevalo ustrezno kadrovske in organizacijske prilagoditev.

Za izvajanje preverjanja ter mejnih postopkov bo treba vzpostaviti oziroma okrepiti ustrezne mejne zmožljivosti, vključno z nastanitvenimi in operativnimi kapacitetami, kar bo vplivalo na povečanje operativnih stroškov.

- **Predpis ima negativen učinek na zvišanje posrednih stroškov glede javnih financ pri njegovem izvajanju (zaposlovanje in stroški, povezani s tem, stroški zunanjih izvajalcev itd.).**

Predpis bo imel negativen učinek na javne finance zaradi povečanja posrednih stroškov pri izvajanju.

Povečanje stroškov bo posledica dodatnih zaposlitev za izvajanje obveznega pravnega svetovanja v postopkih mednarodne zaščite ter kadrovske okrepitve za izvajanje preverjanja in mejnih postopkov. S tem bodo nastali višji stroški dela in s tem povezani stroški zaposlovanja.

4. Navedba, da so sredstva za izvajanje zakona v državnem proračunu zagotovljena, če predlog zakona predvideva porabo proračunskih sredstev v obdobju, za katero je bil državni proračun že sprejet

Omenjena finančna sredstva niso bila zagotovljena za izvajanje Zakona o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo, 54/21 in 42/23 – ZZSDT-D), zato bo za izvajanje zakona potrebno zagotoviti dodatna finančna sredstva.

5. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih in prilagojenosti predlagane ureditve pravu Evropske unije

5.1 Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

/

5.2 Prikaz ureditve v pravnem redu Evropske unije

IZJAVA O SKLADNOSTI S PRAVNIM REDOM EU

NASLOV PREDPISA RS

Zakon o prenosu in izvajanju nekaterih pravnih aktov EU s področja migracij in mednarodne zaščite

EVA

2025-1711-0003

AKTI EU, KATERIH PRENOS ALI IZVAJANJE SE ZAGOTAVLJA S PREDPISOM RS

Št.	CELEX			Naslov				Zadnjič spremenjen z (CELEX)	
	Člen	Odstavek	Točka	Alinea	Opomba ali CELEX akta EU predpisa	Člen	Odstavek	Točka	Alinea
1					Ni predmet usklajevanja s pravom EU 32024L1346				
2						35			
3									
3	1		4		32024L1346	2	1		
3	1		5		32024L1346	2	2		
3	1		6		32024L1346	2	14		
3	1		6		32024L1346	24			
3	1		7		32024L1346	2	4		
3	1		8		32024L1346	2	5		

Predpis RS				Opomba ali CELEX akta EU predpisa	Akt EU			
Člen	Odstavek	Točka	Alinea		Člen	Odstavek	Točka	Alinea
3	1	9		32024L1346	2	3		
3	1	11		32024L1346	2	10		
3	1	13		32024L1346	2	12		
4				32024L1346	32			
5				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
6				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
7				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
8				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
9				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
10				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
11				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
12				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
13				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
14				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
15				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
16				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
17				32024L1346	28	2		

Predpis RS				Opomba ali CELEX akta EU predpisa	Akt EU			
Člen	Odstavek	Točka	Alinea		Člen	Odstavek	Točka	Alinea
17				32024L1346	33			
18				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
19				32024L1346	29	2		
19	1			32024L1346	11	6		
20				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
21								
21	5			32024L1346	29	5		
22				32024L1346	25			
23				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
24				32024L1346	25			
25								
25	1			32024L1346	28	1		
26								
26	1			32024L1346	26	1		
26	2			32024L1346	26	2		
26	2		1	32024L1346	26	2	a	
26	2		2	32024L1346	26	2	b	
26	2		3	32024L1346	26	2	c	
26	2		4	32024L1346	26	2	d	
26	4			32024L1346	26	3		
26	5			32024L1346	26	4		
26	6			32024L1346	7	3		
26	6			32024L1346	26	5		
26	7			32024L1346	26	6		

Predpis RS				Opomba ali CELEX akta EU predpisa	Akt EU			
Člen	Odstavek	Točka	Alinea		Člen	Odstavek	Točka	Alinea
27								
27	1			32024L1346	27	1		
27	1			32024L1346	27	2		
27	1		4	32024L1346	27	2		
27	2			32024L1346	26	6		
27	3			32024L1346	27	1		
27	4			32024L1346	26	6		
27	5			32024L1346	5	2		
27	5			32024L1346	26	6		
27	7			32024L1346	27	5	a	
27	8			32024L1346	7	3		
27	8			32024L1346	27	9		
27	11			32024L1346	27	1		
28				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
29				32024L1346	2	13		
29	6			32024L1346	27	5	b	
29	7			32024L1346	27	3		
29	8			32024L1346	27	3		
29	11			32024L1346	27	1		

Predpis RS				Opomba ali CELEX akta EU predpisa	Akt EU			
Člen	Odstavek	Točka	Alinea		Člen	Odstavek	Točka	Alinea
29	12			32024L1346	27	8		
30				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
31				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
32				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
33				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
34				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
35				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
36				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
37				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
38				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
39				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
40				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
41				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
42				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
43				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
44				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
45				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				

Predpis RS				Opomba ali CELEX akta EU predpisa	Akt EU			
Člen	Odstavek	Točka	Alinea		Člen	Odstavek	Točka	Alinea
46				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
47				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
48				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
49				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
50				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
51				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
52				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
53								
53	7			32024L1346	9	1		
54				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
55				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
56				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
57				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
58				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
59				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
60				32024L1346	29	1		
61				32024L1346	2	6		
61				32024L1346	3	1		

Predpis RS				Opomba ali CELEX akta EU predpisa	Akt EU			
Člen	Odstavek	Točka	Alinea		Člen	Odstavek	Točka	Alinea
61	5			32024L1346	21			
62				32024L1346	2	6		
62				32024L1346	2	7		
62				32024L1346	2	8		
62				32024L1346	19	2		
62	1			32024L1346	7	4		
62	1			32024L1346	19	1		
62	2			32024L1346	19	1		
62	3			32024L1346	20	3		
62	3			32024L1346	20	5		
62	3			32024L1346	20	6		
62	5			32024L1346	19	3		
62	5			32024L1346	20	7		
62	8			32024L1346	20	7		
62	8			32024L1346	29	1		
62	9			32024L1346	7	3		
62	9			32024L1346	14			

Predpis RS				Opomba ali CELEX akta EU predpisa	Akt EU			
Člen	Odstavek	Točka	Alinea		Člen	Odstavek	Točka	Alinea
62	9			32024L1346	20	2		
63				32024L1346	2	6		
63				32024L1346	7	2		
63				32024L1346	20	1		
64				32024L1346	2	6		
64	1			32024L1346	15			
64	3			32024L1346	7	2		
64	4			32024L1346	5	1		
64	5			32024L1346	5	1		
64	5			32024L1346	5	2		
64	7			32024L1346	7	5		
64	9			32024L1346	20	4		
65				32024L1346	2	6		
66				32024L1346	2	6		
66	4			32024L1346	29	1		
67				32024L1346	2	6		
67	6			32024L1346	7	5		

Predpis RS				Opomba ali CELEX akta EU predpisa	Akt EU			
Člen	Odstavek	Točka	Alinea		Člen	Odstavek	Točka	Alinea
68				32024L1346	2	6		
69				32024L1346	2	6		
69				32024L1346	23	2		
69				32024L1346	23	3		
69	1		2	32024L1346	19	3		
69	4			32024L1346	23	1	b	
69	5			32024L1346	23	4		
69	5			32024L1346	23	5		
70				32024L1346	2	6		
70				32024L1346	19	2		
70				32024L1346	22			
71				32024L1346	2	6		
71				32024L1346	17			
71	5			32024L1346	18			
72				32024L1346	2	6		
72				32024L1346	16			
73				32024L1346	2	6		

Predpis RS				Opomba ali CELEX akta EU predpisa	Akt EU			
Člen	Odstavek	Točka	Alinea		Člen	Odstavek	Točka	Alinea
73				32024L1346	18			
74								
74	1	4		32024L1346	7	6		
74	1	8		32024L1346	15			
75				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
76				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
77				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
78				32024L1346	2	9		
78	1			32024L1346	9	1		
78	2			32024L1346	9	2		
78	5			32024L1346	9	3		
78	6			32024L1346	9	3		
78	7			32024L1346	9	3		
79				32024L1346	10	5		
80				32024L1346	12			
80	1			32024L1346	10	2		
80	1			32024L1346	13	2		
80	2			32024L1346	10	4		

Predpis RS				Opomba ali CELEX akta EU predpisa	Akt EU			
Člen	Odstavek	Točka	Alinea		Člen	Odstavek	Točka	Alinea
80	5			32024L1346	11	2		
80	5			32024L1346	11	4		
80	6			32024L1346	11	1		
81				32024L1346	9	5		
81				32024L1346	11	5		
82				32024L1346	9	5		
82	2			32024L1346	11	3		
83								
83	1			32024L1346	10	3		
83	1			32024L1346	13	1		
83	2			32024L1346	13	2		
83	2			32024L1346	13	4		
84				32024L1346	2	11		
85				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
86				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
87				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
88				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
89				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
90				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
91				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
92				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				

Predpis RS				Opomba ali CELEX akta EU predpisa	Akt EU			
Člen	Odstavek	Točka	Alinea		Člen	Odstavek	Točka	Alinea
93				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
94				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
95				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
96				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
97				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
98				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
99				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
100				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
101				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
102				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
103				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
104				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
105				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
106				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
107				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
108				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
109				32024L1346	6	1		

Predpis RS				Opomba ali CELEX akta EU predpisa	Akt EU			
Člen	Odstavek	Točka	Alinea		Člen	Odstavek	Točka	Alinea
110				32024L1346	6	3		
111				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
112				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
113				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
114				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
115				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
116				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
117				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
118				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
119				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
120				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
121				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
122				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
123				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
124				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
125				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
126				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				

Predpis RS				Opomba ali CELEX akta EU predpisa	Akt EU			
Člen	Odstavek	Točka	Alinea		Člen	Odstavek	Točka	Alinea
127				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
128				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
129				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
130				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
131				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
132				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
133				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
134				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				
135				Ni predmet usklajevanja s pravom EU				

5.3 Prikaz ureditve v posameznih državah članicah Evropske unije

Pakt o migracijah in azilu EU predstavlja celovito prenovo migracijskega in azilnega sistema, zaradi njegove obširnosti in nujnosti priprav na izvajanje v praksi, je začetek njegove uporabe predviden 12. junija 2026, med drugim z namenom, da se države članice (kot tudi Komisija) ustrezno pripravijo na njegovo izvajanje. Čeprav je od skupaj enajstih zakonodajnih aktov, ki sestavljajo Pakt o migracijah in azilu EU, kar deset uredb, ki ne potrebujejo posebnega prenosa v nacionalne pravne rede, je kljub temu potrebno na nacionalni ravni predvideti določene izvedbene določbe, ki bodo zagotovile ustrezno in učinkovito izvajanje uredb, ki sestavljajo Pakt o migracijah in azilu EU. Glede na navedeno, velika večina držav članic še ni sprejela ustreznih pravnih podlag, ki urejajo izvedbene določbe ter prilagodila svoje nacionalne zakonodaje novi ureditvi. Edina država članica, ki je svoj nacionalni pravni red že prilagodila novi ureditvi je Nemčija, medtem ko so ostale države članice še v postopku priprav in notranjih usklajevanj. Skladno z navedenim je prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih v precejšnji meri okrnjen, in razen za Nemčijo, vključuje le nekatere predhodne zamisli držav članic, ki pa še niso usklajene in potrjene.

Nemčija je v okviru implementacije Pakta o migracijah in azilu EU izbrala pristop sprememb in dopolnitev že obstoječe zakonodaje. V zvezi s postopkom preverjanja je Nemčija določila, da je za njegovo izvajanje pristojen organ, ki opravlja policijsko kontrolo čezmejnega prometa. Nemčija je v svoji zakonodaji predvidela tudi določitev lokacije, kjer se bo postopek preverjanja izvajal, in sicer na mejnem prehodu, kjer je zadevni državljani tretje države prestopil mejo (v primeru, da gre za preverjanje na zunanji meji) z možno izjemo tudi na drugih mejnih prehodih.

Nemčija za zagotovitev izvedbe preverjanja uredila možnost pridržanja do pregleda s sodnim sklepom ter predvidela izpodbojno domnevo nevarnosti pobega. Tujec se nemudoma privede pred sodnika, ki odloči o odreditvi pridržanja do preverjanja. Nemčija je za določene utemeljene razloge predvidela tudi možnost pridržanja brez predhodne sodne odredbe in začasno pridržanje, in sicer, zaradi obstoja utemeljenega suma nevarnosti pobega, če sodne odločbe o odreditvi o pridržanju do pregleda ni mogoče pridobiti vnaprej in če obstaja utemeljen sum, da se tujec namerava izogniti odreditvi o pridržanju do pregleda s sodnim sklepom. Prav tako je Nemčija predvidela možnost prenehanja pridržanja, v določenih primerih (ko je preverjena oziroma ugotovljena identiteta, zabeleženi biometrični podatki, zaključeno varnostno preverjanje, ta ukrep ni več potreben za zaščito javne varnosti, se po končanem preverjanju ne izvede vračanje v skladu z Direktivo 2008/115/ES niti premestitev v skladu z Uredbo 2024/1351/EU. Se pa lahko v teh primerih bivanje državljana tretje države še naprej omeji, če preverjanje še ni končano, in sicer na ozemlje določene občine.

Glede spremljevalnega mehanizma Nemčija posebnega neodvisnega organa v zakonski ureditvi ni predvidela, temveč bo ta mehanizem uredila v skladu z EU zakonodajo z odloki, navodili in sporazumi zvezne vlade in dežel.

Na področju brezplačnega pravnega svetovanja je Nemčija v svoji nacionalni ureditvi predvidela ožjo implementacijo ter določila le pristojnost, in sicer tako, da je pristojnost za pravno svetovanje v upravnem postopku podelila Zveznemu uradu za migracije in begunce v skladu z Uredbo 2024/1348/EU in Uredbo 2024/1351/EU.

Pri azilnem mejnem postopku je Nemčija določila, da mora zvezni urad v skladu z drugim pododstavkom drugega odstavka 51. člena Uredbe 2024/1348/EU odločiti v osmih tednih od registracije prošnje, lahko pa se ta rok podaljša na dvanajst tednov, če so izpolnjeni pogoji iz tretjega pododstavka drugega odstavka 51. člena Uredbe 2024/1348/EU. Poseben rok pa določa za primere prošenj mladoletnikov brez spremstva, in sicer šest tednov od registracije prošnje, pri čemer določa le deset dnevni rok za odločitev sodišča. Rok za odločitev sodišča je sicer določen na štiri tedne, pri čemer je poleg že omenjene izjeme za mladoletnike brez spremstva, določena tudi izjema v primeru ko je prošnja za mednarodno zaščito zavrnjena v skladu s členom 38(1)(b) ali (c) Uredbe (EU) 2024/134, in sicer je rok za odločitev sodišča v teh primerih določen na dva tedna.

Tudi glede rokov za uveljavljanje pravnega sredstva Nemčija določa razmeroma kratek rok, in sicer 14 dni za vložitev, kar jo umešča med države z bolj restriktivnimi roki v primerjavi z nekaterimi drugimi članicami EU.

V Republiki Sloveniji Zakon o splošnem upravnem postopku kot generalni procesni zakon določa splošni rok 30 dni za vložitev pravnega sredstva, vendar dopušča, da specialni predpisi določijo tudi krajše roke, kadar to narekuje narava postopkov ali posebne okoliščine. Že ob prvem sprejetju ZMZ-1 je bil zato določen krajši, 15-dnevni rok za vložitev tožbe na upravno sodišče, kar je utemeljeno z zahtevo po pospešenem odločanju v postopkih mednarodne zaščite, kjer hitrost odzivanja na krizne razmere, kot so množične migracije, pomembno vpliva na učinkovitost sistema in zmanjševanje dolgotrajnosti obravnav. Tak rok obenem zagotavlja dovolj časa za pripravo in vložitev tožbe, zlasti ob uporabi strokovne pravne pomoči. Ureditev je skladna tudi z evropskim pravom, saj sedmi odstavek 67. člena Uredbe 2024/1348/EU določa, da lahko države članice rok za vložitev pravnega sredstva določijo med dvema tednoma in enim mesecem.

Primerjalni pregled ureditve v drugih državah članicah kaže, da se Slovenija z določitvijo 15-dnevnega roka umešča v spodnjo polovico, vendar še vedno v okvir, ki ga dopušča evropska uredba. Nekateri države pa v rednem postopku določajo bistveno daljše roke za vložitev pravnega sredstva – Luksemburg, Belgija, Italija, Francija, Grčija, Nizozemska, Švedska, Latvija, Češka in Švica predpisujejo rok 30 dni oziroma en mesec.

Na drugi strani pa več držav določa enake ali celo krajše roke za vložitev pravnega sredstva v rednem postopku, in sicer: Madžarska 8 dni, Estonija 10 dni, Poljska 14 dni, Litva 14 dni, Nemčija 14 dni, Malta 15 dni in Irska 15 delovnih dni. To potrjuje, da je slovenska ureditev z določitvijo 15-dnevnega roka skladna s primerljivimi evropskimi praksami, saj hkrati ohranja ravnovesje med učinkovitostjo in dostopom do sodnega varstva ter se umešča v evropsko sprejeti razpon rokov.

6. Presoja posledic

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) Predpis ima učinek na uvajanje nove obveznosti, spreminjanje ali ukinjanje obstoječe obveznosti.

– Predpis ima negativen učinek na število trenutno veljavnih obveznosti.

Predpis uvaja obvezne postopke preverjanja na meji, uporabo in razširjeno evidentiranje v sistemu Eurodac ter dodatne varnostne, zdravstvene in postopkovne preglede. Hkrati uvaja obvezno pravno svetovanje v upravnem postopku mednarodne zaščite ter določa nove roke in procesne zahteve, zlasti za mejne postopke.

Predpis dodatno krepi obveznosti države glede spremljanja spoštovanja človekovih pravic oseb v postopkih, obenem pa uvaja tudi dodatne nadzorne in poročevalske obveznosti, kar skupno povečuje število trenutno veljavnih obveznosti.

– Predpis ima pozitiven učinek na upoštevanje načela »vse na enem mestu«.

Predpis krepi načelo »vse na enem mestu«, saj uvaja bolj integrirano izvajanje postopkov preverjanja, azilnega postopka in vračanja ter omogoča, da se posamezni postopki za isto osebo vodijo čim bolj celovito in v okviru enotne vstopne točke. S tem se zagotavlja, da stranka praviloma izvede celoten postopek na enem mestu, ob tesnejšem sodelovanju pristojnih organov in uporabi skupnih evidenc.

– Predpis ima negativen učinek na aktivnosti zaposlenih v organih državne uprave, pravosodnih organih in nosilce javnih pooblastil.

Predpis uvaja dodatne naloge za zaposlene v državnih upravnih in pravosodnih organih ter pri nosilcih javnih pooblastil, zlasti na področju preverjanja na meji (vključno s spremljanjem spoštovanja človekovih pravic), obveznega pravnega svetovanja in izvajanja skrajšanih azilnih postopkov. To pomeni povečano administrativno in operativno obremenitev ter potrebo po dodatnem kadru in organizacijskih prilagoditvah.

– Predpis ima negativen učinek na organe državne uprave, pravosodne organe in nosilce javnih pooblastil.

Predpis povečuje obseg nalog organov državne uprave, pravosodnih organov in nosilcev javnih pooblastil, kar zahteva dodatne kadrovske okrepitve ter povečuje organizacijsko in administrativno obremenitev pri izvajanju novih postopkov.

Sprememba bo vplivala na 0 zaposlenih. Za njih bodo odpravljene naslednje obveznosti: Dodatne naloge / aktivnosti, ki imajo posledico angažiranja novih zaposlitev ali zunanjih izvajalcev v skupnem znesku 0,00 EUR.

– Predpis ima pozitiven učinek na spremembo organizacije organov državne uprave, pravosodnih organov in nosilcev javnih pooblastil.

Predpis predvideva dodatne naloge, zato je pričakovano tudi dodatno zaposlovanje ter organizacijske prilagoditve in prerazporeditve kadrov znotraj organov državne uprave, pravosodnih organov in nosilcev javnih pooblastil.

– Predpis ima pozitiven učinek na pridobitev podatkov iz uradnih evidenc.

Ministrstvo bo lahko iz policijskih evidenc prevzelo podatke, ki jih je prosilec že navedel v okviru registracijskega postopka v skladu s tretjim odstavkom 43. člena, in jih vneslo v vlogo za priznanje statusa mednarodne zaščite, ki jo bo prosilec dopolnil s preostalimi podatki, potrebnimi za odločitev o statusu mednarodne zaščite. Navedeni podatki se tako zberejo le enkrat, uporabijo pa se tako za registracijski postopek kot za vložitev vloge za priznanje statusa mednarodne zaščite.

b) Predpis ima učinek na uvajanje nove digitalne storitve, spreminjanje ali ukinjanje obstoječe digitalne storitve.

– Predpis ima pozitiven učinek na digitalne storitve v javni upravi.

Določbe predpisa predvidevajo samodejno izdelavo sklepov o ustavitvi ter učinkovitejšo izmenjavo podatkov v sklopu postopka za mednarodno zaščito med ključnimi nacionalnimi deležniki (Policija, Urad za oskrbo in integracijo migrantov in Ministrstvo). V okviru tega določbe predvidevajo večji učinek digitalizacije postopka mednarodne zaščite.

– Predpis ima pozitiven učinek na digitalizacijo poslovne učinkovitosti.

Z večjo digitalizacijo postopka mednarodne zaščite se predvideva zmanjšanje administrativnega bremena. Izrazito zmanjšanje se predvideva s prenosom in posledično ponovno rabo podatkov, pridobljenih tekom registracijskega postopka na policiji.

– Predpis ima pozitiven učinek na uporabo obstoječih digitalnih storitev oziroma na njihovo združevanje.

Predpis ima pozitiven učinek, saj omogoča in spodbuja interoperabilnost med obstoječimi informacijskimi sistemi, brez potrebe po njihovem vsebinskem nadgrajevanju ali vzpostavljanju povsem novih rešitev. S tem se zagotavlja učinkovitejša izmenjava podatkov, večja preglednost nad obdelavo informacij ter bolj usklajeno delovanje pristojnih organov. Predpis tako omogoča povezovanje evidenc različnih upravljavcev, zlasti med evidencami policije, ministrstva in urada.

Hkrati predpis vzpostavlja ustrezno pravno in tehnično podlago za implementacijo posodobljenega sistema Eurodac v okviru Pakta o migracijah in azilu.

– Predpis ima pozitiven učinek na uporabo obstoječih uradnih evidenc oziroma zbirk podatkov oziroma na njihovo združevanje.

Predpis omogoča uporabo obstoječih uradnih evidenc oziroma zbirk podatkov ter njihovo povezovanje, brez potrebe po njihovem združevanju ali podvajanju podatkovnih virov.

– Predpis ima pozitiven učinek na optimizacijo postopkov, podatkov in vlog uporabnikov storitve.

Predpis omogoča digitalizacijo in avtomatizacijo posameznih korakov ter s tem zmanjšuje potrebo po fizičnih oziroma ročnih aktivnostih med organi. Posledično se skrajšujejo postopkovni časi, zmanjšuje administrativno breme in izboljšuje pretočnost izmenjave podatkov med pristojnimi organi.

– Predpis ima pozitiven učinek na časovno vzpostavitev nove digitalne storitve.

Ker so ključne evidence že vzpostavljene v okviru obstoječih sistemov, bistvenih sistemskih zamud ali kompleksnih nadgradenj ni pričakovati. Posebnost predstavlja le prenos oziroma določitev novega upravljavca dela evidenc, kjer bo pristojni urad prevzel vlogo upravljanja, kar bo zahtevalo organizacijsko in tehnično prilagoditev.

c) Predpis ima učinek, s katerim se posega v osebne podatke (določa obdelava novih ali spremenjenih osebnih podatkov).

– Predpis ima pozitiven učinek glede posega v osebne podatke – utemeljenost posega.

Predpis ima pozitiven učinek, saj je obdelava osebnih podatkov potrebna za vodenje postopkov odločanja o mednarodni zaščiti ter za vodenje evidenc oseb v teh postopkih. Poseg je utemeljen z javnim interesom zagotavljanja zakonitega in učinkovitega azilnega sistema, pri čemer se obdelujejo le nujni podatki v okviru že obstoječih evidenc in informacijskih sistemov pristojnih organov.

č) Predpis ima učinek na temeljna načela varstva osebnih podatkov.

- **Predpis ima pozitiven učinek na upoštevanje načela zakonitosti, poštenosti in preglednosti obdelave.**

Predpis določa pravno podlago za obdelavo osebnih podatkov (vodenje azilnih postopkov in evidenc oseb), s čimer zagotavlja zakonitost obdelave. Hkrati preprečuje podvajanje odvzema podatkov in natančneje opredeljuje namene obdelave, vrste podatkov, upravljavce ter uporabo obstoječih evidenc in sistemov, kar prispeva k večji preglednosti obdelave osebnih podatkov.

- **Predpis ima pozitiven učinek na upoštevanje načel določenosti, izrecnosti in zakonitosti namenov.**

Predpis ima pozitiven učinek, saj jasno določa zakonite in izrecne namene obdelave osebnih podatkov v postopkih mednarodne zaščite ter pri vodenju evidenc. Nameni so omejeni na izvajanje zakonskih nalog, obdelava pa je vezana na nujne podatke in pristojne organe, kar zmanjšuje tveganje njihove uporabe za druge namene.

- **Predpis ima pozitiven učinek na upoštevanje načela, da naj bo obdelava osebnih podatkov ustrezna in omejena na to, kar je potrebno za namene, za katere se obdelujejo ti podatki.**

Predpis ima pozitiven učinek, saj jasno določa zakonite in izrecne namene obdelave osebnih podatkov v postopkih mednarodne zaščite ter pri vodenju evidenc. Obdelava je vezana na nujne podatke in pristojne organe, kar zmanjšuje tveganje njihove uporabe za druge namene.

- **Predpis ima pozitiven učinek na upoštevanje načela omejitve hrambe – določenost rokov hrambe.**

Glede rokov hrambe se uporabljajo neposredno uporabljive uredbe EU.

- **Predpis ima pozitiven učinek na upoštevanje načel celovitosti, zaupnosti in razpoložljivosti podatkov.**

Predpis zagotavlja, da se obdelava osebnih podatkov izvaja v obstoječih informacijskih sistemih pristojnih organov ob upoštevanju ustreznih tehničnih in organizacijskih ukrepov za varnost.

d) Predpis ima učinek na uresničevanje pravic posameznika.

- **Predpis ima pozitiven učinek na upoštevanje dolžnosti informiranja posameznika o obdelavi podatkov.**

Predpis ima pozitiven učinek, saj poudarja dolžnost informiranja posameznikov o obdelavi osebnih podatkov.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki

Predpis nima posledic na tem področju.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo

Predpis nima posledic na tem področju.

6.4 Presoja posledic za socialno področje

a) Predpis ima učinek na migracije in integracije.

- **Predpis ima pozitiven učinek na priseljevanje tujcev v Slovenijo ter na položaj in integracijo tujcev v Sloveniji.**

Predpis prispeva k zmanjšanju nenadzorovanih migracij ter k bolj urejenemu in predvidljivemu upravljanju migracijskih tokov. Hkrati izboljšuje pravno varnost in položaj tujcev z jasnejšimi postopki, okrepljenim varstvom pravic in posebnim poudarkom na ranljivih skupinah. Posredno vpliva tudi na učinkovitejšo obravnavo statusov ter ustvarja pogoje za boljšo integracijo in socialno vključenost oseb, ki jim je priznana mednarodna zaščita.

b) Predpis ima še druge učinke na socialnem področju, ki ni zajet v odgovorih na predhodna vprašanja.

- **Predpis ima pozitiven učinek na socialno področje, ki morda ni zajet v odgovorih na predhodna vprašanja.**

Predlog zakona spreminja zagotavljanje zakonitega zastopanja, saj bo po novem predlogu v primeru, da ne bo mogoče imenovati zakonitega zastopnika s seznama zakonitih zastopnikov, mladoletniku brez spremstva za zakonitega zastopnika imenovan center za socialno delo.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja

Predpis nima posledic na tem področju.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predpis nima posledic na tem področju.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa

Sprejeti zakon bo objavljen v Uradnem listu Republike Slovenije in na spletnih straneh predlagatelja. Predlagatelj bo zakon predstavljal v okviru obstoječih orodij.

Za izvajanje predloga zakona bodo pristojni Ministrstvo za notranje zadeve, Policija ter Urad za oskrbo in integracijo migrantov, ki bodo izvajanje zakona redno spremljali v okviru rednega dela z osebami v postopkih mednarodne zaščite, prosilci za mednarodno zaščito in osebami s priznano mednarodno zaščito. Za izvajanje posameznih določb tega zakona bodo pristojni tudi Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Ministrstvo za pravosodje, Ministrstvo za zdravje in Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje.

7. Prikaz sodelovanja javnosti

Gradivo je bilo predmet sodelovanja z javnostjo.

Datum objave na portalu eDemokracija:
7. 5. 2026.

8. Zunanji strokovnjak oziroma pravna oseba, ki je sodelovala pri pripravi predloga zakona

Pri pripravi predpisa ni sodeloval zunanji strokovnjak oziroma pravna oseba.

9. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles

- Branko Zlobko, minister za notranje zadeve,
- Tina Heferle, državna sekretarka na Ministrstvu za notranje zadeve,
- Matej Torkar, generalni direktor Direktorata za migracije na Ministrstvu za notranje zadeve.

II. BESEDILO ČLENOV

Zakon o prenosu in izvajanju nekaterih pravnih aktov EU s področja migracij in mednarodne zaščite

I. POGLAVJE SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen (vsebina)

Ta zakon ureja prenos Direktiva (EU) 2024/1346 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o standardih za sprejem prosilcev za mednarodno zaščito (UL L, 2024/1346, 22. 5. 2024; v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2024/1346/EU) ter izvajanje uredb iz drugega odstavka 2. člena tega zakona.

2. člen (prenos in izvajanje pravnih aktov Evropske unije)

(1) S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije prenaša Direktiva 2024/1346/EU.

(2) S tem zakonom se ureja izvajanje:

1. Uredbe Sveta (ES) št. 1030/2002 z dne 13. junija 2002 o enotni obliki dovoljenja za prebivanje za državljane tretjih držav (UL L 157, 15.06.2002, str. 1-7), zadnjič spremenjena z Uredbo (EU) 2017/1954 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2017 o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 1030/2002 o enotni obliki dovoljenja za prebivanje za državljane tretjih držav (UL L 286, 01.11.2017, str. 9-14), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 1030/2002/ES);

2. Uredbe Sveta (ES) št. 2252/2004 z dne 13. decembra 2004 o standardih za varnostne značilnosti in biometrične podatke v potnih listih in potovalnih dokumentih, ki jih izdajo države članice (UL L 153, 07.06.2006, str. 1-6), zadnjič spremenjena z Uredbo (ES) št. 444/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. maja 2009 o spremembi Uredbe Sveta (ES) št. 2252/2004 o standardih za varnostne značilnosti in biometrične podatke v potnih listih in potovalnih dokumentih, ki jih izdajo države članice (UL L 142, 06.06.2009, str. 1-4), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2252/2004/ES);

3. Uredbe (EU) 2019/818 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. maja 2019 o vzpostavitvi okvira za interoperabilnost informacijskih sistemov EU na področju policijskega in pravosodnega sodelovanja, azila ter migracij in spremembi uredb (EU) 2018/1726, (EU) 2018/1862 ter (EU) 2019/816 (UL L 135, 22.05.2019, str. 85-135), zadnjič spremenjena z Uredbo (EU) 2024/1358 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi sistema Eurodac za primerjavo biometričnih podatkov za učinkovito uporabo uredb (EU) 2024/1351 in (EU) 2024/1350 Evropskega parlamenta in Sveta ter Direktive Sveta 2001/55/ES in za ugotavljanje istovetnosti nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva, o zahtevah organov preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj držav članic in Europolu za primerjavo s podatki iz sistema Eurodac za namene preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, o spremembi uredb (EU) 2018/1240 in (EU) 2019/818 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 603/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L, 2024/1358, 22. 5. 2024), (v nadaljnjem besedilu Uredba 2019/816/EU);

4. Uredbe (EU) 2021/2303 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. decembra 2021 o Agenciji Evropske unije za azil in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 439/2010 (UL L 468, 30.12.2021, str. 1-54; v nadaljnjem besedilu Uredba 2021/2303/EU);

5. Uredbe (EU) 2024/1347 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez

državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite ter spremembi Direktive Sveta 2003/109/ES in razveljavitvi Direktive 2011/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta (UL L, 2024/1347, 22. 5. 2024; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1347/EU);

6. Uredbe (EU) 2024/1348 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi skupnega postopka za mednarodno zaščito v Uniji in razveljavitvi Direktive 2013/32/EU (UL L, 2024/1348, 22. 5. 2024), zadnjič spremenjena z Uredba (EU) 2026/463 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. februarja 2026 o spremembi Uredbe (EU) 2024/1348 glede uporabe koncepta varne tretje države (UL L, 2026/463, 26. 2. 2026), (v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1348/EU);

7. Uredbe (EU) 2024/1349 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi postopka vračanja na meji in spremembi Uredbe (EU) 2021/1148 (UL L, 2024/1349, 22. 5. 2024, v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1349/EU);

8. Uredbe (EU) 2024/1350 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi okvira Unije za preselitev in humanitarni sprejem ter spremembi Uredbe (EU) 2021/1147 (UL L, 2024/1350, 22. 5. 2024; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1350/EU);

9. Uredbe (EU) 2024/1351 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o upravljanju azila in migracij, spremembi uredb (EU) 2021/1147 in (EU) 2021/1060 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 604/2013 (UL L, 2024/1351, 22. 5. 2024; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1351/EU);

10. Uredbe (EU) 2024/1356 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o uvedbi preverjanja državljanov tretjih držav na zunanjih mejah ter spremembi uredb (ES) št. 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 in (EU) 2019/817 (UL L, 2024/1356, 22. 5. 2024; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1356/EU);

11. Uredbe (EU) 2024/1358 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi sistema Eurodac za primerjavo biometričnih podatkov za učinkovito uporabo uredb (EU) 2024/1351 in (EU) 2024/1350 Evropskega parlamenta in Sveta ter Direktive Sveta 2001/55/ES in za ugotavljanje istovetnosti nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav ali oseb brez državljanstva, o zahtevah organov preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj držav članic in Europolu za primerjavo s podatki iz sistema Eurodac za namene preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj, o spremembi uredb (EU) 2018/1240 in (EU) 2019/818 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 603/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L, 2024/1358, 22. 5. 2024; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1358/EU);

12. Uredbe (EU) 2024/1359 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o ravnanju v kriznih razmerah in primeru višje sile na področju migracij in azila ter spremembi Uredbe (EU) 2021/1147 (UL L, 2024/1359, 22. 5. 2024; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1359/EU).

3. člen (pomen izrazov)

(1) Izrazi, uporabljeni v tem zakonu pomenijo:

1. »oseba« je stranka v postopkih v skladu z uredbami iz drugega odstavka prejšnjega člena in tem zakonom;

2. »ministrstvo« je ministrstvo, pristojno za notranje zadeve in je organ za presojo po Uredbi 2024/1348/EU;

3. »urad« je urad Vlade Republike Slovenije, pristojen za oskrbo in integracijo migrantov;

4. »prošnja« je prošnja za mednarodno zaščito, s katero državljan tretje države ali oseba brez državljanstva zaprosi za zaščito v skladu s 26. členom Uredbe 2024/1348/EU;

5. »prosilec ali prosilka (v nadaljnjem besedilu: prosilec)« je prosilec za mednarodno zaščito, ki je državljan tretje države ali oseba brez državljanstva in ki je v Republiki Sloveniji podal prošnjo za mednarodno zaščito, v zvezi s katero izvršljiva odločitev še ni bila sprejeta;

6. »prosilec s posebnimi potrebami glede sprejema ali prosilka s posebnimi potrebami glede sprejema (v nadaljnjem besedilu: prosilec s posebnimi potrebami glede sprejema)« je tisti

prošilec, ki potrebuje posebne pogoje ali jamstva, da bi lahko uveljavljal pravice in izpolnjeval obveznosti glede sprejema, določene v tem zakonu; posebne potrebe glede sprejema imajo zlasti prosilci, ki spadajo v eno od naslednjih kategorij: mladoletnik, mladoletnik brez spremstva, invalidna oseba, starejša oseba, nosečnica, pripadnik skupnosti LGBTIQ+, starš samohranilec z mladoletnim otrokom, žrtev trgovanja z ljudmi, hudo bolna oseba, oseba z motnjami v duševnem razvoju, oseba s težavami v duševnem zdravju in žrtev posilstva, mučenja ali drugih težjih oblik psihičnega, fizičnega ali spolnega nasilja;

7. »mladoletnik ali mladoletnica (v nadaljnjem besedilu: mladoletnik)« je državljan tretje države ali oseba brez državljanstva, mlajša od 18 let;

8. »mladoletnik brez spremstva ali mladoletnica brez spremstva (v nadaljnjem besedilu: mladoletnik brez spremstva)« pomeni enako, kot je opredeljen v Uredbi 2024/1347/EU;

9. »družinski člani prosilca« pomenijo enako, kot so opredeljeni v Uredbi 2024/1347/EU; kot družinski član prosilca šteje tudi otrok prosilca, rojen v Republiki Sloveniji in drug sorodnik prosilca, če med njima obstaja življenjska skupnost, ki je v bistvenem podobna primarni družini oziroma ima enako funkcijo, kot jo ima družina, kar pomeni predvsem pristne družinske vezi med družinskimi člani, fizično skrb, varstvo, zaščito, čustveno podporo in finančno odvisnost;

10. »tujec ali tujka (v nadaljnjem besedilu: tujec)« je oseba, ki nima državljanstva Republike Slovenije, razen državljanov Evropske unije, prosilcev in oseb s priznano mednarodno zaščito kot jo opredeljuje zakon, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, razen državljanov Evropske unije, prosilcev in oseb s priznano mednarodno zaščito;

11. »azilni dom« je objekt, namenjen skupinski nastanitvi in oskrbi prosilcev;

12. »integracijska hiša« je objekt, namenjen nastanitvi oseb s priznano mednarodno zaščito;

13. »pobeg« pomeni dejanje, s katerim prošilec preneha biti na voljo pristojnim upravnim ali sodnim organom brez dovoljenja pristojnih organov in iz razlogov, ki niso taki, da sam nanje ne bi imel vpliva;

14. »Ženevska konvencija« je Konvencija o statusu beguncev, podpisana v Ženevi 28. julija 1951, in Protokol o statusu beguncev, podpisan v New Yorku 31. januarja 1967 (Uradni list RS – MP, št. 9/92).

(2) Drugi izrazi, uporabljeni v tem zakonu, pomenijo enako kot izrazi, opredeljeni v uredbah iz drugega odstavka prejšnjega člena tega zakona.

(3) Za hudo kaznivo dejanje nepolitične narave se šteje kaznivo dejanje, ki ni politično in za katero je v Republiki Sloveniji predpisana kazen zapora najmanj treh let.

(4) Za hudo kaznivo dejanje se šteje kaznivo dejanje, za katero je v Republiki Sloveniji predpisana kazen zapora najmanj treh let.

(5) Za izredno hudo kaznivo dejanje se šteje kaznivo dejanje, katerega posebne značilnosti omogočajo, da se za to dejanje šteje, da je izjemno resno, ker spada med kazniva dejanja, ki najbolj ogrožajo pravni red zadevne skupnosti, pri njegovi presoji pa je treba upoštevati zlasti zagroženo kazen in kazen, ki je bila izrečena za to kaznivo dejanje, njegovo naravo, morebitne obteževalne ali olajševalne okoliščine, naklepnost ali nenaklepnost kaznivega dejanja, vrsto in obseg škode, povzročene z istim kaznivim dejanjem, ter postopek, ki se uporabi za kaznovanje tega dejanja.

II. POGLAVJE UPRAVLJANJE MIGRACIJ IN UKREPI V POSEBNIH RAZMERAH

1. oddelek STRATEŠKO UPRAVLJANJE MIGRACIJ

4. člen (strateško upravljanje migracij)

(1) Vlada Republike Slovenije z namenom strateškega upravljanja migracij, na predlog ministrstva sprejme Strategijo za upravljanje azila in migracij v skladu s 7. členom Uredbe 2024/1351/EU (v nadaljnjem besedilu: strategija) in kontingentni načrt v skladu z 32. členom Direktive 2024/1346/EU (v nadaljnjem besedilu: kontingentni načrt).

(2) V kontingentnem načrtu iz prejšnjega odstavka se določijo ukrepi, ki jih je treba sprejeti za zagotovitev ustreznega sprejema prosilcev v skladu z Direktivo 2024/1346/EU v primerih nesorazmernega števila prosilcev, vključno z mladoletniki brez spremstva ter ukrepi za čimprejšnje obravnavanje primerov, ko so običajno razpoložljive nastanitvene kapacitete začasno polne ali pa običajno razpoložljive nastanitvene kapacitete začasno niso na voljo zaradi nesorazmernega števila oseb, ki jih je treba nastaniti, nesreč, ki jih je povzročil človek, ali naravnih nesreč. Prav tako se v kontingentnem načrtu določijo ukrepi za imenovanje začasnih zastopnikov, v primerih, ko je podanih nesorazmerno veliko število prošelj mladoletnikov brez spremstva.

(3) Za namen spremljanja stanja na področju migracij in priprave strategije ter kontingentnega načrta iz prvega odstavka tega člena se ustanovi stalna delovna skupina Vlade Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: delovna skupina).

(4) Vlada Republike Slovenije vsakih pet let v skladu z rokom iz tretjega odstavka 7. člena Uredbe 2024/1351/EU sprejme novo strategijo. Delovna skupina v primeru spremenjenih okoliščin in vsaka tri leta pregleda kontingentni načrt in kadar je to potrebno, Vladi Republike Slovenije predlaga njegovo posodobitev. V primeru posodobitve kontingentnega načrta, ministrstvo obvesti Agencijo Evropske unije za azil.

(5) Ministrstvo se pri pripravi strategije iz prvega odstavka tega člena po potrebi posvetuje z Evropsko komisijo ter agencijami, uradi in organi Evropske unije.

(6) V primeru uporabe kontingentnega načrta iz drugega odstavka tega člena, ministrstvo o tem obvesti Evropsko komisijo in Agencijo Evropske unije za azil.

(7) Vlada Republike Slovenije podrobneje uredi sestavo, imenovanje, naloge in delovanje delovne skupine iz tretjega odstavka tega člena.

5. člen (podpora Agencije Evropske unije za azil)

V primeru sklenitve dogovora iz 18. člena Uredbe 2021/2303/EU lahko vlada Republike Slovenije na Evropsko agencijo za azil prenese izvajanje posameznih nalog iz pristojnosti ministrstva, urada in policije v skladu s 16. členom Uredbe 2021/2303/EU.

2. oddelek
KRIZNE RAZMERE, VIŠJA SILA, RESNE MIGRACIJSKE RAZMERE IN MIGRACIJSKI
PRITISK

6. člen (aktivacija)

(1) Če delovna skupina iz tretjega odstavka 4. člena tega zakona na podlagi rezultatov spremljanja v povezavi z nalogami, določenimi v predpisu iz šestega odstavka 4. člena tega zakona ugotovi, da razmere v Republiki Sloveniji ustrezajo definiciji kriznih razmer in višje sile v

skladu z Uredbo 2024/1359/EU ali definiciji resnih migracijskih razmer, tveganju migracijskega pritiska in migracijskega pritiska v skladu z Uredbo 2024/1351/EU, o tem obvesti ministrstvo.

(2) Vlada Republike Slovenije na podlagi utemeljenega in obrazloženega predloga ministrstva, ki ga oblikuje na podlagi obvestila delovne skupine iz prejšnjega odstavka, ugotovi obstoj razmer iz prejšnjega odstavka v skladu z Uredbo 2024/1359/EU ali Uredbo 2024/1351/EU.

(3) Na podlagi odločitve iz prejšnjega odstavka, ministrstvo pripravi obrazloženo prošnjo v skladu z Uredbo 2024/1359/EU ali Uredbo 2024/1351/EU in jo posreduje Evropski komisiji ter v primeru prošnje v skladu z Uredbo 2024/1351/EU obvesti tudi Svet Evropske unije.

(4) Če je Republika Slovenija na podlagi sklepa iz 11. člena Uredbe 2024/1351/EU opredeljena kot država članica, ki je pod migracijskim pritiskom, ministrstvo obvesti Evropsko komisijo o nameri uporabe letnega solidarnostnega fonda v skladu z 58. členom Uredbe 2024/1351/EU ali pa zahteva odbitek solidarnostnih prispevkov v skladu z 61. členom Uredbe 2024/1351/EU. Če je Republika Slovenija na podlagi sklepa iz 11. člena Uredbe 2024/1351/EU opredeljena kot država članica, ki se sooča z resnimi migracijskimi razmerami, lahko ministrstvo zahteva odbitek solidarnostnih prispevkov v skladu z 62. členom Uredbe 2024/1351/EU. Ministrstvo o obvestilu o nameri uporabe letnega solidarnostnega fonda ali o zahtevi za odbitek solidarnostnih prispevkov v skladu s tem členom obvesti tudi Svet Evropske unije.

3. oddelek IZVAJANJE SOLIDARNOSTNEGA MEHANIZMA

7. člen (solidarnost in delitev odgovornosti med državami članicami Evropske unije)

(1) V skladu z načelom solidarnosti in pravične delitve odgovornosti med državami članicami Evropske unije Republika Slovenija zagotavlja solidarnostne zaveze za oblikovanje letnega solidarnostnega fonda določenega v Uredbi 2024/1351/EU.

(2) Vlada Republike Slovenije na predlog ministrstva določi obliko in število solidarnostnih ukrepov oziroma kombinacijo teh ukrepov v skladu z Uredbo 2024/1351/EU ter opredeli naloge posameznih ministrstev, organov v sestavi in vladnih služb pri izvedbi podanih zavez.

(3) Če predeljene zaveze v letnem solidarnostnem fondu iz prvega odstavka tega člena ne pokrivajo potreb države članice, ki se sooča s kriznimi razmerami ali višjo silo v skladu z Uredbo 2024/1359/EU, Vlada Republike Slovenije na predlog ministrstva, določi dodatne solidarnostne ukrepe iz prejšnjega odstavka.

(4) Vlada Republike Slovenije izda predpis, s katerim določi način izvedbe solidarnostnega mehanizma iz tega poglavja.

8. člen (solidarnostni ukrepi)

(1) Vlada Republike Slovenije na predlog ministrstva iz drugega odstavka prejšnjega člena, določi ukrep premestitve le, če nastanitvene kapacitete iz 63. člena tega zakona ob določitvi ukrepa niso dosegle 50 % zapolnjenosti in po premestitvi ne presegajo 80% zapolnjenosti.

(2) Vlada Republike Slovenije lahko na predlog ministrstva iz drugega odstavka prejšnjega člena ob predlogu premestitev kot solidarnostnega ukrepa, določi tudi preference v povezavi s kandidati za premestitev.

(3) Ministrstvo lahko v predlogu iz drugega odstavka prejšnjega člena določi skupno višino finančnih prispevkov v skladu s 56. in 64. členom Uredbe 2024/1351/EU.

(4) Če so v skladu z Uredbo 2024/1351/EU v predlogu Evropske komisije za izvedbeni sklep Sveta o vzpostavitvi letnega solidarnostnega fonda opredeljeni tudi alternativni solidarnostni ukrepi, lahko ministrstvo v predlogu iz drugega odstavka prejšnjega člena predvidi alternativne solidarnostne ukrepe, pri čemer navede njihovo finančno vrednost. Ministrstvo lahko v predlogu iz drugega odstavka prejšnjega člena predvidi alternativne solidarnostne ukrepe tudi če ti niso opredeljeni v predlogu Evropske komisije za izvedbeni sklep Sveta o vzpostavitvi letnega solidarnostnega fonda.

(5) Sredstva za solidarnostne ukrepe zagotovi ministrstvo.

(6) Vlada Republike Slovenije izda predpis, s katerim določi način in postopke izvedbe premestitve oseb v Republiko Slovenijo, ki so vanjo premeščene na podlagi tega člena.

9. člen

(prevzem odgovornosti za obravnavanje prošelj za mednarodno zaščito)

(1) Če je na podlagi pogojev, določenih v Uredbi 2024/1351/EU in Uredbi 2024/1359/EU, možen ali obvezen prevzem odgovornosti za obravnavanje prošelj za mednarodno zaščito, Vlada Republike Slovenije na predlog ministrstva sprejme odločitev o številu oseb, za katere bo prevzela odgovornost za obravnavanje prošelj za mednarodno zaščito, ob upoštevanju omejitev v 63. členu Uredbe 2024/1351/EU.

(2) Sredstva za izvedbo poravnave obveznosti zagotovi ministrstvo.

4. oddelek IZVAJANJE PRESELITEV

10. člen

(opredelitev kvote)

(1) Status mednarodne zaščite se lahko prizna tudi državljanom tretjih držav in osebam brez državljanstva, ki so v Republiko Slovenijo sprejeti na podlagi Uredbe 2024/1350/EU.

(2) Kvoto oseb, ki se jim na podlagi prejšnjega odstavka lahko prizna status mednarodne zaščite, ter naloge posameznih ministrstev, vladnih služb in drugih državnih organov pri nastanitvi in vključevanju teh oseb v slovensko družbo, določi Vlada Republike Slovenije na predlog ministrstva.

(3) Pri pripravi predloga iz prejšnjega odstavka ministrstvo upošteva svetovne migracijske trende, krizna žarišča v svetu, integracijske zmogljivosti Republike Slovenije in druge pomembne okoliščine.

(4) Kvoto oseb iz drugega odstavka tega člena določi Vlada Republike Slovenije s sklepom, v katerem določi tudi državo ali del države, iz katere bodo osebe iz tega poglavja sprejete v Republiko Slovenijo, in kategorijo sprejetih oseb.

(5) S sklepom iz prejšnjega odstavka Vlada Republike Slovenije imenuje tudi delovno skupino za koordinacijo izvedbe preselitve, ki je sestavljena iz predstavnikov ministrstva, ministrstva, pristojnega za zunanje zadeve, ministrstva, pristojnega za javno upravo, ministrstva, pristojnega za delo, družino in socialne zadeve, ministrstva, pristojnega za izobraževanje, ministrstva, pristojnega za prostor, ministrstva, pristojnega za zdravje, urada in policije. Vlada Republike Slovenije lahko v delovno skupino imenuje tudi predstavnike drugih ministrstev, vladnih služb in državnih organov, če je to potrebno.

(6) Vlada Republike Slovenije ne imenuje delovne skupine iz prejšnjega odstavka, če oceni, da to zaradi manjšega števila sprejetih oseb ali drugih okoliščin ni potrebno.

(7) Za izvajanje sklepa iz četrtega odstavka tega člena lahko Vlada Republike Slovenije sklene dogovor o oblikah in načinih sodelovanja z drugimi državami članicami Evropske unije, institucijami Evropske unije ali mednarodnimi organizacijami, ki delujejo na področju mednarodne zaščite in migracij.

11. člen **(način izvedbe preselitve oseb)**

(1) V primerih preselitve oseb iz prejšnjega člena se prošnja iz 44. člena tega zakona vloži na ozemlju tretje države, v kateri se oseba nahaja.

(2) Center za socialno delo, ki je pristojen za območje, na katerem se nahaja ministrstvo, lahko za zakonitega zastopnika mladoletnika brez spremstva za postopke po tem zakonu na ozemlju tretje države, v kateri se mladoletnik brez spremstva nahaja, imenuje uradno osebo, ki je zaposlena na ministrstvu (v nadaljnjem besedilu: uradna oseba ministrstva).

12. člen **(napotitev)**

(1) Z namenom izvedbe postopkov v skladu z Uredbo 2024/1350/EU lahko ministrstvo, urad in policija napotijo uradne osebe v državo, iz katere bodo osebe iz tega poglavja sprejete v Republiko Slovenijo.

(2) Napotitev iz prejšnjega odstavka se lahko organizira v sodelovanju z drugimi državami in institucijami Evropske unije ter mednarodnimi organizacijami, ki delujejo na področju mednarodne zaščite in migracij.

(3) Sredstva za izvedbo napotitev iz tega člena zagotovi organ, ki napoti uradne osebe.

13. člen **(prijod v Republiko Slovenijo)**

(1) Prijod oseb iz tega poglavja v Republiko Slovenijo organizira ministrstvo v sodelovanju z ministrstvom, pristojnim za zunanje zadeve, uradom in policijo. Tem osebam se pred prihodom v Republiko Slovenijo izda potni list za tujca v skladu z zakonom, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji. Oseba je v postopku izdaje potnega lista oproščena plačila upravne takse. Stroške tiskovine krije ministrstvo.

(2) Pred vstopom v Republiko Slovenijo se osebe iz prejšnjega odstavka zdravstveno pregledajo. Zdravstveni pregled obsega vsaj splošni zdravniški fizični pregled, v okviru katerega se ugotovijo posebna zdravstvena stanja z namenom preprečitve širjenja nalezljivih bolezni in oceni zmožnost za potovanje.

III. POGLAVJE PROCESNA JAMSTVA IN USPOSABLJANJE

1. oddelek TOLMAČENJE

14. člen (tolmačenje ob preverjanju in pri registraciji prošnje)

Pri tolmačenju ob preverjanju v skladu z Uredbo 2024/1356/EU in pri registraciji prošnje v skladu s 27. členom Uredbe 2024/1348/EU se uporabljajo določbe zakona, ki ureja naloge in pooblastila policije, ki določajo sporazumevanje pri opravljanju policijskih nalog.

15. člen (tolmačenje in prevajanje v postopku za priznanje mednarodne zaščite po registraciji prošnje)

(1) Če oseba ne razume uradnega jezika, se ji v postopku mednarodne zaščite po registraciji prošnje v skladu s tretjim odstavkom 8. člena Uredbe 2024/1348/EU zagotovi tolmač za jezik, ki ga razume.

(2) Če oseba ministrstvu predloži obsežno listinsko dokumentacijo, ki po oceni ministrstva ni relevantna za obravnavo prošnje, jo lahko ministrstvo pozove, da v določenem roku v predloženi dokumentaciji označi dele za prevod, ki so po njenem mnenju najbolj bistveni.

(3) Če oseba ne ravna v skladu s pozivom ministrstva iz prejšnjega odstavka, ministrstvo listin ni dolžno upoštevati pri ugotavljanju dejanskega stanja.

(4) Oseba je v jeziku, ki ga razume, seznanjena z vsebino pisne odločitve. V ta jezik se prevedejo izrek, bistveni razlogi za odločitev in pravni pouk.

(5) Za tolmača je lahko izbran, kdor izpolnjuje naslednje pogoje:

1. je vreden zaupanja,
2. je poslovno sposoben in ima splošno zdravstveno zmožnost,
3. poda dokazila o znanju jezika,
4. se z izjavo zaveže, da ne bo sodeloval z diplomatsko-konzularnim predstavništvom države, katere jezik tolmači, ali drugače sodeloval z oblastmi te države na način, ki vzbuja sum v nepristranskost in spoštovanje zaupnosti v postopkih,
5. ni pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti in za katero je zagrožena kazen zapora šestih mesecev ali hujša kazen,
6. ni v kazenskem postopku za kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti in za katero je zagrožena kazen zapora šestih mesecev ali hujša kazen.

(6) Za tolmača je lahko izbran tudi sodni tolmač.

(7) Za opravljanje nalog tolmača ni vreden zaupanja tisti, za katerega je na podlagi dosedanjega dela, ravnanja ali obnašanja utemeljeno sklepati, da tolmačenja ne bo opravljal strokovno, pošteno ali vestno ali da kot tolmač ne bo varoval ugleda instituta tolmačenja in nepristranskosti ali da bo kršil pravila kodeksa iz osmega odstavka tega člena.

(8) Tolmač ministrstvo takoj obvesti o obstoju možnosti konflikta interesov, kadar opravlja storitev tolmačenja za druge naročnike na ozemlju Republike Slovenije ali zunaj njega, zlasti

kadar bi to povzročilo kršitev varovanja osebnih podatkov prosilca pred organi njegove izvorne države.

(9) Tolmač je pri svojem delu zavezan upoštevati pravila Kodeksa ravnanja tolmačev in prevajalcev v postopkih za priznanje mednarodne zaščite, ki ga sprejme minister, pristojen za notranje zadeve (v nadaljnjem besedilu: minister).

(10) Ministrstvo izvaja redni nadzor nad delom tolmačev, ki obsega zlasti preverjanje kakovosti tolmačenja in izpolnjevanja pogojev za opravljanje tolmačenja v skladu s tem členom. Če oseba ne izpolnjuje več pogojev iz tega člena, ne more več opravljati dela tolmača.

(11) Ministrstvo izvede usposabljanje, v okviru katerega seznanijo tolmače s pravili in posebnostmi tolmačenja v postopkih za priznanje mednarodne zaščite in z njihovo vlogo v teh postopkih.

(12) Ministrstvo lahko za pomoč pri tolmačenju v jezik, za katerega v Republiki Sloveniji ni mogoče zagotoviti tolmača, zaprosi drugo državo članico Evropske unije, institucijo Evropske unije ali drugo mednarodno organizacijo.

(13) Tolmačenje se lahko izvaja tudi prek elektronskih medijev, če je zagotovljen varen prenos podatkov.

(14) Sredstva za izvajanje tolmačenja in prevajanja v postopkih pred ministrstvom zagotavlja ministrstvo.

16. člen **(tolmačenje in prevajanje na področju sprejema)**

(1) Če oseba ne razume uradnega jezika, se ji za izvrševanje pravic na področju sprejema v skladu s tem zakonom v utemeljenih primerih po odločitvi urada zagotovi tolmač za jezik, ki ga razume.

(2) Kadar je to potrebno za izvrševanje pravic na področju sprejema, se osebi zagotovi tudi prevod listinske dokumentacije ali dela listinske dokumentacije. Če oseba uradu predloži obsežno listinsko dokumentacijo, lahko urad pozove osebo, da v določenem roku v predloženi dokumentaciji označi dele za prevod, ki so po njenem mnenju najbolj bistveni. Če oseba ne ravna v skladu s pozivom urada, urad listin ni dolžan upoštevati pri ugotavljanju dejanskega stanja.

(3) Za tolmača iz prvega odstavka tega člena se smiselno uporabljajo določbe iz petega, šestega, sedmega, osmega, enajstega, dvanajstega in trinajstega odstavka prejšnjega člena.

(4) Urad izvaja redni nadzor nad delom tolmačev, ki obsega zlasti preverjanje kakovosti tolmačenja in izpolnjevanja pogojev za opravljanje tolmačenja v skladu s tem členom.

(5) Urad izvede usposabljanje, v okviru katerega seznanijo tolmače s pravili in posebnostmi tolmačenja za izvrševanje pravic na področju sprejema in z njihovo vlogo pri tem.

(6) Sredstva za izvajanje tolmačenja in prevajanja v skladu s tem členom zagotavlja urad.

2. oddelek USPOSABLJANJE

17. člen

(usposabljanje)

(1) Uradne osebe ministrstva, uradne osebe, ki so zaposlene na policiji, in uradne osebe, ki so zaposlene na uradu (v nadaljnjem besedilu: uradna oseba urada) v okviru usposabljanj iz tega člena pridobijo ustrezno znanje glede relevantnih standardov, ki se uporabljajo na področju azilnega in begunskega prava v skladu s tretjim odstavkom 34. člena Uredbe 2024/1348/EU.

(2) Ministrstvo zagotavlja, da so uradne osebe ministrstva, ki vodijo postopke po Uredbi 2024/1348/EU in tem zakonu, ustrezno usposobljene v skladu z osmim odstavkom 4. člena ter tretjim odstavkom 34. člena Uredbe 2024/1348/EU, policija pa zagotavlja, da so uradne osebe policije, ki vodijo postopke po Uredbi 2024/1348/EU in tem zakonu, ustrezno usposobljene v skladu z osmim odstavkom 4. člena Uredbe 2024/1348/EU.

(3) Uradne osebe urada, ki vodijo postopke po tem zakonu, zagotavljajo materialne pogoje za sprejem in opravljajo druge naloge za izvajanje tega zakona, morajo biti ustrezno usposobljene v skladu s tem zakonom. Usposabljanja, ki so za uradne osebe urada obvezna, izvaja Socialna zbornica, ki v ta namen izdaja potrdila o usposobljenosti. Vsebino in obseg usposabljanja določi urad, ki zagotovi tudi sredstva za izvedbo usposabljanja.

(4) Uradnim osebam iz drugega in prejšnjega odstavka tega člena se zagotavlja tudi usposabljanja glede ravnanja v kriznih situacijah in preprečevanja stresnih situacij in obvladovanje konfliktov.

(5) Z namenom zagotovitve potrebne ravni usposobljenosti se lahko usposabljanja iz drugega, tretjega in prejšnjega odstavka tega člena zagotovijo tudi drugim državnim organom in drugim osebam, kadar je to zaradi njihovega dela potrebno.

(6) Za organiziranje in izvedbo usposabljanj iz drugega, tretjega in četrtega odstavka tega člena skrbijo ministrstvo, urad in policija. Drugi državni organi pri organizaciji in izvedbi usposabljanj zagotavljajo podporo in strokovno znanje.

3. oddelek

PRAVNO SVETOVANJE IN PRAVNO ZASTOPANJE

18. člen

(pravno svetovanje v upravnem delu postopka mednarodne zaščite)

(1) Pravno svetovanje v upravnem delu postopka mednarodne zaščite v skladu s 16. členom Uredbe 2024/1348/EU in 21. členom Uredbe 2024/1351/EU zagotavlja pravni svetovalec, ki je izbran v skladu s četrtem odstavkom tega člena.

(2) ravno svetovanje iz prejšnjega odstavka obsega svetovanje v zvezi z vprašanji, določenimi v drugem odstavku 16. člena Uredbe 2024/1348/EU, in se lahko zagotavlja kadarkoli v času trajanja upravnega dela postopka mednarodne zaščite. Pred vložitvijo prošnje se pravno svetovanje zagotovi največ v trajanju ene ure.

(3) Pravno svetovanje ne vključuje zastopanja prosilca v postopku mednarodne zaščite. Prošilec mora v upravnem delu postopka mednarodne zaščite vse izjave podati sam in procesna dejanja opravljati osebno pred ministrstvom.

(4) Za pravnega svetovalca v upravnem delu postopka mednarodne zaščite je lahko izbrana fizična ali pravna oseba, ki ima izdano dovoljenje za delovanje v javnem interesu s področja migracij oziroma človekovih pravic, pri čemer morajo fizične osebe, ki opravljajo naloge

pravnega svetovanja, bodisi samostojno bodisi v okviru pravne osebe, izpolnjevati naslednje pogoje:

1. je državljan Republike Slovenije ali druge države članice Evropske unije ali države članice Evropskega gospodarskega prostora;
2. je poslovno sposoben in ima splošno zdravstveno zmožnost;
3. ima v Republiki Sloveniji zaključeno univerzitetno izobrazbo pravne ali upravne smeri ali je končal enako raven izobraževanja v tujini, priznано v skladu z zakonom, ki ureja priznavanje in vrednotenje izobraževanja;
4. aktivno obvlada slovenski jezik;
5. je vreden zaupanja za opravljanje dela pravnega svetovalca;
6. ni pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti in za katero je predpisana kazen zapora šestih mesecev ali hujša kazen;
7. ni v kazenskem postopku za kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti in za katero je zagrožena kazen zapora šestih mesecev ali hujša kazen;
8. ni v delovnem ali službenem razmerju z Republiko Slovenijo na področju mednarodne zaščite.

(5) Pravni svetovalec mora pred začetkom izvajanja pravnega svetovanja opraviti usposabljanje, ki vključuje področje prava človekovih pravic, vključno z načelom nevračanja, pravno ureditev mednarodne zaščite, postopek mednarodne zaščite, posebnosti v zvezi z ranljivimi kategorijami prosilcev ter posebne postopke s področja mednarodne zaščite. Izvedbo usposabljanja zagotovi ministrstvo.

(6) Za opravljanje nalog pravnega svetovalca ni vreden zaupanja tisti, za katerega je na podlagi dosedanjega dela, ravnanja ali obnašanja utemeljeno sklepati, da svojih nalog ne bo opravljal strokovno, pošteno ali vestno ali da kot pravni svetovalec ne bo varoval ugleda instituta svetovanja ter nepristranskosti.

(7) Pravni svetovalec v upravnem delu postopka, je lahko tudi pravni zastopnik iz 19. člena tega zakona.

(8) Prosilci v primerih iz tretjega odstavka 16. člena Uredbe 2024/1348/EU nimajo pravice do pravnega svetovanja v upravnem delu postopka mednarodne zaščite.

(9) Ministrstvo najmanj enkrat letno preveri, ali pravni svetovalci še izpolnjujejo pogoje iz tega člena. Pravni svetovalec pravnega svetovanja več ne more opravljati:

1. če ne izpolnjuje več pogojev iz tega člena,
2. če je pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, na kazen zapora šestih mesecev ali na hujšo kazen,
3. na lastno željo,
4. če ne opravi usposabljanja iz petega odstavka tega člena,
5. ne opravlja funkcije pravnega svetovalca.

(10) Šteje se, da pravni svetovalec ne opravlja svoje funkcije, če v treh zadevah v enem letu odkloni svetovanje.

(11) Sredstva za zagotavljanje pravnega svetovanja v upravnem delu postopka mednarodne zaščite zagotavlja ministrstvo.

(12) Način dostopa osebe do pravnega svetovalca ter višino, pogoje in način izplačevanja sredstev iz prejšnjega odstavka določi minister.

19. člen

(pravno zastopanje v postopkih pred sodišči)

(1) Pravno zastopanje v postopku mednarodne zaščite na Upravnem sodišču Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: upravno sodišče) in Vrhovnem sodišču Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vrhovno sodišče) v skladu s 17. členom Uredbe 2024/1348/EU zagotavlja pravni zastopnik.

(2) Minister, pristojen za pravosodje, imenuje pravne zastopnike za petletno obdobje. Za postopek imenovanja se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek.

(3) Razpis za pravne zastopnike objavi ministrstvo, pristojno za pravosodje, na enotnem državnem portalu e-uprava. Odločba o imenovanju pravnega zastopnika je dokončna.

(4) Za pravnega zastopnika je lahko imenovan, kdor:

1. je državljan Republike Slovenije ali druge države članice Evropske unije ali države članice Evropskega gospodarskega prostora;
2. je poslovno sposoben in ima splošno zdravstveno zmožnost;
3. je opravil pravniški državni izpit ali ima v Republiki Sloveniji zaključeno univerzitetno izobrazbo pravne smeri ali je končal enako raven izobraževanja v tujini, priznано v skladu z zakonom, ki ureja priznavanje in vrednotenje izobraževanja, in ima opravljeno preverjanje znanja iz splošnega upravnega postopka, upravnega spora, prava človekovih pravic in prava mednarodne zaščite;
4. aktivno obvlada slovenski jezik;
5. je vreden zaupanja za opravljanje dela pravnega zastopnika;
6. ni pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti in za katero je predpisana kazen zavora šestih mesecev ali hujša kazen;
7. ni v kazenskem postopku za kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti in za katero je zagrožena kazen zavora šestih mesecev ali hujša kazen;
8. ni v delovnem ali službenem razmerju z Republiko Slovenijo na področju mednarodne zaščite;
9. ima odprt varen elektronski predal.

(5) Poleg podatkov iz prejšnjega odstavka kandidati za pravne zastopnike v prijavi na razpis navedejo tudi osebno ime, naslov prebivališča in kontaktne podatke (telefonska številka ali naslov elektronske pošte).

(6) Odvetnikom, vpisanim v imenik odvetnikov po zakonu, ki ureja odvetništvo, ni treba dokazovati pogojev, navedenih od 1. do 4. točke četrtega odstavka tega člena.

(7) Za opravljanje nalog pravnega zastopnika ni vreden zaupanja tisti, za katerega je na podlagi dosedanjega dela, ravnanja ali obnašanja utemeljeno sklepati, da svojih nalog ne bo opravljal strokovno, pošteno ali vestno ali da kot pravni zastopnik ne bo varoval ugleda instituta svetovanja ter nepristranskosti.

(8) Pravnega zastopnika minister, pristojen za pravosodje, razreši:

1. če ne izpolnjuje več pogojev iz tega člena, razen pogoja iz 6. točke četrtega odstavka tega člena, ko funkcija svetovalcu preneha po samem zakonu,
2. če je pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, na kazen zavora šestih mesecev ali na hujšo kazen,
3. na lastno željo,
4. če ne opravi usposabljanja iz prvega odstavka 20. člena tega zakona,
5. ne opravlja funkcije pravnega zastopnika ali če je ne opravlja redno ali vestno,
6. če se ugotovi, da mu je znana prava identiteta prosilca, razpolaga s prosilčevimi identifikacijskimi dokumenti, mu je znana dejanska prosilčeva starost, v primeru, ko ta zatrjuje, da je mladoletna oseba, ali so mu znana dejstva, na podlagi katerih prosilec ni upravičen do statusa begunca ali subsidiarne zaščite, a o tem ne obvesti pristojnega organa.

(9) Šteje se, da pravni zastopnik ne opravlja svoje funkcije, če v treh zadevah v enem letu odkloni pravno zastopanje ali če pravni zastopnik ne obvešča osebe oziroma zakonitega zastopnika o postopku. O dostopanju oseb do pravnih zastopnikov ministrstvo, pristojno za pravosodje, upravlja evidenco, v kateri zaradi izvajanja določb prejšnjega odstavka in prejšnjega stavka tega odstavka poleg osebnih podatkov pravnega zastopnika iz petega odstavka tega člena obdeluje tudi podatke o zavrnitvi pravnega zastopanja ali nerednem ali nevestnem delu, o katerih ga obvesti ministrstvo, upravno sodišče ali vrhovno sodišče.

(10) Ministrstvo, pristojno za pravosodje, lahko na podlagi obrazložene zahteve pridobi potrebne podatke ali informacije o razlogih za razrešitev pravnega zastopnika od vseh upravljavcev osebnih podatkov, razen tistih podatkov, glede katerih zakon določa, da so del zaupnega razmerja ali del poklicne skrivnosti, oziroma da se podatki lahko pridobijo na podlagi odločbe sodišča samo za uporabo v drugih sodnih postopkih ali za potrebe predkazenskega postopka.

20. člen

(usposabljanje in preverjanje znanja pravnih zastopnikov)

(1) Pravni zastopniki morajo najpozneje v šestih mesecih od imenovanja opraviti usposabljanje na področju prava mednarodne zaščite, ki ga izvaja Center za izobraževanje v pravosodju ali drug državni organ, pooblaščen organizacija ali strokovno združenje. Pravni zastopniki ne smejo zagotavljati pravnega zastopanja kot pravni zastopniki po določbah tega zakona, dokler ne opravijo usposabljanja. Usposabljanje je brezplačno. Sredstva za izvedbo usposabljanja zagotavlja ministrstvo, pristojno za pravosodje.

(2) Obveznost usposabljanja in preverjanja znanj ne velja za pravne zastopnike, če imajo najmanj eno leto praktičnih izkušenj s področja mednarodne zaščite, zlasti, če so že delali kot pravni zastopniki, ali če so kot odvetniki izvrševali pravno zastopanje oseb v postopkih mednarodne zaščite v vsaj treh zadevah pred sodišči.

(3) Če se kandidat za pravnega zastopnika usposabljanja ne udeleži v roku iz prvega odstavka tega člena zaradi opravičenih razlogov, se mu rok lahko ustrezno podaljša, vendar največ enkrat in ne več kot za 6 mesecev.

(4) Kandidat za pravnega zastopnika opravlja preverjanje znanja iz 3. točke četrtega odstavka prejšnjega člena v okviru Centra za izobraževanje v pravosodju pred komisijo, ki jo imenuje minister, pristojen za pravosodje.

(5) Nagrado in potne stroške komisije iz prejšnjega odstavka krije ministrstvo.

(6) Vsebino in obseg usposabljanja iz prejšnjega odstavka ter preverjanja znanj iz 3. točke četrtega odstavka prejšnjega člena v okviru Centra za izobraževanje v pravosodju določi minister, pristojen za pravosodje.

21. člen

(plačilo za pravno zastopanje v postopkih pred sodišči)

(1) Pravni zastopniki imajo pravico do plačila za opravljeno pravno zastopanje in do povračila stroškov za opravljeno pravno zastopanje na upravnem in vrhovnem sodišču, vključno s stroški storitev tolmača v obsegu največ dveh ur oziroma štirih prevajalskih strani v okviru priprave tožbe ali pritožbe. Sredstva za plačilo in povračilo stroškov zagotavlja ministrstvo.

(2) Pravica do plačila za opravljeno pravno zastopanje in povračilo stroškov pravnemu zastopniku ne pripada, če:

- je iz uradnih evidenc ministrstva razvidno, da je prosilec samovoljno zapustil azilni dom več kot tri dni pred vložitvijo tožbe pred upravnim sodiščem ali pred vložitvijo pritožbe pred vrhovnim sodiščem oziroma pred vložitvijo drugih vlog,
- oseba prekliče pooblastilo pravnemu zastopniku, preden je vložena tožba pred upravnim sodiščem ali pritožba pred vrhovnim sodiščem,
- tožbe ali pritožbe ne vloži pravočasno,
- je pred njim tožbo ali pritožbo vložil že drug pravni zastopnik.

(3) Pravica do plačila za opravljeno pravno zastopanje in povračilo stroškov pravnim zastopnikom ne pripada v primeru izrednih pravnih sredstev.

(4) Pravni zastopnik upravnemu sodišču predloži stroškovnik o opravljenem delu z dokazili o opravljenem delu in nastalih stroških v treh mesecih po pravnomočnosti odločitve upravnega oziroma vrhovnega sodišča, sicer izgubi pravico do plačila in povračila stroškov iz prvega odstavka tega člena.

(5) Ministrstvo od osebe, ki ima zadostna lastna sredstva za preživljanje, zahteva povrnitev sredstev oziroma sorazmernega dela sredstev iz prvega odstavka tega člena, ki jih je ministrstvo že izplačalo.

(6) Način dostopa osebe do pravnega zastopnika, merila za določitev plačila za opravljeno pravno zastopanje in povračila stroškov iz prvega odstavka tega člena ter merila za izračun povrnitve sredstev iz prejšnjega odstavka določi minister.

4. oddelek

IDENTIFIKACIJA IN OBRAVNAVA RANLJIVIH OSEB, PROSILCEV, KI POTREBUJEJO POSEBNA PROCESNA JAMSTVA, IN PROSILCEV S POSEBNIMI POTREBAMI GLEDE SPREJEMA

22. člen

(predhodni pregled ranljivosti)

(1) Za predhodni pregled ranljivosti iz 12. člena Uredbe 2024/1356/EU, ki se opravi na ozemlju Republike Slovenije, je pristojna policija. Policija za ta pregled lahko uporabi obrazec iz prvega odstavka 23. člena tega zakona.

(2) Kadar oseba v času preverjanja iz Uredbe 2024/1356/EU zaprosi za mednarodno zaščito, policija ugotovitve predhodnega pregleda ranljivosti iz prejšnjega odstavka posreduje uradu in ministrstvu.

23. člen

(ocena potrebe po posebnih procesnih jamstvih)

(1) Ugotavljanje znakov, da prosilec potrebuje posebna procesna jamstva v skladu z 20. členom Uredbe 2024/1348/EU, izvajata policija in ministrstvo. Pri tem uporabita obrazec, ki ga določi ministrstvo.

(2) Kadar policija za predhodni pregled ranljivosti iz prvega odstavka prejšnjega člena uporabi obrazec iz prejšnjega odstavka, lahko na istem obrazcu nadaljuje oziroma ga dopolni pri registraciji prošnje.

(3) Oceno v skladu s tretjim odstavkom 20. člena Uredbe 2024/1348/EU zaključí ministrstvo na obrazcu, ki ga določi ministrstvo. Pri tem upošteva ugotovitve iz prvega odstavka tega člena, ugotovitve iz prejšnjega člena ter podatke iz šestega odstavka 24. člena tega zakona.

(4) Ministrstvo uradu posreduje podatke o posebnih procesnih jamstvih iz tega člena, ki lahko vplivajo na pravice prosilca glede sprejema.

24. člen **(ocena posebnih potreb glede sprejema)**

(1) Urad v 30 dneh po podaji prošnje opravi oceno posebnih potreb glede sprejema na obrazcu, ki ga določi Vlada Republike Slovenije.

(2) Urad v obrazec iz prejšnjega odstavka zabeleži vse ugotovitve, ki kažejo oziroma bi lahko nakazovale, da gre za prosilca, ki ima posebne potrebe glede sprejema. Pri tem upošteva fizične znake, izjave ali obnašanje prosilca ter po potrebi izjave staršev ali zakonitega zastopnika prosilca, ugotovitve iz 22. člena tega zakona ter podatke iz četrtega odstavka prejšnjega člena.

(3) Ocena posebnih potreb glede sprejema poleg informacij iz prejšnjega odstavka, vsebuje ukrepe, ki so bili določeni za obravnavo ugotovljenih posebnih potreb glede sprejema, in navedbo organov, ki so odgovorni za obravnavo teh potreb.

(4) Prosilcem z ugotovljenimi posebnimi potrebami glede sprejema se za čas trajanja posebnih potreb glede sprejema zagotovi upoštevanje in ustrezno odzivanje na prepoznane posebne potrebe in ustrezno spremljanje njihovega položaja. Urad prosilcem z ugotovljenimi posebnimi potrebami glede sprejema zagotavlja posebno nego, skrb in obravnavo, pri čemer se obravnava prilagodi individualnim okoliščinam osebe.

(5) Če se posebne potrebe glede sprejema v postopku mednarodne zaščite pokažejo po roku iz prvega odstavka tega člena, se te prav tako ocenijo, prosilcem z ugotovljenimi posebnimi potrebami glede sprejema pa se zagotovi upoštevanje in ustrezno odzivanje na prepoznane posebne potrebe in ustrezno spremljanje njihovega položaja.

(6) Urad ministrstvu posreduje podatke o posebnih potrebah glede sprejema iz tega člena, ki lahko vplivajo na pravice prosilca v postopku mednarodne zaščite.

(7) Če obstajajo znaki, da bi lahko prosilčevo duševno ali telesno zdravje vplivalo na njegove posebne potrebe glede sprejema, urad, pod pogojem, da prosilec privoli, prosilca napoti k ustreznemu zdravstvenemu delavcu ali strokovnjaku na nadaljnji pregled. V primerih, ko prosilec ne poda soglasja k pregledu iz prejšnjega stavka in bi to imelo resne posledice za javno varnost in javno zdravje ter kadar bi bile ogrožene pravice drugih oseb, lahko urad prosilca napoti k ustreznemu zdravstvenemu delavcu ali strokovnjaku na nadaljnji pregled brez soglasja prosilca. Da bi se prosilec lahko sporazumeval z zdravstvenim osebjem, se po potrebi zagotovi tolmača. Če tolmača ni mogoče zagotoviti in bi to odložilo zdravljenje, lahko tolmačenje ob privolitvi prosilca opravljajo drugi odrasli posamezniki, ki podpišejo izjavo o zaupnosti. (5) Urad pri odločanju o vrsti posebne podpore glede sprejema, ki jo zagotovi prosilcu, upošteva rezultate pregleda iz tega odstavka.

(8) Ocena posebnih potreb glede sprejema sama po sebi ne pomeni, da je oseba upravičena do statusa mednarodne zaščite na podlagi Uredbe 2024/1347/EU.

25. člen **(žrtve mučenja in nasilja)**

(1) Prosilcem, ki so bili prepoznani kot žrtve trgovine z ljudmi, so bile mučeni, posiljeni ali podvrženi drugim hudim oblikam psihološkega, fizičnega ali spolnega nasilja, vključno z nasiljem zaradi spolne usmerjenosti ali spola ali iz rasističnih ali verskih razlogov, se čim prej po ugotovitvi njihovih posebnih potreb glede sprejema zagotovi potrebna zdravstvena oskrba, nega in psihosocialna podpora, če je to potrebno, pa tudi storitve rehabilitacije in svetovanje, za škodo, ki so jo povzročila ta dejanja. Če je to potrebno, se tem prosilcem zagotovi tolmačenje v skladu s sedmim odstavkom prejšnjega člena.

(2) Policija, ministrstvo in urad se pri zagotavljanju podpore prosilcem iz prejšnjega odstavka uskladijo z organi, institucijami oziroma organizacijami, pristojnimi za obravnavo in podporo žrtvam trgovine z ljudmi.

26. člen **(načelo otrokove največje koristi pri mladoletnih prosilcih)**

(1) Največja korist otroka je primarna skrb pri obravnavi mladoletnih prosilcev. Mladoletnim prosilcem je treba zagotoviti življenjski standard, ki je primeren njihovemu psihičnemu, duševnemu, duhovnemu, moralnemu in družbenemu razvoju.

(2) Pri ocenjevanju otrokove največje koristi se ustrezno upoštevajo zlasti naslednji dejavniki:

- možnost ponovne združitve z družino,
- dobro počutje in družbeni razvoj mladoletnika, zlasti ob upoštevanju okolja, iz katerega mladoletnik izhaja, in potrebe po stabilnosti neprekinjenosti varstva,
- vprašanja glede varnosti in zaščite, zlasti kadar obstaja tveganje, da mladoletnik postane žrtev kakršnekoli oblike nasilja ali izkoriščanja, vključno s trgovino z ljudmi,
- mnenje mladoletnika v skladu z njegovo starostjo in zrelostjo.

(3) Podrobnejši način izvajanja ocene največje otrokove koristi iz prejšnjega odstavka določi Vlada Republike Slovenije.

(4) Mladoletnim prosilcem se zagotovi dostop do prostočasnih dejavnosti, vključno z igro in rekreativnimi dejavnostmi, ki so primerne njihovi starosti, in do dejavnosti na prostem ter po potrebi do šolskega gradiva.

(5) Mladoletnim prosilcem, ki so bili žrtve kakršnih koli zlorab, zanemarjanja, izkoriščanja, mučenja ali krutega, nečloveškega in ponižujočega ravnanja ali so trpeli zaradi oboroženih spopadov, se omogoči dostop do rehabilitacije ter jim zagotovi, če je to potrebno, ustrezno psihološko zdravljenje in strokovno svetovanje.

(6) Mladoletnim prosilcem se zagotovi, da so nastanjeni s svojimi starši, svojimi neporočenimi mladoletnimi brati ali sestrami ali z drugo odraslo osebo, ki je zanje odgovorna, pod pogojem, da je to v njihovo največjo korist.

(7) Osebe, ki delajo z mladoletnimi prosilci, ne smejo biti navedene v nobeni evidenci v zvezi s kaznivimi dejanji ali prekrški nad otroki ali kaznivimi dejanji ali prekrški, ki vzbujajo resne dvome v njihovo sposobnost za prevzem odgovornosti za mladoletnike.

27. člen **(prosiliec, ki je mladoletnik brez spremstva)**

(1) V postopkih, v katerih je prosilec mladoletnik brez spremstva, se:

- čim prej ugotovi njegova istovetnost in začne postopek iskanja njegovih staršev ali drugih sorodnikov;

- mu v najkrajšem možnem času pred vložitvijo prošnje postavi zakoniti zastopnik v skladu z 29. členom tega zakona;
- za registracijo prošnje v skladu s tretjim odstavkom 43. člena tega zakona, kadar mu še ni bil postavljen zakoniti zastopnik iz prejšnje alineje, pooblasti skrbnik za posebni primer, ki mu je bil postavljen v postopku pred policijo v skladu z zakonom, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji;
- ga takoj obvesti o postavitvi zakonitega zastopnika v skladu drugo alinejo tega odstavka oziroma skrbnika za posebni primer v skladu s prejšnjo alinejo.

(2) Mladoletnik brez spremstva v postopku mednarodne zaščite sodeluje na način, ki je primeren in prilagojen njegovi starosti ter stopnji duševnega razvoja.

(3) Zakoniti zastopnik iz prvega odstavka tega člena zastopa mladoletnika brez spremstva v postopkih mednarodne zaščite v skladu s 23. členom Uredbe 2024/1348/EU in 23. členom Uredbe 2024/1351/EU, na področjih varovanja zdravja, izobraževanja, varovanja premoženjskih pravic in koristi ter v zvezi z uresničevanjem pravic na področju sprejema. Pri zastopanju upošteva stališče, ki ga mladoletnik brez spremstva izrazi o svojih željah in potrebah, kolikor je to v skladu z njegovo največjo koristjo.

(4) Vlada Republike Slovenije predpiše podrobnejši način izvajanja pooblastila zakonitega zastopnika mladoletnika brez spremstva, način medsebojnega sodelovanja zakonitega zastopnika mladoletnika brez spremstva, urada, ministrstva, krajevno pristojnega centra za socialno delo in ustanove, v kateri je mladoletnik brez spremstva nastanjen, pri izvajanju skrbi za osebnost, pravice in koristi mladoletnika brez spremstva ter način oblikovanja in vodenja seznama iz tretjega odstavka 29. člena tega zakona. Vlada Republike Slovenije določi tudi podrobnejši način zagotavljanja ustrezne nastanitve iz osmega in devetega odstavka tega člena, oskrbe in obravnave mladoletnika brez spremstva ter priprave individualnega načrta oskrbe in obravnave.

(5) Pred sprejemom prošnje je treba mladoletnika brez spremstva ob prisotnosti njegovega zakonitega zastopnika seznaniti s pravicami in dolžnostmi prosilcev, vključno z načinom, kako lahko proti svojemu imenovanemu zakonitemu zastopniku zaupno in varno vloži ugovor zoper delo zakonitega zastopnika, pri čemer je treba način pojasnjevanja prilagoditi njegovi starosti in stopnji duševnega razvoja.

(6) Mladoletnik brez spremstva je skupaj s svojim zakonitim zastopnikom navzoč pri vseh dejanjih v postopkih mednarodne zaščite.

(7) Mladoletnik brez spremstva, njegovi sorodniki, pristojni organi in strokovne institucije lahko vložijo ugovor zoper delo zakonitega zastopnika mladoletnika brez spremstva in zoper delo centra za socialno delo. Ugovora se obravnava ob smiselni uporabi določb zakona, ki ureja družinska razmerja, ki se nanašajo na ugovor zoper delo skrbnika.

(8) Urad nastani mladoletnika brez spremstva v nastanitev, ki je zanj primerna, kjer sta mu zagotovljeni ustrezna obravnava in oskrba, po predhodno pridobljenem mnenju centra za socialno delo, ki je krajevno pristojen za območje, na katerem je nastanjen mladoletnik brez spremstva, glede ustreznosti nastanitve. Pri izvajanju nastanitve in oskrbe urad sodeluje z zakonitim zastopnikom mladoletnika brez spremstva.

(9) Osebi, ki je bila kot mladoletnik brez spremstva nastanjena v skladu s prejšnjim odstavkom, se lahko po dopolnjenem 18. letu na podlagi mnenja urada ali pristojnega centra za socialno delo iz prejšnjega odstavka podaljša ta nastanitev, vendar ne dlje kot do dopolnjenega 21. leta.

(10) Določbe glede zakonitega zastopnika se ne uporabljajo za mladoletnika brez spremstva, starega 15 let ali več, ki je sklenil zakonsko zvezo, in za mladoletnika brez spremstva, ki je postal roditelj in mu je sodišče priznalo popolno poslovno sposobnost.

(11) Ne glede na prvi odstavek tega člena prosilcu, ki trdi, da je mladoletnik brez spremstva, kadar so na voljo listinski dokazi, da je prosilec, ki trdi, da je mladoletnik, brez vsakršnega dvoma starejši od 18 let, ni treba imenovati zakonitega zastopnika.

28. člen **(ocena starosti mladoletnika brez spremstva)**

(1) Če uradne osebe ministrstva, uradne osebe urada oziroma druge osebe, ki so vključene v delo z mladoletnikom brez spremstva, ugotovijo obstoj dvoma v skladu s prvim odstavkom 25. člena Uredbe 2024/1348/EU o tem, ali je prosilec mladoletna oseba, lahko ministrstvo sproži postopek ocene starosti iz prvega odstavka 25. člena Uredbe 2024/1348/EU in o tem obvesti komisijo iz drugega odstavka tega člena.

(2) Oceno starosti iz prejšnjega odstavka opravi Komisija za večdisciplinarno oceno, ki jo sestavljajo usposobljeni strokovnjaki, in najkasneje v sedmih dneh od prejema obvestila o tem izda strokovno mnenje.

(3) Člane komisije iz prejšnjega odstavka imenuje minister. Člani komisije so upravičeni do plačila in povračila stroškov. Plačilo in povračilo stroškov komisiji krije ministrstvo. Podrobnejši način delovanja komisije ter plačila in povračila stroškov določi Vlada Republike Slovenije.

(4) Stroške zdravniškega pregleda iz drugega odstavka 25. člena Uredbe 2024/1348/EU krije ministrstvo.

(5) Kadar uradna oseba ministrstva na podlagi njegovih fizičnih znakov, izjav ali obnašanja prosilca objektivno oceni, da je prosilec mladoletnik brez spremstva, ga ministrstvo obravnava kot mladoletnika brez spremstva v skladu s prejšnjim členom, urad pa ga nastani v nastanitev iz osmega odstavka prejšnjega člena do zaključene ocene starosti.

(6) Kadar uradna oseba urada pri prosilcu, ki trdi, da je mladoletnik brez spremstva, na podlagi njegovih fizičnih znakov, izjav ali obnašanja ocenijo, da prosilec očitno ni mladoletnik brez spremstva, ga urad do zaključene ocene starosti nastani v nastanitev, ki je lahko ločena od drugih mladoletnikov brez spremstva.

29. člen **(zakoniti zastopnik mladoletnika brez spremstva)**

(1) Za zakonitega zastopnika iz 27. člena tega zakona se smiselno uporabljajo določbe o skrbništvu, kot ga ureja zakon, ki ureja družinska razmerja, če ni s tem zakonom določeno drugače.

(2) Zakoniti zastopnik mladoletnika brez spremstva je lahko kdor:

- izpolnjuje pogoje za skrbnika, določene z zakonom, ki ureja družinska razmerja;
- se je udeležil začetnega usposabljanja,
- ni zaveden v evidenci v zvezi s kaznivimi dejanji ali prekrški v skladu s sedmim odstavkom 26. člena tega zakona.

(3) Ministrstvo, pristojno za družino in socialne zadeve, vodi seznam zakonitih zastopnikov mladoletnikov brez spremstva, na katerega uvrsti osebe, ki izpolnjujejo pogoje iz

prejšnjega odstavka. Na seznamu se vodijo naslednji podatki zakonitih zastopnikov: ime in priimek, datum rojstva, naslov, telefonska številka in elektronski naslov

(4) Zakoniti zastopnik mladoletnika brez spremstva se vsako leto udeleži obdobjnega usposabljanja.

(5) Usposabljanje iz drugega in četrtega odstavka tega člena izvaja urad, ki v ta namen izdaja potrdila o usposobljenosti. Usposabljanje obsega znanje iz družinskega prava, socialnega dela, psihologije, varstva otrokovih pravic in dolžnosti, varstva človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter azilnega prava. Podrobnejšo vsebino, način izvedbe, obrazce potrdil, trajanje usposabljanja in način povrnitve stroškov začetnega ali obdobjnega usposabljanja predpiše Vlada Republike Slovenije v predpisu iz četrtega odstavka 27. člena tega zakona. Sredstva za izvedbo usposabljanja zagotovi urad. Če zakoniti zastopnik dvakrat neupravičeno zavrne zastopanje, urad od njega terja povrnitev stroškov usposabljanja.

(6) Odločbo o imenovanju zakonitega zastopnika mladoletnika brez spremstva izda center za socialno delo, ki je krajevno pristojen za območje, na katerem je nastanjen mladoletnik brez spremstva. Za zakonitega zastopnika izbere osebo s seznama iz tretjega odstavka tega člena ali pravno osebo iz sedmega odstavka tega člena ali center za socialno delo iz osmega odstavka tega člena. Odločbo o imenovanju zakonitega zastopnika mladoletnika brez spremstva center za socialno delo pošlje ministrstvu in uradu.

(7) Mladoletniku brez spremstva se za zakonitega zastopnika lahko imenuje pravna oseba, ki ima v ustanovitvenem aktu ali drugem temeljnem aktu določeno neprofitno delovanje in je registrirana za opravljanje socialnega varstva, najmanj pet let deluje na področju socialnega varstva ter ima izkušnje na področju varstva oziroma zagovorništva otrok. Izpolnjevanje pogojev pravne osebe preveri ministrstvo, pristojno za družino in socialne zadeve, ki vodi seznam pravnih oseb, ki izpolnjujejo pogoje za izvajanje zakonitega zastopanja mladoletnikov brez spremstva. Na seznamu pravnih oseb se vodijo naslednji podatki: pravna oseba, naslov, telefonska številka, elektronski naslov. Pravna oseba s seznama pripravi in posodablja seznam uslužbencev, ki bodo kot odgovorne osebe opravljali zakonito zastopanje mladoletnika brez spremstva v njenem imenu, ter posreduje ta seznam ministrstvu, pristojnemu za družino in socialne zadeve, z namenom preverjanja teh oseb v skladu z dvanajstim odstavkom tega člena. Seznam odgovornih oseb vsebuje naslednje podatke: ime, priimek in datum rojstva. V primeru imenovanja zakonitega zastopnika mladoletnika brez spremstva v skladu s tem členom center za socialno delo s seznama pravnih oseb izbere in kontaktira pravno osebo, ki določi odgovorno osebo, ki bo opravljala zakonito zastopanje mladoletnika brez spremstva v konkretnem primeru. Za odgovorne osebe, ki bodo opravljale zakonito zastopanje, veljajo pravila usposabljanja iz drugega in četrtega odstavka tega člena.

(8) Mladoletniku brez spremstva se za zakonitega zastopnika lahko imenuje tudi center za socialno delo. V primeru, da je za zakonitega zastopnika mladoletnika brez spremstva imenovan center za socialno delo, se ne uporabljata zadnji stavek petega in deseti odstavek tega člena. Za delavce, ki bodo kot odgovorne osebe pooblaščenici za izvajanje zakonitega zastopanja, veljajo pravila usposabljanja iz drugega in četrtega odstavka tega člena.

(9) Zakoniti zastopnik mladoletnika brez spremstva o svojem delu poroča centru za socialno delo ob izvršljivosti odločbe v postopku priznanja mednarodne zaščite ali enkrat na koledarsko leto, na zahtevo centra za socialno delo pa tudi v vmesnem obdobju. Ne glede na prejšnji stavek zakoniti zastopnik mladoletnika brez spremstva ne poroča o svojem delu centru za socialno delo, kadar do dejanskega zastopanja po imenovanju zakonitega zastopnika ni prišlo, ker je mladoletnik brez spremstva zapustil Republiko Slovenijo. Center za socialno delo pregleda poročilo in po potrebi ukrene vse potrebno, da se zavarujejo koristi mladoletnika brez spremstva.

(10) Zakoniti zastopnik mladoletnika brez spremstva lahko uveljavlja povrnitev potrebnih stroškov in nagrado za opravljeno delo do desetega dne v mesecu za vsa opravljena zastopanja

v preteklem mesecu, sicer izgubi pravico do nagrade in povračila stroškov. Merila za izračun višine nagrade in stroškov ter postopek izplačila določi minister, sredstva za izplačilo pa zagotovi ministrstvo.

(11) Zakonito zastopanje poleg razlogov za prenehanje skrbništva iz zakona, ki ureja družinska razmerja, preneha tudi z izvršljivostjo odločitve ministrstva v postopku priznanja mednarodne zaščite ali z dnem postavitve mladoletnika brez spremstva pod skrbništvo. Zakonito zastopanje preneha tudi, če se ugotovi, da je zakonitemu zastopniku mladoletnika brez spremstva znana dejanska prosilčeva polnoletnost v primeru, ko ta zatrjuje, da je mladoletna oseba, a o tem ne obvesti ministrstva. V primeru iz prejšnjega stavka center za socialno delo, ki je krajevno pristojen za območje, na katerem je nastanjen mladoletnik brez spremstva, izda odločbo o prenehanju zakonitega zastopanja.

(12) Ministrstvo, pristojno za družino in socialne zadeve, najmanj enkrat letno preveri, ali zakoniti zastopniki mladoletnikov brez spremstva še izpolnjujejo pogoje za zakonitega zastopnika. Ministrstvo, pristojno za družino in socialne zadeve, izbriše s seznama zakonitega zastopnika mladoletnika brez spremstva, ki:

1. ne izpolnjuje več pogojev iz prve in tretje alineje drugega odstavka tega člena;
2. je pri opravljanju zakonitega zastopanja malomaren, zlorablja svoje pravice ali s svojim delom ogroža pravice in koristi varovanca;
3. kljub večkratnim opozorilom uradnih oseb krši pravila kodeksa, ki ureja ravnanja uslužbencev urada ali ministrstva ter vseh ostalih oseb, ki delujejo pri mednarodni zaščiti, do prosilcev za mednarodno zaščito in oseb s priznano mednarodno zaščito, ter ovira delo urada, ministrstva ali centra za socialno delo;
4. ni obvestil ministrstva v skladu z drugim stavkom prejšnjega odstavka;
5. neupravičeno ni opravil obdobjnega usposabljanja iz četrtega odstavka tega člena;
6. dvakrat neupravičeno zavrne zastopanje;
7. ne poroča centru za socialno delo o svojem delu v skladu z devetim odstavkom tega člena;
8. sam tako želi, vendar pod pogojem, da je po uvrstitvi na seznam že opravljal naloge zakonitega zastopanja vsaj 12 mesecev oziroma da v 12 mesecih po uvrstitvi na seznam še ni bil pozvan k zastopanju.

(13) Ministrstvo, pristojno za družino in socialne zadeve, za namen preverjanja pogojev v skladu s tretjo alinejo drugega odstavka tega člena in 1. točko prejšnjega odstavka ugotavlja na podlagi podatkov iz kazenske evidence, evidence izrečenih vzgojnih ukrepov in evidence izbrisanih obsodb za kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost. Podatke iz navedenih evidenc pristojni organ pridobi po uradni dolžnosti. Ob pridobivanju teh podatkov oseb, na katere se podatki nanašajo, ni treba predhodno seznaniti.

30. člen

(oseba, ki ne more samostojno sodelovati v postopku)

(1) Osebi, ki zaradi začasne ali trajne duševne motnje ali bolezni ali zaradi drugih razlogov ni sposobna razumeti pomena postopka mednarodne zaščite, center za socialno delo, ki je krajevno pristojen za območje, na katerem je oseba nastanjena, za ta postopek nemudoma imenuje skrbnika za posebni primer v skladu z zakonom, ki ureja družinska razmerja. Če je to potrebno za zaščito pravic in koristi osebe, center za socialno delo pred pristojnim sodiščem predlaga postavitev pod skrbništvo.

(2) Pristojni center za socialno delo oziroma sodišče ministrstvu in uradu pošlje odločbo o imenovanju skrbnika v skladu s prejšnjim odstavkom.

IV. POGLAVJE

POSTOPKI

1. oddelek SKUPNE DOLOČBE

31. člen **(uporaba zakona, ki ureja splošni upravni postopek)**

V postopkih mednarodne zaščite in drugih postopkih v skladu s tem zakonom se uporablja zakon, ki ureja splošni upravni postopek, če z Uredbo 2024/1348/EU ali s tem zakonom ni določeno drugače.

32. člen **(stroški postopka)**

V odločitvah na podlagi Uredbe 2024/1348/EU in tega zakona se ne odloča o stroških postopka, ampak stroški na podlagi posameznih določb tega zakona bremenijo proračun.

33. člen **(razmerje do postopkov po predpisih, ki urejajo področje tujcev)**

(1) Prosilec do pravnomočne odločitve o prošnji ne more zaprositi za dovoljenje za prebivanje v Republiki Sloveniji po zakonu, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, razen, če je z zakonom drugače določeno.

(2) V skladu z zakonom, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, se obravnava oseba ki v skladu z drugim odstavkom 35. člena tega zakona ali tretjim odstavkom 68. člena Uredbe 2024/1348/EU nima pravice ostati.

(3) V primeru vložitve naknadne prošnje v skladu s 56. členom Uredbe 2024/1348/EU ali v primeru vložitve pritožbe v skladu s šestim odstavkom 68. člena Uredbe 2024/1348/EU se oseba obravnava po zakonu, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji.

(4) Pri ugotavljanju istovetnosti osebe se glede izkazovanja istovetnosti smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji.

34. člen **(vstop v Republiko Slovenijo)**

Oseba, ki želi podati prošnjo, in je v Republiko Slovenijo vstopila nezakonito ali je nezakonito podaljšala svoje prebivanje, mora to storiti v najkrajšem možnem času. V tem primeru se ne obravnava za nezakonit prehod državne meje.

35. člen **(pravica ostati na ozemlju Republike Slovenije med upravnim delom postopka mednarodne zaščite)**

(1) Prosilec med upravnim delom postopka mednarodne zaščite ne sme biti odstranjen iz Republike Slovenije v skladu z zakonom, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki

Sloveniji, dokler ima pravico ostati na njenem ozemlju v skladu s prvim odstavkom 10. člena Uredbe 2024/1348/EU.

(2) V primerih iz četrtega odstavka 10. člena Uredbe 2024/1348/EU prosilec nima pravice ostati na ozemlju Republike Slovenije in se ga obravnava v skladu z zakonom, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji.

36. člen (postavitev izvedenca)

(1) Če je za ugotovitev ali presojo kakšnega dejstva, ki je pomembno za odločitev v postopku v skladu z Uredbo 2024/1348/EU, Uredbo 2024/1351/EU ali tem zakonom, potrebno strokovno znanje, s katerim uradna oseba ministrstva ne razpolaga, je treba pridobiti ustrezno izvedensko mnenje.

(2) Če izvedenec izvedenskega mnenja ne more podati zaradi razlogov, nastalih na strani prosilca, to ni razlog, da ministrstvo ne sprejme odločitve v postopku v skladu z Uredbo 2024/1348/EU, Uredbo 2024/1351/EU ali tem zakonom.

(3) Mnenje iz prvega odstavka tega člena se izda v pisni obliki. Kadar iz utemeljenih razlogov predložitev pisnega mnenja ni mogoča ali smiselna, se mnenje poda ustno.

(4) Z mnenjem iz prvega odstavka tega člena ministrstvo prosilca seznanj pisno, ustno pa le izjemoma, če se zaradi razlogov na strani ministrstva ali prosilca to izkaže za utemeljeno.

(5) Sredstva za izvedeniška mnenja zagotavlja ministrstvo.

(6) Ministrstvo obvesti prosilca o možnosti, da lahko na svojo pobudo in na svoje stroške pridobi izvedeniško mnenje v postopku v skladu z Uredbo 2024/1348/EU, Uredbo 2024/1351/EU ali tem zakonom.

37. člen (obveščanje policije po končanih postopkih)

(1) O izvršljivosti odločitev, katerih posledica je obravnava osebe po predpisih, ki urejajo vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, ministrstvo takoj obvesti policijo.

(2) Ministrstvo izdano odločbo ali izdani sklep iz prvega do petega odstavka 49. člena tega zakona in iz tretjega odstavka 53. člena tega zakona nemudoma pošlje policiji.

(3) Ministrstvo in urad v primeru postopka odstranitve oseb iz Republike Slovenije, ki so bile obravnavane v postopkih mednarodne zaščite, policiji na njihovo zahtevo pošljeta podatke iz 23. in 24. člena tega zakona, za katere ocenjujeta, da so pomembni za postopek odstranitve.

(4) Policija ministrstvo in urad obvešča o odstranitvi oseb iz Republike Slovenije, ki so bile obravnavane v postopkih mednarodne zaščite.

38. člen (preiskava prosilca oziroma njegovih predmetov)

(1) Če ministrstvo meni, da je treba pridobiti dokaze, za katere utemeljeno sumi, da jih prosilec prikriva, lahko v skladu s petim odstavkom 9. člena Uredbe 2024/1348/EU zahteva

preiskavo prosilca oziroma njegovih predmetov, preiskavo opravi policija čimprej, najpozneje pa v 24 urah od prejema zahteve. Policija ugotovitve brez odlašanja posreduje ministrstvu.

(2) Glede načina izvedbe preiskave se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja naloge in pooblastila policije, ki urejajo izvajanje varnostnega pregleda, pregled osebe in zaseg predmetov.

2. oddelek PREVERJANJE IN PREDHODNI POSTOPEK

39. člen **(preverjanje)**

(1) Za izvedbo preverjanja v skladu z Uredbo 2024/1356/EU, razen za predhodne zdravstvene preglede iz 40. člena tega zakona, je pristojna policija.

(2) Policija pred začetkom preverjanja osebam, ki so obravnavane po Uredbi 2024/1356/EU, zagotovi informacije iz prvega in drugega odstavka 11. člena Uredbe 2024/1356/EU in 42. člena Uredbe 2024/1358/EU. Oseba, ki se jo preverja, s podpisom potrdi, da razume prejete informacije.

(3) Policija v postopku preverjanja izpolni obrazec iz 17. člena Uredbe 2024/1356/EU. Oseba, ki se jo preverja, s podpisom potrdi, da se strinja z vsebino obrazca.

40. člen **(predhodni zdravstveni pregled)**

(1) V okviru preverjanja iz prejšnjega člena oseba v skladu s prvim odstavkom 12. člena Uredbe 2024/1356/EU opravi predhodni zdravstveni pregled:

- v ambulantni azilnega doma, če poda prošnjo;
- v namenskih prostorih policije, kjer ga izvede kvalificirano zdravstveno osebje, če prošnje ne poda.

(2) Če so podane okoliščine, ki jih zakon, ki ureja nalezljive bolezni, določa kot razlog za odreditev karantene ali osamitve, se osebo napoti v karanteno ali osamitev.

(3) Če je osebi odrejena karantena ali osamitev, se preverjanje, če je to mogoče, nadaljuje, v vsakem primeru pa se zaključi v roku, določenim v tretjem in četrtem odstavku 8. člena Uredbe 2024/1356/EU.

41. člen **(obdelava osebnih podatkov v skladu z Uredbo 2024/1358/EU)**

(1) Za izvajanje Uredbe 2024/1358/EU policija odvzame biometrične podatke osebam iz prvega odstavka 13. člena Uredbe 2024/1358/EU, in jih poleg ostalih osebnih podatkov iz prvega odstavka 17. člena, drugega odstavka 22. člena, drugega odstavka 23. člena ter drugega odstavka 24. člena Uredbe 2024/1358/EU posreduje v sistem Eurodac.

(2) Ministrstvo odvzame biometrične podatke osebam iz prvega in drugega odstavka 18. člena ter prvega odstavka 20. člena Uredbe 2024/1358/EU in jih poleg ostalih osebnih podatkov iz prvega odstavka 19. člena ter prvega odstavka 21. člena Uredbe 2024/1358/EU posreduje v sistem Eurodac.

42. člen **(rezultat primerjave podatkov)**

Za izvajanje postopkov v skladu z Uredbo 2024/1351/EU policija posreduje ministrstvu rezultat primerjave podatkov o prosilcih v skladu s četrtem odstavkom 27. člena Uredbe 2024/1358/EU, ki jih vnese v evidenco iz 1. točke prvega odstavka 116. člena tega zakona. V postopku primerjave podatkov se izvede tudi primerjava podatkov s podatki v sistemu VIS v skladu z 11. členom Uredbe 2024/1358/EU.

43. člen **(predhodni postopek)**

(1) Oseba lahko v skladu s 26. členom Uredbe 2024/1348/EU poda prošnjo pri katerem koli državnem organu v Republiki Sloveniji, ki o tem obvesti policijo v skladu s tretjim odstavkom 27. člena Uredbe 2024/1348/EU.

(2) Policija opravi registracijo prošnje v skladu s 27. členom Uredbe 2024/1348/EU po opravljenem preverjanju, če pa preverjanja ni treba opraviti, pa takoj po podani prošnji.

(3) V okviru registracije prošnje policija zbere podatke o prosilcu iz prvega odstavka 27. člena Uredbe 2024/1348/EU in izpolni registracijski list, katerega del je tudi fotografija. Policija zbrane podatke o identiteti prosilca vnese v evidenco o dogodkih, ki jo vodi v skladu z zakonom, ki ureja naloge in pooblastila policije. Po končani registraciji prošnje policija prosilcu izda kopijo registracijskega lista ter ga v njemu razumljivem jeziku seznaniti s posledicami v skladu s točko a) prvega odstavka 41. Uredbe 2024/1348/EU, kar prosilec potrdi s podpisom.

(4) Po registraciji prošnje v skladu z 27. členom Uredbe 2024/1348/EU ministrstvo prosilcem zagotovi informacije iz drugega in petega odstavka 8. člena Uredbe 2024/1348/EU ter 19. člena Uredbe 2024/1351/EU. Prosilec s podpisom potrdi, da razume prejete informacije.

(5) V okviru predhodnega postopka ministrstvo v skladu s tretjim odstavkom 28. člena Uredbe 2024/1348/EU prosilcu določi datum, uro in kraj sprejema prošnje za mednarodno zaščito.

3. oddelek **POSTOPEK ZA PRIZNANJE MEDNARODNE ZAŠČITE**

44. člen **(način vložitve prošnje)**

(1) Prošnja osebe, ki se nahaja v Republiki Sloveniji, se v skladu s prvim odstavkom 28. člena Uredbe 2024/1348/EU vložijo pri ministrstvu. Ministrstvo lahko vodi postopek za priznanje mednarodne zaščite tudi zunaj svojega sedeža.

(2) Prošnjo vložijo vsaka polnoletna oseba osebno in v svojem imenu, in sicer ustno na zapisnik ali pisno v fizični ali v elektronski obliki ob prisotnosti uradne osebe ministrstva.

(3) Prošnjo za mladoletnika, mlajšega od 15 let, ob njegovi prisotnosti vložijo njegov zakoniti zastopnik. Mladoletnik, star 15 let ali več, vložijo prošnjo osebno ob prisotnosti zakonitega zastopnika.

(4) Prošnjo za osebo iz 30. člena tega zakona vložijo njen skrbnik za posebni primer. Sodelovanje osebe v postopku je odvisno od njene sposobnosti razumeti pomen postopka.

(5) Če prosilec po izdaji odločitve o njegovi prošnji, ki pa še ni pravnomočna, vloži prošnjo kot zakoniti zastopnik za svojega otroka, rojenega v Republiki Sloveniji, se takšna prošnja nemudoma odstopi pristojnemu sodišču, ki združi postopka.

(6) V okviru postopka sprejema prošnje v skladu z 28. členom Uredbe 2024/1348/EU lahko uradna oseba ministrstva prosilcu določi datum osebne razgovora.

(7) Za izvajanje prvega in drugega odstavka 4. člena Uredbe 2024/1347/EU prošnja vsebuje naslednje podatke:

1. osebno ime,
2. druga imena ali vzdevke,
3. datum rojstva (dan, mesec, leto),
4. kraj rojstva (država, mesto, kraj),
5. spol
6. državljanstvo
7. potovalne dokumente in druge dokumente za ugotavljanje istovetnosti (vrsta dokumenta, številka ter datum in kraj izdaje),
8. datum odhoda iz izvorne države (dan, mesec, leto),
9. države, v katerih je prebival, po tem, ko je zapustil izvorno državo,
10. predhodne prošnje za mednarodno zaščito prosilca (kdaj in v kateri državi so bile vložene, odločitev) in postopke za preselitev ali humanitarni sprejem v skladu z Uredbo 2024/1350/EU,
11. datum vstopa v Republiko Slovenijo (dan, mesec, leto) ter kraj in način vstopa,
12. narodnost,
13. etnično ali plemensko pripadnost,
14. veroizpoved, če se prosilec strinja,
15. pripadnost politični stranki ali organizaciji, če se prosilec strinja,
16. materni jezik in jezike, ki jih prosilec razume,
17. izobrazba in poklic, če se prosilec strinja,
18. vojaški rok,
19. predkaznovanost,
20. zakonski stan,
21. podatke o imenu in priimku, državljanstvu in državi bivanja ožjih družinskih članov,
22. izjavo prosilca o razlogih za iskanje mednarodne zaščite,
23. fotografijo prosilca,
24. CR številko, ki jo za namen identifikacije prosilcu v okviru postopka iz tretjega odstavka 43. člena tega zakona določi policija, ter EMŠO, ki se določi v skladu z devetim odstavkom tega člena.

(8) Podatki iz 1., 3., 4., 5., 6., 20. in 22. točke prejšnjega odstavka se za namen sprejetja prošnje povzamejo iz registracijskega lista iz tretjega odstavka 43. člena tega zakona.

(9) Ministrstvo prosilcu za mednarodno zaščito ob vložitvi prošnje po uradni dolžnosti določi EMŠO in mu izda izkaznico prosilca iz 108. člena tega zakona, na kateri na predlog urada izpiše naslov začasnega prebivanja, ki velja kot naslov za vročanje.

(10) Pri sprejemu prošnje ustno na zapisnik se smiselno uporablja 14. člen Uredbe 2024/1348/EU.

(11) Ob vložitvi prošnje za mednarodno zaščito ministrstvo prosilca seznaniti z možnostjo elektronskega vročanja. Če se prosilec s tem strinja, se navede tudi elektronski naslov za vročanje in telefonsko številko.

(12) Podrobnejši način izvedbe postopkov do vložitve prošnje in sprejem prošnje predpiše minister.

45. člen **(pravila osebnega razgovora)**

(1) Na predlog uradne osebe ministrstva, ki vodi osebni razgovor, se za zakonitega zastopnika mladoletnika s spremstvom v primeru navzkrižja interesov lahko določi skrbnika za posebni primer. Skrbnika za posebni primer določi center za socialno delo, ki je krajevno pristojen za območje, na katerem je nastanjen mladoletnik.

(2) Za zadostna prizadevanja, da bi se prosilcu zagotovila možnost osebnega razgovora, iz štirinajstega odstavka 13. člena Uredbe 2024/1348/EU, se šteje, da je bilo vabilo na osebni razgovor vročeno.

(3) Prosilcu, pravnim svetovalcem iz 18. člena tega zakona, pravnim zastopnikom iz 19. člena tega zakona, zakonitemu zastopniku in ostalim, prisotnim na osebem razgovoru, kakršnokoli snemanje ali fotografiranje na osebem razgovoru ni dovoljeno. Ta prepoved ne velja za uradne osebe ministrstva, ki izvajajo osebni razgovor in ravnajo v skladu s 14. členom Uredbe 2024/1348/EU ali 22. členom Uredbe 2024/1351.

(4) V utemeljenih primerih ministrstvo v skladu s petim odstavkom 22. člena Uredbe 2024/1351/EU z namenom določitve odgovorne države članice osebni razgovor s prosilcem opravi osebni razgovor prek elektronskih medijev, če je zagotovljen varen prenos podatkov.

(5) Pred postopkom premestitve iz 67. člena Uredbe 2024/1351/EU, lahko policija in ministrstvo izvedeta osebni razgovor z osebo v postopku premestitve, pri čemer upošteva roke in postopke, določene v Uredbi 2024/1351/EU. V utemeljenih primerih ministrstvo v skladu z osmim odstavkom 67. člena Uredbe 2024/1351/EU z osebo v postopku premestitve opravi osebni razgovor prek sodobnih elektronskih medijev, če je zagotovljen varen prenos podatkov.

(6) Z namenom izvedbe osebnega razgovora v skladu s prejšnjim odstavkom, policija in ministrstvo napotiita uradne osebe v državo članico, ki je država članica prejemnica v skladu z Uredbo 2024/1351/EU, ali se ga opravi prek elektronskih medijev kot to določa četrti odstavek tega člena.

(7) Če Evropska komisija sprejme priporočilo iz prvega odstavka 14. člena Uredbe 2024/1359/EU in obstaja verjetnost, da je prošnja utemeljena, se osebni razgovor lahko opusti.

(8) V primerih iz 41. člena Uredbe 2024/1351/EU se osebni razgovor iz 22. člena Uredbe 2024/1351/EU ne opravi.

46. člen **(obvestilo o pospešenem postopku obravnave)**

Ministrstvo o pospešitvi obravnave utemeljenosti prošnje za mednarodno zaščito v skladu s prvim odstavkom 42. člena Uredbe 2024/1348/EU obvesti prosilca.

47. člen **(dostop do postopka v Centru za tujce in na mejnih prehodih)**

(1) Dostop organizacij in oseb, ki zagotavljajo nasvete in svetovanje, do prosilcev, ki so pridržani v Centru za tujce ali se nahajajo na mejnih prehodih je v skladu s tretjim odstavkom 30. člena Uredbe 2024/1348/EU mogoč po predhodnem dogovoru s policijo.

(2) Dostop iz prejšnjega odstavka se v skladu s tretjim odstavkom 30. člena Uredbe 2024/1348/EU omeji zaradi varnosti, javnega reda ali upravnega vodenja mejnega prehoda ali Centra za tujce, v skladu s hišnimi redi mejnih prehodov in Centra za tujce.

(3) Dostop organizacij in oseb iz prvega odstavka tega člena do državljanov tretjih držav, ki so obravnavani v okviru preverjanja na meji iz 5. člena Uredbe 2024/1356/EU, se omeji v skladu s hišnimi redi mejnih prehodov in Centra za tujce, če so omejitve potrebne v skladu s šestim odstavkom 8. člena Uredbe 2024/1356/EU.

(4) Dostop oseb iz prvega odstavka tega člena do državljanov tretjih držav, ki so v postopku vračanja na meji, se omeji v skladu s hišnim kapacitete, namenjene nastanitvi prosilcev v postopku na meji. če so omejitve potrebne v skladu s tretjim odstavkom 6. člena Uredbe 2024/1349/EU.

48. člen **(nepriznanje mednarodne zaščite)**

(1) V primeru drugega odstavka 14. člena Uredbe 2024/1347/EU se prosilcu status begunca ne prizna.

(2) V primeru tretjega odstavka 17. člena Uredbe 2024/1347/EU se prosilcu subsidiarna zaščita ne prizna.

49. člen **(odločitev ministrstva)**

(1) Ministrstvo z odločbo:

1. prošnji ugoti, če ugotovi, da prosilec izpolnjuje pogoje za pridobitev statusa begunca v skladu s 13. členom Uredbe 2024/1347/EU,

2. prošnji ugoti, če ugotovi, da prosilec izpolnjuje pogoje za pridobitev statusa subsidiarne zaščite v skladu z 18. členom Uredbe 2024/1347/EU,

3. prošnjo zavrne kot neutemeljeno v skladu s tretjim odstavkom 39. člena Uredbe 2024/1348/EU, če ob upoštevanju dejstev in okoliščin iz 4. člena Uredbe 2024/1347/EU ugotovi, da prosilec ne izpolnjuje pogojev za priznanje mednarodne zaščite ali v primeru iz drugega odstavka 5. člena Uredbe 2024/1347/EU,

4. prošnjo zavrne kot neutemeljeno, če je podan kakšen izmed izključitvenih razlogov, določen v prvem odstavku 12. člena Uredbe 2024/1347/EU, prvem odstavku 17. člena Uredbe 2024/1347/EU ali kateri izmed razlogov za ne priznanje mednarodne zaščite iz prejšnjega člena,

5. prošnjo zavrne kot očitno neutemeljeno v skladu s četrnim odstavkom 39. člena Uredbe 2024/1348/EU,

6. prošnji ugoti, če ugotovi, da prosilec izpolnjuje pogoje za pridobitev statusa begunca, ker ne more več uživati zaščite organov in agencij Združenih narodov, z izjemo Visokega komisariata, zaradi okoliščin, na katere ni mogel vplivati.

(2) Oseba s priznano mednarodno zaščito v drugi državi članici EU, ki je bila v Republiki Slovenijo premeščena v skladu z 67. členom Uredbe 2024/1351/EU, ima z dnem premestitve v Republiko Slovenijo priznan status mednarodne zaščite v Republiki Sloveniji.

(3) Ne glede na 5. točko prvega odstavka tega člena lahko ministrstvo prošnjo mladoletnika brez spremstva zavrne kot očitno neutemeljeno le v primeru točke a) in b) tretjega odstavka 42. člena Uredbe 2024/1348/EU.

(4) V odločbi iz 2. točke prvega odstavka tega člena ministrstvo določi trajanje statusa subsidiarne zaščite, ki ne sme biti krajše od enega leta. Pri določitvi trajanja subsidiarne zaščite

ministrstvo upošteva situacijo v izvorni državi, razloge za mednarodno zaščito in osebne okoliščine prosilca.

(5) Ministrstvo postopek s sklepom ustavi, če prosilec v skladu s 40. členom Uredbe 2024/1348/EU umakne prošnjo.

(6) Ministrstvo postopek s sklepom ustavi, če se prošnja šteje za implicitno umaknjeno v skladu z 41. členom Uredbe 2024/1348/EU. V primeru iz točke a) prvega odstavka 41. člena Uredbe 2024/1348/EU se sklep lahko izdela samodejno v skladu z zakonom, ki ureja splošni upravni postopek, na podlagi obdelave osebnih podatkov iz prvega odstavka 117. člena tega zakona. Sklep iz prejšnjega stavka se vroči z javnim naznanilom na enotnem državnem portalu e-uprava. Za namen izvajanja točke f) prvega odstavka 41. člena Uredbe 2024/1348/EU se šteje, da prosilec ni več navzoč v Republiki Sloveniji, če iz podatka iz 2. točke tretjega odstavka 119. člena tega zakona izhaja, da je prosilec neupravičeno odsoten tri ali več dni zaporedoma.

(7) Če prosilec izrecno umakne svojo prošnjo, medtem ko je v postopku obravnave po Uredbi 2024/1351/EU, umik prošnje iz prvega odstavka 40. člena Uredbe 2024/1348/EU ne vpliva na izvršitev sklepa o predaji prosilca odgovorni državi članici, razen v primeru zahteve za sprejem, če druga država članica Evropske unije ali pristopnica k Uredbi 2024/1351/EU še ni sprejela odgovornosti za sprejem prošnje.

(8) Ministrstvo prošnjo s sklepom zavrže kot nedopustno, če so podani razlogi iz 38. člena Uredbe 2024/1348/EU.

(9) V okviru obravnave prošnje za mednarodno zaščito ministrstvo prošnjo zavrne kot neutemeljeno, če prosilec ne potrebuje mednarodne zaščite zaradi katerega izmed razlogov, navedenih v prvem odstavku 8. člena Uredbe 2024/1347/EU.

(10) Ministrstvo prošnjo s sklepom zavrže, če se na podlagi meril, določenih v Uredbi 2024/1351/EU, ugotovi, da je za obravnavo prošnje odgovorna druga država članica Evropske unije ali pristopnica k Uredbi 2024/1351/EU.

50. člen **(določitev roka za prostovoljni odhod)**

(1) Ministrstvo v primerih iz 37. člena Uredbe 2024/1348/EU določi tudi 10-dnevni rok za prostovoljni odhod, v katerem mora oseba zapustiti območje Republike Slovenije, območje držav članic Evropske unije in območje držav pogodbenic Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985. Ministrstvo lahko iz utemeljenih razlogov določi 30-dnevni rok za prostovoljni odhod.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek se rok za prostovoljni odhod ne določi osebi v primeru odločitve iz 4. točke prvega odstavka tega člena, v primeru, če ko ji je bil status mednarodne zaščite odvzet na podlagi d) in e) točke 14. člena Uredbe 2024/1347/EU oziroma b) točke 19. člena Uredbe 2024/1347/EU ali v primeru drugega odstavka prejšnjega člena, ali tujcu, ki mu je bila izrečena stranska kazen ali stranska sankcija izгона tujca iz države v skladu z zakonom, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji. V primerih iz tega odstavka se tujcu odločba o vrnitvi v skladu z zakonom, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, ne izda.

(3) Rok za prostovoljni odhod iz prvega odstavka tega člena začne teči z dnem, ko sklep ali odločba o mednarodni zaščiti postane izvršljiva. Če je oseba v času izvršljivosti odločbe o mednarodni zaščiti v zaporu, priporu ali drugi instituciji, ki je ne more prostovoljno zapustiti, začne rok za prostovoljni odhod teči z dnem, ko je oseba odpuščena iz takšne institucije. Če je rok za

prostovoljni odhod določen po tem, ko je odločba o mednarodni zaščiti že izvršljiva, začne rok za prostovoljni odhod teči z izvršljivostjo odločbe, v kateri je ta rok določen.

(4) Če obstajajo okoliščine, ki jih zakon, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji določa za podaljšanje roka, lahko ministrstvo na prošnjo osebe, ki jo mora vložiti pred potekom roka za prostovoljni odhod, ob upoštevanju okoliščin posameznega primera, rok za prostovoljni odhod z odločbo podaljša za čas trajanja okoliščin, zaradi katerih je določitev daljšega roka za prostovoljni odhod osebe upravičena.

(5) Ministrstvo v odločitvi iz prvega odstavka tega člena osebi določi tudi ukrep odstranitve tujca in ukrep prepovedi vstopa, razen ko oseba v Republiki Sloveniji zakonito prebiva na podlagi drugega pravnega naslova. Pri določitvi in izvajanju ukrepa odstranitve tujca in ukrepa prepovedi vstopa se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, ki urejajo ukrep odstranitve tujca in ukrep prepovedi vstopa v primeru izdaje odločbe o vrnitvi.

(6) Ministrstvo lahko po uradni dolžnosti ali na prošnjo osebe z odločbo prekliče, skrajša ali začasno odloži prepoved vstopa iz razlogov, ki jih za preklic, skrajšanje ali začasno odložitev prepovedi vstopa določa zakon, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji.

51. člen (domneve glede prošnje)

(1) Šteje se, da je imel prosilec dejansko možnost za vložitev prošnje v skladu s točko a) prvega odstavka 41. člena Uredbe 2024/1348/EU, če je bil obvešččen o datumu, uri in kraju sprejema prošnje, kot je določeno v petem odstavku 43. člena tega zakona.

(2) Za namen izvajanja d) točke prvega odstavka 41. člena Uredbe 2024/1348/EU se šteje, da je imel prosilec dejansko možnost za udeležbo na osebнем razgovoru, če je bil o datumu, uri in kraju osebnega razgovora obvešččen.

52. člen (nacionalna določitev varne tretje države in varne izvorne države)

Varno tretjo državo na podlagi meril iz 59. člena Uredbe 2024/1348/EU in varno izvorno državo na podlagi meril iz četrtega odstavka 61. člena Uredbe 2024/1348/EU razglasi Vlada Republike Slovenije na predlog ministrstva, ki redno spremlja razmere v državi na podlagi informacij drugih držav članic Evropske unije in drugih institucij Evropske unije ter ustreznih mednarodnih organizacij.

4. oddelek POSTOPEK NA MEJI

53. člen (postopek na meji)

(1) Prosilca, katerega prošnja za mednarodno zaščito se obravnava v okviru postopka na meji v skladu s prvim odstavkom 43. člena Uredbe 2024/1348/EU, se nastani v kapaciteto, namenjeno nastanitvi prosilcev v postopku na meji.

(2) Ministrstvo v postopku na meji izda odločbo oziroma sklep iz prvega odstavka 44. člena Uredbe 2024/1348/EU v šestih tednih od datuma registracije prošnje.

(3) Ministrstvo pred izdajo odločbe iz prejšnjega odstavka, s katero prošnjo za mednarodno zaščito zavrne kot neutemeljeno ali pred izdajo sklepa iz prejšnjega odstavka, s katerim prošnjo zavrže kot nedopustno, prosilca seznaniti z možnostjo, da v treh dneh od te seznanitve zahteva odobritev roka za prostovoljni odhod v skladu s petim odstavkom 4. člena Uredbe 2024/1349/EU. Če prosilec v tem roku zaprosi za odobritev roka za prostovoljni odhod, ministrstvo v odločbi oziroma sklepu iz prejšnjega stavka določi rok za prostovoljni odhod v skladu s petim odstavkom 4. člena Uredbe 2024/1349/EU, v katerem mora oseba zapustiti območje Republike Slovenije, območje držav članic Evropske unije in območje držav pogodbenic Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985.

(4) Rok za prostovoljni odhod iz prejšnjega odstavka začne teči z dnem, ko odločba iz prejšnjega odstavka postane izvršljiva.

(5) Pri presoji, ali obstaja nevarnost pobega, zaradi katere se prosilcu ne določi roka za prostovoljni odhod v skladu s petim odstavkom 4. člena Uredbe 2024/1349/EU, se uporabljajo določbe zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, ki določajo okoliščine, ki kažejo na nevarnost pobega tujca.

(6) Ministrstvo lahko po uradni dolžnosti ali na prošnjo osebe z odločbo prekliče, skrajša ali začasno odloži prepoved vstopa iz razlogov, ki jih za preklic, skrajšanje ali začasno odložitve prepovedi vstopa določa zakon, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji.

(7) Med obravnavo prošnje v postopku na meji ministrstvo prosilcu v skladu s 78. členom tega zakona izreče omejitev gibanja na kapaciteto, namenjeno nastanitvi prosilcev v postopku na meji.

54. člen (pristojnost)

Za izvedbo postopka vračanja na meji v skladu z Uredbo 2024/1349/EU je pristojna policija.

55. člen (pridrzanje)

(1) Obveznost prebivanja na določeni lokaciji v skladu z drugim odstavkom 4. člena ter pridržanje v skladu s 5. členom Uredbe 2024/1349/EU z odločbo določi policija.

(2) Pridržanje se izvaja v Centru za tujce.

(3) Pridržanje izvaja policija v skladu z določbami zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, ki urejajo omejitve gibanja.

56. člen (sodno varstvo)

(1) Zoper odločbo o obveznosti prebivanja iz prvega odstavka prejšnjega člena pritožba ni dovoljena. Zoper to odločbo je mogoče vložiti tožbo na upravno sodišče v osmih dneh po vročitvi odločbe.

(2) O tožbi mora upravno sodišče odločiti v šestih dneh.

5. oddelek
PODALJŠANJE SUBSIDIARNE ZAŠČITE

57. člen
(postopek podaljšanja subsidiarne zaščite)

(1) Ministrstvo osebi s priznano subsidiarno zaščito 60 dni pred potekom statusa pošlje pisno obvestilo o pogojih za podaljšanje subsidiarne zaščite, posledicah, če podaljšanja ne uveljavlja, in možnosti vložitve naknadne prošnje. Obvestilo vključuje tudi obrazec, s katerim lahko oseba s priznano subsidiarno zaščito uveljavlja podaljšanje subsidiarne zaščite v Republiki Sloveniji.

(2) Oseba s priznanim statusom subsidiarne zaščite lahko po prejemu obvestila iz prejšnjega odstavka pred potekom statusa vloži naknadno prošnjo v skladu s 55. členom Uredbe 2024/1348/EU. Naknadno prošnjo lahko vloži le, če ne uveljavlja podaljšanja subsidiarne zaščite.

(3) Obrazec iz prejšnjega odstavka predpiše Vlada Republike Slovenije.

(4) Izpolnjen obrazec iz prvega odstavka tega člena, ki velja kot prošnja za podaljšanje subsidiarne zaščite, oseba vrne ministrstvu 30 dni pred potekom statusa.

(5) Po prejemu obrazca iz prejšnjega odstavka tega člena ministrstvo izda sklep, s katerim ugotovi, da je oseba iz prvega odstavka tega člena v postopku podaljšanja subsidiarne zaščite.

(6) Ministrstvo z osebo iz prejšnjega odstavka tega člena opravi osebni razgovor v skladu z 12. členom Uredbe 2024/1348/EU in preveri obstoj razlogov za podaljšanje subsidiarne zaščite.

(7) Če oseba še vedno izpolnjuje pogoje za priznanje subsidiarne zaščite, ministrstvo izda odločbo, s katero subsidiarno zaščito podaljša za najmanj dve leti in največ pet let. Pri določitvi trajanja podaljšanja subsidiarne zaščite ministrstvo upošteva situacijo v izvorni državi, razloge za subsidiarno zaščito in osebne okoliščine vlagatelja.

(8) Če oseba ne izpolnjuje pogojev za priznanje subsidiarne zaščite, ministrstvo izda odločbo, s katero zavrne prošnjo za podaljšanje subsidiarne zaščite.

(9) Če oseba pred sprejetjem odločitve o prošnji za podaljšanje subsidiarne zaščite svojo prošnjo izrecno umakne, se brez opravičljivega razloga ne odzove vabilu na osebni razgovor, v sodnem postopku pridobi status begunca ali je sprejeta v državljanstvo Republike Slovenije ali pridobi državljanstvo druge države, ministrstvo postopek s sklepom ustavi.

(10) Osebi iz petega odstavka tega člena do pravnomočne odločitve v postopku podaljšanja pripadajo pravice iz prvega odstavka 84. člena tega zakona.

6. oddelek
PRENEHANJE IN ODVZEM STATUSA MEDNARODNE ZAŠČITE

58. člen
(prenehanje in odvzem statusa mednarodne zaščite)

(1) Ministrstvo v postopku odvzema statusa mednarodne zaščite v skladu s 65. členom in tretjim odstavkom 66. člena Uredbe 2024/1348/EU izda odločbo.

(2) V primeru iz točke a) šestega odstavka 66. člena Uredbe 2024/1348/EU status mednarodne zaščite preneha, in sicer z dnem pravnomočne odločbe o prenehanju statusa.

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena v primeru iz točke b) šestega odstavka 66. člena Uredbe 2024/1348/EU status mednarodne zaščite po samem zakonu preneha z dnem, ko oseba pridobi državljanstvo Republike Slovenije.

(4) Ne glede na prvi odstavek tega člena v primeru iz točke c) šestega odstavka 66. člena Uredbe 2024/1348/EU status mednarodne zaščite po samem zakonu preneha z dnem, ko oseba pridobi status mednarodne zaščite v drugi državi članici Evropske unije.

(5) V primerih iz tretjega in četrtega odstavka tega člena ministrstvo v spis upravne zadeve vloži izpis o prenehanju statusa iz evidence iz 2. točke prvega odstavka 116. člena tega zakona.

V. POGLAVJE SODNO VARSTVO

59. člen **(sodno varstvo)**

(1) Sodno varstvo v skladu s tem zakonom se šteje za učinkovito pravno sredstvo pred sodiščem iz V. poglavja Uredbe 2024/1348/EU.

(2) Zoper odločbo in zoper sklep ministrstva, s katerim je postopek končan, je mogoče vložiti tožbo na upravno sodišče v 15 dneh od njihove vročitve.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek je v primerih iz točke a) sedmega odstavka 67. člena Uredbe 2024/1348/EU in 43. člena Uredbe 2024/1351/EU mogoče vložiti tožbo na upravno sodišče v osmih dneh od vročitve.

(4) Zoper sodbe, ki jih izda upravno sodišče, je dovoljena pritožba na vrhovno sodišče.

(5) Vrhovno sodišče o pritožbi zoper odločitev Upravnega sodišča iz prejšnjega odstavka odloči čim prej, najpozneje pa v treh tednih od prejema pritožbe.

(6) V postopku sodnega varstva po tem zakonu se uporablja zakon, ki ureja upravni spor, če z Uredbo 2024/1348/EU ali s tem zakonom ni drugače določeno.

(7) V postopkih sodnega varstva po tem zakonu lahko ministrstvo oziroma urad zastopa javni uslužbenec, ki nima opravljenega pravniškega državnega izpita, pod pogojem, da ima vsaj pet let delovnih izkušenj na področju mednarodne zaščite in ga za zastopanje pooblasti minister oziroma generalni sekretar Vlade Republike Slovenije.

60. člen **(pravila postopka)**

(1) Upravno sodišče o tožbah zoper odločbe, izdane na podlagi Uredbe 2024/1348/EU ali tega zakona, odloči v 30 dneh, razen o tožbi zoper odločbo o zavrnitvi prošnje v pospešenem postopku na podlagi 5. točke prvega odstavka 49. člena tega zakona, o kateri odloči v sedmih dneh od prejema tožbe.

(2) Upravno sodišče o tožbi zoper sklep, izdan na podlagi Uredbe 2024/1348/EU ali tega zakona, odloči v sedmih dneh od prejema tožbe, razen če ni s tem zakonom drugače določeno.

(3) Vrhovno sodišče o pritožbi zoper odločitev Upravnega sodišča iz prejšnjega odstavka odloči v 30 dneh od njenega prejema.

(4) Upravno sodišče o tožbi zoper odločbo oziroma sklep ministrstva, izdan v postopku na meji v skladu s tretjim odstavkom 53. člena tega zakona, odloči čim prej, najpozneje pa v treh tednih od prejema tožbe.

(5) Vrhovno sodišče o pritožbi zoper odločitev Upravnega sodišča iz prejšnjega odstavka odloči čim prej, najpozneje pa v treh tednih od prejema pritožbe.

(6) V postopku sodnega varstva po tem zakonu se uporablja zakon, ki ureja upravni spor, če z Uredbo 2024/1348/EU ali s tem zakonom ni drugače določeno.

(7) V postopkih sodnega varstva po tem zakonu lahko ministrstvo oziroma urad zastopa javni uslužbenec, ki nima opravljenega pravniškega državnega izpita, pod pogojem, da ima vsaj pet let delovnih izkušenj na področju mednarodne zaščite in ga za zastopanje pooblasti minister oziroma generalni sekretar Vlade Republike Slovenije.

VI. POGLAVJE PRAVICE IN DOLŽNOSTI PROSILCEV PRI SPREJEMU

61. člen **(pravice prosilcev)**

(1) Prosilec ima na področju sprejema pravico do:

1. prebivanja v Republiki Sloveniji,
2. materialne oskrbe,
3. zdravstvenega varstva,
4. izobraževanja,
5. dostopa na trg dela,
6. poklicnega usposabljanja,
7. pomoči pri vključevanju v okolje.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek prosilec, obravnavan v skladu s postopkom na meji, nima pravice do prebivanja v Republiki Sloveniji.

(3) Pravice iz prvega odstavka tega člena trajajo do izvršljivosti odločitve ministrstva o prošnji.

(4) Pravice iz prvega odstavka tega člena imajo tudi državljani tretjih držav in osebe brez državljanstva, ki pri ministrstvu vložijo prvo naknadno prošnjo. Državljanji tretjih držav in osebe brez državljanstva, ki vložijo drugo ali vsako nadaljnjo naknadno prošnjo, nimajo pravic iz prvega odstavka tega člena.

(5) Ne glede na prvi, drugi in tretji odstavek tega člena prosilec od trenutka, ko mu je bil vročen sklep o njegovi predaji odgovorni državi članici v skladu z Uredbo 2024/1351/EU in se ne nahaja v državi članici, v kateri mora biti prisoten v skladu z Uredbo 2024/1351/EU, nima pravice do dostopa na trg dela, poklicnega usposabljanja, pomoči pri vključevanju v okolje in dodatnega obsega zdravstvenih storitev iz drugega odstavka 70. člena tega zakona. Ne glede na 63. člen tega zakona urad prosilcu iz tega odstavka do predaje zagotovi nastanitev in prehrano, obleko,

obutev in nujne higienske potrebščine pa le, če to prosilec nujno potrebuje. O omejitvi pravic odloči ministrstvo v sklepu o predaji.

(6) Vlada Republike Slovenije podrobneje določi pogoje in načine za zagotavljanje pravic iz prvega odstavka tega člena, ob upoštevanju posebnih potreb prosilcev glede sprejema v skladu s tem zakonom.

62. člen **(materialna oskrba)**

(1) Materialna oskrba pripada prosilcu, ki je nastanjen v azilnem domu ali drugi nastanitveni kapaciteti, ki se uporablja za nastanitev prosilcev.

(2) Materialna oskrba obsega:

1. nastanitev,
2. prehrano,
3. obleko in obutev,
4. higienske potrebščine,
5. žepnino.

(3) Obleka, obutev in higienske potrebščine pripadajo tistemu prosilcu, ki jih potrebuje. Pri zagotavljanju materialne oskrbe se upoštevajo spol, starost ter posebne potrebe prosilca.

(4) Stroške materialne oskrbe krije urad.

(5) Ne glede na prejšnji odstavek se mora prosilec, ki je zaposlen v skladu s 71. členom tega zakona, v dveh mesecih od začetka zaposlitve izseliti iz azilnega doma. Če se prosilec v tem roku ne izseli, uradu mesečno plačuje stroške nastanitve in stroške prehrane.

(6) Med stroške nastanitve spadajo stroški, povezani z najemom prostorov, ogrevanjem, vodarino, električno energijo ter komunalnimi in telekomunikacijskimi storitvami. Upoštevajo se le stroški nastanitvenega dela azilnega doma ali njegove izpostave. Urad na oglasni deski azilnega doma ali njegove izpostave objavi višino stroška nastanitve za pretekli mesec, ki se izračuna tako, da se seštejejo vsi mesečni stroški nastanitve iz prejšnjega odstavka ter se delijo s številom bivalnih dni vseh nastanjenih oseb za tisti mesec.

(7) Strošek prehrane je strošek, določen s pogodbo, sklenjeno med uradom in ponudnikom, ki zagotavlja prehrano v azilnem domu ali njegovi izpostavi. Urad na oglasni deski azilnega doma ali njegove izpostave objavi višino stroška posameznega obroka in način odjave od prehrane. Prosilec se lahko pisno odjavi od prehrane za posamezni dan oziroma za posamezen obrok v dnevju. Urad za pravočasno odjavljeno prehrano ne zahteva povrnitve stroškov. Prosilec se lahko pisno odpove pravici do prehrane.

(8) O omejitvi pravice do materialne oskrbe iz petega odstavka tega člena odloči urad z odločbo. Zoper odločbo je mogoč ugovor v treh dneh od njene vročitve. O ugovoru odloči predstojnik urada. Ugovor zoper odločbo ne zadrži njene izvršitve.

(9) Urad v okviru nastanitve iz prvega odstavka tega člena upošteva načelo ohranjanja enotnosti družine ter prosilcu zagotovi zaščito njegovega družinskega življenja ter možnost komuniciranja s sorodniki, zastopniki, pravnimi svetovalci, pravnimi zastopniki, predstavniki nevladnih organizacij in UNHCR. Prosilca se lahko premesti iz ene nastanitvene kapacitete v drugo, če je to potrebno.

(10) Prosilcu, ki je nastanjen v azilnem domu ali drugi nastanitveni kapaciteti, ki je namenjena nastanitvi prosilcev, in je brez dohodkov in drugih prejemkov ter zavezancev, ki so ga

v skladu s predpisi Republike Slovenije dolžni in zmožni preživljati (v nadaljnjem besedilu: zavezanci), urad enkrat na mesec izplača žepnino. Višino žepnine in način izplačevanja določi Vlada Republike Slovenije.

63. člen (nastanitvene kapacitete)

Za nastanitev prosilcev urad vzpostavi, upravlja in organizira azilne domove in druge nastanitvene kapacitete.

64. člen (nastanitev in bivanje)

(1) Prosilec pred prvo nastanitvijo v azilni dom ali drugo nastanitveno kapaciteto, ki se uporablja za nastanitev prosilcev, opravi sanitarno-dezinfekcijski in preventivni zdravstveni pregled v ambulanti azilnega doma, razen če je bil zdravstveni pregled opravljen v skladu s prvim odstavkom 40. člena tega zakona. Podrobnejši način izvedbe pregledov določi Vlada Republike Slovenije.

(2) Urad prosilcu iz prejšnjega odstavka po uradni dolžnosti izda nastanitveno izkaznico prosilca iz 108. člena tega zakona.

(3) Če s tem zakonom ni določeno drugače, urad nastani prosilce v azilnem domu, kjer jim zagotovi materialno oskrbo.

(4) Urad prosilcu ob nastanitvi zagotovi informacije o njegovih pravicah iz 61. člena tega zakona, dolžnostih iz 74. člena tega zakona in informacije o organizacijah, ki delujejo na področju mednarodne zaščite.

(5) Informacije iz prejšnjega odstavka se prosilcu zagotovijo v jeziku, ki ga razume ali za katerega se razumno domneva, da ga razume. Oblika in način podaje informacij iz prejšnjega odstavka se določi v predpisu iz šestega odstavka 61. člena tega zakona. Prosilec s podpisom potrdi, da razume predložene informacije.

(6) Prosilci, ki bivajo v azilnem domu, morajo spoštovati pravila bivanja, ki jih določi urad.

(7) Z namenom organizacije bivanja in izvrševanja pravic v azilnem domu pooblaščen uradna oseba urada ali varnostno osebje, kot je opredeljeno v zakonu, ki ureja zasebno varovanje, dnevno preverja prisotnost prosilcev.

(8) Prosilec lahko sodeluje v azilnem domu pri delih, povezanih z vzdrževanjem in nastanitvijo, lahko pa pomaga tudi pri vsakodnevnem sporazumevanju uradnih oseb z drugimi prosilci. Za ustrezno opravljeno delo prejme nagrado v skladu s sprejetim stroškovnikom urada.

(9) Varovanje oseb, zlasti z vidika preprečevanje nasilja, vključno z nasiljem zaradi spolne usmerjenosti ali identitete ali spola, ter rasističnih ali verskih razlogov in premoženja v azilnem domu zagotovi varnostno osebje, kot je opredeljeno v zakonu, ki ureja zasebno varovanje.

65. člen (kršitve pravil bivanja v azilnem domu)

(1) Kršitve pravil bivanja v azilnem domu so lažje in težje.

(2) Lažje kršitve bivanja v azilnem domu so:

1. spreminjanje razporeda opreme po sobah in premeščanje inventarja iz enega v drug prostor,
2. pisanje in lepljenje po stenah, vratih in oknih,
3. vnos in uporaba lastnih električnih aparatov brez dovoljenja,
4. kajenje v skupnih prostorih ali prostorih, kjer se nahaja več oseb,
5. hranjenje koles in drugih prevoznih sredstev v prostorih, ki temu niso namenjeni,
6. pomanjkanje higiene ali skrbi za bivalne prostore,
7. nošenje hrane in jedilnega pribora iz jedilnice brez dovoljenja,
8. neskrbno ravnanje z nastanitveno izkaznico prosilca,
9. druge lažje kršitve, ki jih določajo pravila bivanja.

(3) Težje kršitve bivanja v azilnem domu so:

1. izražanje rasne, verske, nacionalne, spolne, politične ali druge nestrpnosti v kakršnikoli obliki,
2. žaljiv ali nasilen odnos do sostanovalcev, zaposlenih in obiskovalcev,
3. vnos in uživanje alkoholnih pijač ter drugih opojnih snovi, vključno z zdravili z zasvojitvenim potencialom, ki jih prosilcu ne predpiše zdravnik v Republiki Sloveniji,
4. vnos nevarnih predmetov ter lahko vnetljivih snovi,
5. neizpolnitev ukaza uradnih oseb, ki bi povzročila hujše motnje v delovanju nastanitvene kapacitete,
6. izdelovanje ali vnašanje predmetov, primernih za napad, pobeg ali za storitev kaznivega dejanja,
7. namerna kršitev predpisov o varstvu pred požarom, eksplozijo ali drugimi naravnimi nesrečami,
8. namerna povzročitev materialne škode,
9. oviranje postopka nastanitve osebe v sobo,
10. opravljanje pridobitvene dejavnosti v prostorih nastanitvene kapacitete,
11. snemanje ali fotografiranje na celotnem območju urada,
12. zloraba nastanitvene izkaznice prosilca.

(4) Med električne aparate iz 3. točke drugega odstavka tega člena ne sodijo mobilni telefon, prenosni računalnik in tablični računalnik ter naprave, namenjene osebni higieni.

66. člen

(ukrepi ob kršitvah pravil bivanja)

(1) Za lažje kršitve pravil bivanja pooblaščen uradna oseba urada prosilcu izreče ustno opozorilo, ki se evidentira v obliki uradnega zaznamka.

(2) V primeru težjih kršitev iz 3. in 9. točke tretjega odstavka prejšnjega člena lahko urad do prenehanja razlogov oziroma za največ 24 ur prosilca začasno nastani v sprejemne prostore.

(3) Za težje kršitve iz 1., 2., 4., 5., 6., 7., 10., 11. in 12. točke tretjega odstavka prejšnjega člena urad lahko izreče ukrep preselitve na drugo nastanitveno lokacijo.

(4) Ukrep iz drugega in tretjega odstavka tega člena ustno odredi pooblaščen oseba urada, v 24 urah od ustne odločitve pa se osebi izda pisna odločba. Zoper odločbo je mogoč ugovor v treh dneh od njene vročitve. O ugovoru odloči predstojnik urada. Ugovor zoper odločbo ne zadrži njene izvršitve.

(5) Za težjo kršitev iz tretjega odstavka tega člena urad izreče ukrep neizplačila žepnine za en mesec v skladu s 69. členom tega zakona. Poleg tega za težjo kršitev iz 8. točke tretjega odstavka prejšnjega člena urad z odločbo izreče ukrep povrnitve škode. V odločbi se odmeri

višina škode in določi način povračila škode. Če oseba nima zadostnih lastnih sredstev za preživljanje, se višina škode lahko povrne tudi z neizplačevanjem žepnine v višini nastale škode.

(6) Če prosilec trikrat krši pravila bivanja iz drugega odstavka prejšnjega člena, se to šteje kot težja kršitev pravil bivanja, za katero se izreče ukrep neizplačila žepnine za en mesec v skladu z 69. členom tega zakona.

67. člen **(razselitev izven azilnega doma)**

(1) Prosilcu, ki ima zadostna lastna sredstva za preživljanje v višini osnovnega zneska minimalnega dohodka v Republiki Sloveniji ali mu je preživljanje zagotovljeno kako drugače, lahko urad odobri razselitev na zasebni naslov. Ne glede na prejšnji stavek se prosilcu, kateremu je omejeno gibanje na naslov v skladu s 78. členom tega zakona, ne odobri razselitve na zasebni naslov.

(2) Urad v primeru izjemnih osebnih okoliščin izvede vse potrebne aktivnosti za nastanitev prosilca v drugo primerno institucijo, če mu ne more zagotoviti ustrezne nastanitve v azilnem domu. Ob izpolnjevanju pogoja iz druge alineje prejšnjega odstavka lahko urad v primeru izjemnih osebnih okoliščin prosilca razseli tudi na zasebni naslov, če mu ne more zagotoviti nastanitve v azilnem domu.

(3) Prosilcu, ki mu je odobrena razselitev na podlagi prejšnjega odstavka ter nima zagotovljene brezplačne nastanitve ali na podlagi drugega predpisa ni določen drug zavezanec za plačilo stroškov nastanitve, urad krije stroške nastanitve.

(4) Obstoj izjemnih osebnih okoliščin iz drugega odstavka tega člena ugotavlja komisija, ki jo imenuje predstojnik urada.

(5) O razselitvi odloči pooblaščen uradna oseba urada.

(6) Če prosilec samovoljno zapusti bivališče na zasebnem naslovu ali drugo institucijo, v kateri je nastanjen, stanodajalec oziroma predstojnik institucije o tem nemudoma obvesti urad. Prisotnost prosilca na zasebnem naslovu ali drugi instituciji lahko kadarkoli preveri tudi urad.

(7) Prosilcu, ki je imel ob podaji prošnje urejen status prebivanja v Republiki Sloveniji, ne pripadajo pravice iz drugega odstavka tega člena za čas veljavnosti prebivanja v Republiki Sloveniji na podlagi druge zakonodaje. Za tega prosilca se šteje, da je razseljen v skladu s prvim odstavkom tega člena.

68. člen **(razselitev na zasebni naslov v obdobju kriznih razmer)**

(1) Če so vse nastanitvene kapacitete urada iz 63. člena tega zakona presežene oziroma so presežene nastanitvene kapacitete za določeno kategorijo oseb, lahko urad sprejme odločitev o razselitvi prosilcev, nastanjenih v nastanitvenih kapacitetah urada iz prvega odstavka 63. člena, na zasebne naslove. Odločitev o prosilcih, ki se razselijo na zasebni naslov, sprejme komisija urada na podlagi meril za razselitev prosilcev na zasebni naslov in po postopku, ki ga določi Vlada Republike Slovenije.

(2) Če so vse nastanitvene kapacitete urada iz 63. člena tega zakona presežene oziroma so presežene nastanitvene kapacitete za določeno kategorijo oseb, lahko urad sprejme odločitev o razselitvi prosilcev, nastanjenih v nastanitvenih kapacitetah urada iz prvega odstavka 63. člena, na zasebne naslove. Odločitev o prosilcih, ki se razselijo na zasebni naslov, sprejme komisija

urada na podlagi meril za razselitev prosilcev na zasebni naslov in po postopku, ki ga določi Vlada Republike Slovenije.

(3) Za razselitev na zasebni naslov prosilcu iz prejšnjega odstavka, ki nima lastnih sredstev za preživljanje ali mu preživljanje ni zagotovljeno kako drugače ter nima zagotovljene brezplačne nastanitve ali na podlagi drugega predpisa ni določen drug zavezanec za plačilo stroškov nastanitve, urad dodeli denarno pomoč za razselitev na zasebni naslov in denarno pomoč za 2., 3. in 4. točko prvega odstavka 62. člena.

69. člen **(omejitev in ukinitiv materialne oskrbe)**

(1) Žepnina ne pripada prosilcu, ki:

- je vložil naknadno prošnjo v skladu s tem zakonom, ko je bil njegov postopek za mednarodno zaščito enkrat že pravnomočno končan,
- ima zadostna lastna sredstva za preživljanje v višini osnovnega zneska minimalnega dohodka v Republiki Sloveniji ali mu je preživljanje zagotovljeno kako drugače,
- prestaja kazen zapora.

(2) Žepnina se za en mesec ne izplača prosilcu, če :

- ne izpolnjuje obveznosti glede obveščanja ministrstva in urada v skladu s 4. točko prvega odstavka 74. člena tega zakona ali udeležbe pri osebem razgovoru v zvezi s postopkom mednarodne zaščite, kot je določeno v 12. členu Uredbe 2024/1348/EU,
- stori težjo kršitev iz tretjega odstavka 65. člena tega zakona ali v primeru iz šestega odstavka 66. člena tega zakona,
- ne sodeluje z ministrstvom ali uradom ali ne izpolnjuje postopkovnih zahtev, ki jih ti določijo,
- je uporabljal javni prevoz brez ustreznega plačila.

(3) Žepnina se za čas pridržanja iz 6. točke drugega odstavka 80. člena tega zakona prosilcu ne izplača.

(4) Prosilcu, ki večkrat težje krši pravila azilnega doma v skladu s tretjim odstavkom 65. člena tega zakona, se materialna oskrba zagotovi v skladu s petim odstavkom 61. člena tega zakona.

(5) O ukrepih iz prvega do četrtega odstavka tega člena odloči pooblaščen uradna oseba urada, ki v odločbi navede razloge za takšno odločitev. Ukrep začne veljati z vročitvijo odločbe. Zoper odločbo je mogoč ugovor v treh dneh od njene vročitve. O ugovoru odloči predstojnik urada. Ugovor zoper odločbo ne zadrži njene izvršitve.

70. člen **(zdravstveno varstvo)**

(1) Prosilec ima pravico do nujnega zdravljenja. Nujno zdravljenje prosilca obsega pravico do:

1. nujne medicinske pomoči in nujnega reševalnega prevoza po odločitvi zdravnika ter pravico do nujne zobozdravstvene pomoči;
2. nujnega zdravljenja po odločitvi lečečega zdravnika, ki obsega:
 - ohranitev življenjsko pomembnih funkcij, zaustavljanje večjih krvavitev oziroma preprečitev izkrvavitve,
 - preprečitev nenadnega poslabšanja zdravstvenega stanja, ki bi lahko povzročilo trajne okvare posameznih organov ali življenjskih funkcij,
 - zdravljenje šoka,

- storitve pri kroničnih boleznih in stanjih, katerih opustitev bi neposredno in v krajšem času povzročila invalidnost, druge trajne okvare zdravja ali smrt,
 - zdravljenje vročinskih stanj in preprečevanje širjenja infekcije, ki bi utegnila voditi do septičnega stanja,
 - zdravljenje oziroma preprečevanje zastrupitev,
 - zdravljenje zlomov kosti oziroma zvinov ter drugih poškodb, pri katerih je nujno posredovanje zdravnika,
 - zdravila s pozitivne in vmesne liste v skladu s seznamom medsebojno zamenljivih zdravil, ki so predpisana na recept za zdravljenje bolezni in stanj iz te točke,
3. zdravstvenega varstva žensk: kontracepcijskih sredstev, prekinitve nosečnosti, zdravstvene oskrbe v nosečnosti in ob porodu.

(2) Prosilec s posebnimi potrebami, v utemeljenih primerih pa tudi drug prosilec, ima pravico do dodatnega obsega zdravstvenih storitev, ki ga odobri in določi komisija iz četrtega odstavka 67. člena tega zakona.

(3) Mladoletni prosilci so upravičeni do zdravstvenega varstva v enakem obsegu kot otroci, ki so obvezno zdravstveno zavarovani kot družinski člani. V enakem obsegu so do zdravstvenega varstva upravičeni tudi šolajoči otroci po 18. letu starosti, in sicer do konca šolanja, vendar največ do dopolnjenega 26. leta starosti. Mladoletnim prosilcem se zagotovi nadaljevanje specifičnega zdravljenja brez prekinitve ali odložitve tudi po tem, ko postanejo polnoletni, če je to potrebno iz zdravstvenih razlogov.

(4) Stroške zdravstvenega varstva iz tega člena krije ministrstvo, pristojno za zdravje.

71. člen **(dostop na trg dela in poklicnega usposabljanja)**

(1) Prosilec, katerega istovetnost je ugotovljena, ima pravico do dostopa na trg dela v skladu z zakonom, ki ureja zaposlovanje, samozaposlovanje in delo tujcev v Republiki Sloveniji.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek ima prosilec, katerega prošnja je v postopku določitve odgovorne države članice v skladu z Uredbo 2024/1351/EU, pravico do dostopa na trg dela šest mesecev od datuma registracije prošnje, če mu v tem času ni bila vročena odločitev o predaji odgovorni državi članici v skladu z Uredbo 2024/1351/EU.

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena prosilec v primeru pospešitve obravnave utemeljenosti prošnje za mednarodno zaščito v skladu s točkami a) do f) prvega odstavka 42. člena Uredbe 2024/1348/EU nima pravice do dostopa na trg dela oziroma mu ta preneha, če jo je že imel, prenehajo pa mu tudi pogodba o zaposlitvi in druge pravice iz naslova pravice do dostopa na trg dela.

(4) Če prosilec izpolnjuje pogoje za dostop na trg dela v skladu s tem členom, ministrstvo na predlog Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje izda potrdilo.

(5) Prosilcu se po poteku treh mesecev po registraciji prošnje omogoči dostop do tečajev poklicnega usposabljanja.

72. člen **(izobraževanje)**

(1) Prosilcu se v dveh mesecih od dneva registracije prošnje zagotovi pravica do osnovnošolskega izobraževanja v skladu s predpisi, ki urejajo obvezno osnovnošolsko izobraževanje.

(2) Prosilcu, mladoletnemu prosilcu pa ob sodelovanju z zakonitim zastopnikom, se omogoči dostop do izobraževanja na poklicnih in srednjih šolah pod pogoji, ki veljajo za državljane Republike Slovenije.

(3) Prosilcu se omogoči dostop do višješolskega, visokošolskega in izobraževanja odraslih pod pogoji, ki veljajo za državljane Republike Slovenije.

(4) Kot začasen ukrep se lahko prosilcu za največ en mesec zagotovi izobraževanje zunaj splošnega izobraževalnega sistema. Po potrebi se mladoletnemu prosilcu zagotovi pripravljalna učna pomoč z namenom olajšanja dostopa do izobraževalnega sistema.

(5) Prosilcu, ki je vključen v redni izobraževalni sistem v skladu s prvim, drugim ali tretjim odstavkom tega člena in se izobraževanja redno udeležuje, stroške javnega prevoza do izobraževalnih institucij in nazaj krije urad. Za področje srednješolskega izobraževanja redna prisotnost pomeni, da prosilec ni neopravičeno odsoten od pouka več kot 35 ur v celotnem šolskem letu. Prosilcu, ki obiskuje višješolsko in visokošolsko izobraževanje, ob koncu šolskega leta uradu predloži izjavo višješolskega ali visokošolskega zavoda o sodelovanju in napredovanju študenta oziroma študentke v študijskem procesu. Za prosilca, ki je udeleženci izobraževanja odraslih, redna prisotnost pomeni mesečna 80-odstotna udeležba na izobraževanju.

(6) Prosilec mora uradu povrniti celotne stroške prevoza, če na izobraževanju ni prisoten v skladu s prejšnjim odstavkom. Način povrnitve stroškov prevoza določi Vlada Republike Slovenije.

(7) Stroške dokazovanja izobrazbe, pridobljene v drugi državi, nosi prosilec.

73. člen **(pomoč pri vključevanju v okolje)**

(1) Prosilec ima pravico do pomoči pri vključevanju v okolje, ki vključuje tečaj slovenskega jezika in informiranje za lažje vključevanje v slovensko družbo. Vsebina in obseg tečaja se določi v predpisu iz šestega odstavka 61. člena tega zakona.

(2) Prosilcu, ki nima lastnih sredstev za preživljanje v višini osnovnega zneska minimalnega dohodka v Republiki Sloveniji oziroma mu preživljanje zagotavljajo zavezanci, ki so ga v skladu s predpisi Republike Slovenije dolžni in zmožni preživljati ali mu preživljanje ni zagotovljeno kako drugače, v primeru vsaj 80-odstotne udeležbe na informiranju za lažje vključevanje v slovensko družbo ali vsaj 80-odstotne udeležbe na tečaju slovenskega jezika v preteklem mesecu stroške javnega prevoza do izvajalca aktivnosti in nazaj, če potekajo izven nastanitvenih kapacitet, kjer so nastanjeni prosilci, krije urad.

74. člen **(dolžnosti prosilca)**

Prosilec mora:

1. spoštovati pravni red Republike Slovenije,
2. spoštovati integriteto uradnih oseb,
3. biti vedno dosegljiv ministrstvu in uradu, se odzivati na njegova vabila in se podrejati njegovim ukrepom,
4. ministrstvo in urad nemudoma obvestiti o spremembi naslova prebivališča, telefonski številki, na kateri je dosegljiv, in naslova elektronske pošte, če ga uporablja,
5. uradni osebi ministrstva nemudoma predložiti vse dokumente, ki so pomembni za obravnavanje njegove prošnje,

6. sodelovati pri ugotavljanju istovetnosti,
7. pooblaščenim osebam omogočiti, da pregleda njega in predmete, ki jih ima pri sebi, pri vstopu v azilni dom ter sobo, v kateri je nastanjen, pri čemer osebni pregled opravi oseba enakega spola, upoštevajoč osebno dostojanstvo in fizično ter psihično integriteto prosilca,
8. na zahtevo urada opraviti zdravniški pregled iz razlogov javnega zdravja,
9. dovoliti, da ga uradna oseba ministrstva fotografira, odvzame prstne odtise v skladu z Uredbo 2024/1358 in po predhodnem obvestilu posname ustne izjave, podane v postopku,
10. v najkrajšem možnem času utemeljiti svojo prošnjo in po resnici predstaviti okoliščine in dejstva, potrebna za utemeljitev prošnje,
11. prepričljivo in verodostojno obrazložiti razloge, s katerimi utemeljuje svojo prošnjo, še zlasti če ni drugih razpoložljivih dokazov,
12. spoštovati pravila, ki določajo hišni in požarni red azilnega doma,
13. uradu posredovati podatke in dokumentacijo, ki vplivajo na uresničevanje pravic na področju sprejema.

75. člen **(uporaba kazenskih določb)**

Če mednarodna pogodba, ki zavezuje Republiko Slovenijo, ne določa drugače, se kazenske določbe zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, uporabljajo tudi za prosilce za mednarodno zaščito in osebe s priznano mednarodno zaščito, in sicer če prosilec oziroma oseba s priznano mednarodno zaščito:

1. ne naznani pogršitve dovoljenja za prebivanje;
2. uporablja osebno ime v nasprotju z zakonom;
3. ne prijavi izgube, tatvine ali druge odtujitve potne oziroma druge listine;
4. posodi svojo potno oziroma drugo listino drugi osebi ali uporabi tuje listine kot svoje;
5. na zahtevo policista ne pokaže dovoljenja, s katerim dokazuje zakonitost bivanja in vstopa v državo;
6. pomaga pri nezakonitem vstopu, bivanju ali tranzitu.

76. člen **(finančno nadomestilo občinam zaradi nastanitve prosilcev)**

(1) Občinam, kjer so vzpostavljene nastanitvene kapacitete za prosilce in kjer število nastanjenih prosilcev v obdobju vsaj treh mesecev v koledarskem letu presega 50-odstotno zapolnitev nastanitvenih kapacitet, se na njihovo zahtevo izplača finančno nadomestilo za obremenitev občinske infrastrukture.

(2) Pri izračunu višine finančnega nadomestila se upošteva število nastanjenih prosilcev v občini in število prebivalcev občine.

(3) Vlada Republike Slovenije podrobneje določi metodologijo za izračun najvišje višine finančnega nadomestila.

(4) Na predlog urada Vlada Republike Slovenije do konca februarja tekočega koledarskega leta s sklepom ugotovi, katere občine so za preteklo koledarsko leto lahko upravičene do finančnega nadomestila zaradi nastanitve prosilcev, in glede na višino zagotovljenih sredstev v državnem proračunu odloči o višini finančnega nadomestila, ki pripada posamezni občini.

(5) Na predlog urada Vlada Republike Slovenije do konca februarja tekočega koledarskega leta s sklepom ugotovi, katere občine so za preteklo koledarsko leto lahko upravičene do finančnega nadomestila zaradi nastanitve prosilcev, in glede na višino

zagotovljenih sredstev v državnem proračunu odloči o višini finančnega nadomestila, ki pripada posamezni občini.

(6) Finančno nadomestilo občini izplača urad, v višini zneska, določenega na podlagi sklepa Vlade Republike Slovenije iz četrtega odstavka tega člena.

(7) Sredstva za izplačilo finančnega nadomestila se zagotovijo v proračunu Republike Slovenije v okviru finančnega načrta urada.

VII. POGLAVJE UKREPI ZA PREPREČEVANJE VSTOPA NA OZEMLJE, POBEGOV IN VAROVANJE JAVNEGA REDA

77. člen **(zadržanje osebe)**

(1) Policija sme za nujno potreben čas, vendar največ za 48 ur, zadržati osebo, ki namerava prestopiti mejno črto ali jo je že prestopila, ali se izkrca na ozemlju države po operaciji iskanja in reševanja in obstajajo razlogi za sum, da namerava nedovoljeno prestopiti državno mejo ali jo je že prestopila, nezakonito prebiva na ozemlju države ter je zadržanje potrebno zaradi ugotovitve vseh potrebnih dejstev in okoliščin prehajanja državne meje ali zaradi zavrnitve tujca, ki ne izpolnjuje pogojev za vstop v državo in ga zaradi utemeljenih razlogov iz države ni mogoče napotiti takoj.

(2) Če je za državljana tretje države ali osebo brez državljanstva potrebno izvesti postopke iz 5. člena Uredbe 2024/1356/EU, se osebi ne dovoli vstop na ozemlje države ter se jo zadrži za nujno potreben čas, vendar za največ 168 ur, da se prepreči vsaka nevarnost pobega, morebitne grožnje notranji varnosti, ki so posledica takega pobega, ali morebitne grožnje javnemu zdravju, ki so posledica takega pobega.

(3) Če je za državljana tretje države ali osebo brez državljanstva potrebno izvesti postopke iz 7. člena Uredbe 2024/1356/EU, se osebo zadrži za nujno potreben čas, vendar za največ 72 ur, da se prepreči vsaka nevarnost pobega in morebitne grožnje notranji varnosti, ki so posledica takega pobega.

(4) Če se oceni, da se lahko namen iz drugega ali tretjega odstavka tega člena doseže z milejšimi ukrepi, policija namesto ukrepa zadržanja osebe uporabi milejši ukrep iz zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji.

(5) Zadržana oseba ima smiselno enake pravice pridržanih oseb, določene v zakonu, ki ureja naloge in pooblastila policije.

(6) Če zadržanje iz prvega odstavka tega člena traja več kot 6 ur, mora policija v pisni obliki z odločbo takoj obvestiti osebo, ki je zadržana, o razlogih za zadržanje. Zadržana oseba ima, dokler traja zadržanje, pravico do pritožbe zoper odločbo o zadržanju. O pritožbi mora odločiti pristojno okrožno sodišče v 48 urah. Pritožba ne zadrži zadržanja.

(7) Zadržanje osebe v skladu s tem členom se prekine oziroma konča, če se osebo zadrži na podlagi zakona, ki ureja kazenski postopek. Skupni čas zadržanja osebe v skladu s tem členom in na podlagi zakona, ki ureja kazenski postopek, ne sme presežati roka iz prvega odstavka tega člena.

78. člen

(omejevanje svobode gibanja)

(1) Prosilcu, ki bi moral biti prisoten v drugi državi članici v skladu s četrtem odstavkom 17. člena Uredbe 2024/1351/EU ali je bil predan v Republiko Slovenijo, potem ko je pobegnil v drugo državo članico, in kadar obstaja nevarnost pobega, ministrstvo lahko izreče omejitev gibanja na naslov, na katerem je prosilec nastanjen. Ta ukrep traja do prenehanja razlogov, vendar največ šest mesecev. Če razlogi prenehajo, ministrstvo ukrep odpravi.

(2) Na podlagi preučitve individualnih okoliščin, zaradi katerih je mogoče pričakovati, da bo namen ukrepa dosežen, lahko ministrstvo za preprečitev pobega namesto ukrepa iz prejšnjega odstavka prosilcu izreče ukrep obveznega javljanja, kot je določen v drugi alineji prvega odstavka 79. člena tega zakona.

(3) Ukrepa iz prvega in drugega odstavka tega člena ministrstvo izreče ustno na zapisnik, ki vsebuje razloge za izrečen ukrep in način izvrševanja ukrepa. Zapisnik se prosilcu prebere v jeziku, ki ga razume. Ministrstvo prosilcu v 48 urah od izreka ukrepa izda odločbo, ki mora biti prosilcu vročena v treh delovnih dneh od njene izdaje.

(4) Ministrstvo in urad se ažurno obveščata o izrečenih ukrepih in izvajanju ukrepov iz tega člena.

(5) V primeru izreka ukrepa iz prvega odstavka tega člena prosilec lahko naslov, na katerega mu je omejeno gibanje, zapusti zgolj z namenom uresničevanja pravic iz 70. do 73. člena tega zakona ter obiska državnih organov, organov samoupravnih lokalnih skupnosti ali nosilcev javnih pooblastil, če to zahteva njegovo prisotnost. Prosilec mora o vsaki posamezni zapustitvi naslova in razlogih zanjo obvestiti urad.

(6) Ne glede na prejšnji odstavek lahko prosilec v primeru utemeljenih razlogov na urad vloži prošnjo za izdajo dovoljenja za začasno bivanje zunaj naslova, na katerega mu je omejeno gibanje.

(7) O izdaji dovoljenja iz prejšnjega odstavka odloči pooblaščen uradna oseba urada. Zoper odločbo je mogoč ugovor v treh dneh od njene vročitve. O ugovoru odloči predstojnik urada. Ugovor zoper odločitev ne zadrži njene izvršitve.

79. člen (alternative pridržanju)

(1) Prosilcu, pri katerem obstajajo razlogi iz drugega odstavka 80. člena tega zakona, lahko ministrstvo do prenehanja razlogov odredi enega ali več od naslednjih ukrepov:

- začasni zaseg osebnih dokumentov,
- obvezno javljanje pri uradu največ dvakrat na dan.

(2) Ukrepe iz prejšnjega odstavka ministrstvo izreče ustno na zapisnik, ki vsebuje razloge za izrečen ukrep in način izvrševanja ukrepa. Zapisnik se prosilcu prebere v jeziku, ki ga razume. Ministrstvo prosilcu v 48 urah od izreka ukrepa izda odločbo, ki mora biti prosilcu vročena v treh delovnih dneh od njene izdaje.

(3) Podrobnejši način izvedbe ukrepov iz prvega odstavka določi Vlada Republike Slovenije.

80. člen (pridržanje)

(1) Če ministrstvo ugotovi, da v posameznem primeru ni mogoče učinkovito izvesti ukrepov iz prejšnjega člena ali če prosilec izrečene ukrepe iz prejšnjega člena krši, lahko prosilcu, ki ni mladoletnik, odredi ukrep pridržanja na Center za tujce.

(2) Ministrstvo lahko prosilcu odredi pridržanje iz naslednjih razlogov:

1. da se preveri ali ugotovi njegova istovetnost ali državljanstvo, še zlasti če iz okoliščin konkretnega primera izhaja, da bi prosilec v izvorni državi lahko pridobil identifikacijske dokumente, vendar je zapustil izvorno državo brez dokumentov ali je v postopku dajal napačne informacije, predložil ponarejene dokumente ali zamolčal pomembne informacije ali dokumente o svoji identiteti ali državljanstvu, ali če je verjetno, da je zlonamerno uničil ali odsvojil osebni dokument ali potno listino oziroma drug dokument, na podlagi katerega bi bilo mogoče ugotoviti njegovo istovetnost ali državljanstvo,

2. da se ugotovijo določena dejstva, na katerih temelji prošnja za mednarodno zaščito, ki jih brez izrečenega ukrepa ne bi bilo mogoče ugotoviti, zlasti če obstaja nevarnost pobega,

3. kadar mu je bilo pred vložitvijo prošnje omejeno gibanje zaradi postopka vračanja v skladu z zakonom, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, da bi se izvedel in izvršil postopek vrnitve ali postopek odstranitve ter je mogoče utemeljeno domnevati, da je prošnjo podal samo zato, da bi zadržal ali oviral izvedbo odstranitve, pri čemer je imel možnost zaprositi za mednarodno zaščito,

4. da se zagotovi izpolnjevanje pravnih obveznosti, ki so prosilcu naložene z ukrepom iz 77. člena tega zakona, v primerih ko prosilec ni izpolnil takšnih obveznosti in še vedno obstaja nevarnost pobega,

5. da se ga obravnava v mejnem postopku v skladu s 43. členom Uredbe 2024/1348/EU,

6. kadar se preprečuje ogrožanje varnosti države ali ustavne ureditve Republike Slovenije ali je to nujno potrebno zaradi osebne varnosti, premoženjske varnosti in drugih primerljivih razlogov javnega reda. Za ogrožanje varnosti države ali ustavne ureditve Republike Slovenije se šteje ogrožanje notranje ali zunanje varnosti države, to je ogrožanje delovanja institucij in temeljnih javnih služb ter preživetja prebivalstva, tveganje resnih motenj v mednarodnih odnosih ali mirnem sožitju med narodi in ogrožanje obrambnih interesov države. Drugi primerljivi razlogi javnega reda so tisti, ki pomenijo resnično, sedanjo in dovolj resno grožnjo temeljnemu interesu države,

7. v skladu s 44. členom Uredbe 2024/1351/EU.

(3) Ne glede na prvi odstavek tega člena se lahko ukrep pridržanja v skladu s 5. točko prejšnjega odstavka odredi družini z mladoletniki.

(4) Ne glede na prvi odstavek tega člena lahko v primeru razlogov iz 6. točke drugega odstavka tega člena ukrep iz prejšnjega člena ter ukrep pridržanja iz tega člena prosilcu odredi tudi urad.

(5) Prosilcu se ukrep iz prvega odstavka tega člena izreče ustno. Prosilec o izrečenem ukrepu nemudoma prejme zapisnik, ki vsebuje razloge za izrek ukrepa, ter tudi razloge, zakaj ni mogoče učinkovito izvesti ukrepov iz prvega odstavka prejšnjega člena. Zapisnik je prosilcu prebran v njemu razumljivem jeziku. Odločbo ministrstvo ali urad izda najpozneje v 48 urah od ustnega izreka ukrepa, prosilcu pa jo vroči v treh delovnih dneh od izdaje odločbe.

(6) Ukrep iz prvega odstavka tega člena, razen v primerih iz 7. točke drugega odstavka tega člena, lahko traja do prenehanja razlogov, vendar največ tri mesece. Če razlogi po tem času še obstajajo, se ukrep z odločbo lahko enkrat podaljša še za en mesec.

(7) Za osebe, ki se jim odredi ukrep iz prvega odstavka tega člena, se v primeru kršitev pravil bivanja v Centru za tujce uporabljajo določbe zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, ki določajo ukrepe ob kršitvah pravil bivanja v Centru za tujce.

81. člen

(nadzor nad izvajanjem ukrepov)

Predsednik upravnega sodišča lahko odloči, da je treba opraviti neposredni nadzor nad izvajanjem ukrepov in določi sodnika ali sodnike upravnega sodišča, da ga opravijo v roku in na kraju, ki ju določi, ali glede morebitnih določenih prosilcev ter da mu o tem poročajo. Če sodnik upravnega sodišča v okviru opravljenega nadzora ugotovi, da razlogi za izrečen ukrep za določenega prosilca niso več podani, odredi odpravo ukrepa.

82. člen

(sodno varstvo zoper ukrepe v postopkih omejitve svobode gibanja, alternativ dolgotrajnemu pridržanju ter dolgotrajnega pridržanja)

(1) Zoper odločbo o izreku ukrepa iz drugega odstavka 78. člena tega zakona in iz 80. člena tega zakona lahko prosilec v osmih dneh po njeni vročitvi vložijo tožbo na upravno sodišče. Upravno sodišče o tožbi odloči v 30 dneh.

(2) Zoper odločbo o izreku ukrepa iz prvega odstavka 78. člena tega zakona in prvega odstavka 80. člena tega zakona lahko prosilec v osmih dneh po njeni vročitvi vložijo tožbo na upravno sodišče. Sodišče po ustnem zaslišanju prosilca o tožbi odloči v osmih dneh od prejema tožbe, v izjemnih primerih pa v 21 dneh od prejema tožbe. Če sodišče ne odloči v 21 dneh od od prejema tožbe, se ukrep nemudoma odpravi, v primeru pridržanja pa se prosilca nemudoma izpusti.

83. člen

(jamstva za prosilce s posebnimi potrebami glede sprejema)

(1) V primeru omejitve gibanja na naslov ali pridržanja prosilca s posebnimi potrebami glede sprejema urad oziroma policija prednostno poskrbita za varovanje njegovega zdravja, vključno z duševnim zdravjem, ter zagotovi redno spremljanje in ustrezno pomoč, pri čemer upošteva njegov poseben položaj. Kadar ocena iz 24. člena tega zakona še ni zaključena, se izvede brez odlašanja, njeni rezultati pa se upoštevajo pri izvajanju omejitve gibanja na določen naslov ali dolgotrajnega pridržanja. Kadar bi omejitev gibanja na določen naslov ali dolgotrajno pridržanje prosilca s posebnimi potrebami resno ogrozilo njegovo telesno in duševno zdravje, se takšnemu prosilcu gibanje ne omeji oziroma se ga ne pridržijo ali pa se pridržanje prekine.

(2) Družinam z mladoletniki iz tretjega odstavka 80. člena tega zakona policija zagotovi ločeno nastanitev, ki družini zagotavlja ustrezno zasebnost in je prilagojena potrebam mladoletnikov.

84. člen

(nevarnost pobega)

V posameznem primeru je nevarnost pobega izkazana, kadar pri osebi obstaja eden izmed naslednjih razlogov oziroma okoliščin:

1. je njena prošnja že registrirana v drugi državi članici in je pobegnila v Republiko Slovenijo ali je bila predana v Republiko Slovenijo, potem ko je pobegnila v drugo državo članico;
2. se izogiba predaji v drugo državo članico v skladu z Uredbo 2024/1351/EU,
3. se izogiba izvršitvam odločitev ministrstva, zlasti če zapusti nastanitveni center ob uri, ki je bila določena za izvedbo predaje odgovorni državi članici, ali ne izvršuje obveznosti, ki so ji naložene v skladu s postopkom mednarodne zaščite, zlasti če ni dosegljiva na predvidenem naslovu in o tem ne obvesti ministrstva ali urada,
4. je prošnjo oziroma novo prošnjo za mednarodno zaščito vložila v času, ko zoper njo teče izročitveni postopek oziroma je oseba v postopku vračanja,

5. je predhodno že poskušala Republiko Slovenijo zapustiti oziroma jo je zapustila,
6. kljub predhodno izdani odločitvi na podlagi osmega ali devetega odstavka 48. člena tega zakona ni počakala na njeno izvršitev,
7. je navajala lažne podatke v postopku ali ni sodelovala v postopku in je tudi zavrnila odvzem biometričnih podatkov,
8. je uporabljala lažne ali ponarejene osebne dokumente,
9. je vstopila v Republiko Slovenijo v času veljavne prepovedi vstopa,
10. ji je bila v zadnjih treh letih pravnomočno izrečena sankcija za prekršek zaradi nezakonitega prebivanja,
11. ni upoštevala odločbe o vrnitvi, ki ji jo je izdala druga država članica Evropske unije,
12. je bila v zadnjih dveh letih v Republiki Sloveniji pravnomočno obsojena za kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti.

VIII. POGLAVJE PRAVICE IN DOLŽNOSTI OSEB Z MEDNARODNO ZAŠČITO

85. člen **(pravice osebe, ki ji je priznana mednarodna zaščita)**

(1) Oseba, ki ji je priznana mednarodna zaščita ima pravice v skladu z Uredbo 2024/1347/EU in tem zakonom.

(2) Pravice iz Uredbe 2024/1347/EU in tega zakona oseba z mednarodno zaščito pridobi z dnem vročitve odločbe o priznanju mednarodne zaščite iz 1., 2. in 6. točke prvega odstavka 49. člena tega zakona.

(3) Oseba, ki pred potekom subsidiarne zaščite vloži naknadno prošnjo, ima do pravnomočne odločitve v zvezi z naknadno prošnjo pravice iz prvega odstavka tega člena, vendar ne dlje, kot je za posamezno pravico določeno s tem zakonom.

(4) Oseba, ki ji je subsidiarna zaščita prenehala, ker v predpisanem roku ni vložila prošnje za podaljšanje, in ji je bila mednarodna zaščita znova priznana na podlagi naknadne prošnje ali je status ponovno pridobila po sodni razveljavitvi prvotne odločbe o priznani mednarodni zaščiti, pravic iz 2. do 7. točke prvega odstavka 90. člena tega zakona ne more uveljavljati, če jih je enkrat že koristila.

(5) Pravice iz prvega odstavka tega člena osebi prenehajo s pravnomočnostjo odločbe, izdane v skladu z osmim odstavkom 57. člena, s pravnomočnostjo odločbe, izdane na podlagi prvega in drugega odstavka 58. člena tega zakona ter v skladu s tretjim in četrtem odstavkom 58. člena tega zakona. Pravice iz 89. člena, 2., 5., 6. in 7. točke prvega odstavka 90. člena ter 93. člena tega zakona prenehajo tudi v primeru, če je bila oseba s priznano mednarodno zaščito pravnomočno obsojena zaradi naklepnega kaznivega dejanja, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti, ali če je bila pravnomočno obsojena na nepogojno kazen zapora v trajanju več kot šest mesecev. Pristojno sodišče urad nemudoma obvesti o pravnomočni obsodbi iz prejšnjega stavka.

86. člen **(prebivanje v Republiki Sloveniji)**

(1) Osebi, ki ji je v Republiki Sloveniji priznan status begunca ministrstvo izda dovoljenje za stalno prebivanje v obliki izkaznice iz 111. člena tega zakona. Do izdaje izkaznice odločba o priznanju mednarodne zaščite z dnem vročitve velja kot dovoljenje za stalno prebivanje v Republiki Sloveniji.

(2) Osebi, ki ji je v Republiki Sloveniji priznana subsidiarna zaščita ministrstvo za obdobje trajanja subsidiarne zaščite izda dovoljenje za začasno prebivanje v obliki izkaznice iz 111. člena tega zakona. Do izdaje izkaznice odločba o priznanju ali podaljšanju statusa z dnem vročitve velja kot dovoljenje za začasno prebivanje v Republiki Sloveniji.

(3) Družinskemu članu osebe z mednarodno zaščito iz prvega in sedmega odstavka 23. člena Uredbe 2024/1347/EU ministrstvo izda dovoljenje za prebivanje v skladu z drugim odstavkom 23. člena Uredbe 2024/1347/EU.

87. člen **(zdravstveno varstvo oseb s priznano mednarodno zaščito)**

(1) Za namen izvajanja 32. člena Uredbe 2024/1347/EU se osebe s priznano mednarodno zaščito, ki niso obvezno zdravstveno zavarovane na drugi podlagi, obvezno zdravstveno zavarujejo iz tega naslova do ureditve zavarovanja na drugi podlagi. Sredstva za plačilo prispevkov zagotavlja ministrstvo, pristojno za zdravje.

(2) Otroci s priznano mednarodno zaščito so upravičeni do zdravstvenih storitev v enakem obsegu in pod enakimi pogoji kot otroci, ki so obvezno zdravstveno zavarovani kot družinski člani. V enakem obsegu so do zdravstvenega varstva upravičeni tudi šolajoči otroci po 18. letu starosti, in sicer do konca šolanja, vendar največ do dopolnjenega 26. leta starosti.

88. člen **(dodatek za delovno aktivnost za osebe z mednarodno zaščito)**

Osebe s priznano mednarodno zaščito, ki so na tečaju slovenskega jezika mesečno prisotne vsaj 80 % izvedenih ur, so pri uveljavljanju pravic iz javnih sredstev upravičene do dodatka za delovno aktivnost v skladu z zakonom, ki ureja pravice iz javnih sredstev.

89. člen **(kritje stroškov izobraževanja oseb z mednarodno zaščito)**

Osebam s priznano mednarodno zaščito, ki so upravičene do denarne socialne pomoči, dve leti od priznanja statusa mednarodne zaščite druge stroške, povezane z udeležbo na rednem programu izobraževanja in osnovne šole za odrasle, krije urad.

90. člen **(ukrepi vključevanja v okolje)**

(1) Uredba (EU) 2024/1347 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite ter spremembi Direktive Sveta 2003/109/ES in razveljavitvi Direktive 2011/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta (UL L, 2024/1347, 22. 5. 2024) Oseba, ki ji je priznana mednarodna zaščita, ima za namen izvajanja 35. člena Uredbe 2024/1347/EU pravico do:

1. pomoči pri vključevanju v okolje,
2. denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu,
3. tečaja spoznavanja slovenske družbe,
4. tečaja slovenskega jezika,
5. enkratnega opravljanja preizkusa znanja slovenskega jezika,

6. kritja stroškov prevodov, povezanih s priznavanjem in vrednotenjem izobraževanja ter poklicnih kvalifikacij in usposabljanj na podlagi ustreznih dokazil,

7. kritja stroškov, povezanih s priznavanjem in vrednotenjem izobraževanja, ko formalne izobrazbe ne more dokazati z dokumenti.

(2) Oseba s priznано mednarodno zaščito pravice iz 2. in 5. in 6. točke prejšnjega odstavka ter 93. člena tega zakona uveljavlja na podlagi vloge, obrazec katere je sestavni del predpisa iz četrtega odstavka tega člena. Vlogo z dokazili vložijo pri uradu.

(3) Osebi s priznано mednarodno zaščito, ki v prvih šestih mesecih po pridobitvi statusa iz neopravičljivih razlogov ni začela s tečajem spoznavanja slovenske družbe in tečajem slovenskega jezika, na katera ju je napotil urad, prenehajo pravice iz prejšnjega člena tega zakona, 2., 5., 6. in 7. točke prvega odstavka tega člena in 93. člena tega zakona.

(4) Vlada Republike Slovenije izda predpis, s katerim podrobneje določi načine in pogoje za zagotavljanje pravic iz prvega odstavka 90. člena tega zakona.

91. člen **(pomoč pri vključevanju v okolje)**

(1) Oseba s priznано mednarodno zaščito ima pravico do pomoči pri vključevanju v okolje, ki vključuje dodelitev svetovalca za integracijo in različne aktivnosti za lažje vključevanje v slovensko družbo.

(2) Svetovalec za integracijo osebi s priznано mednarodno zaščito in njenim družinskim članom svetuje, jih usmerja, nudi pomoč pri njihovem vključevanju v okolje in izvaja informiranje v skladu z 22. členom Uredbe 2024/1347/EU v osebi razumljivem jeziku.

(3) Svetovalec za integracijo v sodelovanju z osebo s priznано mednarodno zaščito, ki potrebuje dodatno pomoč pri vključevanju v družbo, pripravi osebni integracijski načrt na podlagi njenih potreb, znanja, zmožnosti in sposobnosti ter vključuje načrt aktivnosti, namenjenih lažjemu vključevanju v okolje.

(4) Urad za pripravo in spremljanje osebnega integracijskega načrta skliče multidisciplinarni tim, ki ga sestavljajo predstavniki pristojnih institucij in organizacij.

92. člen **(enkratna denarna pomoč)**

(1) Oseba s priznано mednarodno zaščito je z dnem vročitve odločbe o priznanju statusa upravičena do enkratne denarne pomoči, o kateri odloči urad po uradni dolžnosti.

(2) Višina enkratne denarne pomoči se za osebe iz prejšnjega odstavka, ki se nastanijo na zasebnem naslovu, določi glede na število družinskih članov s priznано mednarodno zaščito v skladu z ustreznim odstotkom osnovnega zneska minimalnega dohodka:

Tabela 1:

Število družinskih članov	Odstotek osnovnega zneska minimalnega dohodka
1	100 %
2	130 %

3	160 %
4	190 %
5	210 %
6	230 %
7 ali več	250 %

(3) Višina enkratne denarne pomoči iz prejšnjega odstavka se za osebe iz prvega odstavka tega člena, ki se nastanijo v integracijski hiši ali drugih nastanitvenih zmogljivostih urada iz 93. člena tega zakona, zmanjša za 50 %.

(4) Sredstva za enkratno denarno pomoč zagotavlja urad. Enkratna denarna pomoč se izplača na transakcijski račun osebe s priznano mednarodno zaščito ali v gotovini.

93. člen **(nastanitev v nastanitvenih zmogljivostih urada)**

(1) Oseba s priznano mednarodno zaščito, ki ob pridobitvi statusa mednarodne zaščite biva v azilnem domu, lahko prebiva v njem še največ 30 dni od pridobitve mednarodne zaščite.

(2) Urad do zaposlitve razpoložljivih nastanitvenih zmogljivosti osebi s priznano mednarodno zaščito na podlagi njene vloge iz drugega odstavka 90. člena tega zakona omogoči nastanitev v integracijski hiši ali drugih nastanitvenih zmogljivostih urada, vendar najdlje za eno leto od dneva pridobitve mednarodne zaščite. Osebi s priznano mednarodno zaščito, ki je imela predhodno priznan status začasne zaščite in je bila nastanjena v nastanitvenih centrih ali drugih nastanitvenih zmogljivostih v skladu z zakonom, ki ureja začasno zaščito razseljenih oseb, se čas te nastanitve šteje v obdobje upravičenosti do nastanitve iz tega, petega in šestega odstavka tega člena. Urad o nastanitvi odloči z odločbo.

(3) Mladoletnik brez spremstva s priznano mednarodno zaščito, ki je bival v posebni, za mladoletnike primerni nastanitvi, in je medtem postal polnoleten, lahko v tej nastanitvi ostane ali se nastani v drugih nastanitvenih zmogljivostih iz prejšnjega odstavka, vendar najdlje do dopolnjenega 21. leta starosti.

(4) Za čas nastanitve osebe s priznano mednarodno zaščito v integracijski hiši ali drugi nastanitveni zmogljivosti urada so do nastanitve upravičeni tudi družinski člani osebe s priznano mednarodno zaščito, ki so na podlagi pravice do združitve družine pridobili dovoljenje za prebivanje v Republiki Sloveniji na podlagi določb zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji.

(5) Ne glede na drugi odstavek tega člena lahko urad osebi s priznano mednarodno zaščito po enoletnem bivanju v integracijski hiši ali drugi nastanitveni zmogljivosti urada, pod pogojem, da je bila v zadnjem letu vsaj 80-odstotno udeležena na celotnem obsegu tečaja spoznavanja slovenske družbe in tečaja slovenskega jezika na podlagi njene vloge iz drugega odstavka 90. člena tega zakona, podaljša nastanitev v integracijski hiši ali drugi nastanitveni zmogljivosti urada še za največ šest mesecev. Urad o podaljšanju nastanitve odloči z odločbo.

(6) Če urad v prvih 12 mesecih po pridobitvi statusa ni zagotovil izvedbe celotnega obsega tečajev, se šteje, da je oseba izpolnila pogoje iz prejšnjega odstavka, razen če je na

podlagi evidence o prisotnosti razvidno, da oseba ob zaključku tečajev ne bi dosegla 80-odstotne udeležbe.

(7) Ne glede na prvi in peti odstavek tega člena lahko urad osebi s priznano mednarodno zaščito, pri kateri obstajajo objektivni razlogi, zaradi katerih bi se morala nastaniti v integracijski hiši ali drugi nastanitveni zmogljivosti in na katere sama ni imela vpliva, v primeru prostih nastanitvenih zmogljivosti na podlagi njene vloge iz drugega odstavka 90. člena tega zakona odobri nastanitev v integracijski hiši ali drugi nastanitveni zmogljivosti urada do prenehanja obstoja objektivnih razlogov oziroma za skupno največ šest mesecev. Urad o nastanitvi v skladu s tem odstavkom odloči z odločbo.

(8) Ne glede na prvi in peti odstavek tega člena lahko urad osebi s priznano mednarodno zaščito, pri kateri obstajajo objektivni razlogi, zaradi katerih bi se morala nastaniti v integracijski hiši ali drugi nastanitveni zmogljivosti in na katere sama ni imela vpliva, v primeru prostih nastanitvenih zmogljivosti na podlagi njene vloge iz drugega odstavka 90. člena tega zakona odobri nastanitev v integracijski hiši ali drugi nastanitveni zmogljivosti urada do prenehanja obstoja objektivnih razlogov oziroma za skupno največ šest mesecev. Urad o nastanitvi v skladu s tem odstavkom odloči z odločbo.

94. člen **(bivanje v nastanitvenih zmogljivostih urada)**

(1) Pravila bivanja v integracijski hiši in drugih nastanitvenih zmogljivostih urada, namenjenih nastanitvi oseb s priznano mednarodno zaščito, določa hišni red, ki ga predpiše Vlada Republike Slovenije.

(2) Težje kršitve hišnega reda so:

1. izražanje kakršne koli oblike rasne, verske, nacionalne, spolne, politične ali druge nestrpnosti,
2. žaljiv ali nasilen odnos do sostanovalcev, zaposlenih in obiskovalcev,
3. posedovanje ali uporaba orožja ali eksplozivnih snovi,
4. odtujevanje predmetov,
5. namerno uničevanje prostorov in opreme,
6. omogočanje bivanja drugim osebam,
7. vnašanje ali uživanje prepovedanih drog, vključno z zdravili z zasvojitvenim potencialom, ki jih nastanjeni osebi ne predpiše zdravnik,
8. namerna kršitev predpisov o varstvu pred požarom, eksplozijo ali naravnimi in drugimi nesrečami
9. kršenje javnega reda in miru v integracijski hiši in drugih nastanitvenih zmogljivostih urada.

95. člen **(ukrepi ob težjih kršitvah hišnega reda)**

Za težje kršitve hišnega reda se izrečejo:

- pisni opomin,
- ukrep preselitve v druge nastanitvene zmogljivosti urada,
- odpoved nastanitve v nastanitvenih zmogljivostih urada,
- povrnitev škode.

96. člen **(postopek izrekanja ukrepov)**

(1) Urad izreka ukrepe zaradi kršitev hišnega reda z odločbo, razen ukrep pisnega opomina, ki ga izreče s sklepom.

(2) Za prvo težjo kršitev hišnega reda urad izreče pisni opomin.

(3) Če oseba s priznano mednarodno zaščito ponovi katero koli težjo kršitev, ji urad izreče ukrep preselitve v druge nastanitvene zmogljivosti urada.

(4) Po drugi ponovitvi katere koli težje kršitve urad izreče ukrep odpovedi nastanitve v nastanitvenih zmogljivostih urada.

(5) Ukrep povrnitve škode urad izreče za težjo kršitev iz 5. točke drugega odstavka 94. člena tega zakona.

(6) Zoper izrečen ukrep iz prvega odstavka tega člena je mogoč ugovor v treh dneh od vročitve. Ugovor se vloži pri pooblaščenemu uradni osebi urada. O ugovoru odloči predstojnik urada.

(7) Ugovor zoper sklep iz prvega odstavka tega člena ne zadrži izvršitve.

97. člen

(denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu)

(1) Oseba s priznano mednarodno zaščito, ki je nastanjena na zasebnem naslovu ter je upravičena do denarne socialne pomoči ali glede na prihodke in premoženje izpolnjuje pogoje za njeno pridobitev ter ji bivanje ni zagotovljeno kako drugače je 12 mesecev od pridobitve statusa upravičena do denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu. Pravica do prejemanja denarnega nadomestila se osebi s priznano mednarodno zaščito na podlagi njene vloge iz drugega odstavka 90. člena tega zakona podaljša še za eno leto, če je bila vsaj 80-odstotno udeležena na celotnem obsegu tečaja spoznavanja slovenske družbe in tečaja slovenskega jezika. Osebi s priznano mednarodno zaščito, ki pred potekom šestih mesecev od pridobitve statusa predloži dokazilo o uspešno opravljenem preizkusu znanja slovenskega jezika na osnovni ravni, pogoja 80 % udeležbe na tečaju slovenskega jezika ni treba izpolnjevati. Če urad v prvih 12 mesecih po pridobitvi statusa osebi ni zagotovil celotne izvedbe obsega tečajev, se šteje, da je oseba izpolnila pogoje iz drugega stavka tega odstavka, razen če je na podlagi evidence o prisotnosti razvidno, da oseba ob zaključku tečajev ne bi dosegla 80 % udeležbe.

(2) Osebi s priznano mednarodno zaščito, ki je imela predhodno priznan status začasne zaščite, se pravica do prejemanja denarnega nadomestila iz prejšnjega odstavka skrajša za čas prejemanja denarne pomoči za zasebno nastanitev v skladu z zakonom, ki ureja začasno zaščito razseljenih oseb.

(3) Osebi s priznano mednarodno zaščito, ki je bila nastanjena v integracijski hiši ali drugi nastanitveni zmogljivosti urada, se čas te nastanitve všteva v obdobje upravičenosti do denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu.

(4) Oseba s priznano mednarodno zaščito, ki je kot mladoletnik brez spremstva bivala v nastanitvah iz osmega odstavka 27. člena tega zakona, je dve leti po preteku bivanja v tej nastanitvi upravičena do denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu.

(5) Oseba s priznano mednarodno zaščito, ki je na podlagi zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, združila družino, je z dnem prihoda družinskih članov v Republiko Slovenijo upravičena do denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu tudi za družinske člane, in sicer do konca obdobja upravičenosti do denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu iz prvega odstavka tega člena. Pri odmeri in

višini se upoštevajo samo družinski člani, ki so upravičeni do denarne socialne pomoči, ali ki glede na prihodke in premoženje izpolnjujejo pogoje za njeno pridobitev ter jim bivanje ni zagotovljeno.

(6) Oseba s priznano mednarodno zaščito lahko pravico do subvencije najemnine v skladu z zakonom, ki ureja pravice iz javnih sredstev uveljavlja po izteku upravičenosti do prejemanja denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu iz tega člena.

(7) Sredstva za denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu zagotavlja urad.

98. člen

(višina in odmera denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu)

(1) Višina denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu za vlagatelja in posameznega družinskega člana vlagatelja se določi glede na število oseb, ki se skupaj zasebno nastanijo. Določi se v odstotku od osnovnega zneska minimalnega dohodka, veljavnega na dan vložitve vloge za denarno pomoč za zasebno nastanitev, in sicer:

Tabela 2: Višina denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu

Število družinskih članov	Odstotek osnovnega zneska minimalnega dohodka
1	100 %
2	130 %
3	160 %
4	190 %
5	210 %
6	230 %
7 ali več	250 %

(2) Če je pogodbeni vsota najemnine in stroškov, povezanih z najemom nepremičnine, nižja od višine denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu iz prejšnjega odstavka, se osebi s priznano mednarodno zaščito določi denarna pomoč za nastanitev na zasebnem naslovu v pogodbeni vsoti najemnine in stroškov.

(3) Če oseba s priznano mednarodno zaščito biva brezplačno na zasebnem naslovu na podlagi dogovora o uporabi nepremičnine, se ji določi denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu v višini stroškov, povezanih z uporabo nepremičnine, vendar največ v višini iz prvega odstavka tega člena.

(4) Stroški, povezani z najemom oziroma uporabo nepremičnine, so skupni in individualni obratovalni stroški, ki jih mora oseba s priznano mednarodno zaščito kot najemnik plačevati v skladu z najemno pogodbo oziroma v skladu z dogovorom o uporabi nepremičnine.

(5) Višina stroškov iz prejšnjega odstavka se določi kot povprečje stroškov v zadnjih treh mesecih pred mesecem vložitve vloge za denarno pomoč za zasebno nastanitev.

(6) Vlagatelj vloge denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu je praviloma prva odrasla oseba v družini.

(7) Sprememba višine osnovnega zneska minimalnega dohodka v času veljavnosti že izdane odločbe ne vpliva na višino odmere denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu.

(8) O pravici do denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu odloča urad z odločbo.

(9) Denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu se osebi s priznano mednarodno zaščito dodeli od dneva vložitve vloge, če jo na ta dan že prejema, pa od naslednjega dne po poteku obdobja, za katero je bilo denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu že dodeljeno.

(10) Denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu se dodeli za največ šest mesecev oziroma za krajši čas, če je veljavnost najemne pogodbe ali dogovora o uporabi nepremičnine krajša ali se osebi s priznano mednarodno zaščito izteče obdobje prejemanja denarnega nadomestila v skladu s 97. členom tega zakona, razen prvo denarno nadomestilo, ki se dodeli od dneva vložitve vloge do vključno zadnjega dneva šestega meseca, ki sledi mesecu vložitve vloge, oziroma za čas trajanja najemne pogodbe ali dogovora o uporabi nepremičnine, če je ta krajši od šest mesecev.

(11) Odločba, s katero se odloči o pravici do denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu, se vroča osebno ali z dostavo v hišni predalčnik, če so za to izpolnjeni pogoji v skladu z zakonom, ki ureja splošni upravni postopek, pa elektronsko. Dan odpreme se označi na odločbi oziroma v elektronski pošti, če je odločba vročena elektronsko. Šteje se, da je vročitev opravljena 15. dan od odpreme.

(12) Odločba o dodelitvi denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu postane izvršljiva z dnem odpreme vlagatelju.

(13) Denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu izplačuje urad mesečno na bančni račun osebe s priznano mednarodno zaščito. Denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu se lahko s soglasjem osebe s priznano mednarodno zaščito in soglasjem najemodajalca nepremičnine oziroma osebe, ki je sklenila dogovor o uporabi nepremičnine, nakaže tudi na bančni račun najemodajalca oziroma osebe, ki je sklenila dogovor o uporabi nepremičnine. Če oseba s priznano mednarodno zaščito ne more odpreti bančnega računa, se denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu lahko izplača v gotovini v prostorih, ki jih določi urad.

99. člen

(nova dejstva, okoliščine in spremembe)

(1) Če je oseba s priznano mednarodno zaščito na podlagi sporočenih ali ugotovljenih sprememb upravičena do višjega denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu, kot ji je bilo prvotno odmerjeno, urad na novo odmeri višino denarnega nadomestila za obdobje od prvega dne meseca, ki sledi mesecu nastanka spremembe do izteka prvotne odmere. Na podlagi nove odmere se osebi s priznano mednarodno zaščito izplača ugotovljena razlika med novo in prvotno odmero.

(2) Urad v postopku razveljavi prvotno odmero višine denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu, če je oseba s priznano mednarodno zaščito na podlagi sporočenih ali ugotovljenih sprememb upravičena do nižjega denarnega nadomestila, kot ji je bilo prvotno odmerjeno, ali se ugotovi prenehanje upravičenosti do prejemanja denarnega

nadomestila. V primeru upravičenosti do nižjega denarnega nadomestila urad na novo odmeri višino denarnega nadomestila za obdobje od prvega dne meseca, ki sledi mesecu nastanka spremembe do izteka prvotno izdane odmere višine denarnega nadomestila.

(3) V primeru spremembe iz prejšnjega odstavka urad osebi s priznano mednarodno zaščito na novo odmeri višino denarnega nadomestila za obdobje od dne prejema obvestila o spremembi do izteka prvotno izdane odmere višine denarnega nadomestila.

(4) Če je urad že odločil o denarnem nadomestilu za nastanitev na zasebnem naslovu, oseba s priznano mednarodno zaščito pa se preseli v nastanitvene zmožljivosti urada ali ji je bivanje zagotovljeno drugače, ji urad izdano odločbo razveljavi z dnem nastale spremembe.

(5) Če urad ugotovi, da je oseba s priznano mednarodno zaščito neupravičeno prejemale dodeljeno denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu, urad izda odločbo o vračilu neupravičeno prejetih sredstev.

(6) V primeru iz 11. točke drugega odstavka 106. člena tega zakona urad odloči o prenehanju upravičenosti in takoj ustavi izplačilo denarne pomoči in denarne pomoči za zasebno nastanitev.

100. člen

(tečaj spoznavanja slovenske družbe, tečaj slovenskega jezika in enkratni preizkus znanja slovenskega jezika)

(1) Oseba s priznano mednarodno zaščito je upravičena do tečaja spoznavanja slovenske družbe, tečaja slovenskega jezika in enkratnega opravljanja preizkusa znanja slovenskega jezika.

(2) Oseba s priznano mednarodno zaščito, ki je upravičena do denarne socialne pomoči ali glede na prihodke in premoženje izpolnjuje pogoje za njeno pridobitev ter ji preživljanje ni zagotovljeno, je za vsaj 80-odstotno udeležbo na tečaju spoznavanja slovenske družbe ali 80-odstotno udeležbo na tečaju slovenskega jezika v preteklem mesecu, na katera jo napoti urad, upravičena do povračila stroškov v višini najcenejše vozovnice za javni promet, in sicer za čas trajanja tečajev.

(3) Vsebina in trajanje tečajev se podrobneje določita s predpisom iz četrtega odstavka 90. člena tega zakona. Sredstva za pripravo in izvajanje tečaja spoznavanja slovenske družbe, tečaja slovenskega jezika, enkratnega opravljanja preizkusa znanja slovenskega jezika in povračilo stroškov v višini najcenejše vozovnic za javni promet iz prejšnjega odstavka zagotavlja urad.

101. člen

(opravičene odsotnosti, prekinitve tečajev)

(1) Če se oseba s priznano mednarodno zaščito tečajev iz prejšnjega člena iz opravičljivih razlogov ne more udeležiti, o tem predhodno obvesti urad in predloži dokazila za svojo odsotnost. V primeru nepredvidenih razlogov oseba s priznano mednarodno zaščito o svoji odsotnosti urad obvesti v osmih dneh po prenehanju razlogov.

(2) Opravičljivi razlogi iz prejšnjega odstavka so:

- zdravstveni razlogi,
- predhodno dogovorjene obveznosti v povezavi z uveljavljanjem pravic pri drugih organih,
- osebni razlogi na podlagi ranljivosti.

(3) Opravičene odsotnosti iz prejšnjega odstavka se pri vodenju evidence o prisotnosti štejejo kot udeležba na tečajih.

(4) Če se oseba s priznano mednarodno zaščito zaradi udeležbe v programu opismenjevanja, zdravstvenih razlogov ali izjemnih življenjskih okoliščin tečaja iz prejšnjega člena dlje časa ne more udeleževati, se lahko ne glede na prejšnji odstavek, v dogovoru z uradom, tečaj začasno prekine. Če tečaja ne zaključi v 12 mesecih od pridobitve mednarodne zaščite, ji urad omogoči nadaljevanje tudi po preteku tega obdobja, za čas, ki je enak času trajanja prekinitve. V tem času mora oseba izpolniti pogoje iz drugega stavka prvega odstavka 97. člena zakona.

(5) V primeru neizpolnjenih pogojev iz drugega stavka prvega odstavka 97. člena tega zakona mora oseba iz prejšnjega odstavka denarna nadomestila, ki jih je prejela po preteku 12 mesecev od pridobitve statusa vrniti uradu.

102. člen (prilagojeni tečaji)

(1) Osebam s priznano mednarodno zaščito, ki so nepismene ali nepismene v latinici, urad zagotovi program opismenjevanja. Program opismenjevanja se šteje kot del tečaja slovenskega jezika iz 100. člena tega zakona.

(2) Za osebe s priznano mednarodno zaščito, ki se zaradi delovnega razmerja ali osebnih okoliščin ne morejo redno udeleževati tečajev iz 100. člena tega zakona, se lahko del tečajev izvede tudi v drugih oblikah s pomočjo sodobnih tehnologij.

103. člen (nezmožnost obiskovanja tečajev)

(1) Šteje se, da osebe s priznano mednarodno zaščito, ki se zaradi trajnih zdravstvenih razlogov ne morejo udeležiti tečajev iz 99. člena tega zakona v obsegu, ki je določen kot pogoj za nadaljnje uveljavljanje pravice do denarnega nadomestila za zasebno nastanitev, izpolnjujejo navedeni pogoj.

(2) Nezmožnosti udeležbe na tečajih preverja komisija iz četrtega odstavka 67. člena tega zakona.

104. člen (kritje stroškov prevodov)

Osebam s priznano mednarodno zaščito brez lastnih sredstev za preživljanje oziroma drugače zagotovljenega preživljanja, stroške prevodov tujih diplom, spričeval in drugih dokazil o formalni izobrazbi, potrebnih za postopke priznavanja in vrednotenja izobraževanja ter dokazila o usposabljanjih in pridobljenih kvalifikacijah krije urad.

105. člen (mladoletnik brez spremstva s priznano mednarodno zaščito)

(1) Center za socialno delo, ki je krajevno pristojen za območje, na katerem je nastanjen mladoletnik brez spremstva s priznano mednarodno zaščito, na pristojno sodišče vloži predlog za postavitev mladoletnika brez spremstva pod skrbništvo. Sodišče odločbo o postavitvi pod skrbništvo in imenovanju skrbnika pošlje ministrstvu in uradu.

(2) Center za socialno delo, ki je krajevno pristojen za območje, na katerem je nastanjen mladoletnik brez spremstva s priznano mednarodno zaščito, oziroma drug pristojni organ izvede postopek nastanitve mladoletnika brez spremstva v skladu z veljavnimi predpisi.

(3) Za skrbnike iz prvega odstavka tega člena veljajo pravila usposabljanja iz drugega in četrtega odstavka 29. člena tega zakona.

106. člen **(dolžnosti osebe, ki ji je priznana mednarodna zaščita)**

(1) Oseba s priznano mednarodno zaščito mora spoštovati ustavno ureditev, predpise in druge splošne akte v Republiki Sloveniji ter ukrepe državnih organov, organov samoupravnih lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil.

(2) Oseba, ki ji je priznana mednarodna zaščita, organe, pristojne za zagotavljanje pravic, obvešča o vseh spremembah, ki vplivajo na uveljavljanje njenih pravic in izvrševanje dolžnosti, zlasti pa o:

1. upravičenosti do denarne socialne pomoči zase, za svoje družinske člane in zavezance za preživetje,

2. končanih postopkih priznavanja in vrednotenja izobraževanja,

3. opravljanju preizkusov znanja za potrebe dokazovanja formalne izobrazbe,

4. opravljanju preizkusa znanja slovenskega jezika,

5. šolanju na vseh stopnjah izobraževanja,

6. zaposlitvi oziroma prenehanju zaposlitve,

7. spremembi naslova prebivališča,

8. spremembi kontaktnih podatkov,

9. spremembi osebnega imena,

10. spremembi zakonskega stanu,

11. odsotnosti iz Republike Slovenije za več kot 30 dni,

12. sprejemu v novo državljanstvo, razen državljanstva Republike Slovenije.

(3) Oseba, ki ji je priznana mednarodna zaščita, nova dejstva in okoliščine ali spremembe iz prejšnjega odstavka sporoči v osmih dneh od dneva, ko so nastale, razen, če je z drugim zakonom določeno drugače.

107. člen **(pomoč pri vrnitvi)**

(1) Urad zagotavlja pomoč prosilcem in osebam s priznano mednarodno zaščito, ki se želijo vrniti v izvorno državo oziroma drugo tretjo varno državo izven Evropske unije. V ta namen lahko urad sklene pogodbo o sodelovanju z organizacijo, ki se ukvarja s prostovoljnim vračanjem.

(2) Prosilci in osebe s priznano mednarodno zaščito, ki se odločijo za vrnitev v izvorno državo oziroma drugo tretjo varno državo izven Evropske unije iz prejšnjega odstavka, ohranijo pravice in obveznosti, ki jih določata Uredba 2024/1347/EU in ta zakon, do dneva odhoda iz države.

(3) Če prosilec ali oseba s priznano mednarodno zaščito nima zadostnih lastnih sredstev, stroške vrnitve v izvorno državo oziroma drugo tretjo varno državo izven Evropske unije iz prvega odstavka krije urad.

IX. POGLAVJE

LISTINE

108. člen (nastanitvena izkaznica prosilca)

(1) Nastanitvena izkaznica prosilca je dokument, ki omogoča evidentiranje vstopa in izstopa prosilca v azilnem domu ali kapaciteti, namenjeni nastanitvi prosilcev v postopku na meji, ter evidentiranje materialne oskrbe v evidenci iz 3. točke prvega odstavka 117. člena tega zakona.

(2) Izkaznica iz prejšnjega odstavka se prosilcu izda najkasneje v 24 urah po prihodu v azilni dom ali kapaciteto, namenjeno nastanitvi prosilcev v postopku na meji.

(3) Izkaznica iz prvega odstavka tega člena poleg fotografije osebe vsebuje še naslednje podatke:

1. priimek in ime osebe,
2. državljanstvo,
3. datum nastanitve,
4. naslov azilnega doma,
5. številko izkaznice,
6. datum in kraj izdaje.

(4) Način izdaje in obliko nastanitvene izkaznice prosilca določi Vlada Republike Slovenije v predpisu iz šestega odstavka 61. člena tega zakona.

109. člen (izkaznica prosilca)

(1) Izkaznica prosilca je dokument iz četrtega odstavka 29. člena Uredbe 2024/1348/EU, ki potrjuje prosilčev status.

(2) Izkaznica iz prejšnjega odstavka se prosilcu izda čimprej oziroma najpozneje v treh dneh po vložitvi prošnje.

(3) Izkaznica prosilca se izda za obdobje največ 120 dni. Pred potekom veljavnosti se prosilcu izda nova izkaznica.

(4) Poleg podatkov iz četrtega odstavka 29. člena Uredbe 2024/1348/EU izkaznica prosilca vsebuje tudi registrsko številko, naslov začasnega prebivališča, EMŠO, številko izkaznice in CR številko.

(5) Način izdaje in obliko izkaznice prosilca določi minister v predpisu iz dvanajstega odstavka 44. člena tega zakona.

(6) Prosilec do izdaje izkaznice prosilca v skladu z drugim odstavkom tega člena, kot dokument, ki potrjuje njegov status, uporablja kopijo registracijskega lista, ki ga dobi v postopku registracije prošnje v skladu s tretjim odstavkom 43. člena tega zakona.

110. člen (potni list za prosilca)

V primeru resnih humanitarnih ali drugih nujnih razlogov, ki zahtevajo prosilčevo prisotnost v drugi državi, ministrstvo prosilcu izda potni list za tujca. Potni list se izda za čas trajanja razlogov za njegovo izdajo. Za obliko, vsebino, način izdaje, vročitev in naznanitev

pogrešitve potnega lista za tujca za prosilca se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, in predpisi, izdani na njegovi podlagi, ki določajo obliko, vsebino, način izdaje, vročitev in naznanitev pogrešitve potnega lista za tujca. Prošilec je v postopku izdaje potnega lista oproščen plačila upravne takse. Stroške tiskovine krije ministrstvo.

111. člen

(način izdaje, vsebina, razveljavitev in oblika izkaznice dovoljenja za prebivanje)

(1) Izkaznica dovoljenja za prebivanje je javna listina v skladu s 24. členom Uredbe 2024/1347/EU, ki se izda na podlagi odločbe o priznanju mednarodne zaščite ter izkazuje istovetnost osebe s priznano mednarodno zaščito in pravico do prebivanja v Republiki Sloveniji.

(2) Beguncu se izkaznica dovoljenja za prebivanje izda z veljavnostjo desetih let.

(3) Osebi, ki ji je priznana subsidiarna zaščita, se izkaznica dovoljenja za prebivanje izda z veljavnostjo za čas, za katerega ji je priznana ta zaščita.

(4) Na podlagi sklepa iz petega odstavka 57. člena tega zakona se osebi izkaznica dovoljenja za prebivanje izda z veljavnostjo 12 mesecev. Če se status subsidiarne zaščite osebi podaljša, se ji izda nova izkaznica dovoljenja za prebivanje z veljavnostjo 12 mesecev, v nasprotnem primeru pa mora oseba izkaznico dovoljenja za prebivanje vrniti.

(5) Na podlagi vložene naknadne prošnje iz 55. člena Uredbe 2024/1348/EU, se osebi iz drugega odstavka 57. člena tega zakona izkaznica dovoljenja za prebivanje izda z veljavnostjo šestih mesecev z možnostjo podaljšanja veljavnosti.

(6) Izkaznica dovoljenja za prebivanje vsebuje podatke, ki jih določa Uredba 1030/2002/ES, ter podatek o EMŠO in obliki mednarodne zaščite ter lastnoročni podpis osebe, ki se zna in zmore podpisati.

(7) Izkaznica dovoljenja za prebivanje, ki je izdana imetniku, mlajšemu od šest let, ali imetniku, ki iz zdravstvenih razlogov ne more dati nobenega prstnega odtisa, ne vsebuje prstnih odtisov. Izkaznica dovoljenja za prebivanje, izdana imetniku, ki iz zdravstvenih razlogov lahko da samo en prstni odtis, vsebuje en prstni odtis.

(8) Ne glede na drugi odstavek tega člena se lahko imetnikom izkaznice dovoljenja za prebivanje iz prejšnjega odstavka izda izkaznica dovoljenja za prebivanje z veljavnostjo, krajšjo od desetih let.

(9) Če status mednarodne zaščite preneha ali se odvzame oziroma se osebi s subsidiarno zaščito ta ne podaljša, izkaznica dovoljenja za prebivanje preneha veljati. Imetnik v osmih dneh vrne izkaznico dovoljenja za prebivanje. Če tega ne stori, mu policija ob preverjanju zakonitosti prebivanja v državi ali vstopa vanjo ali ob preverjanju istovetnosti izkaznico dovoljenja odvzame in jo pošlje ministrstvu.

(10) Oseba s priznano mednarodno zaščito je v postopku izdaje izkaznice dovoljenja za prebivanje oproščena plačila upravne takse in stroškov tiskovine. Določba prejšnjega stavka ne velja za izdajo nove izkaznice dovoljenja za prebivanje v primeru pogrešitve, izgube, tatvine ali poškodbe izkaznice dovoljenja za prebivanje zaradi malomarnega ravnanja imetnika.

(11) Za obliko, način izdaje izkaznice dovoljenja za prebivanje, način zajema prstnih odtisov in lastnoročnega podpisa ter način in označitev razveljavitve ali prenehanja izkaznice dovoljenja za prebivanje, se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, ter predpisi, izdani na njegovi podlagi, ki urejajo obliko, način

izdaje izkaznice dovoljenja za prebivanje, način zajemanja prstnih odtisov in lastnoročnega podpisa ter način in označitev razveljavitve ali prenehanja dovoljenja za prebivanje.

112. člen **(podatki za izdelavo izkaznice dovoljenja za prebivanje)**

(1) V postopku izdaje izkaznice dovoljenja za prebivanje osebi, ki ji je priznana mednarodna zaščita, se uporabijo podatki iz evidence oseb, ki jim je priznana mednarodna zaščita, o osebnem imenu, datumu in kraju rojstva, EMŠO, spolu in državljanstvu.

(2) Oseba s priznano mednarodno zaščito v postopku izdaje dovoljenja za prebivanje priloži fotografijo predpisane velikosti v fizični ali digitalni obliki, ki kaže njeno pravo podobo, in da dva prstna odtisa in lastnoročni podpis za digitalni zajem. Oseba, mlajša od šestih let, in oseba, ki iz zdravstvenih razlogov ne more dati nobenega prstnega odtisa, ne data prstnih odtisov. Oseba, ki iz zdravstvenih razlogov lahko da samo en prstni odtis, da en prstni odtis.

(3) Prstna odtisa oziroma prstni odtis ter lastnoročni podpis se hranijo do vročitve izkaznice dovoljenja za prebivanje.

113. člen **(pogrešitev izkaznice dovoljenja za prebivanje)**

(1) Pogrešitev, izgubo ali tatvino (v nadaljnjem besedilu: pogrešitev) izkaznice dovoljenja za prebivanje v Republiki Sloveniji imetnik takoj, če pa to ni mogoče, pa najpozneje v osmih dneh, naznani ministrstvu.

(2) Pogrešitev izkaznice dovoljenja za prebivanje v tujini imetnik takoj, če pa to ni mogoče, pa najpozneje v osmih dneh, naznani ministrstvu ali najbližjemu diplomatsko-konzularnemu predstavništvu Republike Slovenije v tujini, da o pogrešitvi obvesti ministrstvo, ki je izkaznico dovoljenja za prebivanje izdalo.

(3) V naznanitvi pogrešitve izkaznice dovoljenja za prebivanje imetnik navede tudi točne podatke o okoliščinah te pogrešitve.

(4) Ministrstvo osebi s priznano mednarodno zaščito izda novo izkaznico dovoljenja za prebivanje.

(5) Zaradi zagotovitve varnosti pravnega prometa in odkrivanja ukradenih ali pogrešanih dovoljenjih za prebivanje se o ukradenih in pogrešanih izkaznic dovoljenj za prebivanje podatki o pristojnem organu, ki je izdal izkaznico dovoljenja, datumu izdaje, veljavnosti in serijski številki izkaznice dovoljenja za prebivanje ter datumu prijave pogrešitve izkaznice dovoljenja za prebivanje javno objavijo na enotnem državnem portalu e-uprave.

114. člen **(potni list za begunca)**

(1) Postopki izdaje, vročitve in naznanitve pogrešitve potnega lista za begunca se izvajajo v skladu z zakonom, ki ureja potne listine za državljane Republike Slovenije, razen če ta zakon določa drugače.

(2) Ministrstvo je pristojno za izvajanje postopkov izdaje, vročitve in naznanitve pogrešitve potnega lista za begunca.

(3) Potni list za begunca se izda z veljavnostjo desetih let. Za potne liste, izdane z veljavnostjo, krajšo od desetih let, se smiselno uporabljajo določbe zakona iz prvega odstavka tega člena.

(4) Begunec potni list po prenehanju ali odvzemu statusa begunca v osmih dneh izroči ministrstvu. Če tega ne stori, mu policija ob preverjanju zakonitosti prebivanja v državi ali vstopa vanjo ali ob preverjanju istovetnosti potni list odvzame in ga pošlje ministrstvu.

(5) Begunec, ki nima lastnih sredstev za preživljanje v višini zneska osnovnega minimalnega dohodka v Republiki Sloveniji ali mu preživljanje ni zagotovljeno na drug način, je v postopku izdaje prvega potnega lista oproščen plačila upravne takse, stroške tiskovine pa krije ministrstvo. Pri izdaji drugega in nadaljnjih potnih listov se za stroške tiskovine uporabljajo določbe zakona, ki ureja izdajo potnih listin za državljane Republike Slovenije in predpisi, izdani na njegovi podlagi, za plačilo upravne takse pa zakon, ki ureja upravne takse.

(6) Minister predpiše ceno obrazca listine ter vsebino, obliko in način izdaje potnega lista za begunca ter način zajemanja prstnih odtisov.

(7) Če begunec ostane brez potnega lista za begunca v tujini, mu ministrstvo v sodelovanju z organom Republike Slovenije v tujini, ki je pooblaščen za opravljanje konzularnih zadev, izda nov potni list za begunca.

115. člen

(podatki za izdajo potnega lista za begunca)

(1) Za izdajo potnega lista za begunca se uporabijo podatki iz evidenc oseb, ki jim je priznana mednarodna zaščita, o osebnem imenu, datumu in kraju rojstva, EMŠO, spolu, državljanstvu in stalnem prebivališču v Republiki Sloveniji ali stalnem naslovu v tujini.

(2) Begunec k vlogi za izdajo potnega lista za begunca priloži fotografijo predpisane velikosti v fizični ali digitalni obliki, ki kaže njegovo pravo podobo, in da dva prstna odtisa v digitalni obliki. Begunec, mlajši od 12 let, in begunec, ki iz zdravstvenih razlogov ne more dati nobenega prstnega odtisa, ne data prstnih odtisov. Begunec, ki iz zdravstvenih razlogov lahko da samo en prstni odtis, da en prstni odtis.

(3) Prstna odtisa oziroma prstni odtis se hrani do vročitve potnega lista.

(4) Potni list za begunca vsebuje tudi pomnilniški medij, na katerem so podoba obraza in prstna odtisa oziroma prstni odtis imetnika shranjeni kot biometrični podatek.

116. člen

(potni list za osebo s subsidiarno zaščito)

(1) Osebi s subsidiarno zaščito, ki ne more pridobiti ali podaljšati nacionalnega potnega lista, ministrstvo za čas subsidiarne zaščite izda potni list za tujca, razen če obstajajo razlogi za zavrnitev izdaje v skladu z zakonom, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji. Za obliko, vsebino, način izdaje, vročitev in naznanitev pogrešitve potnega lista za osebo s subsidiarno zaščito se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji, in predpisi, izdani na njegovi podlagi.

(2) Oseba s subsidiarno zaščito, ki nima lastnih sredstev za preživljanje v višini zneska osnovnega minimalnega dohodka v Republiki Sloveniji, ali ji preživljanje ni zagotovljeno na drug način, je v postopku izdaje prvega potnega lista oproščena plačila upravne takse, stroške tiskovine pa krije ministrstvo. Pri izdaji drugega in nadaljnjih potnih listov se za stroške tiskovine

uporabljajo določbe zakona, ki ureja izdajo potnih listin za državljane Republike Slovenije, in predpisi, izdani na njegovi podlagi, za plačilo upravne takse pa zakon, ki ureja upravne takse.

(3) Ministrstvo je pristojno za izvajanje postopkov izdaje, vročitve in naznanitve pogrešitve potnega lista za osebo s subsidiarno zaščito.

(4) Če oseba s subsidiarno zaščito v tujini ostane brez potnega lista za tujca oziroma brez izkaznice dovoljenja za prebivanje v primeru, ko uporablja svoj nacionalni potni list in ne more potovati brez izkaznice dovoljenja za prebivanje, s katero dokazuje priznani status mednarodne zaščite, mu ministrstvo v sodelovanju z organom Republike Slovenije v tujini, ki je pooblaščen za opravljanje konzularnih zadev, izda nov potni list za tujca oziroma novo izkaznico dovoljenja za prebivanje.

X. POGLAVJE EVIDENCE

117. člen (zbirke osebnih podatkov)

(1) Na podlagi tega zakona se vodijo evidence o:

1. prosilcev (v nadaljnjem besedilu: evidenca prosilcev);
2. osebah ki jim je priznana mednarodna zaščita;
3. pravicah prosilcev in oseb z mednarodno zaščito;
4. listinah, izdanih na podlagi tega zakona (v nadaljnjem besedilu: evidence izdanih listin);
5. evidenca oseb v preverjanju;
6. evidenca pravnih zastopnikov in kandidatov za pravne zastopnike.

(2) Evidenco iz 1. točke prejšnjega odstavka upravlja ministrstvo za namen odločanja o prošnjah prosilcev, zagotavljanja pravic prosilcem in izvajanja drugih postopkov v skladu s tem zakonom.

(3) Evidenco iz 2. točke prvega odstavka tega člena upravlja ministrstvo z namenom odločanja o pravicah in obveznostih oseb, ki jim je priznana mednarodna zaščita, in izhajajo iz tega statusa.

(4) Evidenco iz 3. točke prvega odstavka tega člena upravlja urad za namen odločanja o pravicah in obveznostih prosilcev in oseb z mednarodno zaščito.

(5) Evidence iz 4. točke prvega odstavka tega člena upravlja ministrstvo za namen preverjanja istovetnosti, tujskega statusa ter prehoda državne meje prosilcev in oseb z mednarodno zaščito.

(6) Evidenco iz 5. točke prvega odstavka tega člena upravlja policija za namen evidentiranja oseb za izvedbo preverjanja v skladu z Uredbo 2024/1356/EU in Uredbo 2024/1358/EU.

(7) Evidenco iz 6. točke prvega odstavka tega člena upravlja ministrstvo, pristojno za pravosodje, za vodenje postopkov po tem zakonu in zagotavljanje pravne varnosti v postopkih pred sodišči ter za potrebe izvajanja usposabljanj, preverjanja znanja in spremljanja stanja na tem področju.

(8) Evidence iz 1., 2., 3., 4., 5. in 6. točke prvega odstavka tega člena se vodijo v elektronski obliki v informacijskih sistemih, ter zagotavljajo vodenje dnevnika obdelave v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo osebnih podatkov.

(9) Ministrstvo omogoči uradu dostop in obdelavo podatkov za namen izvajanja postopkov sprejema in zagotavljanja pravic po tem zakonu iz evidenc iz 1., 2. ter 4. točke prvega odstavka tega člena, razen podatkov pridobljenih na podlagi 22. člena tega zakona, ki se hrani v evidenci iz 1. točke tega člena.

(10) Za izdajo potnega lista v skladu s sedmim odstavkom 114. člena ter potnega lista oziroma izkaznice dovoljenja za prebivanje v skladu s četrnim odstavkom 115. člena tega zakona se ministrstvu, pristojnemu za zunanje zadeve, omogoči obdelava podatkov iz evidenc druge, tretje in četrte alineje prvega odstavka 120. člena tega zakona.

118. člen (evidenca prosilcev)

(1) Evidenca prosilcev se z namenom sprejema prošnje vloge za priznanje statusa mednarodne zaščite v skladu s 44. členom oziroma izdaje sklepa iz drugega stavka šestega odstavka ali sklepa iz desetega odstavka 49. člena tega zakona poveže z evidenco dogodkov iz zakona, ki ureja naloge in pooblastila policije ter evidenco oseb v preverjanju iz 5. točke prvega odstavka prejšnjega člena. Iz evidence dogodkov iz zakona, ki ureja naloge in pooblastila policije, se v evidenco prosilcev prevzamejo osebni podatki iz tretjega odstavka 43. člena tega zakona iz evidence oseb v preverjanju se v evidenco prosilcev prevzamejo podatki iz prvega in drugega odstavka 122. člena tega zakona.

(2) Ministrstvo ima za potrebe sprejema ali izdaje sklepa iz drugega stavka šestega odstavka ali sklepa iz desetega odstavka 49. člena tega zakona pravico do obdelave prenesenih osebnih podatkov prosilcev iz prejšnjega odstavka. Urad ima pravico dostopa do prenesenih podatkov za namen sprejema prosilcev.

(3) Preneseni podatki iz prvega odstavka tega člena se v evidenci prosilcev hranijo do izpolnitve enega od namenov obdelave podatkov iz drugega odstavka tega člena.

(4) Evidenca prosilcev po vloženi prošnji oziroma po izdaji sklepa iz drugega stavka šestega odstavka ali sklepa iz desetega odstavka 49. člena tega zakona za mednarodno zaščito iz tretjega odstavka 43. člena tega zakona vsebuje naslednje osebne podatke prosilca, kadar so ti glede na vrsto postopka dostopni oziroma pridobljeni:

1. podatke iz sedmega odstavka 44. člena tega zakona;
2. fotografijo iz 23. točke sedmega odstavka 44. člena tega zakona;
3. EMŠO iz devetega odstavka 44. člena tega zakona;
4. CR številko iz 24. točke sedmega odstavka 44. člena tega zakona;
5. naslov začasnega prebivanja iz devetega odstavka 44. člena tega zakona, vključno z datumom začetka in zaključka nastanitve na tem naslovu, razlogom za zaključek nastanitve, datumom, uro in razlogom zadnjega izhoda;
6. podatke o izdani izkaznici za prosilca (številka in datum izdaje);
7. podatke o postavitvi zakonitih zastopnikov in skrbnikov za mladoletne prosilce brez spremstva ter osebno ime, datum rojstva in stalno prebivališče zakonitega zastopnika oziroma skrbnika;
8. rezultat primerjave podatkov iz 42. člena tega zakona; podatke, pridobljene na podlagi obrazca iz 22. člena tega zakona; podatke o izdanih sklepih o omejitvi gibanja, odločitvah o mednarodni zaščiti, vloženi pravnih sredstvih in odločitvah sodišč, vključno z razlogi teh odločitev.
9. podatke, pridobljene na podlagi obrazca iz 22. člena tega zakona;
10. podatke o izdanih sklepih o omejitvi gibanja, odločitvah o mednarodni zaščiti, vloženi pravnih sredstvih in odločitvah sodišč, vključno z razlogi teh odločitev.

(5) Ko je sprejeta pravnomočna odločitev o prošnji oziroma, ko sklep iz drugega odstavka postane pravnomočen, se podatki iz četrtega oziroma tretjega odstavka, razen podatki o vrsti in datumu odločitve o mednarodni zaščiti, o osebem imenu, datumu rojstva, kraju rojstva, spolu in državljanstvu, blokirajo, tako da se prepreči njihova nadaljnja obdelava. Dostop do blokiranih podatkov dovoli upravljalec iz drugega odstavka 117. člena tega zakona pristojnim državnim organom zaradi pregona kaznivega dejanja, katerega storilec se preganja po uradni dolžnosti, v drugih primerih, ko tako določa zakon, na podlagi izrecne zahteve ali privolitve prosilca ali na zahtevo sodišča. Pristojni organ je v primeru vložitve naknadne prošnje upravičen do dostopa in uporabe blokiranih podatkov.

119. člen **(evidenca oseb, ki jim je priznana mednarodna zaščita)**

(1) Če je prosilcu priznana mednarodna zaščita, se pred blokiranjem podatkov iz evidence prosilcev v evidenco oseb, ki jim je bila priznana mednarodna zaščita, prevzamejo podatki o vrsti in datumu odločitve, podatki o osebem imenu, datumu rojstva, kraju rojstva, spolu, državljanstvu, materinem jeziku in jezike, ki jih prosilec razume, izobrazbi in poklicu, zakonskemu stanu, imenu in priimku, državljanstvu in državi bivanja ožjih družinskih članov, ter podatki iz 2., 3., 4. in 7. točke četrtega odstavka prejšnjega člena.

(2) Evidenca oseb, ki jim je bila priznana mednarodna zaščita, vsebuje:

1. podatke iz prejšnjega odstavka;
2. številko, datum izdaje in vrsto izdane izkaznice dovoljenja za prebivanje;
3. naslov stalnega prebivališča v Republiki Sloveniji;
4. naslov začasnega prebivališča v Republiki Sloveniji;
5. številko in datum izdaje potnega lista za begunca oziroma potnega lista za tujca za osebo s subsidiarno zaščito;
6. podatke o družinskih članih, ki so v Republiko Slovenijo prišli na podlagi postopka združevanja družine.
7. podatke o vlogah za podaljšanje subsidiarne zaščite in njihovih rešitvah.

(3) Osebni podatki iz evidence oseb, ki jim je bila priznana mednarodna zaščita, se razen podatkov o osebem imenu, datumu rojstva, kraju rojstva, spolu in državljanstvu, ob prenehanju ali odvzemu statusa osebe s priznana mednarodno zaščito blokirajo, tako da se prepreči njihova nadaljnja obdelava. Dostop do blokiranih podatkov dovoli upravljalec iz tretjega odstavka 116. člena tega zakona pristojnim državnim organom zaradi pregona kaznivega dejanja, katerega storilec se preganja po uradni dolžnosti, v drugih primerih, ko tako določa zakon, na podlagi izrecne zahteve ali privolitve osebe, ki ji je prenehala oziroma ji je bil odvzet status mednarodne zaščite ali na zahtevo sodišča.

120. člen **(evidenca o pravicah prosilcev in oseb z mednarodno zaščito)**

(1) Evidenca o pravicah prosilcev in oseb z mednarodno zaščito se poveže z evidenco iz 1. točke prvega odstavka 117. člena. Iz evidence iz 1. točke prvega odstavka 117. člena se v evidenco o pravicah prosilcev in oseb z mednarodno zaščito prevzamejo podatki iz tretjega odstavka 43. člena ter drugega odstavka 22. člena tega zakona.

(2) Urad ima za potrebe zagotavljanja pravic področju sprejema nastanitvene pravico do obdelave osebnih podatkov prosilcev iz prejšnjega odstavka.

(3) Iz evidenc, vzpostavljenih na podlagi 1. in 2. točke prvega odstavka 117. člena se z namenom odločanja o pravicah in dolžnostih prosilcev in oseb z mednarodno zaščito v evidenco o pravicah prosilcev in oseb z mednarodno zaščito prevzamejo oziroma posodobijo podatki o vrsti

odločitve o mednarodni zaščiti, osebnem imenu, datumu rojstva, kraju rojstva, spolu in državljanstvu prosilca oziroma osebe z mednarodno zaščito.

(4) Evidenca o pravicah in dolžnostih prosilcev oziroma oseb z mednarodno zaščito poleg podatkov iz prejšnjega odstavka vsebuje tudi podatke o:

1. nastanitvi prosilca in osebe z mednarodno zaščito,
2. dnevni prisotnosti prosilcev v azilnem domu, drugih institucijah ali na zasebnem naslovu,
3. kršitvah hišnega reda v nastanitvenem centru ali drugi nastanitveni kapaciteti iz 63. člena tega zakona in izrečenih ukrepih zoper prosilca in osebo z mednarodno zaščito,
4. zdravstvenem in psiho-socialnem stanju prosilca,
5. posebni prehrani prosilca in osebe z mednarodno zaščito,
6. maternem jeziku in jezikih, ki jih prosilec in oseba z mednarodno zaščito razumeta,
7. vključevanju prosilca v sistem šolanja in izobraževanja vključno z odstotki udeležbe, ter vključevanju osebe z mednarodno zaščito v predšolsko vzgojo in sistem šolanja ter izobraževanja,
8. materialni oskrbi prosilca in zagotovitvi prehrane osebe z mednarodno zaščito,
9. vlogah in odločitvah o denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslov ter izplačilu denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslov osebi z mednarodno zaščito, ki tudi davčno številko ter bančni račun najemodajalca,
10. vlogah in odločitvah o žepnini za prosilce,
11. vlogah za razselitev izven azilnega doma v skladu s 67. členom tega zakona,
12. vlogah in odločitvah glede prošelj za izdajo dovoljenj za začasno bivanje zunaj naslova, na katerega mu je omejeno gibanje,
13. dohodkih in prejemkih ter premoženju prosilca in osebe z mednarodno zaščito,
14. zaposlitvi ali vključitvi v druge oblike dela in vključitvi v programe zavoda pristojnega za zaposlovanje prosilca in osebe z mednarodno zaščito,
15. številki plačilnega računa in davčni številki prosilca in osebe z mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji, če mu je ta določena,
16. vključitvi prosilca in osebe z mednarodno zaščito v tečaj slovenskega jezika in tečaj spoznavanja slovenske družbe z navedbo odstotkov udeležbe ter podatkih o opravičenih odsotnostih ter uspešnosti opravljenega preizkusa znanja,
17. vlogah in rešitvah komisije iz četrtega odstavka 67. člena tega zakona,
18. izvajanju vzdrževalnih del prosilcev v azilnem domu in izplačilu za opravljeno delo,
19. materialni oskrbi prosilca s prehrano, obleko, obutvijo in sredstvi za osebno igieno,
20. vključitvi prosilca in osebe z mednarodno zaščito v ukrepe prostovoljnega vračanja,
21. o telefonski številki in elektronski pošti prosilca in osebe z mednarodno zaščite, če jih ta ima,
22. osebne integracijskem načrtu iz tretjega odstavka 91. člena tega zakona,
23. podatke o vključitvi v sistem socialnega varstva in o prejetih denarnih pomočeh za osebe z mednarodno zaščito,
24. vključitvi v sistem zdravstvenega zavarovanja prosilcev in oseb z mednarodno zaščito,
25. poročila o obiskovanju oseb z mednarodno zaščito tečajev slovenskega jezika in opravičenih odsotnosti ter o uspešnosti opravljenega preizkusa znanja,
26. podatke in poročila o obiskovanju aktivnosti prosilcev in oseb z mednarodno zaščito namenjene pomoči pri vključevanju v družbo,
27. izrečenih ukrepih glede kršitev hišnega reda integracijske hiše oseb z mednarodno zaščito,
28. poročilih o zdravstvenem stanju, če oseba z mednarodno zaščito s tem pisno soglaša,
29. predhodnem pregledu ranljivosti pridobljene na podlagi obrazca iz 22. člena tega zakona,
30. nastanitveni izkaznici prosilca iz 108. člena tega zakona.

(5) Podatke iz tega člena obdeluje urad z namenom odločanja o pravicah in dolžnostih prosilcev v skladu s VI. poglavjem tega zakona in oseb z mednarodno zaščito v skladu s VII. poglavjem tega zakona.

(6) Podatek iz 1. točke tretjega odstavka tega člena se prenese v evidenci iz 1. in 2. točke prvega odstavka 117. člena tega zakona. Podatek iz 2. točke tretjega odstavka tega člena se prenese v evidenco iz 1. točke prvega odstavka 117. člena tega zakona.

121. člen **(evidenca izdanih listin)**

(1) Evidenco izdanih listin sestavljajo:

- evidenca izkaznic prosilca, izdanih na podlagi 109. člena tega zakona (v nadaljnjem besedilu: evidenca izkaznic);
- evidenca potnih listov za prosilca, izdanih na podlagi 110. člena tega zakona (v nadaljnjem besedilu: evidenca potnih listov za prosilce);
- evidenca izkaznic dovoljenj za prebivanje, izdanih na podlagi 111. člena tega zakona (v nadaljnjem besedilu: evidenca izkaznic dovoljenj za prebivanje); evidenca potnih listov za begunca, izdanih na podlagi 114. člena tega zakona (v nadaljnjem besedilu: evidenca potnih listov za begunce);
- evidenca potnih listov za tujca za osebe s subsidiarno zaščito, izdanih na podlagi 116. člena tega zakona (v nadaljnjem besedilu: evidenca potnih listov za osebe s subsidiarno zaščito).

(2) Evidenca izkaznic vsebuje naslednje podatke, prevzete iz evidence prosilcev: osebno ime, datum in kraj rojstva, spol, državljanstvo, EMŠO, naslov začasnega prebivanja v Republiki Sloveniji in fotografijo prosilca ter številko in datum izdaje izkaznice.

(3) Evidenca potnih listov za prosilce vsebuje naslednje podatke iz evidence prosilcev: osebno ime, datum in kraj rojstva, spol, državljanstvo, naslov začasnega prebivališča, EMŠO, osebno ime, datum in kraj rojstva zakonitega zastopnika ali skrbnika imetnika potnega lista.

(4) Evidenca potnih listov za prosilce vsebuje tudi podatke o: številki in datumu izdaje odločbe oziroma sklepa, s katerim se zavrne izdaja potnega lista za prosilca, oziroma o zavrženju vloge za izdajo potnega lista za prosilca in ustavitvi postopka izdaje potnega lista za prosilca številko in datum izdaje odločbe oziroma podatek o vrsti potnega lista, registrski in serijski številki potnega lista, datumu izdaje in veljavnosti potnega lista ter podatke o ukradenih in pogrešanih potnih listih, izdanih istemu imetniku ter fotografijo in prstne odtise imetnika potnega lista s podatki o roki in prstu prstnega odtisa.

(5) Evidenca izkaznic dovoljenj za prebivanje vsebuje naslednje podatke, prevzete iz evidence oseb, ki jim je priznana mednarodna zaščita: osebno ime, datum in kraj rojstva, spol, državljanstvo, EMŠO, naslov stalnega in začasnega prebivališča, osebno ime, datum in kraj rojstva zakonitega zastopnika ali skrbnika imetnika dovoljenja.

(6) Evidenca izkaznic dovoljenj za prebivanje vsebuje tudi podatke o: serijski številki, datumu izdaje izkaznice dovoljenja, podatke o veljavnosti, vrsti izdanega dovoljenja, podatke o ukradenih in pogrešanih dovoljenjih, izdanih istemu imetniku, fotografijo ter prstne odtise imetnika izkaznice dovoljenja za prebivanje.

(7) Evidenca potnih listov za begunce vsebuje naslednje podatke iz evidence oseb, ki jim je priznana mednarodna zaščita: osebno ime, datum in kraj rojstva, spol, državljanstvo, naslov stalnega in začasnega prebivališča, EMŠO, osebno ime, datum in kraj rojstva zakonitega zastopnika oziroma skrbnika imetnika potnega lista.

(8) Evidenca potnih listov za begunce vsebuje tudi podatke o: številki in datumu izdaje odločbe oziroma sklepa, s katerim se zavrne izdaja potnega lista za begunca, oziroma o zavrženju vloge za izdajo potnega lista za begunca in ustavitvi postopka izdaje potnega lista za begunca oziroma podatek o vrsti potnega lista, registrski in serijski številki potnega lista, datumu izdaje in veljavnosti potnega lista ter podatke o ukradenih in pogrešanih potnih listih, izdanih istemu imetniku, fotografijo ter prstne odtise imetnika potnega lista s podatki o roki in prstu prstnega odtisa.

(9) Evidenca potnih listov za osebe s subsidiarno zaščito tujce vsebuje naslednje podatke iz evidence oseb, ki jim je priznana mednarodna zaščita: osebno ime, datum in kraj rojstva, spol, državljanstvo, naslov začasnega prebivališča, EMŠO, osebno ime, datum in kraj rojstva zakonitega zastopnika ali skrbnika imetnika potnega lista.

(10) Evidenca potnih listov za osebe s subsidiarno zaščito vsebuje tudi podatke o: številki in datumu izdaje odločbe oziroma sklepa, s katerim se zavrne izdaja potnega lista za osebo s subsidiarno zaščito, oziroma o zavrženju vloge za izdajo potnega lista za osebo s subsidiarno zaščito in ustavitvi postopka izdaje potnega lista za osebo s subsidiarno zaščito številko in datum izdaje odločbe oziroma podatek o vrsti potnega lista, registrski in serijski številki potnega lista, datumu izdaje in veljavnosti potnega lista ter podatke o ukradenih in pogrešanih potnih listih, izdanih istemu imetniku, fotografijo ter prstnem odtisu imetnika potnega lista s podatki o roki in prstu prstnega odtisa.

(11) Osebne podatke prosilcev in oseb s priznano mednarodno zaščito, potrebne za izdelavo izkaznice prosilca iz 109. člena tega zakona, izkaznice dovoljenja za prebivanje iz 111. člena tega zakona, potnega lista za prosilce iz 110. člena tega zakona, potnega lista za begunca iz 114. člena tega zakona in potnega lista za osebo s subsidiarno zaščito iz 116. člena tega zakona, sme uporabljati pooblaščenno podjetje ali ministrstvo zgolj za vnos v navedenim listinam pripadajoče obrazce in za izdelavo navedenih listin.

122. člen **(evidenca oseb v preverjanju)**

(1) Policija vodi evidenco oseb v preverjanju, v katero se vpisujejo osebni podatki iz obrazcev preverjanja iz 17. člena Uredbe 2024/1356/EU.

(2) V evidenco iz prejšnjega odstavka se vpisujejo tudi osebni podatki, pridobljeni na podlagi 22. člena tega zakona.

(3) V evidenco se vpisujejo tudi biometrični podatki vzeti za namen izvajanja Uredbe 2024/1358/EU za osebe iz prvega stavka tretjega odstavka 5. člena Uredbe 2024/1356/EU.

123. člen **(evidenca pravnih zastopnikov in kandidatov za pravne zastopnike)**

(1) Evidenco pravnih zastopnikov in kandidatov za pravne zastopnike sestavljata:
– imenik pravnih zastopnikov;
– evidenca preverjanja znanja kandidatov za pravne zastopnike.

(2) Imenik pravnih zastopnikov vsebuje naslednje podatke: osebno ime, stalno ali začasno prebivališče, znanstveni ali strokovni naslov, datum imenovanja, poklic, datum in kraj rojstva, EMŠO, za državljane držav članic Evropske unije ali Evropskega gospodarskega prostora pa tudi številko potnega lista, poštni naslov, na katerem je svetovalec za begunce dosegljiv, kontaktno številko telefona, kontaktni naslov elektronske pošte, podatke o zaposlitvi ali drugem

statusu, datum razrešitve oziroma prenehanja funkcije, datum opravljenega usposabljanja in datum objave oziroma umika objave.

(3) Evidenca preverjanja znanja kandidatov za pravne zastopnike vsebuje naslednje podatke: osebno ime, stalno ali začasno prebivališče, EMŠO, datum opravljenega usposabljanja in datum opravljenega izpita, osebna imena članov komisije za preverjanje znanj in podatek o uspehu kandidata na izpitu.

(4) Imenik pravnih zastopnikov je za pravno varnost, delovanje sodstva in drugih državnih organov v sodnih in drugih postopkih ter informiranje prosilcev javen v delu, ki obsega naslednje podatke: osebno ime pravnega zastopnika, znanstveni ali strokovni naslov in kontaktno številko telefona ter naslov elektronske pošte. Javni del imenika se lahko objavi na spletni strani ministrstva, pristojnega za pravosodje.

(5) Pravni zastopnik je za namen vodenja imenika pravnih zastopnikov in kandidatov za pravne zastopnike dolžan pisno sporočiti ministrstvu, pristojnemu za pravosodje, vsako spremembo podatka o znanstvenem ali strokovnem naslovu, številki potnega lista, številki mobilnega telefona, elektronskem naslovu in podatka o zaposlitvi in drugem statusu v treh dneh od njenega nastanka.

(6) Osebni podatki pravnih zastopnikov iz imenika pravnih zastopnikov in kandidatov za pravne zastopnike se hranijo 5 let od prenehanja statusa svetovalca za begunce, nato pa se arhivirajo.

124. člen

(zbiranje, obdelava in posredovanje osebnih podatkov)

(1) Ministrstvo zbira osebne podatke za vpis v evidence iz 1. in 2. točke prvega odstavka 117. člena tega zakona neposredno od policije s povezovanjem evidenc v skladu s prvim odstavkom 118. člena, od posameznikov, na katere se podatki nanašajo, oziroma od njihovih zakonitih zastopnikov, pri čem, iz uradnih in drugih zbirk osebnih podatkov. Kadar tako določa ta zakon, ministrstvo po uradni dolžnosti samo generira podatke.

(2) Urad zbira osebne podatke od ministrstva s povezovanjem evidenc, od posameznikov, na katere se podatki nanašajo, oziroma od njihovih zakonitih zastopnikov, pri čem, iz uradnih in drugih zbirk osebnih podatkov ter na podlagi izvedenih aktivnosti zagotavljanja pravic in integracijskih ukrepov za osebe, ki jim je priznana mednarodna zaščita. Kadar tako določa ta zakon, urad po uradni dolžnosti samo generira podatke.

(3) Ministrstvo, pristojno za pravosodje, podatke za odločanje v postopkih po tem zakonu ter za vodenje evidence iz 6. točke 117. člena tega zakona zbira neposredno od osebe, razen tistih podatkov, ki jih zbira po uradni dolžnosti iz obstoječih zbirk podatkov naslednjih upravljavcev:

– ministrstva, pristojnega za notranje zadeve – podatke iz centralnega registra prebivalstva: osebno ime, EMŠO, državljanstvo, prebivališča in naslovi po zakonu, ki ureja prijavo prebivališča, skrbništvo po zakonu, ki ureja skrbništvo za odrasle osebe, ki potrebujejo posebno varstvo, datum smrti;

– ministrstva, pristojnega za pravosodje – podatek o izrečeni pravnomočni sodbi iz centralne kazenske evidence (CKE): naziv in naslov sodišča vključno z imenom države, če gre za tuje sodišče, številka in datum odločbe sodišča, datum pravnomočnosti; zakonsko ime kaznivega dejanja z navedbo odstavka in člena zakona, ki je bil uporabljen, vrsta kazni z navedbo trajanja izrečene kazenske sankcije, vse spremembe v zvezi z vpisanimi podatki z navedbo organa, ki je izdal odločbo, in podatki o njej.

(4) Upravitelji zbirk osebnih podatkov, ki razpolagajo s podatki, ki so potrebni za ugotovitev dejstev v zvezi z vodenjem in odločanjem v postopkih po tem zakonu, na podlagi obrazložene pisne zahteve pristojnega organa brezplačno v 15 dneh posredovati zahtevane podatke. Zahteva vsebuje navedbo zahtevanih podatkov, pravno podlago za posredovanje, namen njihove uporabe in številko zadeve.

(5) Ministrstvo osebne podatke iz evidenc iz 1. in 2. točke ter urad osebne podatke iz evidence iz 3. točke prvega odstavka 117. člena tega zakona lahko posreduje le na obrazloženo pisno zahtevo uporabnika, ki izkaže pravno podlago za pridobitev osebnih podatkov v zakonu ali na podlagi izrecne pisne privolitve posameznika, na katerega se osebni podatki nanašajo.

(6) Za odstranitev osebe, katere prošnja je bila zavrnjena ali zavržena in je bila odrejena njena prisilna odstranitev v izvorno državo, se tujim organom lahko posreduje le naslednji podatki o tej osebi: osebno ime, datum in kraj rojstva, spol, državljanstvo, podatke o dokumentih, ki jih je izdala izvorna država, ter zadnji naslov v tej državi.

(7) Podatki, pridobljeni za vnos v sistem Eurodac v skladu z Uredbo 2024/1358/EU se za izvajanje Uredbe 2024/1351/EU posredujejo državi članici Evropske unije in državi pristopnici k tej uredbi.

125. člen **(obdelava podatkov iz drugih zbirk)**

(1) Policija, poleg evidenc, navedenih v 14. in 15. členu Uredbe 2024/1356/EU, za namen identifikacije ali preverjanja identitete osebe oziroma varnostnega preverjanja uporablja tudi evidence, do katerih lahko dostopa v skladu z zakonom, ki ureja naloge in pooblastila policije.

(2) Za odločanje pri uveljavljanju pravic in za potrebe spremljanja učinkovitosti integracijskih ukrepov po tem zakonu urad podatke iz tretjega odstavka 120. člena tega zakona pridobiva iz obstoječih zbirk podatkov naslednjih upravljavcev:

1. ministrstva, pristojnega za šolstvo, oziroma izvajalcev vzgojno-izobraževalne ali študijske dejavnosti – podatke o vključenosti oseb v vzgojni oziroma izobraževalni oziroma višješolski zavod (ime vrtca ali osnovne šole ali srednje šole ali višje strokovne šole ter obdobje vključenosti), datum izpisa iz izobraževalnega zavoda, datum zaključka izobraževalnega programa, podatek o letniku izobraževanja, datum prvega vpisa v izobraževalni program, podatek o nazivu izobraževalnega programa in smeri, podatek o statusu (dijak, študent, udeleženec izobraževanja odraslih), podatek o načinu izobraževanja (redno oziroma izredno);

2. ministrstva, pristojnega za visoko šolstvo – podatke o vključenosti študentov v izobraževalne programe (ime fakultete, obdobje vključenosti), vrsta visokošolskega zavoda, datum prvega vpisa v študijski program, datum izpisa iz študijskega zavoda, datum zaključka študijskega programa, podatke o letniku izobraževanja, podatek o statusu (ima ali nima status študenta), podatek o načinu izobraževanja (redno oziroma izredno);

3. ministrstva, pristojnega za delo, družino in socialne zadeve – podatki o pravicah po zakonu, ki ureja pravico do denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka;

4. Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije – podatke o zavarovancih, vključenih v pokojninsko in invalidsko zavarovanje (podlaga za zavarovanje, datum prijave in odjave v pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter podatke o zavarovalnem času);

5. Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije – podatke o zavarovancih, vključenih v obvezno zdravstveno zavarovanje (podlaga za zavarovanje, datum prijave in odjave v obvezno zdravstveno zavarovanje);

6. Zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje – podatke o brezposelnih osebah iz evidence brezposelnih oseb (datum prenehanja delovnega razmerja, datum prijave in odjave v evidenco ter o razlogih prenehanja vodenja v evidenci, podatke o višini, obdobju upravičenosti, datumu izplačila in o razlogih prenehanja izplačevanja nadomestil iz naslova zavarovanja za primer brezposelnosti posameznih brezposelnih oseb), podatke o višini, obdobju upravičenosti,

datumu izplačila in o razlogih prenehanja izplačevanja dodatka za aktivnost, podatke iz evidence oseb, vključenih v ukrepe aktivne politike zaposlovanja in evidence iskalcev zaposlitve (datum prijave in odjave v evidenco ter o razlogih prenehanja vodenja v tej evidenci), podatke iz evidence brezposelnih oseb, ki so začasno nezaposljive (podatke o datumu obravnave na komisiji, podatke o mnenju in predlogih ukrepov komisije in predvideno trajanje začasne nezaposljivosti);

7. Finančne uprave Republike Slovenije – v skladu z zakonom, ki ureja davčni postopek, podatke o dohodkih skladno z zakonom, ki ureja dohodnino, ki niso oproščeni plačila dohodnine, podatke o številkah TRR oseb v tujini;

8. Agencije Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve (AJPES) – podatke o vrednosti lastniških deležev (matična številka zasebnika ali pravne osebe, datum vpisa in izbrisa v Poslovni register Slovenije, pravnoorganizacijska oblika, davčna številka zasebnika ali pravne osebe, znesek osnovnega kapitala, lastniški delež osebe v gospodarski družbi ali zadrugi), podatek o višini dobička zasebnikov in pravnih oseb, podatek o številki transakcijskega računa, podatek o statusu računa (odprt, zaprt), datum zaprtja računa.

(3) Obstoj razlogov iz 12. in 17. člena Uredbe 2024/1347/EU se lahko preverja tudi s sistemom ECRIS TCN v skladu s prvim odstavkom 7. člena Uredbe 2019/816/EU.

(4) Ob pridobivanju podatkov iz tega člena oseb, na katere se podatki nanašajo, ni treba predhodno seznaniti.

126. člen **(varstvo osebnih podatkov)**

(1) Osebe ministrstva, urada in policije, zakoniti zastopniki, pravni svetovalci, pravni zastopniki, tolmači predstavniki nevladnih organizacij in UNHCR, so glede vseh podatkov in informacij, pridobljenih s strani oseb, prosilcev in oseb z mednarodno zaščito, zavezani k spoštovanju načela zaupnosti in varovanja osebnih podatkov.

(2) Ministrstvo, urad, policija in drugi organi, kadar se pri svojem delu srečujejo z osebnimi podatki, vse osebne podatke prosilcev in oseb s priznano mednarodno zaščito varujejo zlasti pred organi njihove izvirne države in ne pridobivajo nikakršnih informacij od domnevnih subjektov preganjanja ali povzročiteljev resne škode tako, da bi bili ti subjekti neposredno obveščeni, da je zadevni prosilec podal prošnjo.

XI. POGLAVJE **PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE**

127. člen **(izkaznica osebe z mednarodno zaščito)**

Izkaznice oseb z mednarodno zaščito, ki so bile izdane na podlagi Zakona o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo, 54/21 in 42/23 – ZZSDT-D), ostanejo v veljavi do poteka njihove veljavnosti.

128. člen **(dokončanje postopkov)**

Postopki, v katerih je bila prošnja vložena pred 12. junijem 2026 se končajo v skladu z Zakonom o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo, 54/21 in 42/23 – ZZSDT-D).

129. člen
(spremembe in dopolnitve Zakona o začasni zaščiti razseljenih oseb)

V Zakonu o začasni zaščiti razseljenih oseb (Uradni list RS, št. 22/25) se:

1. drugi odstavek 63. člena spremeni tako, da se glasi:

»(2) Evidence iz prejšnjega odstavka se vodijo v elektronski obliki v informacijskih sistemih in zagotavljajo vodenje dnevnika obdelave v skladu s predpisi, ki urejajo varstvo osebnih podatkov. Evidence iz 1., 2., 4., 5. in 6. točke prejšnjega odstavka upravlja ministrstvo, evidenco iz 3. točke prejšnjega odstavka pa upravlja urad.«;

2. V 70. členu se za tretjim odstavkom doda nov, četrti odstavek, ki se glasi:

»(4) Za izvajanje Uredbe 2024/1358/EU pristojni organ ob izdaji izkaznice odvzame biometrične podatke oseb iz prvega odstavka 26. člena Uredbe 2024/1358/EU in jih poleg ostalih osebnih podatkov iz drugega odstavka 26. člena Uredbe 2024/1358/EU posreduje v sistem Eurodac.«.

130. člen
(sprememba Zakona o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev)

V Zakonu o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev (Uradni list RS, št. 91/21 – uradno prečiščeno besedilo, 42/23 in 32/25) se v 6. členu 8. točka spremeni tako, da se glasi:

»8. tujec, ki ima v Republiki Sloveniji status prosilca za mednarodno zaščito.«.

131. člen
(dopolnitve Zakona o varuhu človekovih pravic)

(1) V Zakonu o varuhu človekovih pravic (Uradni list RS, št. 69/17 – uradno prečiščeno besedilo in 57/25 – ZF) se za 25.d členom doda novo poglavje z naslovom III.B SPREMLJEVALNI MEHANIZEM in novi 25.e, 25.f in, 25.g člen, ki se glasijo:

»25.e člen

(1) Varuh opravlja naloge mehanizma za spremljanje spoštovanja temeljnih pravic v zvezi s preverjanjem državljanov tretjih držav v skladu z Uredbo (EU) 2024/1356 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o uvedbi preverjanja državljanov tretjih držav na zunanjih mejah ter spremembi uredb (ES) št. 767/2008, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240 in (EU) 2019/817 (UL L št. 2024/1356 z dne 22. 5. 2024; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1356/EU) in mehanizma za spremljanje spoštovanja temeljnih pravic prosilcev za mednarodno zaščito v zvezi s postopki na meji v skladu z Uredbo (EU) 2024/1348 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o vzpostavitvi skupnega postopka za mednarodno zaščito v Uniji in razveljavitvi Direktive 2013/32/EU (UL L št. 2024/1348 z dne 22. 5. 2024; v nadaljnjem besedilu: Uredba 2024/1348/EU).

(2) Varuh ima za namen opravljanja nalog iz prejšnjega odstavka prost dostop državljanov tretjih držav, ki se jih preverja v skladu z Uredbo 2024/1356/EU in prosilcev za mednarodno zaščito, za katere se uporablja mejni postopek v skladu z Uredbo 2024/1348/EU ter do lokacij, kjer se ti nahajajo.«.

25.f člen

(1) Varuh v letnem načrtu dela določi število periodičnih pregledov v danem letu, za namen opravljanja nalog iz prejšnjega člena.

(2) Ne glede na prejšnji odstavek lahko varuh izvede tudi naključne in nenapovedane preglede, na podlagi ocene tveganja glede na prejšnje periodične preglede ali relevantna poročila o kršitvah človekovih pravic s strani mednarodnih in nevladnih organizacij, ki delujejo na področju mednarodne zaščite.

(3) Za postopek periodičnih pregledov se smiselno uporabljajo določbe IV. poglavja tega zakona, ki urejajo začetek postopka na lastno pobudo varuha.

25.g člen

(1) Državljan tretje države in prosilec za mednarodno zaščito, ki meni, da so mu med postopkom preverjanja v skladu z Uredbo 2024/1356/EU oziroma med mejnim postopkom v skladu z Uredbo 2024/1348/EU kršene človekove pravice ali temeljne svoboščine, lahko naslovi na varuha pobudo za začetek postopka preiskave.

(2) Za postopek preiskave se smiselno uporabljajo določbe IV. poglavja tega zakona, ki urejajo pobudo za začetek postopka.

(3) Varuh pošlje sklep o začetku preiskave pobudniku in organu, na katerega se pobuda nanaša v 24 urah po prejemu pobude za začetek postopka preiskave in brez nepotrebnega odlašanja odloči o pobudi v roku iz 8. člena Uredbe 2024/1356/EU ter skupaj z odločitvijo posreduje poročilo o svojih ugotovitvah v skladu z drugim odstavkom 38. člena in 39. člena tega zakona, kadar je pobudo naslovil državljan tretje države, ki se ga preverja.«.

132. člen

(prehodna določba glede omejitve gibanja in nastanitve tujcev zaradi varnosti države, javnega reda in osebne varnosti)

Do ureditve v ZTuj-2 lahko policija tujcu, poleg razlogov iz prvega in drugega odstavka 76. člena ZTuj-2, odredi omejitev gibanja in nastanitev v centru tudi kadar se preprečuje ogrožanje varnosti države ali ustavne ureditve Republike Slovenije ali je to nujno potrebno zaradi osebne varnosti, premoženjske varnosti in drugih primerljivih razlogov javnega reda. Za ogrožanje varnosti države ali ustavne ureditve Republike Slovenije se šteje ogrožanje notranje ali zunanje varnosti države, to je ogrožanje delovanja institucij in temeljnih javnih služb ter preživetja prebivalstva, tveganje resnih motenj v mednarodnih odnosih ali mirnem sožitju med narodi in ogrožanje obrambnih interesov države. Drugi primerljivi razlogi javnega reda so tisti, ki pomenijo resnično, sedanjo in dovolj resno grožnjo temeljnemu interesu države.

133. člen

(izdaja podzakonskih predpisov)

Podzakonski predpisi na podlagi tega zakona se izdajo v šestih mesecih po uveljavitvi tega zakona.

134. člen

(prenehanje veljavnosti in podaljšanje uporabe)

(1) Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati Zakon o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo, 54/21 in 42/23 – ZZSDT-D).

(2) Z dnem uveljavitve tega zakona prenehajo veljati naslednji predpisi, ki se uporabljajo do uveljavitve predpisov, izdanih na podlagi tega zakona, če niso v nasprotju s pravnimi akti iz 2. člena tega zakona ali tem zakonom:

1. Zakon o izvajanju uredbe (EU) za obdelavo biometričnih in drugih podatkov v okviru sistema Eurodac (Uradni list RS, št. xx);
2. Uredba o izvajanju nekaterih pravnih aktov Evropske unije s področja migracij in mednarodne zaščite (Uradni list RS, št. xx);
3. Uredba o načinu zagotavljanja ustrezne nastanitve, oskrbe in obravnave mladoletnikov brez spremstva (Uradni list RS, št. 106/23 in 8/24);
4. Odlok o določitvi seznama varnih izvornih držav (Uradni list RS, št. 47/22);
5. Uredba o načinih in pogojih za zagotavljanje pravic prosilcem za mednarodno zaščito (Uradni list RS, št. 173/21);
6. Uredba o hišnem redu azilnega doma (Uradni list RS, št. 173/21);
7. Uredba o hišnem redu integracijske hiše (Uradni list RS, št. 173/21);
8. Pravilnik o postopku s tujcem, ki izrazi namen podati prošnjo za mednarodno zaščito v Republiki Sloveniji, ter postopku sprejema prošnje za mednarodno zaščito (Uradni list RS, št. 173/21 in 131/22);
9. Uredba o načinih in pogojih za zagotavljanje pravic osebam s priznano mednarodno zaščito (Uradni list RS, št. 173/21);
10. Pravilnik o nagradi in povračilu stroškov zakonitim zastopnikom mladoletnikov brez spremstva (Uradni list RS, št. 167/21 in 30/25);
11. Uredba o načinu izvajanja zakonitega zastopanja mladoletnikov brez spremstva ter načinu zagotavljanja ustrezne nastanitve, oskrbe in obravnave mladoletnikov brez spremstva (Uradni list RS, št. 163/21 in 106/23);
12. Pravilnik o načinu dostopa do svetovalcev za begunce, nagrajevanju in povračilu stroškov svetovalcem za begunce ter merilih za izračun povrnitve stroškov od osebe, ki ima zadostna lastna sredstva (Uradni list RS, št. 162/21 in 74/24);
13. Uredba o načinu izvedbe preselitve oseb, ki so v Republiko Slovenijo sprejete na podlagi kvote in delitve bremen med državami članicami Evropske unije (Uradni list RS, št. 24/17 in 167/21);
14. Pravilnik o vsebini, obliki in načinu izdaje potnega lista za begunca (Uradni list RS, št. 79/16);
15. Pravilnik o preverjanju znanj kandidatov za svetovalce za begunce in o usposabljanju svetovalcev za begunce v okviru Centra za izobraževanje v pravosodju (Uradni list RS, št. 73/16).

(3) V Zakonu o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev (Uradni list RS, št. 91/21 – uradno prečiščeno besedilo, 42/23 in 32/25) z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati dvanajsta alineja 3. člena, uporablja pa se do začetka uporabe tega zakona.

(4) Nov četrti odstavek 16. člena Zakona o začasni zaščiti razseljenih oseb (Uradni list RS, št. 22/25) se začne uporabljati 12. junija 2029.

135. člen **(začetek veljavnosti)**

Ta zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

1. člen tega zakona določa vsebino tega zakona. Zakon ureja prenos Direktive 2024/1346/EU ter zagotavlja podlago za izvajanje uredb iz drugega odstavka 2. člena tega zakona.

K 2. členu:

Ta člen določa pravno podlago za prenos določb Direktive 2024/1346/EU v pravni red Republike Slovenije ter ureja izvajanje relevantnih uredb Evropske unije, ki skupaj tvorijo nov zakonodajni okvir na področju migracij in mednarodne zaščite.

Prenovljen pravni okvir Evropske unije na področju mednarodne zaščite med drugim sestavljajo Direktiva 2024/1346/EU ter Uredba 2024/1347/EU, Uredba 2024/1348/EU, Uredba 2024/1349/EU, Uredba 2024/1350/EU, Uredba 2024/1351/EU, Uredba 2024/1356/EU, Uredba 2024/1358/EU in Uredba 2024/1359/EU. Poleg navedenih uredb je del zakonodajnega okvira tudi Uredba 2024/1352/EU, za katero izvajanje v nacionalni zakonodaji ni potrebno dodatno urediti. Ti akti tvorijo celovit pristop k skupnemu evropskemu azilnemu sistemu, krepijo solidarnost med državami članicami in zagotavljajo bolj usklajeno ter učinkovito upravljanje migracij.

Direktiva 2024/1346/EU določa standarde za sprejem prosilcev za mednarodno zaščito, vključno z možnostmi omejitve gibanja in pridržanja ter posebnimi jamstvi za ranljive osebe, zlasti mladoletnike. Uredba 2024/1347/EU opredeljuje pogoje za pridobitev statusa mednarodne zaščite, vsebino tega statusa ter pravice in obveznosti upravičencev. Uredba 2024/1348/EU vzpostavlja skupni postopek za priznanje in odvzem zaščite, vključno z mejnimi in ponovnimi postopki, pravno pomočjo ter obravnavo posebnih potreb. Uredba 2024/1350/EU določa okvir za preselitev in humanitarni sprejem oseb iz tretjih držav na ozemlje držav članic, medtem ko Uredba 2024/1351/EU določa skupni sistem upravljanja azila in migracij, vključno z mehanizmom solidarnosti ter merili za določitev odgovorne države članice. Uredba 2024/1356/EU vzpostavlja obvezno preverjanje oseb, ki nezakonito prečkajo zunanje meje ali zaprosijo za azil ob meji, ter določa neodvisen spremljevalni mehanizem. Uredba 2024/1358/EU reformira sistem Eurodac za beleženje biometričnih podatkov in identifikacijo prosilcev za mednarodno zaščito ter nezakonito prisotnih oseb. Uredba 2024/1359/EU pa določa posebna pravila za primer kriznih razmer ali višje sile na področju migracij in azila, vključno z začasnimi ukrepi, odstopanji od običajnih pravil in okrepjeno solidarnostjo.

S tem zakonom se ureja tudi izvajanje Uredbe Sveta (ES) št. 1030/2002 z dne 13. junija 2002 o enotni obliki dovoljenja za prebivanje za državljane tretjih držav, Uredbe Sveta (ES) 2252/2004 z dne 13. decembra 2004 o standardih za varnostne značilnosti in biometrične podatke v potnih listih in potovalnih dokumentih, ki jih izdajajo države članice, Uredbe (EU) 2019/816 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. aprila 2019 o vzpostavitvi centraliziranega sistema za določitev držav članic, ki imajo informacije o obsodbah državljanov tretjih držav in oseb brez državljanstva (sistem ECRIS-TCN) z namenom dopolnitve evropskega informacijskega sistema kazenskih evidenc ter o spremembi Uredbe (EU) 2018/1726 (UL L št. 135 z dne 22. 5. 2019, v nadaljnjem besedilu Uredba 2019/816/EU) in Uredbe (EU) 2021/2303 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. decembra 2021 o Agenciji Evropske unije za azil in razveljavitvi Uredbe (EU) št. 439/2010.

K 3. členu:

S tem členom se določajo definicije izrazov, ki se uporabljajo v tem zakonu in niso že opredeljeni v uredbah, katerih izvajanje zakon ureja. Namen določbe je zagotoviti enotno razlago in dosledno uporabo zakonodaje na nacionalni ravni.

Dodatno se v tretjem, četrtem in petem odstavku določajo definicije treh vrst kaznivih dejanj, ki so omenjena v Uredbi 2024/1347/EU. V slovenskem kazenskoopravnem sistemu takšna poimenovanja niso neposredno uporabljena, zato je njihova opredelitev potrebna za enotno razlago in izvajanje določb Uredbe 2024/1347/EU. Definicija pojma »izredno hudo kaznivo dejanje« je povzeta iz sodne prakse (UPRS Sodba I U 274/2022-36), ki pri njegovi presoji izhaja iz zagrožene in izrečene kazni, narave dejanja, obteževalnih ali olajševalnih okoliščin, naklepnosti ali nenaklepnosti, vrste in obsega škode ter uporabljenega postopka kaznovanja.

Pojmi, opredeljeni v Direktivi 2024/1346/EU, se prenašajo v okviru prenosa vsebine direktive v pravni red, medtem ko pomeni iz uredb veljajo neposredno in jih zakon ne podvaja. Zato ta člen dopolnjuje pravni okvir le tam, kjer je to potrebno za nacionalno izvajanje.

Besedilo prve alineje 11. točke prvega odstavka tega člena ostaja enako, kot je bilo v Zakonu o mednarodni zaščiti, saj se tudi v Direktivi 2024/1346/EU ni spreminjala določba iz Direktive 2013/33/EU. Izraza »registrirani partner« sicer ni v Družinskem zakoniku, a je dodan z namenom, da se kot družinske člane upošteva tudi osebe iz držav, kjer je zakonodaja drugače urejena kot v Republiki Sloveniji. Družinske člane ta zakon opredeljuje širše (bolj ugodno) kot Direktiva 2024/1346/EU, a vsebina določb ostaja enaka, kot je bila v Zakonu o mednarodni zaščiti.

13. točka prvega odstavka tega člena – izraz »azilni dom« – prenaša 10. točko 2. člena Direktive 2024/1346/EU – izraz »nastanitveni center«.

Nekateri izrazi iz 2. člena Direktive 2024/1346/EU niso preneseni v ta člen, ker njihov pomen izhaja neposredno iz drugih določb tega zakona. Na ta način so »pogoji za sprejem« opredeljeni v členih 61–73, »materialni pogoji za sprejem« v 62. členu, »dodatek za dnevne izdatke« kot žepnina v 62. členu, »pridrzanje« kot dolgotrajno pridržanje v 80. členu, »nevarnost pobega« v 84. členu in »zastopnik« kot zakoniti zastopnik mladoletnika brez spremstva v 29. členu tega zakona.

K 4. členu:

Prvi odstavek 7. člena Uredbe 2024/1351/EU določa, da morajo države članice oblikovati nacionalne strategije za upravljanje azila in migracij z namenom vzpostavitve strateškega pristopa k upravljanju azila in migracij na nacionalni ravni; nadalje pa prvi odstavek 32. člena Direktive 2024/1346/EU določa, da vsaka država članica pripravi kontingentni načrt. Glede na navedeno se s prvim odstavkom ustvarja podlaga za pripravo obeh strateških dokumentov, ki jo je Republika Slovenija zavezana sprejeti.

Oba strateška dokumenta sprejme Vlada Republike Slovenije, in sicer na predlog ministrstva, pristojnega za notranje zadeve (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo), kar sledi tudi določbam Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14, 55/17 in 163/22; v nadaljevanju: ZVRS).

Vsebina strategije je že opredeljena v 7. členu Uredbe 2024/1346/EU, morebitnih dodatnih vsebin, ki bi se jih opredelilo na nacionalni ravni pa v predlogu zakona ni predvidenih.

Tudi vsebina kontingentnega načrta sledi vsebini, ki je določena v 32. členu Direktive 2024/1346/EU, pri čemer se v skladu s četrtem pododstavkom prvega odstavka 27. člena Direktive 2024/1346/EU v kontingentnem načrtu določijo tudi ukrepi za imenovanje začasnih zastopnikov, v primerih, ko je podanih nesorazmerno veliko število prošelj mladoletnikov brez spremstva. Kontingentni načrt se v skladu z drugim odstavkom 32. člena Direktive 2024/1346/EU pripravi na podlagi predloga Agencije Evropske unije za azil.

Ker zadeva priprava omenjenih dokumentov sodelovanje več resorjev se posledično v tretjem odstavku določa ustanovitev delovne skupine Vlade Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: delovna skupina), v katero bodo vključeni vsi zadevni resorji. Dodatno zato peti odstavek predvideva, da Vlada Republike Slovenije še podrobneje uredi sestavo, imenovanje, naloge in delovanje delovne skupine. Delovna skupina se poleg priprave strategije in kontingentnega načrta ustanovi tudi z namenom spremljanja stanja na področju migracij.

Tretji odstavek 7. člena Uredbe 2024/1351/EU določa, da morajo države članice posredovati Evropski komisiji svoje nacionalne strategije šest mesecev pred sprejetjem Dolgoročne evropske strategije za upravljanje azila in migracij. Le ta se v skladu z drugim odstavkom 8. člena Uredbe 2024/1351/EU sprejme do 12. decembra 2025 in nato vsakih pet let. Glede na navedeno četrti odstavek vsebuje sklic, da se nacionalna strategija posodablja v skladu z rokom, ki je določen v tretjem odstavku 7. člena Uredbe 2024/1351/EU. V povezavi s kontingentnim načrtom pa ureditev v četrtem odstavku, ki določa, da delovna skupina v primeru spremenjenih okoliščin in vsaka tri leta pregleda kontingentni načrt ter kadar je to potrebno, vladi predlaga njegovo posodobitev, sledi drugemu odstavku 32. člena Direktive 2024/1346/EU, ki določa, da se načrt po potrebi pregleda zaradi spremenjenih okoliščin in vsaj vsaka tri leta. V kolikor se kontingentni načrt

posodobi, je o tej posodobitvi v skladu z drugim odstavkom 32. člena Direktive 2024/1346/EU potrebno obvestiti Agencijo Evropske unije za azil, za kar se predlaga pristojnost ministrstva. Ministrstvo je v skladu z drugim odstavkom 32. člena Direktive 2024/1346/EU pristojno tudi za obveščanje Evropske komisije in Agencije Evropske unije za azil o vsaki uporabi kontingentnega načrta.

Drugi pododstavek prvega odstavka 7. člena Uredbe 2024/1351/EU predvideva možnost, da se države članice pri pripravi nacionalnih strategij posvetujejo z Evropsko komisijo ter ustreznimi organi, uradi in agencijami Evropske unije, zlasti EUAA, v skladu z navedenim pa se v petem odstavku predvideva pristojnost ministrstva za takšno posvetovanje.

K 5. členu:

Sklenitev dogovora iz 18. člena Uredbe 2021/2303/EU omogoča Republiki Sloveniji, da s podpisom operativnega načrta prenos določenih nalog iz pristojnosti ministrstva, Urada za oskrbo in integracijo migrantov (v nadaljnjem besedilu: urad) in policije na Agencijo Evropske unije za azil organizira na način, ki je usklajen z evropskimi standardi in zagotavlja učinkovito izvajanje operativne in tehnične pomoči.

Operativni načrt, ki ga pripravita izvršni direktor Agencije Evropske unije za azil in država članica gostiteljica, določa natančne pogoje in način delovanja podpornih skupin za azil. To vključuje tako organizacijske in logistične vidike kot tudi naloge in obveznosti strokovnjakov, vključno z vpogledom v evropske in nacionalne podatkovne zbirke, spoštovanjem temeljnih pravic ter pravnega reda Unije in države članice.

V skladu z 18. členom in v povezavi s 16. členom Uredbe 2021/2303/EU se lahko na Agencijo Evropske unije za azil prenesejo posamezne naloge iz pristojnosti ministrstva, urada in policije, ki so operativne in tehnične narave.

K 6. členu:

Evropska komisija v skladu z 11. členom Uredbe 2024/1351/EU vsako leto do 15. oktobra sprejme Izvedbeni sklep Komisije o določanju držav članic, ki so pod migracijskim pritiskom, za katere obstaja tveganje migracijskega pritiska ali ki se soočajo z resnimi migracijskimi razmerami, v katerem določi ali je posamezna država članica pod migracijskim pritiskom ali ji v prihodnjem letu grozi migracijski pritisk oziroma ali se sooča z resnimi migracijskimi razmerami.

Nadalje 59. člen Uredbe 2024/1351/EU omogoča, da kadar država članica v izvedbenem sklepu iz 11. člena ni opredeljena kot država članica, ki je pod migracijskim pritiskom, vendar meni, da se sooča z migracijskim pritiskom, uradno obvesti Evropsko komisijo o tem, da mora uporabiti letni solidarnostni fond. Podobno tudi 61. člen Uredbe 2024/1351/EU določa, da kadar država članica meni, da je pod migracijskim pritiskom, lahko predloži svojo zahtevo za delni ali celotni odbitek obljubljenih solidarnostnih prispevkov Evropski komisiji. Nadalje podobno tudi 62. člen Uredbe 2024/1351/EU določa, da država članica, za katero je v izvedbenem sklepu iz 11. člena Uredbe 2024/1351/EU ugotovljeno, da se sooča z resnimi migracijskimi razmerami, ali ki meni, da se sooča z resnimi migracijskimi razmerami, lahko kadarkoli zahteva, da se delno ali v celoti odbijejo njeni obljubljeni prispevki, določeni v Izvedbenem aktu Sveta o vzpostavitvi letnega solidarnostnega fonda.

Tudi Uredba 2024/1359/EU v 2. členu predvideva, da kadar država članica meni, da je v kriznih razmerah ali se sooča s primerom višje sile, lahko glede na te izjemne okoliščine Evropski komisiji predloži obrazloženo prošnjo za koriščenje solidarnostnih ukrepov, ki bi omogočili ustrezno upravljanje teh razmer, in za odobritev morebitnih odstopanj od ustreznih pravil o azilnem postopku.

Uredba 2024/1351/EU v 24. in 25. točki 2. člena podrobneje definira 'migracijski pritisk' in 'resne migracijske razmere', medtem ko 1. člen Uredba 2024/1359/EU pojasnjuje krizne razmere in višjo silo, ki so podlaga, da delovna skupina iz tretjega odstavka 4. člena tega zakona na podlagi rezultatov spremljanja v povezavi z nalogami določenimi v predpisu iz petega odstavka 4. člena tega zakona ugotovi, da razmere v Republiki Sloveniji ustrezajo definicijam iz uredb. Definicije predstavljajo tudi pravno podlago za aktivacijo.

V skladu z navedenim, je v prvem odstavku predloga 6. člena tega zakona predvideno, da v kolikor delovna skupina iz tretjega odstavka 4. člena tega zakona na podlagi rezultatov spremljanja v povezavi z nalogami, določenimi v predpisu iz sedmega odstavka 4. člena tega zakona, ugotovi, da razmere v Republiki Sloveniji ustrezajo definiciji kriznih razmer in višje sile v skladu z Uredbo 2024/1359/EU ali situaciji resnih migracijskih razmer, tveganju migracijskega pritiska in migracijskega pritiska v skladu z Uredbo 2024/1351/EU, o tem obvesti ministrstvo. Ministrstvo nato na podlagi obvestila delovne skupine pripravi utemeljen in obrazložen predlog Vladi Republike Slovenije, ki na podlagi navedenega predloga ministrstva ugotovi obstoj razmer iz prvega odstavka tega člena.

Tretji odstavek predloga tega člena nadalje določa, da je za pripravo obrazložene prošnje Evropski komisiji v skladu z Uredbo 2024/1359/EU ali Uredbo 2024/1351/EU pristojno ministrstvo. Ministrstvo o tem obvesti tudi Svet Evropske unije, pri čemer se v primeru prošnje v skladu z 61. ali 62. členom Uredbe 2024/1351/EU Svet Evropske unije obvesti le v vednost. V primeru prošnje države članice v skladu z Uredbo 2024/1359/EU obveščanje Sveta Evropske unije ni predvideno.

Navedeno še ne pomeni, da bi Republika Slovenija bila upravičena do uporabe letnega solidarnostnega fonda ali do odbitka solidarnostnih prispevkov v skladu z Uredbo 2024/1351/ ali Uredbo 2024/1359/EU. V primeru obvestila v skladu z 59. členom Uredbe 2024/1351/EU Evropska komisija oceni to obvestilo ter sprejme odločitve ali se naj šteje, da je država članica pod migracijskim pritiskom. V kolikor oceni, da je država članica pod migracijskim pritiskom, zadevna država članica postane država članica prejemnica, razen če je njen dostop do koriščenja letnega solidarnostnega fonda zavrnjen. V primeru zavrnitve, lahko država članica Evropski komisiji in Svetu predloži novo prošnjo z ustreznimi dodatnimi informacijami. V primeru prošnje v skladu z 61. členom ali 62. členom Uredbe 2024/1351/EU pa Evropska komisija obvesti Svet Evropske unije o svoji oceni zahteve, Svet Evropske unije pa po prejemu te ocene sprejme izvedbeni akt, s katerim določi, ali se državi članici dovoli odstopanje od izvedbenega akta Sveta Evropske unije iz 57. člena Uredbe 2024/1351/EU.

Tudi v primeru prošnje v skladu z Uredbo 2024/1359/EU slednjo najprej oceni Evropska komisija, ki v skladu s 3. členom Uredbe 2024/1359/EU hitro oceni razmere v tesnem sodelovanju z državo članico prosilko in v posvetovanju z ustreznimi agencijami Unije in mednarodnimi organizacijami ter v primeru, da razmere ustrezajo definiciji kriznih razmer ali višje sile, sprejme izvedbeni sklep, v katerem ugotovi, ali se država članica prosilka sooča s kriznimi razmerami ali s primerom višje sile, ki ga posreduje Evropskemu parlamentu in Svetu Evropske unije ter v skladu s 4. členom Uredbe 2024/1359/EU po potrebi pripravi predlog za izvedbeni sklep Sveta Evropske unije, na podlagi katerega Svet Evropske unije v dveh tednih oceni predlog in sprejme izvedbeni sklep, s katerim odobri uporabo odstopanj iz členov 10 do 13 Uredbe 2024/1359/EU, ter določi načrt solidarnostnega odziva s solidarnostnimi ukrepi, ki jih lahko država članica koristi pri obvladovanju razmer.

Nadalje predlog četrtega odstavka v skladu z določbami 58. in 61. členom Uredbe 2024/1351/EU ureja obvestilo Evropski komisiji o nameri uporabe letnega solidarnostnega fonda oziroma zahtevka za odbitek solidarnostnih prispevkov, v kolikor bi Republika Slovenija že bila opredeljena kot država članica, ki je pod migracijskim pritiskom v sklepu iz 11. člena Uredbe 2024/1351/EU. Smiselno enako se predvideva tudi za zahtevo za odbitek solidarnostnih prispevkov v skladu z 62. členom Uredbe 2024/1351/EU, kadar bi Republika Slovenija v sklepu iz 11. člena Uredbe 2024/1351/EU že bila opredeljena kot država članica, ki se sooča z resnimi migracijskimi razmerami. V skladu z navedenimi določbami uporaba solidarnostnega fonda oziroma odbitka solidarnostnih prispevkov ni avtomatična že s samo ugotovitvijo, da je država članica pod migracijskim pritiskom ali da se sooča z resnimi migracijskimi razmerami, temveč mora slednja o tem posebej obvestiti Evropsko komisijo, v vednost pa tudi Svet Evropske unije.

K 7. členu:

Prvi odstavek 6. člena Uredbe 2024/1351/EU določa, da države članice in Evropska unija pri izvajanju svojih obveznosti na podlagi Uredbe 2024/1351/EU spoštujejo načelo solidarnosti in pravične delitve odgovornosti, kot je določeno tudi v 80. členu Pogodbe o delovanju Evropske unije. Slednje velja tudi za zagotavljanje učinkovite podpore drugim državam članicam v obliki solidarnostnih prispevkov kot to določa točka e) drugega odstavka 6. člena Uredbe

2024/1351/EU. Prvi odstavek zato predstavlja podlago za določitev solidarnostnih prispevkov na nacionalni ravni.

Vlada Republike Slovenije na predlog ministrstva določi obliko in število solidarnostnih ukrepov oziroma kombinacijo teh ukrepov skladno z Uredbo 2024/1351/EU. Sprejem odločitve o obliki in številu solidarnostnih ukrepov je potreben, ker je treba v skladu s tretjim odstavkom 13. člena Uredbe 2024/1351/EU na zasedanju Solidarnostnega forum EU na visoki ravni obljubiti solidarnostne prispevke za oblikovanje letnega solidarnostnega fonda. Temu je namenjena določba drugega odstavka. Vlada Republike Slovenije na predlog ministrstva določi tudi sodelovanje tudi drugih zadevnih resorjev pri izvedbi podanih zavez.

V skladu z ZVRS tretji odstavek določa, da Vlada Republike Slovenije izda predpis, s katerim določi način izvedbe solidarnostnega mehanizma poglavja, ki je namenjen izvajanju solidarnostnega mehanizma, in sicer v obliki podzakonskega akta.

K 8. členu:

Uredba 2024/1351/EU v prvem pododstavku drugega odstavka 56. člena predvideva kot solidarnostne ukrepe premestitve, finančne prispevke in alternativne solidarnostne ukrepe.

Glede uporabe premestitev člen določa, da se določi tudi objektivni kriterij za uporabo le-teh, saj je za izvajanje vseh elementov Pakta ključno, da država zagotovi dobro pripravljenost azilnih, sprejemnih in migracijskih sistemov in da ima vsak del teh sistemov zadostno zmogljivost, in sicer mora imeti potrebne človeške, materialne in finančne vire in infrastrukturo, da bi lahko učinkovito izvajale politike upravljanja azila in migracij. S tem namenom je v prvem odstavku predvideno, da Vlada Republike Slovenije na predlog ministrstva iz drugega odstavka 6. člena tega zakona, določi ukrep premestitve le, če nastanitvene kapacitete iz 63. člena tega zakona ob določitvi tega ukrepa niso dosegle 50-odstotne zapolnjenosti ter da po premestitvi ne presegajo 80% zapolnjenosti.

V drugem odstavku je predvideno, da lahko Vlada Republike Slovenije na predlog ministrstva iz drugega odstavka 7. člena tega zakona ob določitvi premestitev kot solidarnostnega ukrepa, opredeli tudi preference v povezavi s profili razpoložljivih kandidatov za premestitev, kar izhaja iz prvega pododstavka četrtega odstavka 60. člena Uredbe 2024/1351/EU, ki določa, da lahko prispevajoče države članice in države članice prejemnice na prvem sestanku foruma na tehnični ravni v letnem ciklu na podlagi ugotovljenih potreb izrazijo razumne preference glede profilov razpoložljivih kandidatov za premestitev in morebitnega načrtovanja izvajanja svojih solidarnostnih prispevkov.

Tretji odstavek predstavlja podlago, da bo lahko v prej omenjenem predlogu oz. odločitvi določena že skupna višina finančnih prispevkov v skladu s 56. in 64. členom Uredbe 2024/1351/EU, ki jih bo lahko predstavnik Republike Slovenije obljubil na prvem zasedanju Solidarnostnega forum EU na visoki ravni v skladu s tretjim odstavkom 13. člena Uredbe 2024/1351/EU.

Kljub temu da prvi pododstavek drugega odstavka 56. člena Uredbe 2024/1351/EU predvideva uporabo alternativnih solidarnostnih ukrepov, le ti v skladu s 65. členom Uredbe 2024/1351/EU temeljijo le na posebni zahtevi države članice prejemnice. Ti prispevki se štejejo za finančno solidarnost, njihovo konkretno vrednost pa skupaj in na realističen način določijo zadevne prispevajoče države članice in države članice prejemnice. Zaradi tega četrty odstavek predvideva, da v kolikor so v skladu z Uredbo 2024/1351/EU v predlogu Evropske komisije za izvedbeni sklep Sveta o vzpostavitvi letnega solidarnostnega fonda iz 12. člena Uredbe 2024/1351/EU opredeljeni tudi alternativni solidarnostni ukrepi, ministrstvo pri pripravi predloga iz drugega odstavka 7. člena predvidi finančno vrednost alternativnih solidarnostnih ukrepov. V skladu s četrtrim odstavkom 57. člena Uredbe 2024/1351/EU se lahko države članice k alternativnim solidarnostnim ukrepom zavežejo tudi, če ti niso opredeljeni v predlogu Evropske komisije iz 12. člena Uredbe 2024/1351/EU, pri čemer se v kolikor države članice prejemnice takih ukrepov v danem letu ne zahtevajo, pretvorijo v finančne prispevke. Glede na navedeno je predvideno, da lahko ministrstvo predlaga alternativne solidarnostne prispevke tudi, če ti niso opredeljeni v predlogu Evropske komisije za izvedbeni sklep Sveta o vzpostavitvi letnega solidarnostnega fonda.

Pri pripravi je ključno, da se opredeli tudi finančni vidik solidarnostnih ukrepov oz. kateri resor bo odgovoren za namenitev proračunskih sredstev za solidarnostne ukrepe. Ker gre za področje migracij in azila je pristojno ministrstvo, zaradi česar je v petem odstavku določeno, da sredstva za solidarnostne ukrepe zagotovi to ministrstvo.

V skladu z ZVRS šesti odstavek določa, da Vlada Republike Slovenije izda predpis, s katerim določi način in postopke izvedbe premestitve oseb v Republiko Slovenijo, ki so vanjo premeščene na podlagi tega člena, in sicer v obliki podzakonskega akta.

K 9. členu:

63. člen Uredbe 2024/1351/EU in 9. člen Uredbe 2024/1359/EU predvidevata pogoje kdaj je možen ali obvezen prevzem odgovornosti za obravnavanje prošelj za mednarodno zaščito, zaradi česar je v prvem odstavku določen sklic na ti uredbi, saj je šele po izpolnjevanju teh pogojev možno (in v primeru obveznega prevzema tudi potrebno), da Vlada Republike Slovenije na predlog ministrstva sprejme odločitve o številu oseb, za katere bo prevzela odgovornost za obravnavanje prošelj za mednarodno zaščito. Ker gre za izvedbeno zadevo in konkretne postopke določitve oseb, za katere bi Republika Slovenija lahko prevzela odgovornost, sprejme odločitve Vlada Republike Slovenije.

Ministrstvo, ki izvaja postopke določanja države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, je ministrstvo, ki v skladu s prvim odstavkom pripravi predlog. Slednje v predlogu predvidi tudi število prošelj za mednarodno zaščito, za katere bi Republika Slovenija prevzela odgovornost, ob upoštevanju omejitev določenih v 63. členu Uredbe 2024/1351/EU.

Pri pripravi je ključno, da se opredeli tudi finančni vidik solidarnostnih ukrepov oz. kateri resor bo odgovoren za namenitev proračunskih sredstev za solidarnostne ukrepe. Ker gre za področje migracij in azila je pristojno ministrstvo, zaradi česar je v drugem odstavku določeno, da sredstva za izvedbo poravnave obveznosti zagotovi to ministrstvo.

K 10. členu:

Ta člen predstavlja pravno podlago za preselitev oseb v Republiko Slovenijo iz tretjih držav na podlagi Uredbe 2024/1350/EU. Predlog za preselitev pripravi ministrstvo, ki pri tem upošteva kriterije iz tretjega odstavka tega člena. O izvedbi preselitve odloči Vlada Republike Slovenije, ki izda sklep, v katerem določi tudi relevantne deležnike za urejanje nastanitve in vključevanja preseljenih oseb, morebitno delovno skupino za koordinacijo izvedbe preselitve, podrobnosti opredeljene kvote oseb, ki bodo preseljene v Republiko Slovenijo, opredelitev območja, iz katerega bodo osebe preseljene, in kategorijo teh oseb.

K 11. členu:

Prvi odstavek tega člena določa, da bodo osebe, ki bodo predlagane za preselitev, prošnjo vložile v državi, kjer se nahajajo.

Drugi odstavek tega člena določa izjemo od imenovanja zakonitega zastopnika mladoletniku brez spremstva po tem zakonu, in sicer da se lahko za izvedbo preselitve mladoletnika brez spremstva kot zakonitega zastopnika mladoletnika brez spremstva imenuje uradna oseba ministrstva, saj bo lahko napotena v državo, kjer se bo mladoletnik brez spremstva nahajal in ga bo lahko zastopala. Zakonitega zastopnika v tem primeru imenuje center za socialno delo, ki je krajevno pristojen za območje, kjer se nahaja ministrstvo. Po izkušnjah v praksi mladoletnika brez spremstva v tretji državi ne more zastopati lokalni zastopnik, ki mu je tam dodeljen, saj nima pristojnosti sodelovati v postopku po slovenski zakonodaji. Poleg tega bi bila napotitev zakonitega zastopnika mladoletnika brez spremstva v praksi težko izvedljiva. Imenovanje dodatne uradne osebe ministrstva za napotitev omogoča hitro in objektivno zastopanje mladoletnika, pri čemer je cilj optimalno ščititi interese mladoletnika in hkrati omogočati učinkovito izvajanje postopka. Uradna oseba, ki bo nastopala kot zakoniti zastopnik mladoletnika brez spremstva, bo ustrezno usposobljena in bo lahko delovala neodvisno (ne bo odločala o prošnji zastopane mladoletnika brez spremstva). Takšna rešitev je specifična za postopek preselitve in predlagana z namenom, da se omogoči preseljevanje mladoletnikov brez spremstva. Izhaja iz določb Pakta o začasnem zastopniku mladoletnika brez spremstva (npr. točka a) prvega odstavka 27. člena Direktive 2024/1346/EU), ki omogočajo imenovanje osebe, ki je primerna za začasno zastopanje, vključno z zaposlenim v državnem organu, zavodu za varstvo otrok, centru za socialno delo ali drugi

ustrezni organizaciji, določeni za opravljanje nalog zastopnika, dokler ni imenovan zakoniti zastopnik mladoletnika brez spremstva. Ob priznanju statusa in prihodu v Republiko Slovenijo bo mladoletniku brez spremstva v skladu z zakonodajo določen skrbnik.

K 12. členu:

Ta člen določa pravno podlago za napotitev uradnih oseb ministrstva in urada ter uslužbencev policije v državo, iz katere se bo izvajala preselitev oseb, za izvedbo postopka mednarodne zaščite in postopkov v skladu z Uredbo 2024/1350/EU, ki so v pristojnosti urada. Pri organizaciji in izvedbi napotitve lahko po dogovoru pomagajo druge države članice EU, institucije EU in relevantne mednarodne organizacije. Sredstva za napotitve zagotavlja vsak organ za svoje uradne osebe oziroma uslužbence.

K 13. členu:

Za organizacijo prihoda oseb, ki izpolnjujejo pogoje za preselitev, so odgovorni ministrstvo, Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve, urad in policija. Za potovanje v Republiko Slovenijo se tem osebam izda potni list za tujca. Pred prihodom morajo osebe opraviti tudi splošni zdravstveni fizični pregled.

K 14. členu:

Temeljno postopkovno jamstvo osebe v postopku je tudi pravica spremljati postopek v jeziku, ki ga ta razume. Kadar oseba ministrstvu predloži obsežno listinsko dokumentacijo, za katero ministrstvo oceni, da ni relevantna za obravnavo prošnje, jo lahko ministrstvo pozove, da v določenem roku v dokumentaciji označi dele, za katere meni, da so najbolj bistveni za prevod. Če oseba tega ne stori, ministrstvo listin pri ugotavljanju dejanskega stanja ni dolžno upoštevati.

Oseba mora biti v jeziku, ki ga razume, seznanjena z vsebino pisne odločitve. Pri odločitvi se v jezik, ki ga razume, prevedejo izrek, kratek povzetek odločitve in pravni pouk.

Tolmač se z izjavo zaveže, da ne bo sodeloval z diplomatsko-konzularnim predstavništvom države, katere jezik tolmači, ali kako drugače sodeloval z oblastmi te države na način, ki bi zbujal sum v nepristranskost in spoštovanje zaupnosti v postopkih. Ministrstvo mora takoj obvestiti o obstoju možnosti navzkrižja interesov, kadar opravlja storitev tolmačenja za druge naročnike na ozemlju Republike Slovenije ali zunaj njega, zlasti kadar bi to povzročilo kršitve določb tega zakona glede posredovanja podatkov.

Tolmač je pri svojem delu zavezan spoštovati pravila Kodeksa ravnanja tolmačev in prevajalcev v postopkih za priznanje mednarodne zaščite, ministrstvo pa mora tolmače seznaniti s pravili in posebnostmi tolmačenja in z njihovo vlogo v teh postopkih.

Z devetim odstavkom se ureja redni nadzor nad delom tolmačev, ki ga izvaja ministrstvo. Namen je zagotoviti, da tolmači pri svojem delu ves čas izpolnjujejo pogoje, ki so določeni za opravljanje tolmačenja v postopkih za priznanje mednarodne zaščite, ter da je kakovost tolmačenja ustrezna. Nadzor je potreben zaradi varstva pravic prosilcev in zagotavljanja pravilnosti postopkov, saj je natančnost in zanesljivost tolmačenja bistvenega pomena za razumevanje dejstev in okoliščin, ki jih prosilec navaja. Če oseba ne izpolnjuje več pogojev iz tega člena, ne more več opravljati dela tolmača.

Deseti odstavek ureja usposabljanje tolmačev, ki ga izvaja ministrstvo. Namen usposabljanja je seznaniti tolmače s pravili in posebnostmi tolmačenja v postopkih za priznanje mednarodne zaščite ter z njihovo vlogo v teh postopkih. S tem se zagotavlja, da tolmači ne poznajo zgolj jezika, temveč tudi posebne zahteve, ki veljajo v teh postopkih, ter da so usposobljeni za delo v postopkih, ki imajo izrazite posebnosti glede ranljivosti strank, potrebe po natančnosti in nepristranskosti. Ukrep prispeva k višji kakovosti tolmačenja in večji pravni varnosti prosilcev.

Eden od elementov skupnega evropskega azilnega sistema je tudi sodelovanje pristojnih organov držav članic EU v zvezi z izvajanjem postopkov. K temu sodi tudi sodelovanje med državami pri zagotovitvi tolmačev, če gre za tolmačenje v jezik, za katerega ni ustreznega tolmača na ozemlju Republike Slovenije. Za pomoč pri tolmačenju ministrstvo lahko zaprosi tudi institucijo Evropske unije ali drugo mednarodno organizacijo. V tem primeru je treba najti cenovno in časovno najustreznejši način tolmačenja, eden izmed načinov pa je lahko tudi prek sodobnih elektronskih medijev, na primer video-konference.

Sredstva za tolmačenje in prevajanje zagotavlja ministrstvo.

K 15. členu:

Temeljno postopkovno jamstvo osebe v postopku je tudi pravica spremljati postopek v jeziku, ki ga ta razume. Kadar oseba ministrstvu predloži obsežno listinsko dokumentacijo, za katero ministrstvo oceni, da ni relevantna za obravnavo prošnje, jo lahko ministrstvo pozove, da v določenem roku v dokumentaciji označi dele, za katere meni, da so najbolj bistveni za prevod. Če oseba tega ne stori, ministrstvo listin pri ugotavljanju dejanskega stanja ni dolžno upoštevati. Oseba mora biti v jeziku, ki ga razume, seznanjena z vsebino pisne odločitve. Pri odločitvi se v jezik, ki ga razume, prevedejo izrek, kratek povzetek odločitve in pravni pouk. Prošilec v tem primeru prejme pisno obvestilo o tem, ali mu je bila priznana mednarodna zaščita, skupaj s splošnimi informacijami o možnosti izpodbijanja odločitve, v jeziku, ki ga razume ali za katerega se razumno domneva, da ga razume.

Tolmač se z izjavo zaveže, da ne bo sodeloval z diplomatsko-konzularnim predstavništvom države, katere jezik tolmači, ali kako drugače sodeloval z oblastmi te države na način, ki bi zbujal sum v nepristranskost in spoštovanje zaupnosti v postopkih. Ministrstvo mora takoj obvestiti o obstoju možnosti navzkrižja interesov, kadar opravlja storitev tolmačenja za druge naročnike na ozemlju Republike Slovenije ali zunaj njega, zlasti kadar bi to povzročilo kršitve določb tega zakona glede posredovanja podatkov.

Tolmač je pri svojem delu zavezan spoštovati pravila Kodeksa ravnanja tolmačev in prevajalcev v postopkih za priznanje mednarodne zaščite, ministrstvo pa mora tolmače seznaniti s pravili in posebnostmi tolmačenja in z njihovo vlogo v teh postopkih.

Z devetim odstavkom se ureja redni nadzor nad delom tolmačev, ki ga izvaja ministrstvo. Namen je zagotoviti, da tolmači pri svojem delu ves čas izpolnjujejo pogoje, ki so določeni za opravljanje tolmačenja v postopkih za priznanje mednarodne zaščite, ter da je kakovost tolmačenja ustrezna. Nadzor je potreben zaradi varstva pravic prosilcev in zagotavljanja pravilnosti postopkov, saj je natančnost in zanesljivost tolmačenja bistvenega pomena za razumevanje dejstev in okoliščin, ki jih prosilec navaja. Če oseba ne izpolnjuje več pogojev iz tega člena, ne more več opravljati dela tolmača.

Deseti odstavek ureja usposabljanje tolmačev, ki ga izvaja ministrstvo. Namen usposabljanja je seznaniti tolmače s pravili in posebnostmi tolmačenja v postopkih za priznanje mednarodne zaščite ter z njihovo vlogo v teh postopkih. S tem se zagotavlja, da tolmači ne poznajo zgolj jezika, temveč tudi posebne zahteve, ki veljajo v teh postopkih, ter da so usposobljeni za delo v postopkih, ki imajo izrazite posebnosti glede ranljivosti strank, potrebe po natančnosti in nepristranskosti. Ukrep prispeva k višji kakovosti tolmačenja in večji pravni varnosti prosilcev.

Eden od elementov skupnega evropskega azilnega sistema je tudi sodelovanje pristojnih organov držav članic EU v zvezi z izvajanjem postopkov. K temu sodi tudi sodelovanje med državami pri zagotovitvi tolmačev, če gre za tolmačenje v jezik, za katerega ni ustreznega tolmača na ozemlju Republike Slovenije. Za pomoč pri tolmačenju ministrstvo lahko zaprosi tudi institucijo Evropske unije ali drugo mednarodno organizacijo. V tem primeru je treba najti cenovno in časovno najustreznejši način tolmačenja, eden izmed načinov pa je lahko tudi prek sodobnih elektronskih medijev, na primer video-konference.

Sredstva za tolmačenje in prevajanje zagotavlja ministrstvo.

K 16. členu:

Pri zagotavljanju pravic na področju sprejema je pomembno, da oseba lahko komunicira v jeziku, ki ga razume. V ta namen se osebi, kadar je to potrebno, za ustno komunikacijo zagotovi tolmač oziroma za prevode listinske dokumentacije prevajalec. Urad odloči, v katerih primerih je zagotovitev tolmača oziroma prevajalca utemeljena oziroma potrebna, da bi se prosilcu zagotovile posamezne pravice, ter zagotavlja sredstva za tolmačenje oziroma prevajanje.

Tretji odstavek določa, da se za tolmačenje in prevajanje na področju sprejema smiselno uporabljajo nekatere določbe, ki veljajo za tolmačenje in prevajanje v postopku za priznanje

mednarodne zaščite, in sicer so to določbe, ki urejajo pogoje za izbiro tolmača, njegove strokovne in etične obveznosti, preprečevanje konfliktov interesov, spoštovanje kodeksa ravnanja tolmačev, možnost vključevanja tolmačev iz drugih držav ali institucij ter uporabo sodobnih elektronskih medijev za varno tolmačenje. S tem se zagotavlja enaka ureditev tolmačenja, ne glede na to, ali gre za tolmačenje na področju postopka sprejema ali v drugih postopkih.

Urad je dolžan izvajati redni nadzor nad delom tolmačev. Ta nadzor zajema predvsem preverjanje kakovosti tolmačenja in izpolnjevanje zakonsko določenih pogojev za opravljanje tolmačenja.

Urad je dolžan zagotoviti ustrezno usposabljanje tolmačev. Usposabljanje vključuje seznanjanje tolmačev s pravili in posebnostmi tolmačenja, ki so specifične za izvajanje pravic na področju sprejema. Prav tako se tolmače seznanijo z njihovo vlogo, odgovornostjo in etičnimi standardi. S tem se zagotavlja strokovnost tolmačev, povečuje kakovost tolmačenja in zagotavlja, da tolmači razumejo pomen njihovega dela.

Šesti odstavek določa, da sredstva za izvajanje tolmačenja in prevajanja zagotavlja urad, ki obenem skrbi za njihovo dejansko izvajanje.

K 17. členu:

Člen določa zahteve glede usposobljenosti uradnih oseb, ki vodijo postopke po Uredbi 2024/1348/EU in tem zakonu. Namen določbe je zagotoviti strokovno in učinkovito izvajanje postopkov ter s tem varstvo pravic prosilcev za mednarodno zaščito in drugih oseb, na katere se zakon nanaša, vključno z osebami s priznano mednarodno zaščito. Ministrstvo in policija zagotavljata usposobljenost v skladu s tem členom, vsak za uradne osebe v svoji pristojnosti.

Osebe, ki obravnava prošnje za mednarodno zaščito in o njih odloča, mora ustrezno poznati relevantne standarde prava mednarodne zaščite. To pomeni, da mora opraviti specializirana usposabljanja, ki temeljijo na evropskem azilnem programu usposabljanja, ki ga oblikuje Evropska agencija za azil v skladu z 8. členom Uredbe 2021/2303/EU.

Kot del evropskega azilnega programa usposabljanja, usposabljanje, ki ga zagotovi Agencija, v skladu s četrtem odstavkom 8. člena Uredbe 2021/2303/EU vključuje zlasti:

1. mednarodne standarde in standarde Unije za temeljne pravice, zlasti določbe Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina), pa tudi mednarodno pravo in pravo Unije na področju azila vključno s posebnimi pravnimi primeri in sodno prakso;
2. vprašanja v zvezi z ugotavljanjem, ali prosilec izpolnjuje pogoje za mednarodno zaščito, in pravicami upravičencev do mednarodne zaščite;
3. vprašanja v zvezi z obdelavo prošenj za mednarodno zaščito;
4. tehnike opravljanja razgovorov;
5. oceno dokazov;
6. zadevno sodno prakso nacionalnih sodišč, Sodišča Evropske unije in Evropskega sodišča za človekove pravice ter druge pomembne spremembe na področju azilnega prava;
7. vprašanja v zvezi s podatki o prstnih odtisih, vključno z vidiki zaščite podatkov, kakovosti podatkov in varnostnimi zahtevami za podatke;
8. uporabo izvedenskih zdravstvenih in pravnih poročil v postopku za mednarodno zaščito;
9. vprašanja v zvezi s pripravo in uporabo informacij o tretjih državah;
10. pogoje za sprejem;
11. vprašanja v zvezi z mladoletniki, zlasti tistimi brez spremstva, kar zadeva oceno največjih koristi otroka, posebne postopkovne zaščitne ukrepe, kot so spoštovanje pravice otroka, da izrazi svoje mnenje, in drugimi vidiki zaščite otrok, tehnike ugotavljanja starosti in sprejemni pogoji za otroke in družine;
12. vprašanja v zvezi s prosilci, ki potrebujejo posebna postopkovna jamstva, prosilci s posebnimi potrebami glede sprejema in drugimi osebami v ranljivem položaju, pri čemer je posebni poudarek na žrtvah mučenja, na žrtvah trgovine z ljudmi in na vprašanih povezanih s spolom;
13. vprašanja v zvezi s tolmačenjem in kulturno mediacijo;
14. vprašanja v zvezi s preselitvijo;
15. vprašanja v zvezi z obravnavanjem postopkov premestitve;
16. odpornost in sposobnost premagovanja stresa, zlasti za osebe na vodstvenih položajih.

Tretji odstavek določa, da morajo biti uradne osebe, ki izvajajo naloge po tem zakonu, ustrezno usposobljene. Obvezna usposabljanja izvaja Socialna zbornica, ki o tem izdaja potrdila. Vsebino in obseg usposabljanj določi urad, ki zagotovi tudi sredstva za njihovo izvedbo. Namen določbe je zagotoviti strokovno in enotno izvajanje zakona.

V četrtem odstavku so opredeljena dodatna vsebinska področja usposabljanj, ki zajemajo specifične vidike postopkov, in sicer glede ravnanja v kriznih situacijah in preprečevanja stresnih situacij in obvladovanje konfliktov.

Peti odstavek omogoča širšo vključitev drugih državnih organov in oseb, ki pri svojem delu prihajajo v stik z osebami, kadar je to zaradi njihovega dela potrebno, da se zagotovi enotna in usklajena obravnava. Takšen organ so na primer sodišča, osebe pa so med drugim tudi drugi zaposleni na uradu (zaposleni, odgovorni za nastanitev, oskrbo in integracijo prosilcev in oseb s priznano mednarodno zaščito ter drugo podporno osebje).

Četrty odstavek določa pristojnosti za organizacijo in izvedbo usposabljanj, pri čemer je nosilna odgovornost na ministrstvu, policiji in uradu, z možnostjo sodelovanja drugih državnih organov, ki lahko prispevajo strokovno znanje.

K 18. členu:

16. člen Uredbe 2024/1348/EU določa obveznost držav članic, da prosilcem za mednarodno zaščito zagotovijo pravno svetovanje v upravnem delu postopka za priznanje mednarodne zaščite. Pravno svetovanje zajema navodila in obrazložitve upravnega postopka, vključno s pravicami in obveznostmi prosilca, pomoč pri vložitvi prošnje, vključno z navodili o različnih možnih postopkih, dopustnosti prošnje in drugih pravnih vprašanjih, ki se pojavijo med postopkom ter informacije o možnostih izpodbijanja odločb o zavrnitvi ali zavrženju prošnje v skladu s 67., 68. in 69. členom Uredbe 2024/1348/EU.

Uredba 2024/1348/EU omogoča, da se učinkovit dostop do pravnega svetovanja zagotovi tudi tako, da ena oseba v upravni fazi postopka sočasno svetuje več prosilcem, pri čemer mora biti zagotovljena ustrezna kakovost in individualna obravnava vsake prošnje.

Drugi odstavek pojasnjuje obseg in časovno omejitev pravnega svetovanja v upravnem delu postopka mednarodne zaščite, in sicer določa, da se pravno svetovanje lahko zagotavlja kadarkoli med upravnim postopkom, s čimer je zagotovljena fleksibilnost in možnost pravočasnega pravnega svetovanja za prosilca. Hkrati je za fazo pred vložitvijo prošnje določena omejitev na največ eno uro svetovanja, kar omogoča, da prosilec prejme osnovne informacije in pomoč pri pripravi prošnje, hkrati pa omogoča učinkovito upravljanje razpoložljivih virov. Določitev takšne časovne omejitve je skladna s četrtyim odstavkom 19. člena Uredbe 2024/1348/EU.

Tretji odstavek jasno namen pravnega svetovanja v upravnem delu postopka mednarodne zaščite, ki je zagotoviti prosilcu strokovno pomoč pri razumevanju postopka, njegovih pravic in obveznosti ter pri pripravi na procesna dejanja. Prosilec mora sam podati razloge za svojo prošnjo in osebno nastopati pred organom, saj je njegova izpoved temeljni dokazni vir v postopku mednarodne zaščite. Takšna ureditev zagotavlja pristnost izjav in omogoča organu, da neposredno oceni verodostojnost prosilca.

Četrty odstavek natančno opredeljuje pogoje, ki jih mora izpolnjevati fizična oseba, ki opravlja naloge pravnega svetovanja, bodisi samostojno bodisi v okviru pravne osebe, da je lahko izbrana za pravnega svetovalca v upravnem delu postopka mednarodne zaščite. Ob tem morajo pravne osebe imeti izdano dovoljenje za delovanje v javnem interesu s področja migracij oziroma človekovih pravic. Namen teh zahtev je zagotoviti, da pravni svetovalci izpolnjujejo visoke strokovne, jezikovne in integritetne standarde, ki so potrebni za učinkovito in kakovostno izvajanje svetovalne funkcije.

Pred začetkom izvajanja pravnega svetovanja mora pravni svetovalec opraviti usposabljanje, ki ga izvaja ministrstvo. Ker zakon ne zahteva predhodnih izkušenj, usposabljanje zagotavlja pridobitev potrebnega strokovnega znanja za izvajanje pravnega svetovanja v upravnem delu postopka mednarodne zaščite.

Šesti odstavek opredeljuje kriterij vrednosti zaupanja kot pogoj za imenovanje pravnega svetovalca in s tem zagotavlja, da so pravni svetovalci sposobni vzdrževati visoke strokovne in etične standarde, ki so nujni za kakovostno, nepristransko in zanesljivo izvajanje pravnega svetovanja v upravnem delu postopka mednarodne zaščite.

Sedmi odstavek omogoča, da se pravni zastopniki, ki v postopku mednarodne zaščite že opravljajo funkcijo zastopanja pred sodišči, lahko v upravni fazi postopka vključijo kot pravni svetovalci.

Osmi odstavek v skladu s tretjim odstavkom 16. člena Uredbe 2024/1348/EU določa, da se pravno svetovanje v upravnem postopku v določenih primerih izključi. Namen je preprečiti zlorabo pravice do pravnega svetovanja v primerih, kjer bi bilo to nesorazmerno ali nepotrebno glede na okoliščine primera. Brez poseganja v pravico do pravnega svetovanja se ga v upravnem postopku izključi v primerih, kadar je prošnja prva naknadna prošnja, za katero se šteje, da je bila vložena samo zato, da bi odložila ali onemogočila izvršitev odločbe o vrnitvi, na podlagi katere bi bil prosilec neizbežno odstranjen iz države članice. Takšne prošnje so pogosto očitno neutemeljene, saj ne vsebujejo novih dejstev ali dokazov, ki bi lahko vplivali na izid postopka. Pravno svetovanje se izključi tudi kadar gre za drugo ali poznejšo naknadno prošnjo, saj gre pri večkratnih naknadnih prošnjah pogosto za ponavljanje že obravnavanih razlogov brez novih pomembnih dejstev, zato se šteje, da bi nadaljnje brezplačno pravno svetovanje predstavljalo neučinkovito rabo virov. Pravno svetovanje prav tako ni potrebno, če prosilca že zastopa ali mu pomaga pravni svetovalec. Ta določba preprečuje podvajanje pravne pomoči, saj prosilec že prejema ustrezno strokovno podporo. Namen teh omejitev je zagotoviti učinkovito rabo pravnih in finančnih virov ob hkratnem varstvu temeljnih pravic prosilcev.

Ministrstvo najmanj enkrat letno preveri, ali pravni svetovalci še izpolnjujejo pogoje iz tega člena. Razlogi, zaradi katerih pravni svetovalec svoje funkcije več ne more opravljati so določeni z namenom zagotavljanja strokovnosti, nepristranskosti in integritete pri izvajanju nalog. Če svetovalec ne izpolnjuje več predpisanih pogojev, izgubi temelj za opravljanje funkcije. Enako velja v primeru pravnomočne obsodbe za hujše kaznivo dejanje, saj bi to omajalo zaupanje v njegovo delo. Razrešitev je mogoča tudi na lastno željo, kar omogoča prostovoljnost opravljanja funkcije. Posebej se poudarja pomen usposabljanja, ki je obvezno za kakovostno izvajanje pravnega svetovanja. Razrešitev je predvidena tudi v primeru, če svetovalec dejansko ne opravlja funkcije, saj bi sicer prihajalo do neučinkovite porabe kapacitet in onemogočanja dostopa prosilcev do pomoči. V skladu z desetim odstavkom se šteje, da pravni svetovalec ne opravlja svoje funkcije, če v treh zadevah v enem letu odkloni svetovanje.

Enajsti odstavek določa, da stroške izvajanja pravnega svetovanja v upravnem delu postopka mednarodne zaščite krije ministrstvo.

Dvanajsti odstavek predvideva sprejem podzakonskega akta, v katerem se določi način dostopa osebe do pravnega svetovalca ter višina, pogoji in način izplačevanja sredstev.

K 19. členu:

Uredba 2024/1348/EU pravico do brezplačne pravne pomoči in zastopanja pred sodišči ureja v 17. členu, kjer je določeno, da države članice prosilcem na njihovo zahtevo zagotovijo brezplačno pravno pomoč in zastopanje v pritožbenih postopkih. Uredba 2024/1348/EU organizacijo brezplačne pravne pomoči in zastopanja v pritožbenem postopku prepušča državam članicam, vključevati pa mora vsaj pripravo postopkovnih dokumentov, pripravo pritožbe in v primeru obravnav udeležbo na tej obravnavi pred sodiščem.

Da se prepreči zamenjava z brezplačno pravno pomočjo v skladu z Zakonom o brezplačni pravni pomoči (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 23/08, 15/14 – odl. US, 19/15 in 93/25 – ZNUZJV) se v tem zakonu za brezplačno pravno pomoč in zastopanje v skladu s 17. členom Uredbe 2024/1348/EU uporablja pojem pravno zastopanje v postopkih pred sodišči.

Za pravno zastopanje prosilcev v postopkih mednarodne zaščite pred upravnim in vrhovnim sodiščem minister za pravosodje, imenuje pravne zastopnike. Člen določa pogoje za izbiro in

razrešitev pravnega zastopnika. Pravni zastopniki so izbrani na javnem razpisu, če izpolnjujejo pogoje, ki jih določa ta zakon. Pravni zastopnik, izbran na javnem razpisu, je imenovan z odločbo.

Za pravne zastopnike je lahko imenovan, kdor med drugim izpolnjuje pogoj, da je opravil pravniški državni izpit ali ima v Republiki Sloveniji zaključeno univerzitetno izobrazbo pravne smeri ali je končal enako raven izobraževanja v tujini, priznано v skladu z Zakonom o vrednotenju in priznavanju izobraževanja (Uradni list RS, št. 87/11, 97/11 – popr. in 109/12). Da je pravni zastopnik lahko imenovan, mora imeti opravljeno preverjanje znanja iz splošnega upravnega postopka, upravnega spora, prava človekovih pravic in prava mednarodne zaščite. Pravni zastopnik je lahko imenovan, če ni v delovnem ali službenem razmerju z Republiko Slovenijo. Pogoj, da ima oseba odprt varen elektronski predal, zagotavlja boljše varstvo prosilcev. Eden izmed pogojev za imenovanje za pravnega zastopnika je tudi, da je vreden zaupanja za opravljanje dela pravnega zastopnika. Zaupanja ni vredna oseba, za katero je na podlagi dosedanjega dela, ravnanja ali obnašanja utemeljeno sklepati, da svojih nalog ne bo opravljala strokovno, pošteno ali vestno ali da kot pravni zastopnik ne bo varovala ugleda instituta svetovanja in nepristranskosti.

Osmi odstavek določa pogoje, pod katerimi lahko minister za pravosodje razreši pravnega zastopnika. Razrešitev se lahko izvede, če zastopnik ne izpolnjuje več zakonskih pogojev, je pravnomočno obsojen za hujše kaznivo dejanje, sam zahteva razrešitev, ne opravi obveznega usposabljanja, ne opravlja svoje funkcije redno in vestno ali če se ugotovi, da mu je znana prava identiteta prosilca, razpolaga s prosilčevimi identifikacijskimi dokumenti, mu je znana dejanska prosilčeva starost, v primeru, ko ta zatrjuje, da je mladoletna oseba, ali so mu znana dejstva, na podlagi katerih prosilec ni upravičen do statusa begunca ali subsidiarne zaščite, a o tem ne obvesti pristojnega organa.. Namen je zagotavljanje strokovne ravni pravnega zastopanja ter zaščita prosilcev za mednarodno zaščito pred neustreznim pravnim zastopanjem.

Deveti odstavek opredeljuje merila, kdaj se šteje, da pravni zastopnik ne opravlja svoje funkcije, na primer ob večkratni zavrnitvi pravnega zastopanja ali neobveščanju strank o postopku. Ministrstvo za pravosodje vodi evidenco, ki poleg osebnih podatkov pravnega zastopnika beleži tudi primere nerednega ali nevestnega dela, kar omogoča nadzor, preglednost in zaščito pravic prosilcev.

Deseti odstavek pojasnjuje, da lahko ministrstvo za pravosodje pridobi potrebne podatke o razlogih za razrešitev pravnega zastopnika od različnih upravljavcev podatkov. Hkrati zagotavlja varstvo tistih podatkov, glede katerih zakon določa, da so del zaupnega razmerja ali del poklicne skrivnosti, oziroma da se podatki lahko pridobijo na podlagi odločbe sodišča samo za uporabo v drugih sodnih postopkih ali za potrebe predkazenskega postopka.

K 20. členu:

Prvi odstavek podrobneje ureja zahteve glede usposabljanja za pravne zastopnike. Prvi odstavek podrobneje ureja usposabljanje za pravne zastopnike na področju mednarodne zaščite. Usposabljanje je obvezno in ga mora pravni zastopnik opraviti najpozneje v šestih mesecih od dneva imenovanja, kar zagotavlja, da se čim prej seznanijo z relevantnimi informacijami. Omejitev opravljanja dela do opravljenega usposabljanja predstavlja varovalko pred neustreznim opravljanjem pravnega zastopanja pred sodišči.

Drugi odstavek uvaja izjemo od obveznosti usposabljanja za pravne zastopnike, ki so že pridobili zadostne praktične izkušnje.

Tretji odstavek določa možnost podaljšanja roka za udeležbo kandidata na usposabljanju v primeru, ko se usposabljanje v roku iz prvega odstavka ne more udeležiti iz opravičenih razlogov. Hkrati je zaradi zagotavljanja pravne varnosti in nemotenega izvajanja sistema pravnega zastopanja določena tudi omejitev, da se rok lahko podaljša največ enkrat in največ za 6 mesecev.

Četrti odstavek ureja postopek preverjanja znanja za kandidate, ki morajo opraviti izpit iz znanja, opredeljen v prejšnjem členu. Preverjanje poteka pred komisijo, ki jo imenuje minister za pravosodje.

Peti odstavek določa finančno ureditev za delo komisije, in sicer da nagrade in potne stroške krije ministrstvo za notranje zadeve.

Šesti odstavek predvideva sprejetje podzakonskega akta, ki bo predpisal vsebino in obseg usposabljanja ter preverjanja znanj. Vsebino podzakonskega akta določi minister za pravosodje. Imenovani pravni zastopniki morajo namreč najpozneje v šestih mesecih od imenovanja opraviti usposabljanje na področju prava mednarodne zaščite, ki ga izvajajo Center za izobraževanje v pravosodju ali drug državni organ, pooblaščen organizacija ali strokovno združenje. Sredstva za izvedbo usposabljanja zagotavlja ministrstvo, pristojno za pravosodje. Obveznost usposabljanj in preverjanja znanja ne velja za imenovane pravne zastopnike, če imajo najmanj eno leto praktičnih izkušenj s tega področja, če so že delali kot pravni zastopniki oziroma kot odvetniki izvrševali pravnega zastopanje prosilcev po Zakonu o mednarodni zaščiti v vsaj treh zadevah pred sodišči.

K 21. členu:

Namen člena je urediti pravico pravnih zastopnikov do plačila za opravljeno pravno zastopanje ter povračila stroškov, ki nastanejo pri pravnem zastopanju prosilcev za mednarodno zaščito v postopkih pred sodišči, ob upoštevanju načela racionalne porabe javnih sredstev.

Prvi odstavek določa, da pravnim zastopnikom pripada plačilo in povračilo stroškov v zvezi s pravnim zastopanjem pred upravnim in vrhovnim sodiščem, vključno s storitvami tolmačenja in prevajanja v omejenem obsegu, kar omogoča uveljavljanje pravic prosilcev brez nesorazmernih finančnih bremen države. Sredstva zagotavlja ministrstvo.

Drugi odstavek našteva situacije, v katerih pravnemu zastopniku plačilo ne pripada (na primer v primeru samovoljnega zapustitve azilnega doma, preklica pooblastila pred vložitvijo pravnega sredstva, neupoštevanja rokov ali dvojnega vlaganja pravnih sredstev). Gre za zagotovitev odgovornega ravnanja in preprečevanje zlorab sistema. Tretji odstavek določa dodatno omejitev, in sicer pravica do plačila ne pripada v primeru izrednih pravnih sredstev.

V četrtem odstavku se določa obveznost pravočasne predložitve stroškovnika upravnemu sodišču kot pogoj za izplačilo. Peti odstavek določa možnost ministrstva, da zahteva povrnitev sredstev oziroma sorazmernega dela izplačanih sredstev od oseb, ki imajo zadostna lastna sredstva.

K 22. členu:

V okviru izvajanja Pakta o migracijah in azilu morajo države članice zagotoviti ustrezne pogoje določenim kategorijam oseb, ki potrebujejo posebno obravnavo. Uredba 2024/1356/EU za takšno kategorijo oseb uporablja izraza ranljivost in ranljive osebe, medtem ko Uredba 2024/1348/EU uporablja izraz prosilci, ki potrebujejo posebna procesna jamstva, Direktiva 2024/1346/EU pa prosilci s posebnimi potrebami glede sprejema.

Identifikacija ranljivosti v fazi preverjanja je pomembna, saj prispeva k prepoznavanju ranljivih oseb čimprej po vstopu na ozemlje Republike Slovenije, da se tem osebam pravočasno zagotovi pomoč, ki jo potrebujejo, ter da se v nadaljnjih postopkih lahko v celoti upoštevajo vse posebne potrebe. Tretji odstavek 12. člena Uredbe 2024/1356/EU določa, da za državljane tretjih držav, ki se jih preverja, specializirano osebje organov preverjanja, usposobljeno za ta namen, izvede predhodni pregled ranljivosti, da se ugotovi, ali bi državljani tretje države lahko bil oseba brez državljanstva, ranljiv ali žrtev mučenja ali drugega nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali imel posebne potrebe v smislu Direktive 2008/115/ES, 25. člena Direktive 2024/1346/EU in 20. člena Uredbe 2024/1348/EU. Nadalje četrti odstavek istega člena določa, da kadar obstajajo znaki, da je državljani tretje države ranljiv ali da ima posebne potrebe v zvezi s sprejemom ali postopkovne potrebe, v ustreznih objektih prejme pravočasno in ustrezno podporo glede na svoje telesno in duševno zdravje. Peti odstavek istega člena pa določa, da je lahko predhodni pregled ranljivosti del ocen ranljivosti in posebnih postopkovnih ocen iz navedene uredbe in navedenih direktiv.

Ker se določbe uredb izvajajo neposredno, se v tem členu določa le pristojni organ za izvajanje teh določb – tj. policija. Način izvedbe predhodnega pregleda ranljivosti ostaja odprt, da bi se s tem omogočilo policiji fleksibilno izvajanje – policija lahko tako za pregled na primer uporabi

obrazec, ki sta ga pripravila Frontex in EUAA, ali pa sploh ne uporabi obrazca in prosto zapiše svoje ugotovitve v spis osebe.

Policija je pristojna tudi za del ocene potreb po posebnih procesnih jamstvih v skladu z Uredbo 2024/1348/EU, in sicer pri registraciji prošnje, kjer ugotavlja znake, da prosilec potrebuje posebna procesna jamstva. Z namenom poenostaviti postopek in zagotoviti kontinuiteto, ko oseba že v času preverjanja na podlagi Uredbe 2024/1356/EU zaprosi za mednarodno zaščito, določba omogoča policiji uporabo obrazca, ki je določen za izvajanje ocene potreb po posebnih procesnih jamstvih. Če namreč oseba zaprosi za mednarodno zaščito v času preverjanja na podlagi Uredbe 2024/1356/EU, policija lahko na enem obrazcu opravi tako predhodni pregled ranljivosti kot svoj del ocene potreb po posebnih procesnih jamstvih v skladu z Uredbo 2024/1348/EU v okviru registracije prošnje.

V skladu z Uredbo 2024/1348/EU prosilec, ki potrebuje posebna procesna jamstva, pomeni prosilca, ki zaradi individualnih okoliščin, kot so posebne ranljivosti, ne more v celoti uživati pravic in izpolnjevati obveznosti, določenih v tej uredbi. Določeni prosilci lahko potrebujejo posebna procesna jamstva, med drugim zaradi starosti, spola, spolne usmerjenosti, spolne identitete, invalidnosti, hude fizične ali mentalne bolezni ali motenj, tudi kadar so posledica mučenja, posilstva ali drugih hudih oblik psihološkega, fizičnega ali spolnega nasilja ali nasilja na podlagi spola. 20. člen Uredbe 2024/1348/EU določa, da pristojni organi individualno ocenijo, po potrebi s pomočjo tolmača, ali prosilec potrebuje posebna procesna jamstva. Ta ocena se lahko vključi v obstoječe nacionalne postopke ali v oceno iz 25. člena Direktive 2024/1346/EU ter zanjo ni potrebno, da poteka v obliki upravnega postopka. Ocena glede posebnih procesnih jamstev se začne čim prej po podaji prošnje. Začne se z ugotavljanjem, ali prosilec kaže prve znake, da bo morda potreboval posebna procesna jamstva. To ugotavljanje temelji na vidnih znakih, prosilčevih izjavah ali vedenju ali morebitnih ustreznih dokumentih. V primeru mladoletnika se upoštevajo tudi izjave staršev, odrasle osebe, ki je odgovorna zanj v skladu s pravom ali prakso zadevne države članice, ali zastopnika prosilca.

Podatki o ranljivosti, zabeleženi v fazi preverjanja, prenesejo v evidence ministrstva in urada. To določa 118. člen tega zakona. Ti podatki se uporabljajo v nadaljnjih postopkih ugotavljanja in ocenjevanja posebnih procesnih jamstev ter posebnih potreb glede sprejema.

K 23. členu:

V tem členu se določi pristojna organa za izvajanje ocene potrebe po posebnih procesnih jamstvih v skladu z 20. členom Uredbe 2024/1348/EU, in sicer jesta to policija - v okviru registracije prošnje - in ministrstvo v nadaljnjem postopku. Ministrstvo je pristojno za končno oceno potreb po posebnih procesnih jamstvih, pri čemer upošteva tudi morebitne ugotovitve policije in urada.

Ministrstvo znake, ki kažejo na potrebo po posebnih procesnih jamstvih, evidentira v obrazec, do katerega ima dostop le ministrstvo. Če so določene ugotovitve lahko pomembne za sprejem, o tem po potrebi obvesti urad.

Ostale določbe se uporabljajo neposredno iz omenjene uredbe.

K 24. členu:

V okviru sprejema v skladu s 24. in 25. členom Direktive 2024/1346/EU urad upošteva poseben položaj prosilcev s posebnimi potrebami in v ta namen v vsakem posamičnem primeru oceni, ali ima prosilec posebne potrebe glede sprejema. Ocena posebnih potreb se začne z ugotavljanjem posebnih potreb glede sprejema na podlagi fizičnih znakov ali izjav ali obnašanja prosilcev ali po potrebi na podlagi izjav staršev ali zastopnika prosilca.

Da bi se prosilcu zagotovilo izvrševanje pravic na področju sprejema, se v skladu s prvim odstavkom 25. člena Direktive 2024/1346/EU na podlagi prepoznanih znakov in lastnosti prosilca čim prej in najkasneje v 30 dneh od podaje prošnje opravi prva, uradna ocena posebnih potreb glede sprejema. Po opravljeni prvi oceni se kasneje v primeru prepoznanih novih potreb vsakič ponovno izpolni oziroma dopolni obrazec in oceni ter naslovi nove posebne potrebe glede sprejema. Za oceno posebnih potreb v okviru sprejema je pristojen urad.

Urad vpisuje znake, ki kažejo na posebne potrebe prosilca glede sprejema, v obrazec, do katerega ima dostop le urad. Če pa določene ugotovitve lahko vplivajo na postopek, urad o tem obvesti ministrstvo.

V skladu s točko c) drugega odstavka 25. člena Direktive 2024/1346/EU lahko urad prosilca napoti na ustrezen pregled, kadar se oceni, da prosilec rabi dodatno zdravniško pomoč, a le ob predhodnem soglasju zadevnega prosilca. Soglasje prosilca pa ni potrebno v primeru, kadar bi bile lahko nezdravljenje imelo resne posledice za javno varnost in javno zdravje ter kadar bi bile ogrožene pravice drugih oseb. Po potrebi se na takšnem pregledu zagotovi tolmača, a če ta v razumnem času ni na voljo, lahko pri tolmačenju ob privolitvi prosilca pomaga drug odrasli posameznik. Slednji mora za zagotovitev varstva osebnih podatkov prosilca podpisati izjavo o zaupnosti. Rezultate takšnega zdravstvenega pregleda urad upošteva pri oceni posebnih potreb glede sprejema.

V skladu s petim odstavkom 25. člena Direktive 2024/1346/EU ocena posebnih potreb v skladu s tem členom ne posega v vsebinsko odločitev o prošnji na podlagi Uredbe 2024/1347/EU. To pomeni, da dejstvo, da ima oseba posebne potrebe glede sprejema, ni samo po sebi razlog za priznanje mednarodne zaščite. O upravičenost do mednarodne zaščite se odloča na podlagi pogojev, določenih v Uredbi 2024/1347/EU. Se pa posebne potrebe glede sprejema upoštevajo pri obravnavi prošnje, kadar je to relevantno – na primer pri zagotavljanju potrebnih prilagoditev/jamstev pri vložitvi prošnje ali osebnem razgovoru, pri ugotavljanju verodostojnosti navedb osebe s posebnimi potrebami glede sprejema ali pri izkazovanju pripadnosti te osebe določeni skupini, ki je v izvorni državi izpostavljena preganjanju, mučenju ali nečloveškemu ravnanju.

K 25. členu:

Prvi odstavek tega člena prenaša prvi odstavek 28. člena Direktive 2024/1346/EU, ki prepoznava žrtve mučenja in drugih oblik nasilja kot posebej ranljivo skupino oseb s posebnimi potrebami. Zaradi posledic, ki jih je povzročilo nasilje, jim je treba zagotoviti dodatno podporo v obliki zdravstvene oskrbe, nege, psihosocialne podpore, rehabilitacije in svetovanja, ob vsem tem pa zagotoviti tolmačenje, kadar je to potrebno.

Drugi odstavek zagotavlja dodatno zaščito osebam, ki so bile prepoznane kot žrtve trgovine z ljudmi. V ta namen določa obvezno usklajevanje med organi azilnega sistema ter pristojnimi službami za obravnavo in podporo žrtvam trgovine z ljudmi. Takšno usklajevanje sledi določbi prvega odstavka 11a člena prenovljene Direktive (EU) 2024/1712 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. junija 2024 o spremembi Direktive 2011/36/EU o preprečevanju trgovine z ljudmi in boju proti njej ter zaščiti njenih žrtev.

K 26. členu:

Ta člen prenaša 26. člen Direktive 2024/1346/EU. V skladu z uveljavljenimi mednarodno-pravnimi standardi določa, da mora biti pri postopkih in ukrepih po tem zakonu, povezanih z mladoletnimi prosilci, osrednje vodilo otrokova največja korist. Opredeljuje, kaj največja otrokova korist zajema, in pri tem ohranja vsebino, kot jo je določal že ZMZ-1, pri čemer je dodana pomembna varovalka. Po novem člen v skladu s šestim odstavkom 26. člena Direktive 2024/1346/EU določa, da osebe, ki delajo z mladoletniki, ne smejo biti vpisane v kazenske evidence zaradi kaznivih dejanj ali prekrškov zoper otroke oziroma zaradi drugih dejanj, ki vzbujajo resen dvom o njihovi sposobnosti za odgovorno delo z otroki – denimo nasilje v družini. Usposabljanje in zavezanost k tajnosti v skladu z omenjeno določbo direktive urejajo drugi členi tega zakona.

Ta člen določa tudi, da bo podrobnejši način izvajanja ocene največje koristi otroka urejen v podzakonskem aktu.

K 27. členu:

Mladoletniki brez spremstva predstavljajo eno izmed najbolj ranljivih skupin med osebami s posebnimi potrebami, zato je pomembno, da se postopek in sprejem prilagodi njihovim specifičnim okoliščinam in potrebam, z namenom zagotavljanja njihove varnosti ter ustrezne fizične in čustvene oskrbe.

V skladu z desetim odstavkom 27. člena Direktive 2024/1346/EU je treba čim prej potrditi

istovetnost mladoletnika brez spremstva ter poiskati njegove starše ali sorodnike. Prav tako mu je v skladu s prvim odstavkom 27. člena Direktive 2024/1346/EU treba v najkrajšem možnem času postaviti zakonitega zastopnika mladoletnika brez spremstva v skladu s tem zakonom. Če zakoniti zastopnik še ni imenovan za izvedbo postopka pred policijo, se mladoletniku brez spremstva za izvedbo tega postopka imenuje skrbnik za posebni primer v skladu z Družinskim zakonikom (Uradni list RS, št. 15/17, 21/18 – ZNOrg, 22/19, 67/19 – ZMatR-C, 200/20 – ZOOMTVI, 94/22 – odl. US, 94/22 – odl. US, 5/23 in 34/24 – odl. US). V vsakem primeru mora biti zakoniti zastopnik mladoletnika brez spremstva prisoten na vložitvi prošnje. Skrbnik za posebni primer deluje kot začasni zastopnik v skladu s točko a) prvega odstavka 27. člena Direktive 2024/1346/EU.

O postavitvi zakonitega zastopnika oziroma skrbnika za posebni primer je treba mladoletnika brez spremstva takoj informirati (drugi in peti odstavek 27. člena Direktive 2024/1346/EU). Prav tako ga je treba informirati o pravicah in dolžnostih po tem zakonu, vključno z možnostjo ugovora zoper delo imenovanega zakonitega zastopnika ali delo centra za socialno delo (točka a) petega odstavka 27. člena Direktive 2024/1346/EU). V skladu z drugim pododstavkom drugega odstavka 5. člena Direktive 2024/1346/EU se informacije mladoletniku brez spremstva zagotavljajo v prisotnosti njegovega zakonitega zastopnika ter na način, ki ustreza njegovi starosti in stopnji razvoja, da lahko informacije tudi razume.

Naloge zakonitega zastopnika vključujejo zastopanje v postopkih mednarodne zaščite, vključno s postopkom določanja odgovorne države članice za obravnavo prošnje, poleg tega pa na področju varovanja zdravja, izobraževanja ter varovanja premoženjskih pravic in koristi pri uresničevanju pravic na področju sprejema.

Zakoniti zastopnik pri svojem delu in sprejemanju odločitev vedno upošteva stališče oziroma mnenje mladoletnika brez spremstva, kar tudi pomeni, da mora z njim komunicirati o vseh relevantnih zadevah (prvi odstavek 27. člena Direktive 2024/1346/EU). Iz tega razloga je mladoletnik brez spremstva s svojim zakonitim zastopnikom tudi vedno prisoten pri dejanjih v postopkih po tem zakonu.

Za nastanitev mladoletnika brez spremstva je pristojen urad, pri čemer sodeluje z zakonitim zastopnikom tega mladoletnika, center za socialno delo pa oceni ustreznost nastanitve.

Zakon omogoča podaljšanje nastanitve mladoletnikom brez spremstva, ko postanejo polnoletni, in sicer do dopolnjenega 21. leta starosti. Takšno odločitev lahko predlaga urad ali center za socialno delo. Ta določba je sprejeta z namenom zagotavljanja lažjega prehoda mladoletniku oziroma mladi osebi v odraslost.

Podrobnejši način zakonitega zastopanja mladoletnikov brez spremstva, sodelovanja med relevantnimi institucijami in zakonitimi zastopniki mladoletnikov brez spremstva, vodenja seznama zakonitih zastopnikov mladoletnikov brez spremstva ter zagotavljanja ustreznih nastanitve, oskrbe in obravnave določi Vlada Republike Slovenije v podzakonskem aktu.

Zakonitega zastopnika se ne imenuje tistemu mladoletniku brez spremstva, ki je star 15 let ali več in je sklenil zakonsko zvezo, in tistemu mladoletniku brez spremstva, ki je postal roditelj in mu je sodišče priznalo popolno poslovno sposobnost. Prav tako se zakonitega zastopnika mladoletnika brez spremstva ne imenuje osebi, ki trdi da je mladoletnik, a pristojni organi razpolagajo z listinskimi dokazi, kot je denimo ocena starosti druge države članice, ki je bila opravljena v okviru postopka mednarodne zaščite, rojstni list ali kopija osebne dokumenta (prvi odstavek 27. člena Direktive 2024/1346/EU).

K 28. členu:

Kadar na podlagi izjav prosilca obstajajo razlogi za dvom o tem, ali je prosilec mladoletnik ali ne, ima ministrstvo možnost, da zahteva oceno starosti zadevne osebe. Dvomi glede starosti prosilca se lahko pojavijo, kadar prosilec trdi, da je mladoleten, ali kadar trdi, da je odrasla oseba. Glede na to, da je za mladoletnike brez spremstva zelo verjetno, da ne bodo imeli identifikacijskih ali drugih dokumentov, in da so v še posebej ranljivem položaju, je pomembno, da se zagotovijo ustrezni postopki za ugotavljanje starosti. Pravno podlago za izvedbo oceno starosti v skladu s tem členom predstavlja 25. člen Uredbe 2024/1348/EU.

Ugotavljanje starosti se izvede v dveh korakih. Prvi korak je večdisciplinarna ocena, ki jo opravi komisija, ki jo sestavljajo usposobljeni strokovnjaki. Tu so mišljeni socialni delavci, psihologi, pediatri, kulturni mediatorji ipd., ki so dodatno usposobljeni za ugotavljanje starosti. Takšno oceno komisija opravi v sedmih dneh. Pri tem uporabi denimo psihosocialno oceno ali druge nemedicinske metode, kot so razgovor, vizualna ocena na podlagi fizičnega videza ali ocena dokumentacije, ter upošteva različne dejavnike, kot so fizični, psihološki, razvojni, okoljski in kulturni dejavniki. Podrobnosti določi Vlada Republike Slovenije v podzakonskem aktu.

Če rezultat večdisciplinarne ocene za ugotavljanje starosti ni dokončen, lahko sledi drugi korak, zdravniški pregled, ki ga opravi izvedenec medicinske stroke. Tudi ta se opravi tako, da se da prednost manj invazivnim postopkom, preden se začnejo uporabljati bolj invazivni postopki, ter ob polnem spoštovanju posameznikovega dostojanstva. O zdravniškem pregledu je treba pisno obvestiti mladoletnika brez spremstva in njegovega zakonitega zastopnika.

Kadar se prosilec predstavlja kot odrasla oseba, a osebe, ki so vključene v delo s tem prosilcem, na podlagi fizičnih lastnosti, izjav ali vedenja lahko objektivno ocenijo, da gre za mladoletno osebo, ki je brez spremstva, se ga obravnava kot mladoletnika brez spremstva in se mu imenuje zakoniti zastopnik. Prav tako se ga nastani v ustrezno nastanitev. Kadar pa se prosilec predstavlja kot mladoleten, čeprav je očitno oziroma obstajajo znaki, da gre za odraslo osebo, se ga do zaključene ocene starosti preventivno za zaščito drugih mladoletnikov ne nastani v kapaciteto, kjer so nastanjeni drugi mladoletniki brez spremstva. S tem se zaščiti največje koristi drugih mladoletnikov brez spremstva. Še vedno pa morajo biti do zaključene ocene starosti takemu mladoletniku na voljo vse ustrezne varovalke.

K 29. členu:

V skladu z Direktivo 2024/1346/EU je glavna naloga zakonitega zastopnika, da skrbi za največje koristi otroka in zastopa, mu pomaga in nastopa v imenu mladoletnika brez spremstva. Sposoben mora biti pojasniti informacije, ki jih prejme mladoletnik brez spremstva, sodelovati s pristojnimi organi, mladoletniku zagotoviti materialno oskrbo in zdravstveno varstvo, ter mu pomagati, da uveljavi druge pravice in izpolni obveznosti.

Za zakonite zastopnike mladoletnikov brez spremstva, ki so prosilci, se smiselno uporabljajo določbe Družinskega zakonika o skrbništvu, pri čemer pa ta zakon zaradi specifičnosti postopka mednarodne zaščite določa dodatna pravila in varovalke, s katerimi se zagotavlja učinkovitejše zakonito zastopanje. Zakoniti zastopnik mladoletnika brez spremstva mora izpolnjevati določene pogoje, med drugim se mora udeležiti usposabljanja pred nastopom zastopanja, ter nato redno vsako leto. Ta usposabljanja zajemajo vsebine, ki jih zakoniti zastopniki potrebujejo za ustrezno zastopanje mladoletnikov brez spremstva. Izvajanje usposabljanj in sredstva zanje zagotavlja urad. Vlada Republike Slovenije v podzakonskem aktu natančneje določi način izvajanja usposabljanj.

Odločbo o imenovanju zakonitega zastopnika mladoletnika brez spremstva izda krajevno pristojen center za socialno delo za območje, na katerem je nastanjen mladoletnik brez spremstva. O tem obvesti urad in ministrstvo. Seznam zakonitih zastopnikov vodi ministrstvo, pristojno za družino in socialne zadeve. Zaradi pomanjkanja zakonitih zastopnikov mladoletnikov brez spremstva v praksi ta zakon uvaja dve dodatni možnosti. Kot zakoniti zastopnik lahko tako nastopi tudi pravna oseba, ki imenuje ustrezno usposobljeno fizično osebo, ali krajevno pristojen center za socialno delo. V obeh primerih morajo biti fizične osebe, ki bodo zastopale mladoletnike brez spremstva v imenu pravne osebe ali centra za socialno delo, usposobljene na enak način kot zakoniti zastopniki s seznama, torej pred nastopom zakonitega zastopanja in nato redno vsako leto.

Zakoniti zastopnik mora o svojem delu redno poročati centru za socialno delo, in sicer ob izvršljivosti odločbe v postopku priznanja mednarodne zaščite ali enkrat na koledarsko leto. Da lahko zakoniti zastopnik napiše poročilo o svojem delu, mora dejansko priti do zastopanja, zato zakoniti zastopnik ne pripravi poročila v primeru samovoljnih zapustitev mladoletnikov brez spremstva po imenovanju, kadar zakoniti zastopnik še ni zastopal določenega mladoletnika. Center za socialno delo lahko v vmesnem obdobju od zakonitega zastopnika mladoletnika brez spremstva zahteva dodatno poročilo, kadar oceni, da je to potrebno za varovanje koristi

posameznega mladoletnika brez spremstva. Na podlagi prejetih poročil mora center za socialno delo sprejeti ustrezne ukrepe za zaščito koristi mladoletnika brez spremstva.

Zakonitemu zastopniku pripada povrnitev stroškov in nagrada za opravljeno delo, pri čemer podrobnosti določi ministrstvo s podzakonskim aktom, v soglasju z ministrom, pristojnim za družino in socialne zadeve. Sredstva zagotovi ministrstvo.

Zakonito zastopanje mladoletnika brez spremstva preneha iz razlogov, ki jih Družinski zakonik določa za prenehanje skrbništva, kot tudi z izvršljivostjo odločitve v postopku mednarodne zaščite oziroma z dnem imenovanja skrbnika (če dobi status) ali skrbnika za posebni primer (če je odločitev negativna). V naštetih primerih zastopanje preneha po zakonu. Zastopanje preneha tudi, če zakoniti zastopnik ministrstva ne obvesti o dejstvih, ki kažejo na to, da prosilec ni mladoletnik, čeprav se kot tak predstavlja. V tem primeru o prenehanju zastopanja center za socialno delo izda odločbo.

Ministrstvo, pristojno za družino in socialne zadeve, enkrat letno preverja izpolnjevanje pogojev za opravljanje nalog zakonitega zastopnika in s seznama izbriše osebe, ki teh pogojev ne izpolnjujejo več.

Ministrstvo, pristojno za družino in socialne zadeve izpolnjevanje pogojev za zakonitega zastopnika na podlagi podatkov iz kazenske evidence, evidence izrečenih vzgojnih ukrepov in evidence izbranih obsodb za kazniva dejanja zoper spolno nedotakljivost ugotavlja po uradni dolžnosti. O tem ni potrebno vsakič obveščati oseb, na katere se podatki nanašajo, morajo pa biti te osebe o tem obveščene pred nastopom zakonitega zastopanja.

K 30. členu:

Zakon zaradi specifičnosti postopka za priznanje mednarodne zaščite opredeljuje aktivno vlogo prosilca v postopku mednarodne zaščite. Glede na navedeno, osebi, ki zaradi začasne ali trajne duševne motnje, bolezni ali drugih razlogov ni sposobna razumeti pomena postopka, krajevno pristojni center za socialno delo za tak postopek takoj postavi skrbnika za posebni primer v skladu z Družinskim zakonikom. Ker osebe, ki niso sposobne sodelovati v posameznem upravnem postopku, pogosto potrebujejo pomoč v obliki skrbništva tudi na drugih področjih življenja, jim v takšnem primeru pripada tudi skrbnik v skladu z Družinskim zakonikom, ki prosilcu pomaga širše od postopka za mednarodno zaščito. Določitev skrbnika predlaga CSD pred pristojnim sodiščem. CSD (v primeru skrbnika za posebni primer) ali sodišče (v primeru skrbnika) ministrstvu in uradu pošlje odločbo o imenovanju za namen informiranja in vnosa v ustrezno evidenco.

K 31. členu:

Člen določa subsidiarno uporabo Zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 175/20 – ZIUOPDVE in 3/22 – ZDeb; v nadaljnjem besedilu: ZUP), in sicer glede vseh določb postopka, ki niso urejena v Uredbi 2024/1348/EU ali v tem zakonu.

K 32. členu:

Člen določa, da se v odločitvah o priznanju in odvzemu statusa ter v odločitvah, ki so z njimi neposredno povezane, ne odloča hkrati o stroških postopka, temveč se o njih odloča posebej. Zakon vsebuje posebne določbe o povračilu stroškov, in sicer za zakonite zastopnike, svetovalce za begunce in izvedence, medtem ko se v drugih primerih (npr. tolmačenje, ocena starosti) stroški poravnajo neposredno na podlagi izstavljenih računov.

Takšna ureditev predstavlja izjemo od splošnega pravila ZUP, po katerem je treba o stroških postopka odločiti v sami odločbi. Glede na naravo postopkov pa odločanje o stroških v odločbi ne bi bilo ustrezno, saj se stroški v teh primerih rešujejo bodisi s posebnimi odločitvami bodisi s plačilom po računu. Ureditev tako hkrati sledi sistemu, ki ga določa zakon, in upošteva, da mora biti vprašanje stroškov postopka normativno urejeno tudi v zvezi z odločitvami, ki se izdajajo na podlagi tega zakona.

K 33. členu:

Zaradi dejstva, da naj bi prosilec v Republiko Slovenijo prišel z namenom poiskati mednarodno zaščito, med postopkom za pridobitev mednarodne zaščite ne more zaprositi za dovoljenje za

prebivanje v skladu z Zakonom o tujcih (Uradni list RS, št. 46/25 – uradno prečiščeno besedilo; v nadaljnjem besedilu: ZTuj-2) oziroma lahko zaprosi le v primeru zakonsko določenih izjem.

Drugi odstavek določa, kdaj se oseba obravnava v skladu z ZTuj-2.

Tretji odstavek določa, da se v primeru vložitve naknadne prošnje v skladu s 56. členom Uredbe 2024/1348/EU ali v primeru vložitve pritožbe v skladu s šestim odstavkom 68. člena Uredbe 2024/1348/EU oseba obravnava po zakonu, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiki Sloveniji. Gre za osebe:

- katerih naknadna prošnja je bila vložena samo zato, da bi odložili ali onemogočili izvršitev odločbe, na podlagi katere bi moral biti prosilec neizbežno odstranjen iz navedene države članice a) točka 56. člena Uredbe 2024/1348/EU, in sicer od izvršljivosti odločbe o zavrnitvi ponovne prošnje kot neutemeljene, ali
- ki so vložile drugo oziroma nadaljnjo naknadno prošnjo po tem, ko je bila že sprejeta končna odločitev, s katero je bila predhodna naknadna prošnja zavržena kot nedopustna ali zavrnjena neutemeljena ali očitno neutemeljena a) točka 56. člena Uredbe 2024/1348/EU). Pravila iz tega odstavka so namenjena preprečevanju zlorabe postopkov naknadnih prošenj za odlašanje izvršitve odločb o odstranitvi iz države članice, pri čemer je ključnega pomena spoštovanje načela nevrčanja, ki preprečuje vrnitev prosilca v državo, kjer mu grozi preganjanje ali resna nevarnost.

Pri ugotavljanju istovetnosti osebe se smiselno uporabljajo določbe ZTuj-2.

K 34. členu:

Oseba, ki želi podati prošnjo za mednarodno zaščito in je v Republiko Slovenijo vstopila nezakonito ali nezakonito podaljšala svoje bivanje, mora to storiti v najkrajšem možnem času, in sicer takoj, ko pride v stik z organi, pri katerih lahko izrazi namen vložitve prošnje. Tujca se ne sme obravnavati zaradi prekrška nezakonitega prehoda državne meje. Navedeno jamstvo določa tudi 31. člen Ženevske konvencije.

K 35. členu:

Člen določa, da se osebe, ki želi vložiti prošnjo za mednarodno zaščito, ne sme odstraniti iz Republike Slovenije na podlagi ZTuj-2, dokler ima pravico ostati na njenem ozemlju v skladu z 10. členom Uredbe 2024/1348/EU. Prvi odstavek 10. člena Uredbe 2024/1348/EU določa, da imajo prosilci pravico ostati na ozemlju države članice, v kateri se morajo nahajati v skladu s četrtem odstavkom 17. člena Uredbe 2024/1351/EU, dokler organ za presojo ne sprejme odločitve o prošnji v upravnem postopku iz poglavja III Uredbe 2024/1348/EU.

Drugi odstavek določa izjemo od prvega odstavka ter obvezno uporabo četrtega odstavka 10. člena Uredbe 2024/1348/EU, in sicer določa, da v primerih iz četrtega odstavka 10. člena Uredbe 2024/1348/EU prosilec nima pravice ostati na ozemlju Republike Slovenije. V skladu s četrtem odstavkom 10. člena Uredbe 2024/1348/EU je določeno, da prosilec med upravnim postopkom nima pravice ostati na njenem ozemlju, kadar poda naknadno prošnjo in so izpolnjeni pogoji iz 56. člena Uredbe 2024/1348/EU (oseba nima pravice ostati na ozemlju Republike Slovenije od izvršljivosti odločbe o zavrnitvi ponovne prošnje kot neutemeljene); je ali bo izročen ali predan drugi državi članici, tretji državi, Mednarodnemu kazenskemu sodišču ali drugemu mednarodnemu sodišču zaradi kazenskega pregona ali za izvršitev prostostne kazni ali ukrepa, vezanega na odvzem prostosti, oziroma bo tja premeščen; je nevaren za javni red ali nacionalno varnost, brez poseganja v 12. in 17. člen Uredbe 2024/1347/EU, pod pogojem, da se zaradi uporabe take izjeme prosilec ne odstrani v tretjo državo, s čimer bi se kršilo načelo nevrčanja.

K 36. členu:

Kadar je za ugotovitev in presojo kakšnega dejstva, ki je pomembno za rešitev prošnje v postopku za priznanje mednarodne zaščite, potrebno strokovno znanje, vendar ga uradna oseba ministrstva, ki vodi postopek, nima, je treba pridobiti ustrezno izvedeniško mnenje. Sredstva za izvedeniška mnenja zagotavlja ministrstvo.

Namen člena je zagotoviti strokovno podprto odločanje v primerih, kjer je presoja določenih dejstev povezana s specializiranim znanjem, ki presega usposobljenost uradnih oseb. To se lahko

nanaša na področja, kot so medicina, psihologija ali druge strokovne discipline, ki so ključne za pravilno in celovito obravnavo prošnje.

Če izvedenec mnenja ne more podati zaradi ravnanja prosilca, to ne preprečuje izdaje odločitve, kar preprečuje zavlačenje postopka. Mnenje se poda pisno, izjemoma ustno, če se zaradi razlogov na strani ministrstva ali prosilca to izkaže za utemeljeno, prosilec pa je z njim praviloma seznanjen pisno.

Stroške izvedeniškega mnenja krije ministrstvo, prosilec pa ima možnost, da na svojo pobudo in stroške pridobi dodatno izvedeniško mnenje. S tem se zagotavlja pravica prosilca do aktivne udeležbe.

Prvi in šesti odstavek zagotavljata tudi podlago za uporabo Uredbe 2024/1351/EU, ki v točki s) prvega odstavka 19. člena predvideva, da kadar posredni dokazi niso dosledni, preverljivi in dovolj podrobni, da bi se ugotovila odgovornost, zahteva test DNK ali krvni test, da se dokaže obstoj družinskih vezi, ali oceno starosti prosilca.

K 37. členu:

Člen določa obveznost ministrstva, da policijo nemudoma obvesti o izdanih odločitvah, izdanih na podlagi tega zakona, katerih posledica je, da se oseba obravnava po ZTuj-2. Gre zlasti za primere, ko je prošnja za mednarodno zaščito zavrnjena, zavržena ali ko status mednarodne zaščite preneha oziroma je odvzet. S tem se zagotavlja učinkovito izvajanje nadaljnjih postopkov na podlagi ZTuj-2, vključno z vračanjem oseb brez urejenega statusa.

V drugem odstavku je določeno, da ministrstvo policiji nemudoma posreduje izvršljivo odločbo ali izvršljiv sklep, izdan na podlagi prvega do petega odstavka 49. člena tega zakona. Ti akti se nanašajo na določitev roka za prostovoljni odhod, začetek teka roka, možnost njegovega podaljšanja, določitev ukrepa odstranitve in prepovedi vstopa ter možnost preklica ali začasne odložitve prepovedi vstopa. S tem se zagotovi pravočasna seznanitev policije z odločitvami, ki zahtevajo nadaljnje izvršilne ukrepe. Ministrstvo policiji prav tako posreduje izdano odločbo ali izdan sklep iz tretjega odstavka 53. člena tega zakona. Gre za odločitve, izdane v okviru azilnega postopka na meji.

Tretji odstavek določa, da ministrstvo in urad policiji posredujeta podatke iz 23. in 24. člena tega zakona, kadar policija te podatke zahteva v postopku odstranitve osebe iz Republike Slovenije, ki je bila obravnavana v postopkih mednarodne zaščite. Policija s tem pri izvajanju postopkov vračanja pridobi ustrezne informacije o posebnih procesnih jamstvih in posebnih potrebah posameznika glede sprejema, ki bi lahko vplivale na način in hitrost postopka. S tem se zagotovi, da lahko policija v postopku vračanja, ki se izvaja v skladu z Direktivo 2008/115/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2008 o skupnih standardih in postopkih v državah članicah za vračanje nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav, ustrezno in pravočasno oceni morebitne ranljivosti prosilca ter izvede postopek na način, ki spoštuje njegove posebne potrebe, hkrati pa omogoča učinkovito in varno izvajanje postopkov.

O odstranitvi oseb iz ozemlja Republike Slovenije policija obvesti ministrstvo. S tem se vzpostavlja dvosmerna izmenjava informacij med organoma. Namen te določbe je zagotoviti učinkovito spremljanje in evidentiranje primerov, kjer so posamezniki, ki so zaprosili za mednarodno zaščito ali so bili v postopku, odstranjeni iz države.

K 38. členu:

Peti odstavek 9. člena Uredbe 2024/1348/EU določa, da lahko pristojni organi, kadar je to potrebno in ustrezno utemeljeno za obravnavo prošnje, zahtevajo preiskavo prosilca ali njegovih predmetov v skladu z nacionalnim pravom. Pristojni organ mora prosilcu sporočiti razloge za preiskavo in jih vključiti v prosilčev spis. Vsako preiskavo prosilca na podlagi te uredbe opravi oseba istega spola, pri čemer se dosledno spoštujejo načela človekovega dostojanstva ter telesne in duševne celovitosti.

Ta člen natančneje ureja izvedbo takšne preiskave. Določa, da preiskavo opravi policija, ki ima za to ustrezna pooblastila, strokovno usposobljenost in izkušnje z izvajanjem takšnih postopkov. Z določitvijo roka (najpozneje 24 ur od prejema zahteve ministrstva) se zagotavlja hitra in

učinkovita izvedba ukrepa, ki ne sme povzročati neupravičenih zamud pri obravnavi prošnje za mednarodno zaščito. Ministrstvo lahko takšno preiskavo zahteva, kadar meni, da je treba pridobiti dokaze, za katere utemeljeno sumi, da jih prosilec prikriva.

Drugi odstavek določa smiselno uporabo obstoječih določb ZNPPol, ki urejajo varnostni pregled, pregled osebe in zaseg predmetov, s čimer se zagotavlja, da policija pri izvajanju takšnih preiskav uporablja že ustaljene postopke in pravila iz ZNPPol.

K 39. členu:

Prvi odstavek določa pristojni organ za izvajanje preverjanja v skladu z Uredbo 2024/1356/EU, in sicer policijo.

Policija pred začetkom preverjanja, ki se izvaja v skladu z Uredbo 2024/1356/EU, osebam zagotovi informacije v skladu s prvim odstavkom Uredbe 2024/1356/EU, ki določa, da morajo biti osebe, ki se jih preverja, obveščeni o namenu, trajanju in elementih preverjanja ter načinu, na katerega se izvaja, in njegovih možnih rezultatih; pravici zaprositi za mednarodno zaščito in veljavnih pravilih o podaji prošnje za mednarodno zaščito; pravicah in obveznostih med preverjanjem ter pravicah, ki jih posameznikom, na katere se nanašajo osebni podatki, podeljuje veljavno pravo Unije o varstvu podatkov, zlasti Uredba 2016/679/EU. Po potrebi morajo biti obveščeni tudi o veljavnih pravilih o pogojih za vstop državljanov tretjih držav v skladu z Uredbo 2016/399/EU ter o drugih pogojih zadevne države članice za vstop, bivanje in prebivanje, če te informacije še niso bile posredovane; obveznosti vrnitve v skladu z Direktivo 2008/115/ES in možnosti prijave v program, ki zagotavlja logistično, finančno in drugo materialno pomoč ali pomoč v naravi za podporo prostovoljnemu vračanju ter pogojih za premestitev. Policija mora osebo, ki se jo preverja ter na katero se nanaša zbiranje in obdelava podatkov v sistemu Eurodac, v pisni in po potrebi ustni obliki, v jeziku, ki ga razume ali za katerega se razumno domneva, da ga razume, obvestiti na jasen, jedrnat in razumljiv način tudi o podatkih iz prvega odstavka 42. člena Uredbe 2024/1358/EU. Oseba, ki se jo preverja, s podpisom potrdi, da razume predložene informacije. Podpis osebe je potreben, da oseba potrdi, da je prejela in razumela informacije o postopku preverjanja, svojih pravicah in obveznostih ter o obdelavi osebnih podatkov. S tem se zagotovi pravna varnost postopka in dokaz o seznanitvi osebe z vsebino ter soglasju.

Tretji odstavek določa, da policija v postopku preverjanja izpolni obrazec iz 17. člena Uredbe 2024/1356/EU, pri čemer oseba, ki se preverja, s svojim podpisom potrdi soglasje z vsebino obrazca. Podpis osebe je potreben, da potrdi soglasje z vsebino izpolnjenega obrazca. S tem se dokumentira, da je oseba seznanjena z informacijami, ki jih obrazec vsebuje, ter da se strinja z zapisanim.

K 40. členu:

Člen določa, da oseba v okviru preverjanja opravi predhodni zdravstveni pregled, ki se izvede v ambulanti azilnega doma, če oseba poda prošnjo za mednarodno zaščito ali v namenskih prostorih policije, če prošnje ne poda. Določba temelji na prvem odstavku 12. člena Uredbe 2024/1356/EU, ki določa obveznost držav članic, da ob preverjanju državljanov tretjih držav ocenijo njihovo zdravstveno stanje zaradi morebitne potrebe po oskrbi ali izolaciji iz razlogov javnega zdravja. Cilj predhodnega zdravstvenega pregleda je zgodnje prepoznavanje zdravstvenih potreb posameznikov, vključno z dostopom do nujne zdravstvene oskrbe in osnovnega zdravljenja, ter ugotavljanje morebitnih tveganj za javno zdravje. Pregled omogoča tudi prepoznavanje ranljivih oseb in ustrezno prilagoditev nadaljnjih postopkov.

Drugi odstavek določa, da se osebo napoti v karanteno ali osamitev, če so podane okoliščine, ki jih Zakonom o nalezljivih boleznih (Uradni list RS, št. 33/06 – uradno prečiščeno besedilo, 49/20 – ZIUZEOP, 142/20, 175/20 – ZIUOPDVE, 15/21 – ZDUOP, 82/21, 178/21 – odl. US in 125/22; v nadaljnjem besedilu: ZNB) določa kot razlog za napotitev v karanteno ali osamitev. To so npr. okoliščine konkretnega primera, ki ogrožajo javno zdravje, ali če je razglašena epidemija v Sloveniji ali EU, ali če je razglašena pandemija. Namen je zaščititi javno zdravje in preprečiti širjenje nalezljivih bolezni, pri čemer se postopek izvaja v skladu z ZNB, s čimer se zagotovi pravna podlaga in skladnost z obstoječimi zdravstvenimi predpisi. Po ZNB osamitev (izolacija) omeji svobodno gibanje zbolelemu za nalezljivo boleznijo, da se prepreči prenos na druge, medtem ko karantena začasno omeji gibanje zdravih oseb, za katere obstaja sum stika z nalezljivo boleznijo, pri čemer se določijo čas, način prestajanja in obvezni zdravstveni pregledi.

Po ZNB osamitev (izolacija) lahko traja največ toliko časa, kolikor traja kužnost. Čas trajanja karantene za posamezno nalezljivo bolezen predlaga Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije, pri čemer ne sme biti daljši od najdaljše inkubacijske dobe za to nalezljivo bolezen.

V skladu s tretjim odstavkom 8. člena Uredbe 2024/1356/EU se preverjanje iz 5. člena Uredbe 2024/1356/EU zaključi v sedmih dneh od prijetja na območju zunanje meje, izkrcanja na ozemlju zadevne države članice ali prihoda na mejni prehod preverjanje iz 7. člena Uredbe 2024/1356/EU pa se zaključi v treh dneh od prijetja državljanu tretje države. To pomeni, da uredba roke določa fiksno in ne dopušča prekinitev ali podaljšanj. Zato četrti odstavek določa, da če je osebi odrejena karantena ali osamitev, se preverjanje, če je to mogoče, nadaljuje, v vsakem primeru pa se zaključi v roku, določenem v tretjem in četrtem odstavku 8. člena Uredbe 2024/1356/EU.

K 41. členu:

Člen določa, da lahko policija za izvajanje Uredbe 2024/1358/EU odvzame biometrične podatke osebam, navedenim v prvem odstavku 13. člena Uredbe 2024/1358/EU z izjemo oseb iz prvega odstavka 26. člena Uredbe 2024/1358/EU, prvega in drugega odstavka 18. člena ter prvega odstavka 20. člena Uredbe 2024/1358/EU. V skladu s 13. členom Uredbe 2024/1358/EU so države članice dolžne odvzeti biometrične podatke (prstne odtise in obrazne posnetke) osebam, zajetim v različnih postopkih v okviru skupnega evropskega azilnega sistema. Hkrati člen izrecno določa izjemo za primere iz prvega odstavka 26. člena Uredbe 2024/1358/EU, ki se nanaša na vsakega državljanu tretje države ali osebe brez državljanstva, ki je dopolnila vsaj šest let in je evidentirana kot upravičenka do začasne zaščite na ozemlju te države članice na podlagi Direktive 2001/55/ES.

Z določbo se kot pristojni organ za odvzem biometričnih podatkov določa policija, kar omogoča jasnejšo in učinkovito izvedbo obveznosti iz uredbe v slovenskem pravnem redu.

K 42. členu:

Za namen izvajanja Uredbe 2024/1351/EU policija posreduje ministrstvu rezultat primerjave podatkov iz sistema Eurodac v skladu s četrtem odstavkom 27. člena Uredbe 2024/1358/EU. Rezultat primerjave podatkov iz sistema Eurodac je izpis, ki je na voljo državi članici in prikazuje ali je zadevna oseba že bila vnesena v sistem Eurodac v drugi državi članici. V postopku primerjave se glede na interoperabilnostni okvir preko evropskega iskalnega portala izvede tudi primerjava podatkov v sistemu VIS v skladu z 11. členom Uredbe 2024/1358/EU. V sklopu določitve pristojne države članice za obravnavo prošnje za mednarodno zaščito se rezultat primerjave vnese v evidenco iz 1. točke prvega odstavka 117. člena tega zakona.

K 43. členu:

Ta določba omogoča osebam, da namen vložitve prošnje za mednarodno zaščito v skladu s 26. členom Uredbe 2024/1348/EU izrazijo pri katerem koli državnem ali lokalnem organu, kar povečuje dostopnost postopka.

Drugi odstavek določa, da policija opravi registracijo prošnje v skladu s 27. členom Uredbe 2024/1348/EU po opravljenem preverjanju, če pa preverjanja ni treba opraviti, pa takoj po podani prošnji. Ta določba omogoča jasnost glede obveznosti registracije.

Tretji odstavek določa, da policija pri registraciji prošnje zbere vse potrebne podatke o prosilcu, kot jih navaja prvi odstavek 27. člena Uredbe 2024/1348/EU, ter izpolni registracijski list, katerega sestavni del je tudi fotografija prosilca. Zbrane podatke o identiteti policija vnese v evidenco o dogodkih, ki jo vodi v skladu z ZNPPol. Po uspešni registraciji prošnje policija prosilcu izroči kopijo registracijskega lista in ga v jeziku, ki mu je razumljiv, seznaní s posledicami v skladu s točko a) prvega odstavka 41. Uredbe 2024/1348/EU, pri čemer prosilec potrdi razumevanje s svojim podpisom. a) prvega odstavka 41. Uredbe 2024/1348/EU določa, da se prošnja šteje za implicitno umaknjeno, kadar prosilec brez tehtnega razloga ni vložil svoje prošnje, čeprav je imel dejansko možnost za to.

Po opravljenem registracijskem postopku, ki ga izvede policija, mora ministrstvo prosilcu zagotoviti informacije iz drugega odstavka 8. člena Uredbe 2024/1348/EU, in sicer o pravici do vložitve individualne prošnje; rokih in fazah postopka, ki ga je treba upoštevati; njihovih pravicah

in obveznostih med postopkom, tudi tistih na podlagi Uredbe 2024/1351/EU, ter posledicah v primeru, da ne ravnajo skladno s temi obveznostmi, zlasti kar zadeva eksplicitni ali implicitni umik prošnje; pravici do brezplačnega pravnega svetovanja pri vložitvi individualne prošnje ter do pravne pomoči in zastopanja; sredstvih, s katerimi lahko izpolnijo obveznost predložitve elementov, pomembnih za odločanje o njegovi prošnji ter odločitvi ministrstva. Ministrstvo mora osebi v skladu z 19. členom Uredbe 2024/1351/EU zagotoviti tudi informacije v postopku določanja odgovorne države članice, vključno z namenom uredbe, potekom postopka, merili za določitev odgovorne države, pravicami do pravnega sredstva in pomoči, obdelavo osebnih podatkov, družinskimi povezavami, sodelovanjem z organi ter posledicami nesodelovanja ali pobega.

Peti odstavek določa, da ministrstvo v okviru predhodnega postopka prosilcu določi datum, uro in kraj sprejema prošnje za mednarodno zaščito, kar se zabeleži na registracijskem listu. Določba sledi določbi tretjega odstavka 28. člena Uredbe 2024/1348/EU.

K 44. členu:

Postopek za priznanje mednarodne zaščite se začne z vložitvijo prošnje za mednarodno zaščito, ki se vloži pri ministrstvu. Določba, da lahko ministrstvo vodi postopek tudi zunaj svojega sedeža, omogoča prilagodljivost in dostopnost postopka, zlasti kadar je to potrebno zaradi specifičnih okoliščin ali večjega števila prosilcev, kar prispeva k učinkovitejši izvedbi postopka.

Drugi odstavek določa, da mora vsaka polnoletna oseba prošnjo vložiti posamezno in v svojem imenu. Prošnja se lahko vloži ustno na zapisnik ali pisno, bodisi v fizični bodisi v elektronski obliki, pri čemer mora biti vedno prisotna uradna oseba ministrstva.

Če je mladoletnik star vsaj petnajst let, mora izjavo o razlogih za podajo prošnje za mednarodno zaščito, ki je sestavni del prošnje, dati sam ob prisotnosti zakonitega zastopnika. Prav tako vloži mladoletnik brez spremstva prošnjo osebno ob prisotnosti zakonitega zastopnika. Mladoletnik, star 15 let ali več, vloži prošnjo osebno ob prisotnosti svojega zakonitega zastopnika. Postopek je prilagojen mladoletnikovi starosti, stopnji duševnega razvoja in sposobnosti, da razume pomen postopka. Za prosilce iz 30. člena tega zakona, ki ne morejo samostojno sodelovati v postopku, prošnjo vloži njen skrbnik za posebni primer.

Peti odstavek ureja tudi situacijo, ko zakoniti zastopnik po izdaji odločitve ministrstva v njegovem primeru, ki še ni pravnomočna, vloži prošnjo za svojega otroka, rojenega v Republiki Sloveniji. V tem primeru ministrstvo v skladu z ZUP ne more več združiti postopka. Zaradi spoštovanja 8. člena Evropske konvencije o človekovih pravicah in temeljnih svoboščinah ministrstvo prošnjo otroka sprejme in jo nemudoma pošlje sodišču, ki obravnava zadevo njegovega zakonitega zastopnika. Sodišče mora v skladu s tem zakonom postopka združiti. S tem se doseže, da se postopki vseh družinskih članov vodijo skupaj in se posledično tudi skupaj zaključijo.

Šesti odstavek omogoča, da uradna oseba ministrstva določi datum osebnega razgovora že v okviru sprejema prošnje.

Prvi odstavek 4. člena Uredbe 2024/1347/EU določa, da morajo prosilci predložiti vse elemente, ki so jim na voljo in s katerimi utemeljujejo prošnjo za mednarodno zaščito. V ta namen prosilci polno sodelujejo z organom za presojo in drugimi pristojnimi organi ter ostanejo med celotnim postopkom prisotni in na voljo na ozemlju države članice, ki je odgovorna za obravnavanje njihove prošnje, tudi med ocenjevanjem ustreznih elementov prošnje. Drugi odstavek našteva, kateri so ti elementi. Sedmi odstavek za izvajanje prvega in drugega odstavka 4. člena Uredbe 2024/1347/EU podrobneje opredeljuje podatke, ki jih mora vsebovati prošnja za mednarodno zaščito. Podatki vključujejo osebne in identifikacijske podatke, podatke o poti v Republiko Slovenijo, družinskih članih, dokumentih ter razloge za iskanje mednarodne zaščite. Vključena je tudi CR številka, ki jo določi policija, in EMŠO, ki ga ministrstvo dodeli ob sprejemu prošnje.

V skladu z osmim odstavkom se podatki iz 1., 3., 4., 5., 6., 20. in 22. točke prejšnjega odstavka za namen sprejetja prošnje povzamejo iz registracijskega lista, da se izogne ponovnemu pridobivanju že pridobljenih podatkov.

Deveti odstavek določa, da ministrstvo ob vložitvi prošnje prosilcu po uradni dolžnosti dodeli EMŠO in mu izda izkaznico prosilca. Ta lahko na predlog urada vsebuje tudi naslov začasnega prebivanja, ki velja kot naslov za vročanje, kar omogoča ustrezno obveščanje prosilca in vodenje evidence.

Deseti odstavek določa, da se pri sprejemu prošnje ustno na zapisnik smiselno upoštevajo določbe 14. člena Uredbe 2024/1348/EU. Ta člen ureja obveznosti držav članic glede dokumentiranja osebnih razgovorov v postopkih za mednarodno zaščito.

Enajsti odstavek ureja možnost elektronskega vročanja. Ministrstvo prosilca ob vložitvi prošnje seznanja z možnostjo vročanja po elektronski poti, pri čemer mora prosilec soglašati z uporabo elektronskega naslova, ki se navede skupaj s telefonsko številko.

Podrobnejši način izvedbe postopkov do sprejema prošnje in sprejem prošnje se določijo v podzakonskem predpisu, ki ga sprejme minister za notranje zadeve.

K 45. členu:

V primerih navzkrižja interesov pa center za socialno delo določi skrbnika za posebni primer, kar dodatno varuje pravice mladoletnika v postopku. V tem primeru ne gre za MBS, temveč za mladoletnika s spremstvom, pri čemer je zakoniti zastopnik praviloma starš, skrbnik za posebni primer pa mladoletnika zastopa zgolj na osebnem razgovoru.

Drugi odstavek opredeljuje, da se za zadostna prizadevanja za zagotovitev možnosti osebnega razgovora šteje, če je bilo vabilo na osebni razgovor vročeno. S tem se termin, uporabljen v 13. členu Uredbe 2024/1348/EU, natančneje določi, da ne bi prihajalo do dvomov ali nejasnosti med postopkom.

Tretji odstavek prepoveduje prosilcu in ostalim osebam, ki so prisotne in ne izvajajo osebnega razgovora v skladu s 14. členom Uredbe 2024/1348/EU, da snemajo ali fotografirajo na osebnem razgovoru, s čimer se zagotavlja varstvo zaupnosti postopka, zaščita podatkov ter nemoten in nemoten potek razgovora.

Peti odstavek 22. člena Uredbe 2024/1351/EU določa, da kadar okoliščine to ustrezno utemeljujejo, lahko države članice opravijo osebni razgovor prek videokonference. V takem primeru država članica zagotovi potrebne ureditve za ustrezne zmogljivosti, postopkovne in tehnične standarde, pravno pomoč in tolmačenje, pri čemer upošteva usmeritve Agencije za azil. Ker gre za opsijsko določbo, je za izvajanje potrebno nacionalno določiti možnost, kar predstavlja četrti odstavek tega člena. S tem odstavkom se tako daje možnost, da pristojni organ v utemeljenih primerih z namenom določitve odgovorne države članice osebni razgovor opravi prek sodobnih elektronskih medijev, če je zagotovljen varen prenos podatkov.

Sedmi odstavek 67. člena Uredbe 2024/1351/EU določa, da država članica premestitve preuči informacije, ki jih je poslala država članica prejemnica, in preveri, da ni utemeljenih razlogov za domnevo, da zadevna oseba predstavlja grožnjo za notranjo varnost. Država članica premestitve se lahko odloči, da bo te informacije preverila med osebnim razgovorom z zadevno osebo, ki je v postopku premestitve. Ker gre za možnost, ki jo lahko država uporabi, je slednje predvideno v petem odstavku tega člena, da bo lahko uradna oseba ministrstva izvedla osebni razgovor, kadar bo po pregledu prejetih informacij presodila, da je potrebno informacije dodatno preveriti.

Ker gre v primeru petega odstavka za osebo, ki je v skladu z Uredbo 2024/1351/EU v državi članici prejemnici, predstavlja peti odstavek podlago za napotitev uradne osebe ministrstva in policije z namenom izvedbe osebnega razgovora, ali izvedbo le tega prek elektronskih medijev, v skladu s četrtim odstavkom tega člena.

Šesti odstavek pojasnjuje, kako se zagotovi izvedba osebnega razgovora v postopku določanja odgovorne države članice v skladu z Uredbo 2024/1351/EU. Ker se razgovor opravlja v sodelovanju z državo članico, ki je v skladu z Uredbo 2024/1351/EU določena kot država članica prejemnica, morata policija in ministrstvo zagotoviti možnost, da se uradne osebe odpravijo v to državo in tam opravijo razgovor. Alternativno se razgovor izvede na daljavo z uporabo sodobnih elektronskih medijev.

Sedmi odstavek določa izjemo od obveznosti izvedbe osebnega razgovora. Če Evropska komisija sprejme priporočilo iz prvega odstavka 14. člena Uredbe 2024/1359/EU, ki se nanaša na uporabo hitrega postopka za skupine prosilcev, pri katerih objektivne okoliščine kažejo na verjetno utemeljenost prošnje, in če je tudi v posameznem primeru verjetno, da je prošnja utemeljena, se osebni razgovor lahko opusti.

V skladu z 22. členom Uredbe 2024/1351/EU je osebni razgovor, ki se izvede v postopku določitve odgovorne države članice, namenjen olajšanju postopka za določitev odgovorne države članice ter prosilcu omogočiti, da pravilno razume informacije, ki jih je prejel v skladu z 19. členom Uredbe 2024/1351/EU. Ker je v primerih iz 41. člena Uredbe 2024/1351/EU odgovorna država članica za obravnavo prošnje že določena, država članica v skladu z Uredbo 2024/1351/EU ni dolžna opraviti osebnega razgovora v teh primerih. Glede na navedeno, je v osmem odstavku določeno, da se v primerih iz 41. člena Uredbe 2024/1351/EU osebni razgovor iz 22. člena Uredbe 2024/1351/EU ne opravi.

K 46. členu:

Ta člen določa obveznost ministrstva, da prosilca obvesti o dejstvu, da se obravnava utemeljenosti njegove prošnje za mednarodno zaščito vodi v pospešenem postopku. Namen določbe je zagotoviti seznanitev prosilca s postopkom obravnave njegove prošnje, ki se vodi v skladu s prvim odstavkom 42. člena Uredbe 2024/1348/EU.

K 47. členu:

Določba ureja dostop organizacij in oseb, ki zagotavljajo nasvete in svetovanje, do prosilcev v Centru za tujce in na mejnih prehodih, ki je mogoč po predhodnem dogovoru s policijo (najava pri policiji).

Drugi odstavek določa, da se dostop oseb, omenjenih v prejšnjem odstavku, lahko omeji zaradi varnosti, javnega reda ali učinkovitega upravnega vodenja mejnega prehoda ali Centra za tujce. Omejitve se izvajajo v skladu s hišnimi redi mejnih prehodov in Centra za tujce, kar zagotavlja varno in urejeno delovanje teh prostorov. Na tak način se po potrebi omeji tudi dostop do oseb, ki so v postopku preverjanja in oseb, ki so v postopku vračanja na meji.

K 48. členu:

Prvi odstavek določa obvezno uporabo drugega odstavka 14. člena Uredbe 2024/1347/EU, ki določa, da se, poleg razlogov iz 12. člena Uredbe 2024/1347/EU, status begunca ne prizna prosilcu, če obstajajo utemeljeni razlogi, da se tega državljan tretje države ali osebo brez državljanstva obravnava kot nevarno za varnost države članice, v kateri se ta državljan tretje države ali oseba brez državljanstva nahaja ali kadar ta državljan tretje države ali oseba brez državljanstva po pravnomočni obsodbi za izredno hudo kaznivo dejanje predstavlja nevarnost za skupnost države članice, v kateri se ta državljan tretje države ali oseba brez državljanstva nahaja. Medtem, ko 14. člen Uredbe 2024/1347/EU sicer določa razloge za odvzem statusa begunca, drugi odstavek državam članicam izrecno omogoča, da prosilcu v primerih iz točk d) in e) prvega odstavka status že vnaprej zavrnejo, če odločitev o prošnji še ni bila sprejeta.

Drugi odstavek določa obvezno uporabo tretjega odstavka 17. člena Uredbe 2024/1347/EU, in sicer se status subsidiarne zaščite ne prizna prosilcu, ki je pred sprejemom v Republiko Slovenijo storil eno ali več kaznivih dejanj, za katere je v Republiki Sloveniji zagrožena zaporna kazen, in je zapustil izvorno državo izključno zato, da bi se izognil kaznim, ki so posledica teh dejanj.

K 49. členu:

V členu so določene možne vsebinske odločitve ministrstva v postopku ugotavljanja pogojev za mednarodno zaščito. Ministrstvo lahko z odločbo prosilcu prizna mednarodno zaščito, če ugotovi, da izpolnjuje za pridobitev statusa begunca pogoje v skladu z 13. členom Uredbe 2024/1347/EU ali pogoje za pridobitev statusa subsidiarne zaščite v skladu z 18. členom Uredbe 2024/1347/EU.

Ministrstvo lahko prošnjo zavrne kot neutemeljeno v skladu s tretjim odstavkom 39. člena Uredbe 2024/1348/EU, če ob upoštevanju obravnavanih dejstev in okoliščin ugotovi, da prosilec ne izpolnjuje pogojev za mednarodno zaščito ali v primeru drugega odstavka 5. člena Uredbe 2024/1347/EU, ko prosilec sam ustvari okoliščine, da bi si ustvaril pogoje za vložitev prošnje za

mednarodno zaščito. Ministrstvo prošnjo zavrne kot neutemeljeno, kadar so podani izključitveni razlogi ali kateri izmed razlogov za ne priznanje mednarodne zaščite iz 48. člena tega zakona. Prošnjo ministrstvo lahko zavrne tudi kot očitno neutemeljeno v pospešenem postopku, če lahko prošnjo šteje za očitno neutemeljeno v skladu s četrtem odstavkom 39. člena Uredbe 2024/1348/EU.

V skladu s tretjim odstavkom lahko ministrstvo prošnjo mladoletniku brez spremstva zavrne kot očitno neutemeljeno le, če gre za uporabo koncepta varne izvorne države ali če obstajajo tehtni razlogi, da prosilec predstavlja grožnjo za nacionalno varnost.

Četrty odstavek 68. člena Uredbe 2024/1351/EU določa, da kadar je bil upravičenec do mednarodne zaščite premeščen, mu država članica premestitve samodejno prizna status mednarodne zaščite ob upoštevanju statusa, ki ga je priznala država članica prejemnica. V skladu s podtočko ii) točke a) drugega odstavka 56. člena Uredbe 2024/1351/EU se namreč lahko premesti tudi upravičenec do mednarodne zaščite. Drugi odstavek tega člena skladno s tem določa, da ima oseba, ki ji je bila mednarodna zaščita že priznana v drugi državi članici Evropske unije in je bila v Republiko Slovenijo premeščena v skladu z 67. členom Uredbe 2024/1351/EU, z dnem premestitve priznan enak status mednarodne zaščite tudi v Republikli Sloveniji. Določa se samodejno priznanje obstoječega statusa v Republikli Sloveniji, brez potrebe po ponovni vsebinski presoji pogojev za zaščito, kar zagotavlja kontinuiteto mednarodne zaščite.

Četrty odstavek določa, da v primeru, da ministrstvo prošnji ugoti in prosilcu prizna status subsidiarne zaščite, v odločbi določi tudi trajanje tega statusa, ki pa ne sme biti krajše od enega leta. Pri določitvi trajanja subsidiarne zaščite ministrstvo upošteva situacijo v izvorni državi, razloge za mednarodno zaščito in osebne okoliščine prosilca.

Če prosilec ustno na zapisnik ali v pisni obliki pred izdajo odločbe izjavi, da umika prošnjo, ministrstvo postopek s sklepom ustavi. Določba petega odstavka tega člena sledi 40. členu Uredbe 2024/1348/EU, ki ureja eksplicitni umik prošnje.

Prvi odstavek 41. člena Uredbe 2024/1348/EU določa primere, v katerih se prošnja za mednarodno zaščito šteje za implicitno umaknjeno. Gre za situacije, v katerih prosilec s svojim vedenjem pokaže, da ne želi več sodelovati v postopku, na primer če ne vloži prošnje, ne pride na razgovor ali ne želi navesti svojega naslova. Sedmi odstavek določa, da ministrstvo v teh primerih postopek ustavi s sklepom.

Če gre za primer iz točke a) prvega odstavka 41. člena Uredbe 2024/1348/EU, torej kadar prosilec brez tehtnega razloga ni vložil prošnje, čeprav je imel dejansko možnost za to, sedmi odstavek določa, da se lahko sklep izda samodejno. To je skladno s tretjim odstavkom 210. člena ZUP, ki določa, da ima odločba, izdana samodejno, lahko namesto podpisa faksimile. Tak sklep se izdela na podlagi obdelave osebnih podatkov, ki se v skladu s prvim odstavkom 118. člena tega zakona prevzamejo iz evidence dogodkov policije v evidenco prosilcev ministrstva. Sklep se vroči z javnim naznanilom na enotnem državnem portalu e-Uprava. Takšen način vročanja pomeni odstop od 94. člena ZUP, ki sicer določa, da se javno naznanilo opravi na oglasni deski organa in na portalu e-Uprava, vendar se vročanje v tem primeru izvede izključno na portalu, saj bi bilo ob siceršnji množični naravi postopkov in neznanosti naslovnikov vročanje na oglasno desko organa neučinkovito in nesmiselno. Pri izvajanju točke f) prvega odstavka 41. člena Uredbe 2024/1348/EU je potrebno zagotoviti ustrezno preverjanje dejstev, na podlagi katerih se lahko prošnja prosilca razglasi za implicitno umaknjeno. V skladu z navedeno določbo se prošnja šteje za implicitno umaknjeno v primeru, kadar je prosilec vložil prošnjo v državi članici, ki ni država prvega vstopa ali država, ki je izdala dokument za prebivanje ali vizum, in prosilec do določitve odgovorne države članice oziroma do izvedbe postopka predaje ne ostane navzoč na njenem območju. Za izvajanje te določbe je torej bistven podatek, ali je prosilec samovoljno zapustil nastanitev in s tem ozemlje države članice. Določba sedmega odstavka predvideva, da se navedeni podatek preverja na podlagi podatkov o dnevni prisotnosti prosilcev iz evidence Urada (2. točka četrtega odstavka 120. člena tega zakona).

Sedmi odstavek določa, da v postopku obravnave prošnje po Uredbi 2024/1351/EU se umik prošnje ne šteje kot izjava o umiku iz prvega odstavka 40. člena Uredbe 2024/1348/EU in ne vpliva na izvršitev predaje na podlagi Uredbe 2024/1351/EU, razen če je prosilec obravnavan po

točki a) prvega odstavka 36. člena Uredbe 2024/1351/EU in druga država članica Evropske unije ali pristopnica k Uredbi 2024/1351/EU odgovornosti za sprejem prošnje še ni sprejela.

Osmi odstavek omogoča ministrstvu, da zavrže prošnjo za mednarodno zaščito kot nedopustno, če so izpolnjeni pogoji iz 38. člena Uredbe 2024/1348/EU, ki opredeljuje specifične razloge za nedopustnost prošnje.

Deseti odstavek določa, da ministrstvo prošnjo s sklepom zavrže, če se na podlagi meril, določenih v Uredbi 2024/1351/EU, ugotovi, da je za obravnavo prošnje odgovorna druga država članica Evropske unije ali pristopnica k Uredbi 2024/1351/EU.

K 50. členu:

Prvi odstavek določa, da se v primerih iz 37. člena Uredbe 2024/1348/EU določi tudi 10-dnevni rok za prostovoljni odhod iz Republike Slovenije, območja držav članic Evropske unije in območja držav pogodbenic Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985. Ministrstvo lahko, če obstajajo utemeljeni razlogi, odredi daljši, 30-dnevni rok.

Drugi odstavek določa izjeme, ko se rok za prostovoljni odhod ne določi, na primer kadar je osebi odvzet status zaradi razlogov, povezanih z varnostjo države ali nevarnostjo za skupnost, kadar oseba zakonito prebiva na podlagi drugega pravnega naslova ali ji je izrečena stranska kazen ali sankcija izгона. V primerih, ko je bil tujcu določen rok za prostovoljni odhod v skladu z tem odstavkom tega člena, policija ne izda odločbe o vrnitvi na ZTuj-2. Namen določbe je zagotoviti usklajenost med odločitvijo ministrstva o prostovoljnem odhodu in nadaljnjimi ukrepi, ki jih lahko izvede policija.

Tretji odstavek določa, da v primerih, ko je oseba v času izvršljivosti odločbe o mednarodni zaščiti v zaporu, priporu ali drugi instituciji, ki je ne more prostovoljno zapustiti, začne rok za prostovoljni odhod teči z dnem, ko je oseba odpuščena iz takšne institucije. V primerih, ko je rok za prostovoljni odhod določen po tem, ko je odločba o mednarodni zaščiti že izvršljiva, začne rok za prostovoljni odhod teči z izvršljivostjo odločbe, v kateri je ta rok določen. Ta določba naslavlja posebne situacije, v katerih prosilec za mednarodno zaščito zaradi objektivnih razlogov ne more izvršiti odločbe o vrnitvi v prostovoljnem roku, ker se v času izvršljivosti odločbe nahaja v zaporu, priporu ali drugi instituciji, ki je ne more prostovoljno zapustiti. V takih primerih bi začetek teka roka za prostovoljni odhod med prestajanjem omejitve gibanja pomenil pravno fikcijo brez stvarne možnosti izvršitve. Določba zato določa, da rok začne teči šele z dnem odpusta iz take institucije, s čimer se zagotovi učinkovito uresničevanje pravice do prostovoljnega odhoda. V praksi lahko nastopijo tudi primeri, ko je odločba o mednarodni zaščiti že postala izvršljiva, rok za prostovoljni odhod pa se določi šele naknadno (na primer kadar je odločba o vrnitvi zaradi delne razveljavitve v sodnem postopku izdana pozneje). V teh primerih določba pojasnjuje, da rok začne teči z izvršljivostjo tiste odločbe, v kateri je rok določen, saj pred tem še ni obstajal pravni akt, ki bi ga lahko sprožil. Tako se prepreči retroaktivno določanje rokov in zagotovi pravna varnost ter predvidljivost postopkov.

Ministrstvo lahko v skladu s četrтым odstavkom tega člena na prošnjo posameznika podaljša rok za prostovoljni odhod, če so prisotne posebne okoliščine, ki opravičujejo daljši rok.

Ministrstvo v skladu s petim odstavkom tega člena določi ukrep odstranitve tujca in prepovedi vstopa v primeru zavrnitve prošnje za mednarodno zaščito. Vendar pa se ti ukrepi ne uporabljajo, če oseba v Sloveniji prebiva zakonito.

Ministrstvo lahko v skladu s šestim odstavkom tega člena po uradni dolžnosti ali na prošnjo posameznika prekliche, skrajša ali začasno odloži prepoved vstopa na podlagi razlogov, ki jih določa ZTuj-2.

K 51. členu:

Peti odstavek 43. člena tega zakona v skladu s tretjim odstavkom 28. člena Uredbe 2024/1348/EU določa, da ministrstvo v okviru predhodnega postopka prosilcu določi datum, uro in kraj sprejema prošnje za mednarodno zaščito, kar se zabeleži na registracijskem listu.

Prvi odstavek tega člena določa, da se šteje, da je imel prosilec dejansko možnost za vložitev prošnje, če je bil obveščen o datumu, uri in kraju sprejema prošnje, kot je določeno v petem odstavku 43. člena tega zakona. Uredba namreč določa, da se prošnja za mednarodno zaščito lahko šteje za implicitno umaknjeno, kadar prosilec brez tehtnega razloga ne vloži prošnje, čeprav ima dejansko možnost za to. Podano obvestilo o datumu, uri in kraju sprejema prošnje torej predstavlja ključen element v ugotavljanju, ali je bila prosilcu dana ustrezna in realna možnost za uveljavljanje njegove pravice do vložitve prošnje. Če kljub prejetemu obvestilu o datumu, uri in kraju sprejema prošnje, prošnje ne vloži in za to ne navede tehtnega razloga, so izpolnjeni pogoji za uporabo 41. člena Uredbe 2024/1348/EU in za obravnavo prošnje kot implicitno umaknjene.

V skladu s točko d) prvega odstavka 41. člena Uredbe 2024/1348/EU se prošnja za mednarodno zaščito lahko šteje za implicitno umaknjeno, kadar se prosilec brez utemeljenega razloga ne udeleži osebnega razgovora, čeprav bi se ga moral udeležiti v skladu s 13. členom Uredbe 2024/1348/EU, oziroma kadar brez utemeljenega razloga noče odgovarjati na vprašanja, zastavljena med razgovorom, in sicer v taki meri, da izid razgovora ne zadostuje za sprejetje odločitve o utemeljenosti prošnje. Dejstvo, da je bil prosilec s strani ministrstva obveščen o datumu, uri in kraju osebnega razgovora, se šteje kot zadosten ukrep za zagotavljanje možnosti prosilcu, da sodeluje v postopku. Če je bil prosilec ustrezno in pravočasno obveščen o datumu, kraju in posledicah morebitne neupravičene odsotnosti z razgovora, pa se na razgovor ne odzove brez utemeljenega razloga, so izpolnjeni pogoji za uporabo določbe točke d) prvega odstavka 41. člena Uredbe 2024/1348/EU. Takšna opustitev sodelovanja prosilca pomeni, da pristojni organ ne more ustrezno oceniti utemeljenosti njegove prošnje, kar upravičuje presojo, da je prošnja implicitno umaknjena.

K 52. členu:

Člen vzpostavlja pravno podlago za uporabo konceptov varne tretje države in varne izvorne države v skladu z Uredbo 2024/1348/EU. Določa postopek, po katerem Vlada Republike Slovenije na predlog ministrstva razglasi državo za varno tretjo državo ali varno izvorno državo. Ministrstvo zbira informacije iz drugih držav članic EU, institucij EU in ustreznih mednarodnih organizacij, da zagotovi ustreznost razglasitve določene države za varno tretjo ali varno izvorno državo.

K 53. členu:

Prvi odstavek 43. člena Uredbe 2024/1348/EU določa, da lahko država članica, potem ko izvede preverjanje v skladu z Uredbo 2024/1356/EU in pod pogojem, da prosilcu še ni bil dovoljen vstop na ozemlje držav članic, prošnjo za mednarodno zaščito obravnava v postopku na meji. Postopek se uporablja za državljane tretjih držav in osebe brez državljanstva, ki ne izpolnjujejo pogojev za vstop na ozemlje, določenih v 6. členu Uredbe 2016/399/EU. Določitev obvezne nastanitve v kapaciteto, namenjeno nastanitvi prosilcev v postopku na meji, zagotavlja izvedbo postopka na meji v skladu z pogoji, ki jih določa Uredba 2024/1348/EU in omogoča učinkovito upravljanje postopkov ter nadzor nad gibanjem prosilcev.

Drugi odstavek določa rok za obravnavo prošenj v postopku na meji, ki se mora v skladu z drugim odstavkom 51. člena Uredbe 2024/1348/EU končati najpozneje v 12 tednih od registracije prošnje. V ta namen se določa, da mora ministrstvo odločitev sprejeti najpozneje v šestih tednih od vložitve tožbe.

Tretji odstavek določa obveznost ministrstva, da prosilca pred izdajo odločbe o zavrnitvi prošnje kot neutemeljene ali zavrnjenju prošnje s sklepom kot nedopustne seznaniti z možnostjo, da v treh dneh od te seznanitve zahteva odobritev roka za prostovoljni odhod. Ta ureditev temelji na petem odstavku 4. člena Uredbe 2024/1349/EU, ki določa, da se osebam odobri rok za prostovoljno vrnitev, razen če obstaja nevarnost pobega ali če je bila njihova prošnja v okviru azilnega postopka na meji zavrnjena kot očitno neutemeljena ali če predstavljajo grožnjo za javni red, javno varnost ali nacionalno varnost držav članic. Rok se odobri le na zahtevo prosilca, ne presega 15 dni in ne daje pravice do ponovnega vstopa, pri čemer osebam za ta čas pristojni organi prevzamejo veljavne potne listine, da se prepreči pobeg. Take osebe za namene tega odstavka policiji za toliko časa, kot je potrebno, predajo vse veljavne potne listine, ki jih posedujejo, da se prepreči pobeg. V primeru da oseba v skladu s petim odstavkom 4. člena Uredbe 2024/1349/EU zahteva odobritev roka za prostovoljni odhod, ga ministrstvo določi v odločbi, izdani v postopku

na meji, s katero prošnjo za mednarodno zaščito zavrže kot nedopustno ali zavrne kot neutemeljeno.

Četrti odstavek določa začetek teka roka za prostovoljni odhod, ki začne teči z dnem, ko odločba, izdana v postopku na meji, s katero prošnjo za mednarodno zaščito zavrže kot nedopustno ali zavrne kot neutemeljeno, postane izvršljiva.

Uredba 2024/1349/EU določa, da se osebam, ki jim je bila v okviru azilnega postopka na meji izdana odločba o zavrnitvi prošnje kot neutemeljene ali zavrženju prošnje kot nedopustne, odobri rok za prostovoljno vrnitev, razen če obstaja nevarnost pobega, če je bila prošnja zavrnjena kot očitno neutemeljena ali če oseba predstavlja grožnjo za javni red, javno varnost ali nacionalno varnost države članice. Zaradi zagotovitve enotne presoje okoliščin, ki kažejo na nevarnost pobega, se peti odstavek tega člena določa, da ministrstvo pri presoji, ali prosilec sploh lahko zahteva rok za prostovoljni odhod, uporablja merila, določena v ZTuj-2, ki v 68. členu določa objektivna in preverljiva merila za ugotavljanje nevarnosti pobega, in sicer: navajanje lažnih podatkov oziroma nesodelovanje v postopku, kot tudi zavrnitev odvzema biometričnih podatkov; uporaba lažnih ali ponarejenih osebnih dokumentov, kot tudi namerno uničenje ali kakršna koli drugačna namerna odstranitev obstoječih dokumentov; vstop v Republiko Slovenijo v času veljavne prepovedi vstopa; v zadnjih treh letih pred izdajo odločbe o vrnitvi pravnomočno izrečena sankcija za prekršek zaradi nezakonitega prebivanja; jasno izražena namera o nespoštovanju odločbe o vrnitvi; dejstvo, da je bil tujec v zadnjih dveh letih pred izdajo odločbe o vrnitvi v Republiko Slovenijo pravnomočno obsojen za kaznivo dejanje, za katero se storilec preganja po uradni dolžnosti; dejstvo, da je bila tujcu v zadnjih dveh letih pred izdajo odločbe o vrnitvi v Republiko Slovenijo najmanj trikrat izrečena pravnomočna sankcija za prekrške po predpisih zoper javni red, ali za prekrške po predpisih, ki urejajo državno mejo in tujce, orožje ter prepovedane droge.

Šesti odstavek omogoča ministrstvu, da po uradni dolžnosti ali na prošnjo osebe prekliče, skrajša ali začasno odloži prepoved vstopa v skladu z ZTuj-2.

Sedmi odstavek določa, da ministrstvo med obravnavo prošnje v postopku na meji prosilcu v skladu s 78. členom tega zakona izreče omejitev gibanja na mejno kapaciteto.

K 54. členu:

Postopek vračanja na meji je opredeljen v Uredbi 2024/1349/EU, ki vzpostavlja enotna pravila Evropske unije za vračanje državljanov tretjih držav in oseb brez državljanstva, katerih prošnje za mednarodno zaščito so bile zavrnjene v okviru azilnega postopka na meji.

Uredba določa potek postopka vračanja, ki se uporablja neposredno po zavrnitvi prošnje, ter ureja pogoje in postopkovna jamstva za njegovo izvedbo. Določa tudi pravila glede morebitne uporabe pridržanja, možnosti prostovoljnega odhoda in prisilnega vračanja.

Poleg tega Uredba 2024/1349/EU določa posebne ukrepe, ki jih lahko države članice sprejmejo v kriznih razmerah, med drugim podaljšanje rokov in prilagoditve postopkov, kadar to zahtevajo izjemne okoliščine.

V skladu s tem členom je za izvedbo postopka vračanja na meji v skladu z Uredbo 2024/1349/EU pristojna policija.

K 55. členu:

Prvi odstavek določa, da policija z odločbo določi obveznost prebivanja na določeni lokaciji na podlagi 4. člena Uredbe 2024/1349/EU in pridržanje na podlagi 5. člena Uredbe 2024/1349/EU.

Pridržanje se izvaja v Centru za tujce in ni se uporablja le kot skrajni ukrep.

Tretji odstavek določa, da policija izvaja pridržanje v postopku vračanja na meji v skladu z določbami zakona, ki ureja vstop, zapustitev in bivanje tujcev v Republiko Slovenijo, ki urejajo omejitev gibanja.

K 56. členu:

Prvi odstavek določa, da zoper odločbo o obveznosti prebivanja iz prvega odstavka prejšnjega člena pritožba ni dovoljena. Zoper to odločbo je mogoče vložiti tožbo na upravno sodišče v osmih dneh po vročitvi odločbe. Namen je zagotoviti takojšnjo izvršitev odločbe ob hkratni možnosti pravnega varstva. Ureditev sledi 78. členu ZTuj-2.

Drugi odstavek določa, da mora upravno sodišče o tožbi odločiti v šestih dneh, kar zagotavlja hiter postopek in pravno varnost za vse udeležence.

K 57. členu:

Člen ureja postopek podaljšanja subsidiarne zaščite v Republiki Sloveniji, pri čemer podrobno določa obveznosti ministrstva in upravičenca ter časovne okvire postopka. Prvi odstavek nalaga ministrstvu dolžnost, da osebo s priznano subsidiarno zaščito 60 dni pred iztekom njenega statusa pisno obvesti o pogojih za podaljšanje subsidiarne zaščite, posledicah, če podaljšanja ne uveljavlja, in možnosti vložitve naknadne prošnje. Poleg obvestila prejme oseba tudi obrazec za vložitev zahteve za podaljšanje subsidiarne zaščite ali pa z njim obvesti ministrstvo, da podaljšanja zaščite ne bo uveljavljala.

Naknadno prošnjo lahko vloži tudi oseba, ki ji je priznana subsidiarna zaščita. Naknadno prošnjo lahko oseba vloži pred potekom statusa, in sicer od prejema obvestila, ki ga ministrstvo osebi s subsidiarno zaščito pošlje 60 dni pred potekom statusa in v katerem osebo obvesti o možnosti vložitve naknadne prošnje. Naknadno prošnjo lahko vloži le, če ni uveljavljala podaljšanja subsidiarne zaščite.

Izpolnjen obrazec, ki velja kot prošnja za podaljšanje subsidiarne zaščite, mora oseba vrniti 30 dni pred potekom statusa. Po prejemu izpolnjenega obrazca ministrstvo izda sklep, s katerim ugotovi, da je oseba v postopku podaljšanja subsidiarne zaščite. Ministrstvo z osebo opravi osebni razgovor, v katerem preveri obstoj razlogov za podaljšanje subsidiarne zaščite. Pri izvedbi osebnega razgovora se uporabljajo določbe Uredbe 2024/1348/EU in tega zakona, ki veljajo za osebni razgovor.

Če oseba še vedno izpolnjuje pogoje za priznanje subsidiarne zaščite, ministrstvo izda odločbo, s katero osebi podaljša subsidiarno zaščito za najmanj dve leti in največ pet let. Če oseba teh pogojev ne izpolnjuje, ministrstvo izda odločbo, s katero zavrne prošnjo za podaljšanje subsidiarne zaščite. Pri določitvi trajanja podaljšanja subsidiarne zaščite ministrstvo upošteva situacijo v izvorni državi, razloge za subsidiarno zaščito in osebne okoliščine vlagatelja.

Ministrstvo postopek podaljšanja subsidiarne zaščite s sklepom ustavi, kadar prosilec pred izdajo odločitve prošnjo izrecno umakne, se brez opravičljivega razloga ne odzove na vabilo na osebni razgovor, v sodnem postopku pridobi status begunca ali pridobi državljanstvo Republike Slovenije oziroma druge države, saj v teh primerih ni več pravne podlage ali interesa za nadaljevanje postopka, kar pomeni, da pogoji za obravnavo prošnje niso več izpolnjeni.

Do pravnomočno končanega postopka podaljšanja subsidiarne zaščite, osebi pripadajo pravice oseb s priznano mednarodno zaščito.

K 58. členu:

Prvi odstavek določa, da ministrstvo v postopku odvzema statusa mednarodne zaščite v skladu s 65. členom in tretjim odstavkom 66. člena Uredbe 2024/1348/EU izda odločbo. Tretji odstavek 66. člena Uredbe 2024/1348/EU določa, da mora biti odločitev o odvzemu mednarodne zaščite izdana čim prej v pisni obliki. Ta odločitev mora vsebovati obrazložitev dejanskih in pravnih razlogov za odvzem ter pisni pouk o tem, kako je odločitev mogoče izpodbijati, in o relevantnih rokih. Uporabljajo se postopkovna pravila iz 66. člena Uredbe 2024/1348/EU. Razlogi za prenehanje natančno opredeljeni v 11. in 16. členu Uredbe 2024/1347/EU.

Drugi odstavek določa, da v primeru, ko se upravičenec do mednarodne zaščite nedvoumno odpove svojemu statusu v skladu s točko a) šestega odstavka 66. člena Uredbe 2024/1348/EU, status mednarodne zaščite preneha z dnem pravnomočne odločbe o prenehanju statusa.

Tretji odstavek določa odstop od prvega odstavka tega člena (da ministrstvo v postopku o prenehanju ali odvzemu statusa mednarodne zaščite izda odločbo) in sicer ureja primer, ko oseba

pridobi državljanstvo Republike Slovenije. V takem primeru mednarodna zaščita samodejno preneha po samem zakonu z dnem pridobitve državljanstva, saj oseba z novo državljsko vezjo uživa polno zaščito države. Ta primer temelji na točki b) šestega odstavka 66. člena Uredbe 2024/1348/EU.

Tudi četrti odstavek določa odstop od prvega odstavka tega člena. Določa da status preneha po samem zakonu z dnem pridobitve statusa mednarodne zaščite v drugi državi članici EU. Gre za primer iz točke c) šestega odstavka 66. člena Uredbe 2024/1348/EU.

Peti odstavek določa, da ministrstvo v primerih iz tretjega in četrtega odstavka ne vodi posebnega upravnega postopka, ampak v spis zgolj vložijo izpis o prenehanju statusa iz evidence, skupaj z navedbo pravne podlage. S tem se status formalno zaključi brez izdaje odločbe, kar ustreza postopku, ki ga omogoča šesti odstavek 66. člena Uredbe 2024/1348/EU.

K 59. členu:

Sodno varstvo v skladu s tem zakonom se šteje za učinkovito pravno sredstvo v pritožbenem postopku iz V. poglavja Uredbe 2024/1348/EU.

Zoper odločitve v rednem postopku ni dovoljena pritožba, je pa mogoče z vložitvijo tožbe na upravno sodišče sprožiti upravni spor. Člen za vložitev tožbe zoper odločitev pristojnega organa določa krajši rok, kot je določen v Zakonu o upravnem sporu (Uradni list RS, št. 105/06, 107/09 – odl. US, 62/10, 98/11 – odl. US, 109/12, 10/17 – ZPP-E in 49/23; v nadaljnjem besedilu: ZUS-1), in sicer petnajstdnevni rok zoper odločbe oziroma sklepe, s katerimi je postopek končan.

Krajši rok v se v tem zakonu določa zaradi posebne narave postopkov, ki zahtevajo hitro odzivanje na krizne razmere, kot so množične migracije. S tem je zagotovljeno pospešeno odločanje, kar prispeva k večji učinkovitosti postopkov in zmanjšanju dolgotrajnosti obravnave. V postopkih po tem zakonu pospešeno odločanje ključno. Krajši rok prispeva k zmanjšanju dolgotrajnosti teh postopkov, obenem pa strankam omogoča dovolj časa za pripravo in vložitev tožbe, zlasti ob uporabi strokovne pravne pomoči.

Tretji odstavek določa izjemo od 15-dnevnega roka za vložitev tožbe. V skladu s točko a) sedmega odstavka 67. člena Uredbe 2024/1348/EU se v primeru, ko je prošnja zavržena kot nedopustna, postopek ustavljen zaradi implicitnega umika prošnje, ali je prošnja zavrnjena kot neutemeljena oziroma očitno neutemeljena, če so v času odločitve podane katere koli okoliščin za pospešeni postopek v skladu s prvim in tretjim odstavkom 42. člena Uredbe 2024/1348/EU, tožba vložijo v osmih dneh od vročitve odločbe.

Zoper odločitve upravnega sodišča je v skladu s tretjim odstavkom tega člena mogoča pritožba na vrhovno sodišče.

K 60. členu:

Člen določa posebna pravila glede rokov, v katerih mora upravno sodišče odločiti v postopkih mednarodne zaščite. Upravno sodišče mora o tožbah zoper odločbe, izdane na podlagi Uredbe 2024/1348/EU ali tega zakona, odločiti najpozneje v tridesetih dneh. O tožbah zoper očitno neutemeljene odločbe, izdane v pospešenem postopku, pa mora odločiti najpozneje v sedmih dneh. Prav tako mora sodišče v sedmih dneh od prejema tožbe odločiti o tožbi zoper sklepe, izdane na podlagi Uredbe 2024/1348/EU ali tega zakona, razen če ta zakon ne določa drugače. Tretji odstavek določa, da vrhovno sodišče o pritožbi odloči v 30 dneh od njenega prejema.

Četrti, peti in šesti odstavek urejajo roke za obravnavo prošenj v okviru postopka na meji, ki se mora v skladu z drugim odstavkom 51. člena Uredbe 2024/1348/EU končati najpozneje v 12 tednih od registracije prošnje. V skladu s tretjim odstavkom 53. člena tega zakona mora ministrstvo odločbo oziroma sklep v okviru postopka na meji sprejeti najpozneje v treh tednih od vložitve tožbe. Četrti odstavek tega člena pa določa, da mora tudi Upravno sodišče o tožbi zoper odločbo oziroma sklep ministrstva, izdan v postopku na meji, odločiti čim prej, najpozneje pa v treh tednih od vložitve tožbe. Peti odstavek določa, da mora tudi Vrhovno sodišče o pritožbi zoper odločitev Upravnega sodišča iz prejšnjega odstavka odloči čim prej, najpozneje pa v štirih tednih od prejema pritožbe. Sedmi odstavek nadalje določa, da se v postopkih sodnega varstva glede

odločitev, sprejetih na podlagi Uredbe 2024/1348/EU ali tega zakona, subsidiarno uporabljajo določbe ZUS-1, za vse postopkovne določbe, ki niso urejene v tem zakonu.

Osmi odstavek omogoča, da lahko ministrstvo v postopkih mednarodne zaščite pred sodišči zastopa tudi uradna oseba, ki nima opravljenega pravniškega državnega izpita, vendar le če ima vsaj pet let delovnih izkušenj na področju mednarodne zaščite. Za zastopanje pred sodišči je namreč poznavanje specifičnosti področja mednarodne zaščite, predvsem specifičnosti posameznega postopka, bistveno pomembnejše od opravljenega pravniškega državnega izpita. Poleg tega pa smo s predlogom poenotili pogoje za zastopanje pred sodišči v postopkih mednarodne zaščite, saj obveznost opravljenega pravniškega državnega izpita ravno tako ne velja za pravne zastopnike, ki v postopkih pred sodišči zastopajo prosilce za mednarodno zaščito.

K 61. členu:

V tem členu so taksativno določene pravice prosilcev. Te pravice začnejo veljati, ko oseba postane prosilec, torej s podajo prošnje, in trajajo do izvršljivosti odločitve ministrstva o prošnji. Pravice prosilcev pripadajo tudi osebam, ki vložijo prvo naknadno prošnjo, medtem ko pri drugi in vsaki nadaljnji naknadni prošnji pravice prosilcev osebi ne pripadajo več.

V primeru izvršljive odločitve o predaji prosilca državi članici, ki je v skladu z Uredbo 2024/1351/EU odgovorna za obravnavo njegove prošnje, pravice prosilca trajajo do dejanske predaje v to državo. Pri tem Direktiva 2024/1346/EU določa, da so prosilci v celoti upravičeni do pravic prosilcev le v tisti državi članici, kjer bi se morali nahajati v skladu z navedeno uredbo. Smiselno enake posledice neizpolnjevanja obveznosti prosilca v skladu z Uredbo 2024/1351/EU določa tudi 18. člen Uredbe 2024/1351/EU, v skladu s katerim prosilec, ki je bil obveščen o svojih obveznostih in posledicah njihovega neizpolnjevanja, ni upravičen do pogojev za sprejem iz členov 17 do 20 Direktive 2024/1346/EU v nobeni drugi državi članici kot v državi članici, v kateri se mora nahajati v skladu s četrtem odstavkom 17. člena te uredbe, od trenutka, ko je bil obveščen o odločitvi o svoji predaji odgovorni državi članici. Ne glede na navedeno pa to ne sme posegati v potrebo po zagotavljanju življenjskega standarda v skladu s pravom Unije, vključno z Listino in mednarodnimi obveznostmi. Zato se prosilcem, ki so v Republiki Sloveniji prejeli odločitev o predaji, pravice prosilcev ustrezno omejijo. Ti prosilci niso upravičeni do dostopa na trg dela, poklicnega usposabljanja, pomoči pri vključevanju v okolje in dodatnega obsega zdravstvenih storitev v skladu s tem zakonom. Prav tako se jim materialna oskrba omeji na osnovne potrebe – zagotovi se jim prehrano in nastanitve, ob nujni potrebi pa tudi obleko, obutev in higienske potrebščine. Pri tem v vsakem primeru Republiko Slovenijo zavezuje obveznost, da zagotovi življenjski standard v skladu s pravom Unije, vključno z Listino, in mednarodnimi obveznostmi, kar je poudarjeno tudi v 20. in 21. členu Direktive 2024/1346/EU. O omejitvi pravic odloči ministrstvo v sklepu o predaji.

Podrobnejše pogoje in načine za zagotavljanje pravic prosilcem določi Vlada Republike Slovenije s podzakonskim aktom.

K 62. členu:

Obseg materialne oskrbe za prosilce določajo 7. in 8. točka 2. člena ter 19. člen Direktive 2024/1346/EU. Izraz »materialni pogoji za sprejem« iz omenjene direktive je v tem zakonu opredeljen kot materialna oskrba, izraz »dodatek za dnevne izdatke« pa kot žepnina.

V skladu s četrtem odstavkom 7. člena Direktive 2024/1346/EU materialna oskrba pripada prosilcu, ki dejansko biva v nastanitveni kapaciteti, ki se uporablja za nastanitev prosilcev. Določba zagotavlja tudi, da obleka, obutev in higienske potrebščine pripadajo posameznemu prosilcu glede na njegove dejanske potrebe. V skladu s tretjim odstavkom 20. člena Direktive 2024/1346/EU je treba pri zagotavljanju materialne oskrbe upoštevati spol, starost ter posebne potrebe glede sprejema posameznega prosilca. To vključuje na primer ločeno in varno nastanitev za ženske, družine ali mladoletnike brez spremstva.

Stroške materialne oskrbe praviloma krije urad. Če se prosilec zaposli, se mora v dveh mesecih izseliti iz azilnega doma ali pa uradu plačevati stroške nastanitve in prehrane.

Deveti odstavek prenaša 14. člen ter drugi in sedmi odstavek 20. člena Direktive 2024/1346/EU. Urad pri zagotavljanju nastanitve prosilcem sprejme ustrezne ukrepe, da, kolikor je mogoče,

ohrani enotnost družine, ki je navzoča na njenem ozemlju. Urad mora zagotoviti tudi zaščito družinskega življenja prosilcev ter jim omogočiti komunikacijo z osebami in organizacijami, ki so zanje pomembne. Prosilec je lahko premeščen iz ene kapacitete v drugo.

Deseti odstavek v skladu s tretjim odstavkom 20. člena Direktive 2024/1346/EU določa dodaten pogoj za pravico do žepnine, in sicer urad dodeli žepnino le tistim prosilcem, ki so brez dohodkov in drugih prejemkov ter zavezancev, ki so ga zmožni in dolžni preživljati. Žepnina se prosilcem izplačuje enkrat mesečno. Višino žepnine in način izplačevanja žepnine pa določi Vlada Republike Slovenije v podzakonskem predpisu.

K 63. členu:

Za nastanitev prosilcev urad v skladu s točko b) prvega odstavka 20. člena Direktive 2024/1346/EU vzpostavi nastanitvene centre oziroma azilne domove ali druge nastanitvene kapacitete. Azilni dom je lahko en ali pa jih je več, odvisno od števila in kategorij prosilcev (na primer azilni dom za mladoletnike brez spremstva). Za upravljanje azilnih domov in drugih nastanitvenih kapacitet ter organizacijo delovanja in bivanja v njih je pristojen urad.

K 64. členu:

Pred nastanitvijo v azilni dom ali drugo nastanitveno kapaciteto, ki se uporablja za nastanitev prosilcev, mora prosilec opraviti sanitarno-dezinfekcijski in preventivni zdravstveni pregled, če ta še ni bil opravljen. Podrobnejši način izvedbe pregleda določi Vlada Republike Slovenije v podzakonskem predpisu. Pregled iz tega odstavka se opravi na podlagi 15. člena Direktive 2024/1346/EU, ki določa, da države članice lahko iz razlogov javnega zdravja zahtevajo zdravniške preglede prosilcev.

Ob prihodu v azilni dom urad prosilcu izda nastanitveno izkaznico v skladu s 108. členom tega zakona.

Urad je odgovoren za nastanitev prosilcev v azilnem domu ter zagotavljanje materialne oskrbe. Urad v skladu s 5. členom Direktive 2024/1346/EU prosilcu ob nastanitvi zagotovi informacije o organizacijah, ki delujejo na področju mednarodne zaščite ter o njegovih pravicah v okviru sprejema. Prosilec prejme informacije v jeziku, ki ga razume ali za katerega se razumno domneva, da ga razume, kar omogoča dejanski dostop do informacij in razumevanje pravic ter dolžnosti. Oblika in način podaje teh informacij bosta določena s podzakonskim aktom. Podpis prosilca potrjuje, da je informacije prejel in da jih razume, kar prispeva k pravni varnosti postopka.

Prosilci, ki bivajo v azilnem domu, so dolžni spoštovati pravila bivanja azilnega doma, ki se lahko med posameznimi azilnimi domovi razlikujejo. Pooblaščenec uradne osebe urada ali varnostno osebje, ki varuje azilni dom, lahko vsak dan preverjajo prisotnost prosilcev v azilnem domu. Urad prosilcem za pomoč pri opravilih, povezanih z vzdrževanjem in nastanitvijo, ali pri vsakodnevem sporazumevanju uradnih oseb z drugimi prosilci izplača nagrado. Višino nagrade za posamezno opravljeno delo določa stroškovnik, ki ga sprejme urad. V azilnem domu je treba zagotoviti ustrezno varnost oseb in premoženja. To zagotovi varnostno osebje, kot je opredeljeno v Zakonu o zasebnem varovanju (Uradni list RS, št. 17/11).

K 65. členu:

Ta člen določa pravno podlago za razvrstitev kršitev pravil bivanja v azilnem domu na lažje in težje kršitve. Lažje kršitve zajemajo dejanja, ki se pojavljajo v okviru vsakdanjega bivanja v azilnem domu in pomenijo odstopanje od pravil bivanja, s čimer motijo redno delovanje institucije. Primeri tovrstnih kršitev vključujejo pisanje in lepljenje predmetov (npr. papir) na površine na način, da s tem onemogoča izvajanje nadzora s strani varnostnega osebja; vnos koles v sobe, kar zmanjšuje kakovost bivalnega prostora; ter vnos električnih aparatov, ki lahko predstavljajo resno tveganje za požarno varnost. Težje kršitve pomenijo resnejše ogrožanje dostojanstva ali varnosti nastanjenih oseb, zaposlenih v azilnem domu in lastnine. Tovrstne kršitve med drugim vključujejo izražanje nestrpnosti, žaljiv ali nasilen odnos, vnašanje in uživanje alkohola in drugih opojnih snovi, neupoštevanje zaposlenih pri zagotavljanju nemotenega delovanja nastanitvene kapacitete in izvrševanju sprejemnih pravic ter zloraba nastanitvene izkaznice prosilca.

K 66. členu:

Ta člen določa sankcije oziroma ukrepe, ki se uporabijo v primeru ugotovljenih kršitev pravil bivanja v azilnem domu. Sankcije so razvrščene glede na težo kršitve, pri čemer urad pri določanju sankcij upošteva ustaljeno prakso. Za lažje kršitve pravil bivanja pooblaščen uradna oseba urada prosilcu izreče ustno opozorilo, ki se evidentira v obliki uradnega zaznamka. Ukrepanje v teh primerih je pretežno preventivne narave, z namenom preprečevanja ponovitve dejanja. Težje kršitve, ki so z vidika bivanja v azilnem domu nesprejemljive, zahtevajo ustrezno sankcioniranje. S tem se zagotavlja višja stopnja varnosti in reda v instituciji ter s tem posledično tudi bolj varno in dostojno bivanje prosilcev.

Za vnos in uživanje alkoholnih pijač ter drugih opojnih snovi, vključno z zdravili z zasvojitvenim potencialom ter za oviranje postopka nastanitve druge osebe v sobo se lahko kršitelju prepove nastanitev v nastanitvenem delu azilnega doma ter se ga začasno nastani v sprejemne prostore. Tu gre za začasno rešitev, da se kršitelja odmakne od drugih oseb, ki bi jim lahko škodil. Ukrep traja le toliko časa, da minejo razlogi – torej da popusti vpliv alkohola oziroma substanc ali da se določeno osebo nastani v azilnem domu – in največ 24 ur. Ukrep ustno odredi pooblaščen uradna oseba urada, izvede pa ga lahko poleg uradne osebe urada tudi izvajalec varovanja.

Za izražanje rasne, verske, nacionalne, spolne, politične ali druge nestrpnosti v kakršnikoli obliki, za žaljiv ali nasilen odnos do sostanovalcev, zaposlenih in obiskovalcev, vnos nevarnih predmetov ter lahko vnetljivih snovi, neizpolnitev ukaza uradnih oseb, ki bi povzročila hujše motnje v delovanju nastanitvene kapacitete, izdelovanje ali vnašanje predmetov, primernih za napad, pobeg ali za storitev kaznivega dejanja, namerno kršitev predpisov o varstvu pred požarom, eksplozijo ali drugimi naravnimi nesrečami, opravljanje pridobitvene dejavnosti v prostorih nastanitvene kapacitete, snemanje ali fotografiranje na območju urada in za zlorabo nastanitvene izkaznice prosilca urad lahko odloči, da se prosilca preseli v drugo nastanitveno lokacijo.

Našteti ukrepi za težje kršitve se najprej izrečejo ustno, v roku enega dneva pa se osebi izda tudi pisna odločitev. Oseba se lahko pritoži na ukrep v treh dneh od pisne vročitve odločbe, vendar to ne zadrži njene izvršitve. O ugovoru odloči predstojnik urada.

Za namerno povzročitev materialne škode urad z odločbo prosilcu izreče en mesec neizplačila žepnine ter zahteva povrnitev stroškov za nastalo škodo. V primeru, da oseba nima zadostnih lastnih sredstev za preživljanje, se škoda povrne z neizplačevanjem žepnine do določenega zneska.

Če prosilec trikrat lažje krši pravila bivanja, se to šteje kot težja kršitev pravil bivanja, za katero se v skladu z 69. členom tega zakona izreče ukrep neizplačila žepnine za en mesec.

K 67. členu:

Prosilci so praviloma nastanjeni v azilnem domu, kjer jim je zagotovljena materialna oskrba. Prosilec lahko na lastne stroške izbere tudi nastanitev izven azilnega doma, razen če gre za prosilca, ki mu je omejeno gibanje na naslov.

Ko gre za izjemne osebne okoliščine, se prosilca lahko nastani tudi v drugi primerni ustanovi, če mu urad ne more zagotoviti nastanitve v azilnem domu. Gre predvsem za nastanitev v domu za ostarele ali drugih zdravstvenih ustanovah, varni hiši, če je to potrebno zaradi posebnih potreb prosilca. Prav tako lahko urad v primeru izjemnih okoliščin prosilca nastani na zasebni naslov, če so tam zagotovljeni ustrezni pogoji za bivanje. Stroške nastanitve v naštetih primerih izjemnih okoliščin krije urad, če prosilec nima lastnih sredstev za preživljanje in ni na podlagi drugega predpisa določen drug zavezanec za plačilo. Utemeljenost izjemnih okoliščin ugotovi strokovna komisija, ki jo imenuje predstojnik urada.

Stanodajalec ali institucija, v kateri je prosilec nastanjen, mora urad v najkrajšem času obvestiti, če prosilec zapusti bivališče. Prisotnost na naslovu izven azilnega doma lahko preverja tudi urad sam.

Za prosilca, ki ima ob podaji prošnje za mednarodno zaščito že urejen status prebivanja v Republiki Sloveniji, se šteje, da je za čas veljavnosti tega prebivanja razseljen na zasebnem naslovu in da stroške prebivanja krije sam.

K 68. členu:

Ta člen ureja možnost razselitve prosilcev na zasebni naslov v obdobju kriznih razmer, ko so vse nastanitvene kapacitete urada iz prvega odstavka 63. člena zakona presežene oziroma so presežene nastanitvene kapacitete za določeno kategorijo oseb. Urad lahko v navedenih primerih sprejme odločitev o razselitvi prosilcev, nastanjenih v nastanitvenih kapacitetah urada na zasebne naslove. Odločitev o prosilcih, ki se razselijo na zasebni naslov, sprejme komisija urada. Merila za razselitev prosilcev na zasebni naslov in postopek za razselitev določi Vlada Republike Slovenije v podzakonskem predpisu.

Za razselitev na zasebni naslov prosilcu, ki nima lastnih sredstev za preživljanje ali mu preživljanje ni zagotovljeno kako drugače ter nima zagotovljene brezplačne nastanitve ali na podlagi drugega predpisa ni določen drug zavezanec za plačilo stroškov nastanitve, urad dodeli denarno pomoč za razselitev na zasebni naslov in denarno pomoč za prehrano, obutev in obleko ter higienske potrebščine, pri čemer se smiselno uporabljajo določbe predpisov, ki urejajo začasno zaščito razseljenih oseb. Postopek in način uveljavljanja pravice do obeh vrst denarne pomoči iz tega člena se določi v predpisu iz šestega odstavka 61. člena tega zakona.

K 69. členu:

Omejitev in ukinitvev materialne oskrbe je urejena v skladu s 23. členom Direktive 2024/1346/EU. Prosilec nima pravice do žepnine, kadar vloži naknadno prošnjo, ko je bil njegov postopek za mednarodno zaščito enkrat že pravnomočno končan, če ima zadostna lastna sredstva ali če prestaja kazen zapora.

Prosilcu se za en mesec žepnina ne izplača v primerih, ko ne izpolnjuje obveznosti obveščanja o spremembi naslova prebivališča in drugih pomembnih spremembah, ki lahko vplivajo na izvrševanje njegovih pravic, ali ne izpolni obveznosti glede udeležbe pri osebnem razgovoru; kadar stori težjo kršitev hišnega reda azilnega doma; kadar drugače ne sodeluje z uradom ali ministrstvom v povezavi z izpolnjevanjem zahtev po tem zakonu oziroma v okviru postopka mednarodne zaščite; ter če je uporabljal javni prevoz brez ustreznega plačila (slednje temelji na podlagi izkušnje v praksi). Če prosilec večkrat težje krši hišni red azilnega doma, se mu materialna oskrba omeji na raven, ki je določena za prosilce, ki jim je bila izdana odločitev o predaji odgovorni državi članici v skladu z Uredbo 2024/1351/EU.

Omejitev ali ukinitvev materialne oskrbe se izvede šele po sprejeti odločitvi urada. Ne glede na posamezno omejitev ali ukinitvev je treba prosilcu vedno omogočiti dostop do zdravstvenega varstva, kot je določeno v tem zakonu, z izjemo dodatnih storitev za prosilce, ki nimajo ugotovljenih posebnih potreb, o katerih odloča komisija, ter življenjski standard v skladu s pravom Unije, vključno z Listino, in mednarodnimi obveznostmi.

K 70. členu:

Prosilcu je v skladu s prvim odstavkom 22. člena Direktive 2024/1346/EU med postopkom za mednarodno zaščito zagotovljena ustrezna zdravstvena oskrba, ki vključuje nujno zdravstveno oskrbo, osnovno zdravljenje bolezni, vključno z resnimi duševnimi motnjami, ter spolno in reproduktivno zdravstveno varstvo.

V skladu s tretjim odstavkom 22. člena Direktive 2024/1346/EU se prosilcu s posebnimi potrebami glede sprejema ali v utemeljenih primerih drugemu prosilcu lahko zagotovi dodaten obseg zdravstvenih storitev. O tem odloča strokovna komisija.

V skladu z drugim odstavkom 22. člena Direktive 2024/1346/EU so mladoletni prosilci upravičeni do zdravstvenega varstva v enakem obsegu kot otroci, ki so državljani Republike Slovenije. V enakem obsegu so do zdravstvenega varstva upravičeni tudi šolajoči otroci od 18. leta dalje, in sicer do konca šolanja, vendar največ do dopolnjenega 26. leta starosti. Če mladoletnik med prejetjem specifičnega zdravljenja napolni 18 let, se takšno zdravljenje nadaljuje brez prekinitve ali odložitve, če se šteje, da gre za potrebno zdravstveno varstvo.

K 71. členu:

Ta člen zakona prenaša 17. člen Direktive 2024/1346/EU. Prosilec ima pravico dostopa na trg dela tri mesece po registraciji prošnje, a le če mu v tem obdobju še ni bila vročena odločitev ministrstva v postopku mednarodne zaščite in te zamude ni mogoče pripisati prosilcu. V primeru

prosilcev, ki so v postopku določanja odgovorne države članice, pravica dostopa na trg dela začne veljati šest mesecev po registraciji prošnje.

Izjemoma se dostop na trg dela ne odobri tistemu prosilcu, ki je v postopku pospešene vsebinske obravnave prošnje za mednarodno zaščito, kjer:

- je prosilec pri vložitvi svoje prošnje in navajanju dejstev naštel samo zadeve, ki niso relevantne za preučitev vprašanja, ali prosilec izpolnjuje pogoje za upravičenca do mednarodne zaščite;
- so prosilčeve izjave jasno nedosledne ali protislovne, jasno lažne ali očitno malo verjetne ali so njegove izjave v nasprotju z relevantnimi in razpoložljivimi informacijami o izvorni državi, zaradi česar je njegova prošnja z vidika vprašanja, ali prosilec izpolnjuje pogoje za upravičenca do mednarodne zaščite, očitno neprepričljiva;
- se šteje, da je prosilec, potem ko je imel vse možnosti, da izkaže utemeljen razlog, namerno zavajal organe z navedbo neresničnih informacij ali predložitvijo lažnih dokumentov ali s tem, da je zamolčal pomembne informacije ali dokumente, zlasti kar zadeva njegovo identiteto ali državljanstvo, ki bi lahko negativno vplivali na odločitev, ali pa obstajajo jasni razlogi za domnevo, da je prosilec zlonamerno uničil ali odsvojil osebno ali potno listino, da bi onemogočil ugotavljanje njegove identitete ali državljanstva;
- prosilec poda prošnjo samo zato, da bi zadržal, onemogočil ali preprečil izvršitev odločbe o svoji odstranitvi z ozemlja države članice;
- se tretja država lahko šteje za varno izvorno državo za prosilca;
- obstajajo tehtni razlogi za obravnavanje prosilca kot nevarnega za nacionalno varnost ali javni red držav članic ali je bil prosilec prisilno izgnan iz resnih razlogov, povezanih z nacionalno varnostjo ali javnim redom, na podlagi nacionalnega prava.

Če je bil prosilcu v takšnem primeru dostop na trg dela odobren, se mu ta dostop odvzame.

V skladu z 18. členom Direktive 2024/1346/EU se prosilcu omogoči tudi dostop do tečajev poklicnega usposabljanja.

K 72. členu:

Ta člen prenaša 16. člen Direktive 2024/1346/EU. Osnovnošolsko izobraževanje je obvezno za vse šoloobvezne otroke, ki bivajo v Republiki Sloveniji. Prosilcem se omogoči obiskovanje osnovne šole v okviru nacionalnega sistema najkasneje v dveh mesecih od dneva vložitve prošnje. Izjemoma se lahko to obdobje podaljša za en mesec, v tem času pa je treba mladoletniku zagotoviti alternativno obliko izobraževanja. Mladoletnikom pripada tudi pripravljalna učna pomoč, s katero se mu poskuša olajšati dostop do splošnega izobraževalnega sistema.

Po končani osnovni šoli lahko prosilci nadaljujejo šolanje v srednjih in poklicnih šolah ter nato v višješolskem ali visokošolskem sistemu oziroma v okviru izobraževanja odraslih pod enakimi pogoji kot slovenski državljani.

Ministrstvo krije stroške javnega prevoza do izobraževalnih ustanov za tiste prosilce, ki so vključeni v redni izobraževalni sistem, vključno z izobraževanjem odraslih, in ki se izobraževanja redno udeležujejo. V nasprotnem primeru mora prosilec sredstva za javni prevoz vrniti uradu. Če je prosilec določeno stopnjo izobrazbe pridobil v drugi državi, je za pridobitev in predložitev dokazov odgovoren sam.

K 73. členu:

V skladu z 18. členom Direktive urad za izboljšanje sposobnosti prosilcev za samostojno delovanje, sporazumevanje in lažje vključevanje v slovensko družbo prosilcem omogoči učenje slovenskega jezika in spoznavanje slovenske družbe z organizacijo tečajev in z dodatnim informiranjem. Kadar naštete aktivnosti potekajo zunaj nastanitvenih kapacitet, urad tistim prosilcem, ki nimajo lastnih sredstev za preživljanje ali jim preživljanje ni zagotovljeno kako drugače in se redno udeležujejo aktivnosti, krije stroške javnega prevoza.

K 74. členu:

Prosilce mora med postopkom upoštevati pravni red Republike Slovenije, spoštovati integriteto uradnih oseb, spoštovati pravila, ki določajo hišni in požarni red azilnega doma, in izpolnjevati svoje dolžnosti. O dolžnostih je oseba, ki želi podati prošnjo za mednarodno zaščito ustrezno obveščena v skladu s tem zakonom. Izpolnjevanje dolžnosti in sodelovanje v postopku sta zelo

pomembna. Morebitno nesodelovanje v postopku lahko vpliva na samo odločitev o prošnji. Prošilec mora biti vedno dosegljiv pristojnim organom in se odzvati na njegova vabila in ukrepe. Ministrstvu mora predložiti vso dokumentacijo, ki jo ima pri sebi in je pomembna za obravnavo njegove prošnje, sodelovati mora pri ugotavljanju njegove istovetnosti, na zahtevo urada mora opraviti zdravniški pregled, dovoliti mora, da ga pregledajo uradne osebe, da ga fotografira uradna oseba ministrstva, mu odvzame prstne odtise, v najkrajšem možnem času mora utemeljiti svojo prošnjo ter prepričljivo in verodostojno obrazložiti razloge, s katerimi utemeljuje svojo prošnjo. Prošilec mora uradu poslati podatke in dokumentacijo, ki vpliva na uresničevanje pravic na področju sprejema.

K 75. členu:

Ta člen omogoča uporabo določb ZTuj-2, ter določa prekrške, globe in uporabo kazenskih določb v primerih, ko drug zakon ali mednarodna pogodba, ki zavezuje Republiko Slovenijo, ne določa drugače.

K 76. členu:

Po vzoru 36.a člena Zakona o nadzoru državne meje (Uradni list RS, št. 35/10 – uradno prečiščeno besedilo, 15/13 – ZNPPol, 5/17, 68/17, 47/19, 139/20, 161/21, 29/22, 76/23 in 112/24) se tudi v okviru tega zakona ureja možnost finančnega nadomestila občinam zaradi morebitnih obremenitev občinske infrastrukture, ki nastanejo v povezavi z vzpostavitvijo nastanitvenih kapacitet za prosilce. Občine bodo pogoj za financiranje izpolnile, če bo vsaj tri mesece v koledarskem letu zasedenost skupnih kapacitet nastanitve za prosilce v posamezni občini preseгла 50 %. Vlada Republike Slovenije določi metodologijo za izračun višine finančnega nadomestila, pri čemer upošteva število nastanjenih prosilcev in število prebivalcev občine. Finančno nadomestilo se odmeri enkrat na leto, in sicer najkasneje do februarja za preteklo koledarsko leto. Vlada Republike Slovenije v ta namen izda sklep, v katerem našteje občine, ki so za določeno koledarsko leto upravičene do finančnega nadomestila, ter določi višino tega nadomestila za posamezno občino. Za finančno nadomestilo zaprosijo občine, izplača pa jih urad.

K 77. členu:

Preverjanje državljanov tretjih držav na zunanji meji in v notranjosti držav članic je namenjeno zaščiti območja brez notranjih meja, ki zagotavlja prosto gibanje oseb. Nadzor meje ni samo v interesu držav članic, na katerih zunanjih mejah se opravlja, temveč tudi v interesu vseh držav članic, ki so odpravile nadzor meje na svojih notranjih mejah. Nadzor meje pomaga pri zmanjšanju nezakonitega priseljevanja ter boju proti tihotapljenju in trgovini z ljudmi ter preprečevanju groženj notranji varnosti, javnemu redu, javnemu zdravju in mednarodnim odnosom držav članic. Na podlagi določb o varovanju meje iz Uredbe 2016/399/EU se oseba, ki je nezakonito prestopila mejo in nima pravice do bivanja na ozemlju zadevne države članice, pridrži in se zanjo uporabi postopek v skladu z Direktivo 2008/115/ES. Na podlagi Uredbe 2016/399/EU se nadzor meje izvaja brez poseganja v pravice beguncev in oseb, ki zaprosijo za mednarodno zaščito, zlasti glede nevračanja.

Mejni policisti se pogosto srečujejo z državljani tretjih držav, ki zaprosijo za mednarodno zaščito in nimajo potnih listin, ali pa uporabljajo tujo listino ali pa celo prenarejeno ali ponarejeno listino, in sicer tako po prijemu med varovanjem meje kot med kontrolo na mejnih prehodih. Poleg tega se mejni policisti na nekaterih mejnih odsekih soočajo z velikim številom prišlekov hkrati. V takšnih okoliščinah je posebej težko in pomembno zagotoviti vpogled v vse relevantne podatkovne zbirke in čim prej določiti postopek v katerega se napoti takšnega tujca. Preverjanje državljanov tretjih držav bo prispevalo k zagotavljanju, da se ti državljani čim prej napotijo na ustrezne postopke ter da se ti postopki nadaljujejo brez prekinitve ali odlašanja. Hkrati bo preverjanje pomagalo preprečevati prakso nekaterih prosilcev za mednarodno zaščito, ki potem ko so na podlagi prošnje za mednarodno zaščito vstopili na ozemlje države članice, pobegnejo z namenom, da bi takšno prošnjo vložili v drugi državi članici, ali bivali v njej brez namena vložitve prošnje ali legalizacije svojega bivanja. Preverjanje omogoča zbiranje in izmenjavo vseh relevantnih informacij z organi, pristojnimi za preučitev prošnje za mednarodno (ali tudi začasno) zaščito. Prav tako bo preverjanje prispevalo k identifikaciji ranljivih oseb, zato da se pri določanju in izvajanju preverjanja in nadaljnjih postopkov v celoti upoštevajo vse posebne potrebe.

Uredba 2024/1356/EU v prvem odstavku 9. člena določa, da morajo državljani tretjih držav, ki se jih preverja biti na voljo organom preverjanja, kar je poudarjeno tudi v recitalu št. 11. Državljan

tretjih držav, ki se jih preverja, bi morali biti med preverjanjem na voljo organom preverjanja. Države članice morajo v nacionalno pravo uvesti določbe za zagotavljanje prisotnosti teh državljanov tretjih držav med preverjanjem, da se prepreči pobeg. Kadar se izkaže za potrebno ter na podlagi posamične presoje vsakega primera, lahko države članice osebo, ki se jo preverja, pridrži, če ni mogoče učinkovito uporabiti drugega, manj prisilnega ukrepa. Pridržanje bi se moralo uporabljati le kot skrajni ukrep v skladu z načeloma nujnosti in sorazmernosti, v zvezi z njim pa bi moralo biti na razpolago učinkovito pravno sredstvo v skladu z nacionalnim pravom, pravom Unije in mednarodnim pravom. Za državljane tretjih držav, ki niso podali prošnje za mednarodno zaščito, bi se morale med preverjanjem uporabljati ustrezne določbe Direktive 2024/1346/EU in ustrezna pravila o pridržanju iz Direktive 2008/115/ES.

Člen ureja pogoje in trajanje zadržanja osebe s strani policije v postopkih nadzora državne meje. Policist lahko osebo zadrži za nujno potreben čas, praviloma do 48 ur, kadar obstaja sum nedovoljenega prehoda meje ali nezakonitega prebivanja, oziroma kadar je to potrebno za ugotavljanje dejstev ali izvedbo zavrnitve vstopa.

Za državljane tretjih držav ali osebe brez državljanstva se v primeru izvajanja postopkov po Uredbi 2024/1356/EU določajo daljši roki zadržanja (do 168 ur oziroma 72 ur), če je to potrebno za preprečitev pobega ali varnostnih tveganj. Hkrati člen določa, da se namesto zadržanja uporabijo milejši ukrepi, če je z njimi mogoče doseči isti namen.

Zadržana oseba ima pravice, primerljive pravicam pridržanih oseb, ter pravico do obveščeniosti o razlogih za zadržanje in do pritožbe, o kateri odloča sodišče. Zadržanje se prekine, če se osebo zadrži na podlagi zakona, ki ureja kazenski postopek, pri čemer skupno trajanje ne sme preseči zakonsko določenega roka.

K 78. členu:

Ta člen v skladu z 9. členom Direktive 2024/1346/EU določa, da se lahko prosilec za učinkovito preprečitev pobega izreče, da smejo bivati samo na točno določenem naslovu. Taka odločitev ne pomeni pridržanja prosilca, se mu pa z njo omeji svoboda gibanja v primerih, ko prosilec ni izpolnil obveznosti v skladu z Uredbo 2024/1351/EU, da ostane v državi članici, v kateri bi moral biti prisoten, ali ko je bil po pobegu v drugo državo članico predan Republiki Sloveniji, v kateri bi moral biti prisoten, ter hkrati obstaja nevarnost pobega. Prosilec je v takšnem primeru v skladu z drugim odstavkom 61. člena tega zakona upravičen do materialne oskrbe pod pogojem, da biva na tem določenem naslovu. Prosilec lahko določen naslov, na katerega mu je omejeno gibanje, zapusti le z namenom uresničevanja pravic do zdravstvenega varstva, dela in izobraževanja ter obiska državnih organov, ki zahtevajo njegovo prisotnost. Prosilec mora o vsaki zapustitvi kapacitete in razlogih za to obvestiti urad. V utemeljenih primerih lahko prosilec dobi tudi dovoljenje za začasno bivanje zunaj kapacitete. O tem odloča urad.

Na podlagi individualnih okoliščin primera se lahko prosilcu namesto ukrepa omejitve gibanja na naslov določi obveznost javljanja. Tudi to ne sme nesorazmerno vplivati na njegove pravice iz tega zakona, zato mora ministrstvo pri določanju pogostosti javljanja upoštevati morebitno prosilčevo zaposlitev, izobraževanje in druge obveznosti.

O izreku obeh omenjenih ukrepov odloči ministrstvo. Ukrep se izreče ustno na zapisnik, ta pa se prosilcu prebere v jeziku, ki ga razume. V 48 urah od izreka ukrepa ministrstvo izda odločbo, ki mora biti prosilcu vročena v treh delovnih dneh od njegove izdaje. Z namenom ustreznega izvajanja določb tega člena se urad in ministrstvo ažurno obveščata o izrečnih ukrepih.

Namen ukrepov iz prvega in drugega odstavka tega člena je izboljšati učinkovit nadzor nad gibanjem prosilcev ter preprečiti pobege. Poleg tega se z izvajanjem teh določb zagotovi uporabo milejših ukrepov nasproti pridržanju.

K 79. členu:

Alternative dolgotrajnemu pridržanju so ukrepi brez odvzema prostosti, ki se izvajajo namesto dolgotrajnega pridržanja in v tem pogledu predstavljajo milejši ukrep, čeprav lahko pomenijo določeno stopnjo in intenzivnost prisile. Alternative pridržanju se uporabi pred izrekom o dolgotrajnem pridržanju in le, če obstajajo pogoji za dolgotrajno pridržanje, kot jih določa ta zakon. Šele kadar v posameznem primeru alternative dolgotrajnemu pridržanju ni mogoče učinkovito

izvesti ali kadar prosilec že izrečene ukrepe alternativ dolgotrajnemu pridržanju krši, se prosilcu lahko izreče ukrep dolgotrajnega pridržanja. Z uporabo alternativ dolgotrajnemu pridržanju se želi preprečiti in se izogniti škodljivim fizičnim in psihološkim učinkom odvzema prostosti na ljudi, vključno z osebami v ranljivem položaju.

Ta člen določa tri vrste alternativ dolgotrajnemu pridržanju, ki so glede na kontekst mednarodne zaščite v Republiki Sloveniji primerne in izvedljive, tj. začasni zaseg osebnih dokumentov, obvezno javljanje največ dvakrat na dan in elektronsko spremljanje.

V skladu s smernicami EUAA zaseg osebnih dokumentov pomeni, da posameznik, na katerega se ukrep nanaša, oblastem izroči vse veljavne identifikacijske ali nacionalne potne dokumente, ki jih ima. Ti dokumenti se lastniku vrnejo takoj, ko so postopki, zaradi katerih so bili dokumenti zadržani, zaključeni, razen če okoliščine zahtevajo drugače. Prosilcu mora ostati dokument, ki dokazuje njegov status v državi članici (izkaznica prosilca).

Ukrep obveznega javljanja pomeni, da se mora posameznik, na katerega se ukrep nanaša, ob določenih časovnih intervalih javiti pristojnim organom. Pogostost poročanja se lahko razlikuje glede na posamezne okoliščine in se lahko uskladi z drugimi uradnimi obveznostmi pri organih (npr. osebni razgovor v postopku), da se prepreči pretirano obremenjevanje. Javljanje največ dvakrat na dan pomeni, da se lahko določi tudi javljanje v daljših intervalih, na primer enkrat na teden. Kot je navedeno v uvodni izjavi 20 Direktive 2024/1346/EU, zahteve glede obveznega javljanja ne smejo nesorazmerno posegati v pravice zadevne osebe.

Elektronsko spremljanje predstavlja tehnološko orodje za način javljanja oziroma spremljanja. Gre za uporabo aplikacije, ki bi se lahko uporabljala na mobilni napravi ali na določenem mestu v javnih institucijah, s katere bi prosilec potrdil, da se nahaja v Republiki Sloveniji, ali preko katere bi pristojni organ lahko preveril lokacijo prosilca (preko aplikacije izdal zahtevo, na katero se mora prosilec v razumnem času odzvati). Aplikacija je še v razvoju s strani Evropske agencije za mejno in obalno stražo (Frontex).

Ukrep izreče ministrstvo ustno na zapisnik, v 48 urah se izda odločba, ki mora biti prosilcu vložena v treh delovnih dneh od njene izdaje. Podrobnejši način izvedbe teh alternativ bo določen v podzakonskem aktu.

K 80. členu:

V drugem odstavku tega člena so v skladu z 10. členom Direktive 2024/1346/EU taksativno naštetih razlogi, na podlagi katerih lahko ministrstvo izreče ukrep alternative pridržanju ali ukrep pridržanja, in sicer: da se preveri oziroma ugotovi prosilčeva istovetnost ali državljanstvo; da se ugotovijo dejstva, pomembna za postopek mednarodne zaščite, ki jih brez izrečenega ukrepa ne bi mogli pridobiti, zlasti če obstaja nevarnost pobega; kadar mu je bilo gibanje omejeno v postopku vračanja in je prosilec prošnjo podal le zato, da bi zadržal ali ovrhal odstranitev; kadar je prosilec kršil ukrep omejitve gibanja na določen naslov; da se v okviru postopka na meji odloči o vstopu na ozemlje; da se prepreči ogrožanje varnosti države ali ustavne ureditve Republike Slovenije ali zaradi varstva osebne varnosti, premoženjske varnosti in drugih primerljivih razlogov javnega reda; ter v skladu z Uredbo 2024/1351/EU za namen predaje prosilca odgovorni državi članici.

Pri izrekanju ukrepov ministrstvo najprej oceni, ali lahko učinkovito izvede alternative pridržanju in šele ko oceni, da to ne bi bilo učinkovito, ali ko je bila prosilcu alternativa pridržanju že izrečena, pa jo je kršil, lahko odredi ukrep pridržanja. Pridržanja se ne sme izreči mladoletniku, razen v primeru, ko se pridržanje odredi družini z mladoletniki v okviru postopka na meji v skladu z Uredbo 2024/1348/EU.

V primeru preprečevanja ogrožanja varnosti države ali ustavne ureditve Republike Slovenije ali zaradi varstva osebne varnosti, premoženjske varnosti in drugih primerljivih razlogov javnega reda lahko ukrep alternative pridržanju ali ukrep pridržanja odredi tudi urad.

Ministrstvo in urad ukrep pridržanja izrečeta ustno. Odločbo se izda najpozneje v 48 urah od ustnega izreka sklepa, prosilcu pa se jo vroči v treh delovnih dneh od izdaje sklepa. Ukrep traja do prenehanja razlogov, vendar največ tri mesece. Če v tem času še ni odločeno o prošnji prosilca, razlogi pa še trajajo, se ukrep lahko enkrat podaljša še za en mesec. Izjema velja za dolgotrajno pridržanje v skladu s tretjim odstavkom 44. členom Uredbe 2024/1351/EU, ki določa,

da pridržanje traja čim krajši čas in ne dlje, kot je razumno potrebno za skrbno izvedbo potrebnih upravnih postopkov vse do izvršitve predaje na podlagi te uredbe.

Osebe, ki jim je bil izrečen ukrep pridržanja in so nastanjene v Centru za tujce, morajo spoštovati tamkajšnja pravila bivanja. Ob morebitnih kršitvah se uporabljajo določbe ZTuj-2, ki določajo ukrepe ob kršitvah pravil bivanja v Centru za tujce.

K 81. členu:

Ukrep omejitve gibanja na naslov, na katerem je prosilec nastanjen, in ukrep dolgotrajnega pridržanja se odpravita po uradni dolžnosti, če prenehajo razlogi, zaradi katerih sta bila izrečena. Upravno sodišče lahko izvaja nadzor nad izvajanjem teh ukrepov. Če sodnik upravnega sodišča v okviru opravljenega nadzora ugotovi, da razlogi za izrečen ukrep niso več podani, odredi odpravo ukrepa.

K 82. členu:

Prosilec se lahko pritoži na odločbo o izreku obveznega javljanja v okviru 78. člena tega zakona ali na odločbo o ukrepu alternative dolgotrajnemu pridržanju. V osmih dneh po vročitvi odločbe lahko vloži tožbo na upravno sodišče, ki mora odločiti o tožbi v 30 dneh.

Prosilec se lahko pritoži tudi zoper odločbo o izreku omejitve gibanja na določen naslov, na katerem je prosilec nastanjen, in zoper odločbo o izreku dolgotrajnega pridržanja. Tudi v tem primeru ima za vložitev tožbe na upravno sodišče osem dni časa. Sodišče opravi ustno zaslišanje prosilca in o tožbi odloči v osmih dneh, v izjemnih primerih v 21 dneh od začetka postopka. V skladu s tretjim odstavkom 11. člena Direktive 2024/1346/EU, se ukrep nemudoma odpravi, v primeru dolgotrajnega pridržanja pa se prosilca takoj izpusti, če sodišče ne odloči v 21 dneh od začetka postopka.

K 83. členu:

V skladu s 13. členom Direktive 2024/1346/EU je treba osebam s posebnimi potrebami glede sprejema zagotoviti dodatna jamstva. Kadar bi omejitev gibanja na naslov ali pridržanje prosilca s posebnimi potrebami glede sprejema resno ogrozilo njegovo telesno in duševno zdravje, se takšnemu prosilcu gibanje ne omeji oziroma se ga ne pridrži. Za prosilce s posebnimi potrebami glede sprejema mora v času izvajanja ukrepa omejitve gibanja na določeno območje in ukrepa dolgotrajnega pridržanja urad oziroma policija upoštevati individualne okoliščine in potrebe vsakega prosilca ter zagotoviti redno spremljanje prosilčevega stanja in ustrezno pomoč. Če ocena posebnih potreb glede sprejema še ni bila opravljena v času ukrepa, jo je treba opraviti v najkrajšem možnem času in jo potem tudi ustrezno upoštevati pri zagotavljanju ustreznih pogojev.

Čeprav Direktiva 2024/1346/EU omogoča pridržanje mladoletnikov pod določenimi pogoji, se ta možnost ne prenaša v ta zakon. Izjemo predstavlja le pridržanje družin z mladoletniki v okviru obveznega mejnega postopka v skladu z Uredbo 2024/1348/EU. Družini z mladoletniki se v primeru dolgotrajnega pridržanja v skladu s četrnim odstavkom 13. člena Direktive 2024/1346/EU zagotovi ločena nastanitve, ki zagotavlja ustrezno zasebnost in ki je prilagojena potrebam mladoletnikov.

Peti odstavek 13. člena Direktive 2024/1346/EU določa, da so pridržani prosilci in prosilke nastanjeni ločeno, razen v primeru družin. To zagotavlja Pravilnik o bivanju v Centru za tujce in izdaji izkaznice o dovolitvi zadrževanja (Uradni list RS, št. 35/24), ki v sedmem odstavku 5. člena določa, da se pri nastanitvi med drugim upošteva tudi spol prosilca.

K 84. členu:

Tako Direktiva 2024/1346/EU kot Uredba 2021/1351/EU nevarnost pobega definirata kot obstoj konkretnih razlogov in okoliščin v posameznem primeru, ki temeljijo na objektivnih merilih, opredeljenih v nacionalnem pravu, za nevarnost, da bi prosilec lahko pobegnil. V skladu s tem ta člen določa, katera objektivna merila morajo biti podana za opredelitev obstoja takšne nevarnosti, ki je razlog za dolgotrajno pridržanje v skladu s tem zakonom. Vrhovno sodišče Republike Slovenije je v sodbi in sklepu X lps 11/2019 presodilo, da morajo biti objektivna merila, ki opredeljujejo obstoj nevarnosti pobega, določena v jasni in splošni zavezujoči določbi, ki jo je mogoče nedvoumno izvajati in katere uporaba je predvidljiva, da se prepreči nevarnost samovoljnega ravnanja (izvršilne veje oblasti). Vse okoliščine lahko kažejo na to, da se prosilec ne bo podrejal pravnemu redu ter se bo izogibal posameznim procesnim dejanjem postopka

mednarodne zaščite oziroma bo pobegnil, saj njegova dejanja (sicer v okviru drugih postopkov) jasno kažejo na izogibanje oziroma nespoštovanje odločitev uradnih organov oziroma nespoštovanje pravnega reda. Enaka ravnanja se torej lahko predvidevajo tudi v postopku mednarodne zaščite.

K 85. členu:

Vsebina pravic mednarodne zaščite je primarno določena v Uredbi 2024/1347/EU. Drugi odstavek določa, da oseba te pravice pridobi z dnem vročitve odločbe o priznanju mednarodne zaščite.

Drugi odstavek ureja pravni položaj oseb, ki jim subsidiarna zaščita kmalu poteče in ki pred njenim iztekom vložijo naknadno prošnjo za mednarodno zaščito. Oseba s subsidiarno zaščito, ki vloži naknadno prošnjo, do pravnomočne odločitve v zvezi z naknadno prošnjo ohrani pravice oseb z mednarodno zaščito, vendar ne dlje, kot je za posamezno pravico določeno s tem zakonom.

Oseba, ki ji je subsidiarna zaščita prenehala, ker v predpisanem roku ni vložila prošnje za podaljšanje in je nato znova pridobila mednarodno zaščito na podlagi naknadne prošnje ali po sodni razveljavitvi odločbe, ne more ponovno uveljavljati istih pravic iz 3. do 10. točke prvega odstavka 90. člena tega zakona, če jih je v preteklosti že koristila. Namen določbe je preprečevanje ponavljajočih se krogov začasnega varstva iz pravic oseb z mednarodno zaščito zgolj na podlagi formalnega vlaganja naknadnih vlog brez vsebinskih novosti.

Pravice osebi z mednarodno zaščito prenehajo s pravnomočnostjo odločbe, s katero se zavrne prošnja za podaljšanje subsidiarne zaščite, z dnem sprejema osebe z mednarodno zaščito v državljanstvo Republike Slovenije, s pravnomočnostjo odločbe, na podlagi katere mednarodna zaščita preneha zaradi odpovedi statusu ter na podlagi odločbe o odvzemu ali prenehanju statusa.

Če je oseba z mednarodno zaščito pravnomočno obsojena zaradi naklepne kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, ali na nepogojno kazen zapora, daljšo od šest mesecev, ji prenehajo določene integracijske pravice, in sicer nastanitev v integracijski hiši ali drugih nastanitvenih zmogljivostih urada, denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu, enkratno opravljanje preizkusa znanja slovenskega jezika, kritje stroškov, povezanih z izobraževanjem, kritje stroškov prevodov, povezanih s priznavanjem ter vrednotenjem izobraževanja ter poklicnih kvalifikacij in usposabljanj na podlagi ustreznih dokazil ter kritja stroškov, povezanih s priznavanjem in vrednotenjem izobraževanja, ko formalne izobrazbe ne more dokazati z dokumenti.

K 86. členu:

Osebi, ki ji je priznan status begunca, se izda dovoljenje za stalno prebivanje v obliki izkaznice. Do njene izdaje odločba o priznanju mednarodne zaščite z dnem vročitve velja kot dovoljenje za stalno prebivanje.

Osebi s priznano subsidiarno zaščito se za čas trajanja te zaščite izda dovoljenje za začasno prebivanje v obliki izkaznice. Do njene izdaje odločba o priznanju ali podaljšanju statusa z dnem vročitve velja kot dovoljenje za začasno prebivanje.

Družinskemu članu osebe z mednarodno zaščito se izda dovoljenje za prebivanje v skladu z drugim odstavkom 23. člena Uredbe 2024/1347/EU, ki določa, da se veljavnost dovoljenja za prebivanje izteče na isti datum kot dovoljenje za prebivanje, izdano upravičencu do mednarodne zaščite, in se lahko podaljša, dokler se podaljša dovoljenje za prebivanje, izdano upravičencu do mednarodne zaščite. Obdobje veljavnosti dovoljenja za prebivanje, izdanega za družinskega člana, ni daljše od datuma izteka veljavnosti dovoljenja za prebivanje upravičenca do mednarodne zaščite.

K 87. členu:

Prvi odstavek 32. člena Uredbe 2024/1347/EU določa, da imajo osebe z mednarodno zaščito dostop do zdravstvenega varstva pod enakimi pogoji kot državljani države članice, ki jim je priznala mednarodno zaščito. Člen določa, da se osebe z mednarodno zaščito obvezno zdravstveno zavarujejo iz tega naslova, če niso obvezno zdravstveno zavarovane na drugi

podlagi, to pa jim omogoča dostop do zdravstvenega varstva pod enakimi pogoji kot državljani Republike Slovenije. Sredstva za plačilo prispevkov zagotovi ministrstvo, pristojno za zdravje.

Otroci, ki imajo priznano mednarodno zaščito, so upravičeni do zdravstvenega varstva v enakem obsegu in pod enakimi pogoji, kot otroci, državljani Republike Slovenije. Namen navedene določbe je, da se otrokom, ki imajo priznano mednarodno zaščito, prizna enak obseg zdravstvenih storitev v breme obveznega zdravstvenega zavarovanja, in sicer pod enakimi pogoji kot velja za otroke, ki so obvezno zdravstveno zavarovani kot družinski člani po 22. členu Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C, 47/15 – ZZSDT, 61/17 – ZUPŠ, 64/17 – ZZDej-K, 36/19, 189/20 – ZFRO, 51/21, 159/21, 196/21 – ZDOsk, 15/22, 43/22, 100/22 – ZNUZSZS, 141/22 – ZNUNBZ, 40/23 – ZČmIS-1 in 78/23). V enakem obsegu so do zdravstvenega varstva upravičeni tudi šolajoči otroci po 18. letu starosti, in sicer do konca šolanja, vendar največ do dopolnjenega 26. leta starosti.

K 88. členu:

Prvi odstavek 31. člena Uredbe 2024/1347/EU določa, da se osebe z mednarodno zaščito v zvezi s socialno varnostjo in socialno pomočjo obravnavajo enako kot državljani države članice, ki jim je priznala mednarodno zaščito. Ta člen določa, da so osebe s priznano mednarodno zaščito, ki so na tečaju slovenskega jezika mesečno prisotne vsaj 80 % izvedenih ur, pri uveljavljanju pravic iz javnih sredstev lahko upravičene do dodatka za delovno aktivnost v skladu z Zakonom o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Uradni list RS, št. 62/10, 40/11, 40/12 – ZUJF, 57/12 – ZPCP-2D, 14/13, 56/13 – ZŠtip-1, 99/13, 14/15 – ZUUJFO, 57/15, 90/15, 38/16 – odl. US, 51/16 – odl. US, 88/16, 61/17 – ZUPŠ, 75/17, 77/18, 47/19, 189/20 – ZFRO, 54/22 – ZUPŠ-1, 76/23 – ZŠolPre-1B, 122/23 – ZŠtip-1C, 22/25 – ZZZRO-1 in 40/25 – ZINR; v nadaljnjem besedilu: ZUPJS).

K 89. členu:

Določba zasleduje cilj spodbujanja vključevanja oseb s priznano mednarodno zaščito v izobraževalni sistem Republike Slovenije. Udeležba na rednem programu izobraževanja ter na osnovni šoli za odrasle predstavlja ključen korak pri pridobivanju znanja slovenskega jezika, osnovnih znanj ter kvalifikacij, ki so potrebni za nadaljnje izobraževanje in vstop na trg dela.

Ker so osebe s priznano mednarodno zaščito pogosto v socialno-ekonomsko ranljivem položaju, jim je v obdobju prvih dveh let po priznanju statusa zagotovljena dodatna podpora v obliki kritja drugih stroškov, povezanih z izobraževanjem, in sicer s strani urada.

K 90. členu:

Oseba, ki ji je priznana mednarodna zaščita, ima v skladu s 35. členom Uredbe 2024/1347/EU pravico do različnih ukrepov za lažjo integracijo v družbo države, ki ji je zaščito priznala. Za namen izvajanja tega člena so v prvem odstavku natančneje opredeljene pravice, ki jih oseba v tem okviru pridobi. Pravice, kot so pomoč pri vključevanju v okolje, dostop do jezikovnih in družbenih tečajev ter so v nadaljevanju zakona razdelane in opredeljene bolj podrobno. Pravice oseba pridobi z dnem vročitve odločbe o priznanju mednarodne zaščite.

Drugi odstavek ureja postopek uveljavljanja določenih pravic oseb s priznano mednarodno zaščito, in sicer tistih iz 3., 4., 7. in 9. točke prvega odstavka tega člena, ki vključujejo nastanitev v integracijski hiši ali drugih nastanitvenih zmogljivostih urada, denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu, enkratno opravljanje preizkusa znanja slovenskega jezika ter kritje stroškov prevodov, povezanih s priznavanjem in vrednotenjem izobraževanja ter poklicnih kvalifikacij in usposabljanj na podlagi ustreznih dokazil. Te pravice se ne uveljavljajo avtomatično, temveč na podlagi vloge, ki jo oseba vloži pri uradu. Obrazec za vlogo bo določen kot sestavni del podzakonskega predpisa, ki ga na podlagi četrtega odstavka tega člena tega zakona izda Vlada Republike Slovenije. Tretji odstavek določa, da oseba s priznano mednarodno zaščito, ki v prvih šestih mesecih po pridobitvi statusa iz neopravičljivih razlogov ne začne obiskovati tečaja slovenskega jezika in tečaja spoznavanja slovenske družbe, izgubi pravico do nekaterih integracijskih pravic iz prvega odstavka tega člena. Te pravice vključujejo nastanitev v integracijski hiši ali drugih nastanitvenih zmogljivostih urada, denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu, enkratno opravljanje preizkusa znanja slovenskega jezika, kritje stroškov,

povezanih z izobraževanjem, kritje stroškov prevodov, povezanih s priznavanjem ter vrednotenjem izobraževanja ter poklicnih kvalifikacij in usposabljanj na podlagi ustreznih dokazil ter kritja stroškov, povezanih s priznavanjem in vrednotenjem izobraževanja, ko formalne izobrazbe ne more dokazati z dokumenti. Namen določbe je spodbujati aktivno sodelovanje oseb s statusom mednarodne zaščite pri procesu integracije v slovensko družbo, saj so omenjeni tečajji ključni za lažje vključevanje v družbo in trg dela. Če oseba brez upravičenega razloga ne začne s tečajji, se ji prenehajo navedene pravice, da se sredstva usmerijo k tistim, ki izkazujejo pripravljenost za integracijo.

Podrobnejše način in pogoje za zagotavljanje pravic iz prvega odstavka tega člena bo Vlada Republike Slovenije določila v podzakonskem predpisu.

K 91. členu:

Oseba s priznano mednarodno zaščito ima pravico do pomoči pri vključevanju v okolje, ki vključuje dodelitev svetovalca za integracijo in izvajanje različnih aktivnosti, namenjenih lažjemu vključevanju v slovensko družbo, kar omogoča učinkovito prilagajanje na novo družbeno in kulturno okolje.

Svetovallec za integracijo osebi s priznano mednarodno zaščito in njenim družinskim članom svetuje, jih usmerja in nudi pomoč pri vključevanju v okolje ter izvaja informiranje v skladu z 22. členom Uredbe 2024/1347/EU. 22. člen Uredbe 2024/1347/EU določa, da pristojni organ osebam z mednarodno zaščito zagotovi informacije o pravicah in obveznostih, povezanih s statusom begunca ali statusom subsidiarne zaščite, čim prej po tem, ko je bila tovrstna zaščita priznana. Te informacije se zagotovijo v jeziku, ki ga upravičenec lahko razume ali za katerega se razumno domneva, da ga razume, v njih pa se izrecno navede posledice neizpolnjevanja obveznosti iz 27. člena Uredbe 2024/1347/EU glede gibanja znotraj Evropske unije.

V primerih, ko oseba potrebuje dodatno pomoč za vključevanje v družbo, svetovallec za integracijo v sodelovanju z njo pripravi osebni integracijski načrt. Ta načrt temelji na potrebah, znanju, zmožnostih in sposobnostih osebe ter vključuje konkretne aktivnosti za lažje vključevanje v okolje. Tak individualni pristop omogoča, da so aktivnosti ciljno usmerjene in dejansko prispevajo k učinkoviti integraciji.

Urad za pripravo in spremljanje osebnega integracijskega načrta skliče multidisciplinarni tim, ki ga sestavljajo predstavniki pristojnih institucij in organizacij, kar omogoča usklajeno delovanje različnih deležnikov ter zagotavlja celovito podporo osebi s priznano mednarodno zaščito.

Za mladoletnike brez spremstva se individualni načrt oskrbe in obravnave, pripravljen na podlagi predpisa iz četrtega odstavka 27. člena tega zakona, šteje kot osebni integracijski načrt in se ustrezno prilagodi. S tem se zagotavlja, da so tudi najbolj ranljive osebe deležne kakovostne podpore pri vključevanju v družbo.

Obseg pomoči pri vključevanju v okolje ter priprava, vsebina in izvedba osebnega integracijskega načrta bo podrobneje določen v podzakonskem aktu, določenim v četrtem odstavku 90. člena tega zakona.

K 92. členu:

Prvi odstavek osebi s priznano mednarodno zaščito priznava pravico do enkratne denarne pomoči, do katere je oseba upravičena z dnem vročitve odločbe o priznanju statusa. Namen te pomoči je zagotoviti osnovno finančno podporo ob prihodu v novo okolje, saj se osebe s priznano mednarodno zaščito pogosto soočajo z nujnimi stroški prve oskrbe, namestitve, prehrane in drugih življenjskih potrebščin. Odločanje po uradni dolžnosti zagotavlja, da se pomoč podeli avtomatično, brez potrebe po dodatni vlogi, kar poenostavlja postopek in hitro zagotavlja sredstva.

Višina enkratne denarne pomoči se določi glede na število družinskih članov s priznano mednarodno zaščito, ki bivajo na zasebnem naslovu. Skladno z rastjo števila članov se znesek proporcionalno povečuje, kar odraža dejanske finančne potrebe družine. Če je en družinski član, znaša pomoč 100 % osnovnega zneska minimalnega dohodka; če sta dva, znaša 130 %; za tri

člane 160 %; za štiri člane 190 %; za pet članov 210 %; za šest članov 230 %; in za sedem ali več članov 250 %.

Če se oseba s priznano mednarodno zaščito nastani v integracijski hiši ali drugih nastanitvenih zmogljivostih urada, kot so določene v 93. členu tega zakona, se višina enkratne denarne pomoči zmanjša za 50 %. Takšna ureditev odraža dejstvo, da so v teh nastanitvenih zmogljivostih nekateri osnovni življenjski stroški že pokriti.

Sredstva za enkratno denarno pomoč zagotavlja urad. Pomoč se izplača neposredno na transakcijski račun osebe ali v gotovini.

K 93. členu:

Člen ureja pravice in dolžnosti v zvezi z nastanitvijo oseb s priznano mednarodno zaščito v nastanitvenih zmogljivostih urada, s ciljem zagotavljanja primerne oskrbe, zaščite in podpore pri vključevanju v slovensko družbo.

Prvi odstavek določa, da lahko oseba s priznano mednarodno zaščito, ki ob pridobitvi statusa bivala v azilnem domu, tam prebiva največ do 30 dni. Takšna omejitev omogoča postopno prehodno obdobje od azilnega sistema do integracije v okolje, hkrati pa zagotavlja prostorsko razpoložljivost za nove upravičence.

Urad osebi omogoči nastanitev v integracijski hiši ali drugih nastanitvenih zmogljivostih urada do enega leta od pridobitve statusa, ob pogoju razpoložljivosti nastanitvenih zmogljivosti. Za osebe, ki so imele predhodno priznan status začasne zaščite, se obdobje predhodne nastanitve všteva v skupno obdobje upravičenosti. Takšna ureditev omogoča kontinuiteto nastanitve in priznava čas, ki ga je posameznik že preživel v podpornih nastanitvenih zmogljivostih. O nastanitvi odloči urad z odločbo.

Mladoletniki brez spremstva, ki so bili nastanjeni v primernih nastanitvenih zmogljivostih in medtem postali polnoletni, lahko bivajo v teh nastanitvenih zmogljivostih ali se nastanijo v drugih nastanitvenih zmogljivostih do dopolnjenega 21. leta. Ta določba ščiti mladoletnike v prehodnem obdobju in omogoča nadaljevanje integracije brez nenadnih sprememb nastanitve.

Med časom nastanitve so upravičeni tudi družinski člani osebe s priznano mednarodno zaščito, ki so pridobili dovoljenje za prebivanje na podlagi združitve družine. S tem se zagotavlja pravica do celovitosti družine.

Urad lahko osebi z odločbo podaljša nastanitev po enem letu bivanja v integracijski hiši ali drugi nastanitveni zmogljivosti za največ šest mesecev, če je bila oseba vsaj 80-odstotno vključena v tečaje slovenskega jezika in spoznavanja slovenske družbe. To omogoča dokončanje izobraževalnih in integracijskih aktivnosti, ki so ključne za uspešno vključevanje v družbo.

Če urad v prvih 12 mesecih ni zagotovil izvedbe celotnega obsega tečajev, se šteje, da je oseba izpolnila pogoje za podaljšanje nastanitve, razen če evidence o prisotnosti kažejo, da udeležba ne bi dosegla 80 %. Določba zagotavlja, da urad izvede potrebne izobraževalne tečaje in da oseba ne izgubi pravice do podaljšane nastanitve zaradi razloga, ki ni odvisen od nje.

Urad lahko osebi, pri kateri obstajajo objektivni razlogi za nastanitev, ki niso odvisni od nje, odobri nastanitev do prenehanja razlogov oziroma za največ šest mesecev. Objektivni razlogi so predvsem situacije, ki ogrožajo varnost ali stabilnost osebe, na primer tveganje nasilja ali druga oblika ranljivosti, ki zahteva mednarodno zaščito.

O nastitvi in obstoju objektivnih razlogov, zaradi katerih bi se morala nastaniti v integracijski hiši ali drugi nastanitveni kapaciteti, odloči urad z odločbo.

K 94. členu:

Pravila bivanja oseb s priznano mednarodno zaščito v integracijski hiši in drugih nastanitvenih zmogljivostih urada ureja hišni red, ki ga sprejme Vlada Republike Slovenije.

V drugem odstavku so izrecno opredeljene težje kršitve tega hišnega reda, ki pomenijo resno ogrožanje reda, varnosti in sobivanja. Mednje sodijo izražanje kakršne koli oblike rasne, verske,

nacionalne, spolne, politične ali druge nestrpnosti; žaljiv ali nasilen odnos do sostanovalcev, zaposlenih in obiskovalcev; posedovanje ali uporaba orožja ali eksplozivnih snovi; odtujevanje predmetov; namerno uničevanje prostorov in opreme; omogočanje bivanja drugim osebam; vnašanje ali uživanje prepovedanih drog, vključno z zdravili z zasvojitvenim potencialom, ki jih nastanjeni osebi ne predpiše zdravnik; namerna kršitev predpisov o varstvu pred požarom, eksplozijo ali naravnimi in drugimi nesrečami ter kršenje javnega reda in miru v integracijski hiši in drugih nastanitvenih zmogljivostih urada.

Navedene kršitve predstavljajo resne grožnje za varnost, zdravje in dobro počutje vseh nastanitvenih oseb. Jasna opredelitev težjih kršitev omogoča enotno izvajanje hišnega reda, preprečuje arbitrarne odločitve in zagotavlja varno okolje, ki je ključnega pomena za integracijo.

K 95. členu:

Člen določa možne ukrepe, ki jih lahko urad izreče osebi s priznano mednarodno zaščito ob ugotovljeni težji kršitvi hišnega reda v integracijski hiši ali drugih nastanitvenih zmogljivostih. Urad lahko za težje kršitve hišnega reda izreče pisni opomin, ukrep preselitve v druge nastanitvene zmogljivosti urada, odpoved nastanitve v nastanitvenih zmogljivostih urada ali povrnitev škode. Z določbo se zagotavlja učinkovit nadzor nad spoštovanjem pravil bivanja, vzdrževanje reda in varnosti ter zaščito drugih stanovalcev, zaposlenih in premoženja, hkrati pa omogočiti sorazmerno odzivanje na posamezne primere kršitev.

K 96. členu:

Ta člen ureja postopek izrekanja ukrepov ob težjih kršitvah hišnega reda v integracijski hiši ali drugih nastanitvenih zmogljivostih urada. Določa pravno formalni okvir za izrek ukrepov, pri čimer se pisni opomin izreče s sklepom, ostali ukrepi pa z odločbo. Vzpostavljeno je postopno ukrepanje: ob prvi kršitvi se izreče opomin, ob ponovitvi katerekoli težje kršitve sledi preselitev, po drugi ponovitvi katere koli kršitve pa odpoved nastanitve. Povrnitev škode se izreče na podlagi dejansko povzročene škode ob namernem uničevanju prostorov ali opreme.

Člen določa tudi pravico do ugovora zoper izrečene ukrepe, o katerem odloča predstojnik urada, pri čimer ugovor zoper pisni opomin ne zadrži njegove izvršitve. Namen določbe je zagotoviti pravičen, sorazmeren in učinkovit odziv na kršitve, obenem pa omogočiti varstvo pravic oseb s priznano mednarodno zaščito.

K 97. členu:

Prvi odstavek ureja pravico osebe s priznano mednarodno zaščito, da prejme denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu, če nima lastnih sredstev za preživljanje ali ji preživljanje ni zagotovljeno na drug način, ter če v Sloveniji nima zavezancev za preživljanje. Oseba je upravičena do tega nadomestila 12 mesecev od pridobitve statusa, z možnostjo podaljšanja za eno leto, če je bila vsaj 80-odstotno udeležena na tečaju slovenskega jezika in spoznavanja slovenske družbe. Določba spodbuja vključevanje v integracijske programe, kot sta učenje jezika in seznanjanje z družbo.

Osebi s priznano mednarodno zaščito, ki je prej imela status začasne zaščite, se pravica do denarnega nadomestila za nastanitev skrajša za čas, ko je prejemale denarno pomoč za zasebno nastanitev v času začasne zaščite. Takšna ureditev zagotavlja pravično dodeljevanje sredstev ter preprečuje podvajanje izplačil za enake stroške nastanitve. Denarno nadomestilo se zagotavlja za obdobje, ko oseba dejansko potrebuje podporo pri nastanitvi.

Tretji odstavek ureja obdobje upravičenosti do denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu za osebe s priznano mednarodno zaščito, ki so bile prej nastanjene v integracijski hiši ali drugih nastanitvenih kapacitetah urada. Čas bivanja v teh kapacitetah se všteva v obdobje, v katerem je oseba upravičena do denarnega nadomestila za zasebno nastanitev. S tem se zagotavlja kontinuiteta pravic in finančne podpore ter omogoča, da oseba po zaključku bivanja v kapacitetah urada nemoteno preide na samostojno nastanitev.

Četrty odstavek ureja pravico do denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu za osebe s priznano mednarodno zaščito, ki so bile kot mladoletniki brez spremstva nastanjene v ustrezni nastanitvi v skladu z osmim odstavkom 27. člena tega zakona. Določeno je, da so upravičeni do denarnega nadomestila dve leti po preteku bivanja v tej nastanitvi. S tem se

omogoča prehodno obdobje in podpora pri samostojni nastanitvi, hkrati pa zagotavlja, da osebe, ki so bile še mladoletne in brez spremstva, ne izgubijo pravice do finančne podpore, ki jim omogoča stabilno vključevanje v družbo.

Peti odstavek določa pravico do denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu v primeru združitve družine oseb s priznano mednarodno zaščito. Z dnem prihoda družinskih članov v Republiko Slovenijo postane oseba z mednarodno zaščito, ki je združila družino, upravičena do nadomestila, in sicer do konca obdobja, za katerega je upravičena do denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu. Pri odmeri in višini nadomestila se upoštevajo le družinski člani, ki so upravičeni do denarne socialne pomoči ali ki glede na svoje prihodke in premoženje izpolnjujejo pogoje za njeno pridobitev ter katerih bivanje ni že zagotovljeno. S tem se zagotavlja pravična porazdelitev sredstev, preprečuje podvajanje izplačil in hkrati omogoča, da družina lahko prebiva skupaj.

Šesti odstavek določa, da lahko osebe s priznano mednarodno zaščito pravico do subvencije najemnine uveljavljajo po ZUPJS uveljavljajo po izteku upravičenosti do prejemanja denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu. Takšna ureditev omogoča postopno vključevanje oseb s priznano mednarodno zaščito v sistem socialnega varstva in preprečuje prekrivanje pravic, saj se v začetnem obdobju zagotavlja namensko denarno nadomestilo za zasebno nastanitev kot del integracijskih ukrepov, nato pa se omogoči uveljavljanje subvencije najemnine pod enakimi pogoji kot za državljane Republike Slovenije.

Sedmi odstavek določa, da sredstva za denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu zagotavlja urad.

K 98. členu:

Člen podrobneje ureja višino in način odmere denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu za osebe s priznano mednarodno zaščito in njihove družinske člane. Višina nadomestila se določi glede na število oseb, ki se skupaj zasebno nastanijo, in je vezana na osnovni znesek minimalnega dohodka. Stopnje se postopno povečujejo glede na število članov, pri čimer se upošteva dejstvo, da stroški bivanja naraščajo z večjim številom oseb. Višina denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu se tako določi v odstotku od osnovnega zneska minimalnega dohodka, veljavnega na dan vložitve vloge za denarno pomoč za zasebno nastanitev, in sicer če je oseba nastanjena sama, znaša nadomestilo 100 % osnovnega zneska minimalnega dohodka. Če sta dve osebi, znaša 130 %, za tri osebe 160 %, za štiri 190 %, za pet 210 %, za šest 230 %, za sedem ali več pa 250 % osnovnega zneska minimalnega dohodka.

Določba upošteva dejanske stroške bivanja: če so stroški najemnine in obratovalnih stroškov nižji od višine izračunanega nadomestila, se osebi prizna le dejanska višina stroškov. Podobno se v primeru brezplačnega bivanja na zasebnem naslovu priznajo le stroški, povezani z uporabo nepremičnine, vendar največ do višine, določene glede na število družinskih članov. S tem se zagotavlja racionalna in pravična poraba javnih sredstev.

Četrty in peti odstavek natančneje določata, kaj šteje med stroške (najemnina, obratovalni stroški ipd.) in na kakšen način se ti izračunajo. Povprečje zadnjih treh mesecev omogoča realno oceno stroškov.

Šesti odstavek določa, da je vlagatelj vloge praviloma prva odrasla oseba v družini. Izjeme so možne, kadar ta oseba vloge ne more vložiti (npr. odsotnost, bolezen, izguba poslovne sposobnosti).

Sedmi odstavek določa, da kasnejše spremembe osnovnega zneska minimalnega dohodka ne vplivajo na že izdane odločbe. Določba temelji na načelu prepovedi retroaktivnosti in hkrati zagotavlja stabilnost in predvidljivost prejemkov.

Osmi odstavek določa, da urad o pravici do denarnega nadomestila za nastanitev na zasebnem naslovu odloča urad z odločbo.

Deveti odstavek ureja začetek prejemanja nadomestila. Če oseba prvič vlaga vlogo, se pomoč dodeli od dneva vložitve vloge. Če na ta dan denarno nadomestilo že prejema, se pravica

nadaljuje brez prekinitve, od naslednjega dne po izteku prejšnje odločbe, s čimer se zagotavlja kontinuiteta.

Deseti odstavek določa časovno omejitev trajanja pravice, in sicer se denarno nadomestilo za nastanitev na zasebnem naslovu za največ šest mesecev, oziroma manj, če je najemna pogodba ali upravičenost krajša. Za prvo denarno nadomestilo je določeno nekoliko širše pravilo, saj se dodeli od dneva vložitve vloge do vključno zadnjega dneva šestega meseca, ki sledi mesecu vložitve vloge, oziroma za čas trajanja najemne pogodbe ali dogovora o uporabi nepremičnine, če je ta krajši od šest mesecev.

Enajsti odstavek ureja način vročanja odločb o dodelitvi denarnega nadomestila. Predvidene so tri možnosti: osebna vročitev, dostava v hišni predalčnik ali elektronska vročitev, če so izpolnjeni pogoji po ZUP. Posebej je določeno, da se vročitev šteje za opravljeno 15. dan od odpreme.

Dvanajsti odstavek določa, da odločba postane izvršljiva z dnem odpreme. Namen je zagotoviti takojšen dostop do denarnega nadomestila, saj gre za socialni prejemek, ki je ključen za osnovne življenjske potrebe.

Trinajsti odstavek določa način izplačevanja. Osnovno pravilo je nakazilo na bančni račun osebe z mednarodno zaščito. Določba pa predvideva tudi dve alternativni: izplačilo neposredno najemodajalcu (če se s tem strinjata upravičenec in najemodajalec) ali izplačilo v gotovini, če oseba bančnega računa nima in ga ne more odpreti.

K 99. členu:

Namen tega člena je zagotoviti pravično, ažurno in pregledno obravnavo sprememb v okoliščinah oseb s priznano mednarodno zaščito, ki vplivajo na njihovo upravičenost do denarnega nadomestila za zasebno nastanitev. Člen določa postopek in pravne posledice tako za zvišanje kot za znižanje višine nadomestila, ter tudi v primeru prenehanja upravičenosti.

Prvi odstavek določa, da se v primeru, ko nastopijo spremembe, ki vplivajo na višino denarnega nadomestila in pomenijo, da je oseba s priznano mednarodno zaščito upravičena do višjega nadomestila, opravi nova odmera. S tem se zagotavlja, da oseba prejema znesek, ki ustreza njenemu dejanskemu položaju. Nova odmera začne veljati s prvim dnem naslednjega meseca po spremembi. S tem, ko se osebi izplača tudi razlika, pa se zagotovi, da oseba ni prikrajšana za sredstva, ki ji pripadajo

Drugi odstavek Ureja ravnanje v primerih, ko spremembe pomenijo znižanje pravice ali prenehanje upravičenosti. V takem primeru je treba razveljaviti prvotno odmero, saj bi sicer prihajalo do neupravičenega izplačevanja sredstev. Ponovna odmera za obdobje od prvega dne meseca po spremembi omogoča, da se denarno nadomestilo uskladi z dejanskim stanjem, hkrati pa se ohranja kontinuiteta odločbe do njenega izteka.

Tretji odstavek določa strožje pravilo glede začetka učinkovanja, in sicer od dne prejema obvestila o spremembi. Takšna rešitev spodbuja pravočasno obveščanje, obenem pa preprečuje, da bi se denarno nadomestilo izplačevalo neupravičeno za daljše obdobje.

Če se oseba preseli v nastanitvene zmogljivosti urada ali ji je nastanitev zagotovljena na drug način, namen denarnega nadomestila odpade, zato se odločba razveljavi z dnem nastale spremembe.

Peti odstavek ureja možnost vračila neupravičeno prejetih sredstev v primerih, ko se ugotovi, da je oseba prejemale denarno nadomestilo, do katerega ni bila upravičena.

Šesti odstavek se navezuje na 11. točko drugega odstavka 106. člena tega zakona, ki določa obveznost osebe s priznano mednarodno zaščito, da urad obvesti o odsotnosti iz Republike Slovenije za več kot 30 dni. V takem primeru urad odloči o prenehanju upravičenosti do denarne pomoči in denarne pomoči za zasebno nastanitev ter takoj ustavi izplačila. Namen te rešitve je, da se pomoč zagotavlja samo v času dejanskega prebivanja v Sloveniji, saj je povezana z nastanitvenimi stroški in vključevanjem v slovensko okolje. Tako se prepreči neupravičeno

izplačevanje javnih sredstev v času, ko oseba pravic v Sloveniji dejansko ne potrebuje oziroma jih ne koristi.

K 100. členu:

Prvi odstavek določa pravico osebe s priznano mednarodno zaščito do udeležbe na tečaju spoznavanja slovenske družbe, tečaju slovenskega jezika in enkratnega opravljanja preizkusa znanja slovenskega jezika. S tem se omogoča učinkovitejša integracija v slovensko družbo s pridobivanjem osnovnih jezikovnih in kulturnih kompetenc.

Drugi odstavek določa, da osebe, ki so upravičene do denarne socialne pomoči ali izpolnjujejo pogoje za njeno pridobitev, dobijo podporo v obliki najcenejše vozovnice za javni promet za vsaj 80-odstotno udeležbo na tečajih v preteklem mesecu, na katere jih napoti urad. Ta ureditev zagotavlja, da finančne omejitve ne preprečujejo udeležbe na tečajih ter s tem spodbuja redno obiskovanje.

Tretji odstavek določa, da se vsebina in trajanje tečajev podrobneje določita s predpisom iz četrtega odstavka 90. člena tega zakona. Sredstva za izvajanje tečajev in za zagotavljanje vozovnic zagotavlja urad.

K 101. členu:

Prvi odstavek določa obveznost osebe s priznano mednarodno zaščito, da urad predhodno obvesti o odsotnosti s tečajev iz 100. člena tega zakona in predloži dokazila, če se tečaja ne more udeležiti iz opravičljivih razlogov. V primeru nepredvidenih razlogov mora o odsotnosti obvestiti urad v osmih dneh po prenehanju razloga. S tem se zagotavlja pravočasno obveščanje in pravilno evidentiranje v evidenco iz tretjega odstavka tega člena.

Drugi odstavek natančno določa, kateri razlogi se štejejo za opravičljive: zdravstveni razlogi, predhodno dogovorjene obveznosti v povezavi z uveljavljanjem pravic pri drugih organih in osebni razlogi, ki izhajajo iz ranljivosti. Takšna opredelitev zagotavlja, da se upoštevajo dejanske okoliščine, ki lahko preprečijo udeležbo na tečaju, ne da bi bila oseba prikrajšana za pravico do tečaja.

Tretji odstavek določa, da se pri vodenju evidence opravičene odsotnosti štejejo kot udeležba, da oseba zaradi upravičenih razlogov ne izgubi pravic.

Četrty odstavek ureja možnost začasne prekinitve tečaja v primeru udeležbe v programu opismenjevanja, zdravstvenih razlogov ali izjemnih življenjskih okoliščin. Urad in oseba z mednarodno zaščito se lahko dogovorita za začasno prekinitve, tečaj pa se lahko nadaljuje tudi po preteku 12 mesecev od pridobitve mednarodne zaščite, če ni bil zaključen. Takšna ureditev omogoča fleksibilnost in prilagodljivost udeležbe ter zagotavlja, da oseba kljub nepredvidenim okoliščinam lahko dokonča tečaj. Namen določbe je, da se v primeru upravičenih razlogov (npr. porod, resna bolezen ali druge izjemne življenjske okoliščine) tečaj začasno prekine, nato pa se za obdobje prekinitve podaljša. Na primer, če oseba zaradi poroda ne more obiskovati tečaja 3 mesece, se obdobje tečaja podaljša za dodatne 3 mesece. Denarno nadomestilo se za čas prekinitve tečaja ne podaljša, določba se nanaša le na možnost dokončanja tečaja.

Peti odstavek določa, da mora oseba, ki po preteku 12 mesecev od pridobitve statusa ni izpolnila pogojev iz drugega stavka prvega odstavka 97. člena (tj. ni dosegla 80 % udeležbe na tečajih slovenskega jezika in spoznavanja slovenske družbe ali ni opravila izjemnega pogoja za oprostitev), vrniti denarna nadomestila, ki jih je prejela po tem obdobju.

K 102. členu:

Ta člen določa pravila za prilagojeno izvajanje tečajev za osebe s priznano mednarodno zaščito. Osebam, ki so nepismene ali nepismene v latinici, se zagotovi program opismenjevanja, kar omogoča pridobitev osnovne pismenosti in olajša nadaljnje učenje slovenskega jezika. Program opismenjevanja se šteje kot del tečaja slovenskega jezika iz 100. člena tega zakona.

Za osebe, ki se zaradi delovnega razmerja ali osebnih okoliščin ne morejo redno udeleževati tečajev iz 100. člena tega zakona, se del tečajev lahko izvede tudi v drugih oblikah s pomočjo sodobnih tehnologij. Namen te določbe je povečati dostopnost tečajev, tako da lahko tudi osebe

z omejenim časom ali posebnimi obveznostmi pridobijo potrebno znanje in izpolnijo pogoje za učinkovito integracijo.

K 103. členu:

Namen člena je omogočiti, da osebe s priznano mednarodno zaščito, ki se zaradi trajnih zdravstvenih težav ali drugih resnih okoliščin ne morejo redno udeleževati obveznih tečajev, kljub temu ne izgubijo pravic, ki so pogojene z udeležbo na teh tečajih. O tem, ali gre za upravičeno nezmožnost udeležbe, odloča komisija, ki jo imenuje predstojnik urada.

K 104. členu:

Člen določa, da urad krije stroške prevodov tujih diplom, spričeval in drugih dokazil o formalni izobrazbi ter dokazil o usposabljanjih in pridobljenih kvalifikacijah za osebe s priznano mednarodno zaščito, ki nimajo lastnih sredstev za preživljanje oziroma jim preživljanje ni zagotovljeno na drug način. Namen določbe je, da finančne ovire ne preprečijo priznavanja izobrazbe in kvalifikacij, kar je ključno za vključevanje na trg dela in nadaljnje izobraževanje.

K 105. členu:

Prvi odstavek določa, da center za socialno delo (CSD) po priznanju mednarodne zaščite mladoletniku brez spremstva vloži predlog za postavitvev pod skrbništvo pri pristojnem sodišču. Ta rešitev sledi prvemu odstavku 33. člena Uredbe 2024/1347/EU, ki od držav članic zahteva, da pristojni organi čim prej po priznanju zaščite sprejmejo potrebne ukrepe za imenovanje skrbnika. Nadalje se določa, da sodišče odločbo o postavitvi pod skrbništvo in imenovanju skrbnika pošlje ministrstvu in uradu, kar omogoča ustrezno evidentiranje in usklajeno izvajanje ukrepov v okviru integracije in varstva otrok z mednarodno zaščito.

Drugi odstavek ureja nastanitev mladoletnika brez spremstva s priznano zaščito. Določa, da CSD ali drug pristojni organ izvede postopek nastanitve v skladu z veljavnimi predpisi, kar pomeni, da se uporablja splošna zakonodaja s področja socialnega varstva in varstva otrok. Ta ureditev ustreza petemu odstavku 33. člena Uredbe 2024/1347/EU, ki določa, da se mladoletniki brez spremstva nameščajo pri odraslem sorodniku, v rejniško družino, v specializiran center za mladoletnike ali drugo ustrezno nastanitev, pri čemer se upoštevajo največje koristi otroka.

Tretji odstavek določa, da za skrbnike mladoletnikov brez spremstva s priznano mednarodno zaščito veljajo pravila o usposabljanju, določena v 29. členu tega zakona, kar pomeni, da morajo biti skrbniki deležni ustreznega začetnega in stalnega usposabljanja o pravicah in potrebah mladoletnikov brez spremstva. Ta določba ureja izvajanje zahteve iz točke a) drugega pododstavka drugega odstavka 33. člena Uredbe 2024/1347/EU, ki zahteva, da imajo skrbniki potrebno strokovno znanje in izkušnje ter ustrezno usposabljanje.

K 106. členu:

Prvi odstavek določa, da mora oseba s priznano mednarodno zaščito spoštovati ustavno ureditev, predpise in druge splošne akte Republike Slovenije ter ukrepe državnih organov, organov samoupravnih lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil. Namen tega je zagotoviti, da osebe z mednarodno zaščito delujejo v skladu z zakonodajo in pravnim redom države ter spoštujejo pravice in obveznosti drugih.

Drugi odstavek določa obveznost obveščanja organov, pristojnih za zagotavljanje pravic, o vseh spremembah, ki vplivajo na uveljavljanje pravic in izvrševanje dolžnosti. Posebej so navedene spremembe, kot so upravičenost do denarne socialne pomoči, zaključek postopkov priznavanja izobrazbe, opravljeni preizkusi znanja, šolanje, zaposlitvene spremembe, spremembe prebivališča ali kontaktnih podatkov, osebne ime, zakonskega stanu, odsotnosti iz države in pridobitev novega državljanstva.

Tretji odstavek določa, da mora oseba nova dejstva, okoliščine ali spremembe sporočiti v osmih dneh, razen če zakon določa drugače. Pravočasno obveščanje omogoča učinkovito prilagajanje pravic in dolžnosti posameznika v skladu z njegovimi dejanskimi okoliščinami.

K 107. členu:

Urad nudi tistim prosilcem ali osebam z mednarodno zaščito, ki se želijo vrniti v izvorno državo, ustrezno pomoč, predvsem v obliki informacij glede potovanja, razmer v državi izvora, informacij

o mednarodnih ali nevladnih organizacijah, ki bi jim lahko zagotovile dodatno pomoč ipd. V ta namen lahko urad vzpostavi sodelovanje z organizacijami, ki so specializirane za izvajanje programov prostovoljnega vračanja. Pomembno je, da se osebam, ki se odločijo za prostovoljno vrnitev, omogoči dostojen in varen odhod, brez izgube pravic, do dneva dejanskega odhoda iz Republike Slovenije. V primeru, da posamezniki nimajo zadostnih finančnih sredstev za kritje stroškov vrnitve, jih krije urad, kar zagotavlja, da prostovoljna vrnitev ni odvisna zgolj od socialno-ekonomskega položaja posameznika.

K 108. členu:

Člen ureja izdajo in uporabo nastanitvene izkaznice prosilca, ki predstavlja ključen upravni instrument za učinkovito vodenje evidence gibanja prosilcev za mednarodno zaščito. Izkaznica omogoča beleženje prihodov in odhodov prosilcev iz azilnega doma ali kapacitete, namenjene nastanitvi prosilcev v postopku na meji. Namen izkaznice je tudi zagotavljanje preglednosti in sledljivosti pri zagotavljanju materialnih pogojev za bivanje. Drugi odstavek določa, da mora biti izkaznica izdana najkasneje v 24 urah po prihodu prosilca, kar omogoča hitro vključitev v evidenčni sistem. Tretji odstavek opredeljuje obvezne sestavine izkaznice.

Podrobnejša ureditev načina izdaje, oblike in vsebine izkaznice je prepuščena Vladi Republike Slovenije.

K 109. členu:

Izkaznica prosilca je dokument iz četrtega odstavka 29. člena Uredbe 2024/1348/EU, ki se izda osebi, ki je v Republiki Sloveniji vložila prošnjo za mednarodno zaščito. Ta izkaznica potrjuje status prosilca in se izda najpozneje v treh dneh po vložitvi popolne prošnje. Poleg tega velja tudi kot dovoljenje za bivanje v Republiki Sloveniji za čas trajanja postopka.

Pomembno je poudariti, da izkaznica ne dokazuje identitete prosilca in ne predstavlja dovoljenja za začasno prebivanje v skladu z ZTuj-2. Izdana je za obdobje največ 120 dni, pred potekom veljavnosti pa se izda nova izkaznica. Način izdaje ter obliko in vsebino izkaznice določi minister za notranje zadeve s podzakonskim predpisom.

Podatke, ki jih vsebuje izkaznica prosilca primarno določa četrti odstavek 29. člena Uredbe 2024/1348/EU. Ti podatki so ime, datum in kraj rojstva, spol in državljanstva ali, če je ustrezno, dejstvo, da je brez državljanstva, podoba obraza in podpis prosilca; organ izdajatelja, datum in kraj izdaje ter obdobje veljavnosti dokumenta; status posameznika kot prosilca; izjava, da ima prosilec pravico ostati na ozemlju navedene države članice zaradi obravnave prošnje, in navedba, ali se sme prosto gibati na celotnem ozemlju države članice ali na njegovem delu; izjava, da ta dokument ni potna listina in da prosilec brez dovoljenja ne sme potovati v druge države članice. Poleg teh podatkov iz četrtega odstavka 29. člena Uredbe 2024/1348/EU izkaznica prosilca vsebuje tudi registrsko številko, naslov začasnega prebivališča, EMŠO, številko izkaznice in CR številko.

Šesti odstavek določa dokumentacijo, ki prosilcu služi kot potrdilo o njegovem statusu pred izdajo izkaznice prosilca. Do prejema izkaznice prosilca kot uradnega dokumenta, ki potrjuje njegov status, prosilec uporablja kopijo registracijskega lista, izdanega po postopku registracije iz tretjega odstavka 43. člena tega zakona. S tem se zagotavlja, da ima prosilec v vmesnem obdobju ustrezno dokazilo o svojem statusu, kar je pomembno tako za uveljavljanje njegovih pravic kot za identifikacijske in procesne namene.

K 110. členu:

Člen ureja možnost izdaje potnega lista za tujca v izjemnih primerih, ko resni humanitarni ali drugi nujni razlogi zahtevajo prosilčevo prisotnost v drugi državi. Takšna možnost sledi načelu sorazmernosti. Izdaja potnega lista se veže na trajanje razlogov, ki prisotnost v drugi državi utemeljujejo, za izdajo pa se uporabi ustrezna ureditev iz ZTuj-2. Za zagotovitev enake obravnave kot za druge upravičence do zaščite se prosilca oprosti plačila upravne takse, stroške tiskovine pa krije ministrstvo. Določba tako zagotavlja nujno fleksibilnost in humanost v izjemnih primerih, obenem pa preprečuje zlorabe z omejitvijo trajanja in povezavo s posebnimi razlogi.

K 111. členu:

Izkaznica dovoljenja za prebivanje predstavlja uradni dokument oziroma javno listino, ki je izdana na podlagi odločbe o priznanju mednarodne zaščite. Namenjena je izkazovanju istovetnosti osebe, ki ji je bila mednarodna zaščita priznana, hkrati pa daje pravno podlago za zakonito bivanje te osebe na ozemlju Republike Slovenije.

Beguncu se izkaznica dovoljenja za prebivanje izda z veljavnostjo desetih let, medtem ko se osebi s subsidiarno zaščito izda za čas trajanja priznane zaščite. V primeru, ko je oseba s subsidiarno zaščito v postopku podaljšanja zaščite, se izkaznica izda z veljavnostjo 12 mesecev z možnostjo podaljšanja. Če se status subsidiarne zaščite osebi podaljša, se ji izda nova izkaznica dovoljenja za prebivanje z veljavnostjo 12 mesecev, v nasprotnem primeru pa mora oseba izkaznico dovoljenja za prebivanje vrniti. Če je vložena naknadna prošnja, se izkaznica izda z veljavnostjo šestih mesecev, prav tako z možnostjo podaljšanja.

Drugi odstavek 24. člena Uredbe 2024/1347/EU določa, da se dovoljenje za prebivanje izda v enotni obliki, določeni v Uredbi (ES) št. 1030/2002. Poleg podatkov, določenih v tej uredbi, izkaznica dovoljenja za prebivanje vsebuje tudi podatek o EMŠO, obliki mednarodne zaščite in lastnoročni podpis osebe, ki se zna in zmore podpisati.

Izkaznica vsebuje tudi biometrične podatke (podobo obraza in prstne odtise), zato je oseba, ki ji je priznana mednarodna zaščita, ob izdaji dolžna omogočiti njihov zajem. Prstni odtisi se praviloma zajemajo od dopolnjenega šestega leta starosti dalje, izjema so osebe, ki jih iz zdravstvenih razlogov ni mogoče zajeti, ali pa lahko oddajo le en prstni odtis.

Ko osebi preneha status mednarodne zaščite (npr. zaradi odvzema ali ne-podaljšanja), preneha veljati tudi izkaznica dovoljenja za prebivanje. Posameznik jo mora vrniti v osmih dneh, v nasprotnem primeru pa jo lahko policija odvzame in vrne ministrstvu. Ta določba zagotavlja pravno in upravno sledljivost dokumenta.

Oseba z mednarodno zaščito je v postopku izdaje izkaznice oproščena plačila upravne takse in stroškov tiskovine. Izjema velja v primeru pogrešitve, izgube, tatvine ali poškodbe izkaznice zaradi malomarnega ravnanja, ko oprostitvev stroškov ni predvidena.

Vsebina, oblika in način izdaje izkaznice ter pravila glede biometričnih elementov in razveljavitve dovoljenja se določajo smiselno v skladu z ZTuj-2, ter podzakonskih predpisih, izdanih na njegovi podlagi.

K 112. členu:

Člen določa, kateri osebni podatki se uporabijo v postopku izdaje izkaznice dovoljenja za prebivanje osebi, ki ji je priznana mednarodna zaščita. V postopku izdelave izkaznice se uporabijo podatki iz evidence oseb, ki so prejele mednarodno zaščito, kot so osebno ime, datum in kraj rojstva, EMŠO, spol in državljanstvo. Poleg teh podatkov mora oseba s priznano mednarodno zaščito priložiti fotografijo predpisane velikosti, ki jasno prikazuje njeno pravo podobo. Prav tako mora oseba dati dva prstna odtisa in lastnoročni podpis za digitalni zajem. Oseba, mlajša od šestih let, in oseba, ki iz zdravstvenih razlogov ne more dati nobenega prstnega odtisa, ne data prstnih odtisov. Oseba, ki iz zdravstvenih razlogov lahko da samo en prstni odtis, pa bo dala en prstni odtis. Prstna odtisa oziroma prstni odtis ter lastnoročni podpis se hranita do izdaje izkaznice dovoljenja za prebivanje.

Vključitev biometričnih podatkov, kot so prstni odtisi in fotografija, zagotavlja varnost in preverljivost identitete oseb z mednarodno zaščito ter preprečuje morebitne zlorabe. Obveznost dajanja prstnih odtisov velja za osebe, starejše od šestih let, medtem ko so mlajši in tisti, ki iz zdravstvenih razlogov ne morejo dati odtisov, izzeti, kar omogoča upoštevanje posebnih okoliščin.

K 113. členu:

Postopek prijave pogrešitve izkaznice dovoljenja za prebivanje omogoča hitro in učinkovito ukrepanje v primeru izgube, tatvine ali pogrešitve tega dokumenta. Oseba, ki ugotovi, da je izgubila izkaznico dovoljenja za prebivanje, mora to najpozneje v osmih dneh sporočiti ministrstvu ali diplomatsko-konzularnemu predstavništvu Republike Slovenije v tujini. S tem se zagotavlja pravočasno obveščanje organov in preprečitev morebitnih zlorab. Ministrstvo nato izda novo

izkaznico dovoljenja za prebivanje. Za zaščito pravnega prometa se informacije o pogrešanih in ukradenih izkaznicah dovoljenja za prebivanje javno objavijo na e-upravi.

K 114. členu:

Postopek izdaje potnega lista za begunca se izvaja v skladu z Zakonom o potnih listinah (Uradni list RS, št. 29/11 – uradno prečiščeno besedilo, 112/24 – ZNDM-2I in 17/25 – ZPL; v nadaljnjem besedilu: ZPLD-1), razen v primeru zakonsko določenih izjem. Ministrstvo je pristojno za izvajanje teh postopkov, vključno z izdajo, vročitvijo ter prijavo pogrešitve potnega lista. Potni list za begunca se praviloma izda z veljavnostjo desetih let, pri čemer se za krajše obdobje veljavnosti uporabljajo enaki postopki, kot jih določa zakon ki ureja potne listine.

V primeru prenehanja ali odvzema statusa begunca mora begunec v osmih dneh vrniti potni list ministrstvu, sicer ga odvzame policija ob preverjanju zakonitosti prebivanja v državi ali vstopa vanjo ali ob preverjanju istovetnosti. Begunci, ki nimajo sredstev za preživljanje, so oproščeni plačila upravne takse ob izdaji prvega potnega lista, medtem ko so pri izdaji naslednjih potnih listov stroški določeni v skladu z zakonodajo, ki velja za državljane Republike Slovenije.

Minister za notranje zadeve predpiše podrobnosti o vsebini, obliki in načinu izdaje potnega lista za begunca, vključno z načinom zajemanja prstnih odtisov.

V primeru, da begunec ostane brez potnega lista v tujini, ministrstvo v sodelovanju z diplomatsko-konzularnimi predstavništvi Republike Slovenije izda nov potni list za begunca.

K 115. členu:

Člen določa, kateri podatki so potrebni za izdajo potnega lista za begunca in kako poteka postopek izdaje. Za izdajo potnega lista se uporabijo osebni podatki iz evidenc oseb, ki jim je priznana mednarodna zaščita, in sicer o osebnem imenu, datumu in kraju rojstva, EMŠO, spolu, državljanstvu in stalnem prebivališču v Republiki Sloveniji ali stalnem naslovu v tujini.

Begunec mora ob vlogi za izdajo potnega lista priložiti fotografijo v predpisani velikosti, ki mora ustrezati njegovi pravi podobi, ter dva prstna odtisa v digitalni obliki. Osebe, mlajše od 12 let, in tiste, ki iz zdravstvenih razlogov ne morejo dati prstnih odtisov, teh odtisov ne dajejo. V primeru, da begunec iz zdravstvenih razlogov lahko da samo en prstni odtis, se zahteva le en prstni odtis.

Prstni odtisi se hranijo do vročitve potnega lista. Potni list za begunca vsebuje tudi pomnilniški medij, na katerem so shranjeni biometrični podatki (podoba obraza in prstni odtis). To zagotavlja večjo varnost in omogoča lažje preverjanje istovetnosti imetnika potnega lista.

K 116. členu:

Drugi odstavek 25. člena Uredbe 2024/1347/EU določa, da pristojni organi izdajo potovalne dokumente upravičencem do statusa subsidiarne zaščite, ki ne morejo pridobiti ali podaljšati nacionalnega potnega lista. Ti potovalni dokumenti morajo biti skladni z minimalnimi varnostnimi značilnostmi in biometričnimi podatki, kot so določeni v Uredbi (ES) št. 2252/2004, razen če obstajajo razlogi glede nacionalne varnosti ali javnega reda. Potovalni dokumenti imajo veljavnost več kot eno leto.

V skladu z navedenim ta člen ureja izdajo potnega lista za osebo s subsidiarno zaščito in določa, da ministrstvo izda potni list za tujca za čas trajanja subsidiarne zaščite, razen če obstajajo razlogi za zavrnitev izdaje v skladu z ZTuj-2. V tem okviru se smiselno uporabljajo določbe ZTuj-2, kar omogoča enoten pristop in usklajenost postopkov za vse tujce v Sloveniji.

Za osebe s subsidiarno zaščito, ki nimajo lastnih sredstev za preživljanje, so zagotovljene olajšave v postopku izdaje potnega lista. Te osebe so oproščene plačila upravne takse za izdajo prvega potnega lista, pri čemer stroške tiskovine krije ministrstvo. Pri izdaji nadaljnjih potnih listov pa se za stroške tiskovine uporabljajo določbe ZPLD-1, oziroma predpisi, izdani na njegovi podlagi, za plačilo upravne takse pa Zakon o upravnih taksah (Uradni list RS, št. 106/10 – uradno prečiščeno besedilo, 14/15 – ZUUJFO, 84/15 – ZZelP-J, 32/16, 30/18 – ZKZaš, 189/20 – ZFRO in 44/25 – ZDOsk-1B).

Če oseba s subsidiarno zaščito v tujini ostane brez potnega lista za tujca oziroma brez izkaznice dovoljenja za prebivanje v primeru, ko uporablja svoj nacionalni potni list in ne more potovati brez izkaznice dovoljenja za prebivanje, s katero dokazuje priznani status mednarodne zaščite, mu ministrstvo v sodelovanju z organom Republike Slovenije v tujini, ki je pooblaščen za opravljanje konzularnih zadev, izda nov potni list za tujca oziroma novo izkaznico dovoljenja za prebivanje.

K 117. členu:

Prvi odstavek določa evidence, ki se v informacijskih sistemih vodijo na podlagi tega zakona. Te evidence predstavljajo zbirke osebnih podatkov, potrebnih za izvajanje postopkov na podlagi predpisov iz 2. člena tega zakona in na podlagi tega zakona. Določenih je šest evidenc: evidenca prosilcev, evidenca oseb, ki jim je priznana mednarodna zaščita, evidenca pravic teh oseb, evidence listin, izdanih na podlagi zakona, evidenca oseb v preverjanju ter evidenca pravnih zastopnikov in kandidatov za pravne zastopnike.

Drugi odstavek določa, da evidenco prosilcev vodi ministrstvo, pristojno za notranje zadeve. Namen vodenja te evidence je odločanje o prošnjah za mednarodno zaščito, zagotavljanje pravic proslcem ter izvajanje drugih postopkov v skladu s tem zakonom. Gre torej za temeljno zbirko osebnih podatkov, ki omogoča učinkovito izvajanje upravnih nalog v zvezi s prosilci.

V tretjem odstavku je določeno, da evidenco oseb, ki jim je priznana mednarodna zaščita, prav tako upravlja ministrstvo. Namen je omogočiti odločanje o pravicah in obveznostih oseb, ki jim je priznana mednarodna zaščita, ter o vprašanih, ki iz tega statusa izhajajo (npr. podaljšanje statusa ali izdaja listin). S tem se zagotavlja kontinuiteta obdelave podatkov po končanem postopku priznanja mednarodne zaščite.

Četrty odstavek določa, da evidenco o pravicah prosilcev in oseb z mednarodno zaščito upravlja urad. Ta evidenca se vodi za namen odločanja o pravicah in obveznostih teh oseb, kot so pravice do nastanitve, finančne pomoči, zdravstvenega varstva ipd. Določitev urada kot upravljavca je z namenom, da se zagotovi obdelava zgolj tistih podatkov, ki so potrebni za izvajanje uradovih pristojnosti.

Peti odstavek določa, da evidence izdanih listin upravlja ministrstvo. Namen vodenja te evidence je preverjanje istovetnosti, tujskega statusa in prehoda državne meje prosilcev ter oseb z mednarodno zaščito. Takšna ureditev je skladna s potrebami notranje varnosti in nadzora nad binjanjem omenjenih oseb.

Šesti odstavek določa, da evidenco oseb v preverjanju upravlja policija za namen evidentiranja oseb za izvedbo postopkov v skladu z Uredbo 2024/1356/EU in Uredbo 2024/1358/EU.

Sedmi odstavek določa, da evidenco pravnih zastopnikov in kandidatov za pravne zastopnike upravlja ministrstvo, pristojno za pravosodje z namenom zagotoviti učinkovito, pregledno in varno izvajanje nalog pravnih zastopnikov v postopkih mednarodne zaščite ter zagotoviti pravno varnost prosilcev, sodišč in upravnih organov ter za potrebe izvajanja usposabljanj, preverjanja znanja in spremljanja stanja na tem področju.

Osmi odstavek določa, da se vse evidence vodijo v elektronski obliki v ustreznih informacijskih sistemih, ki morajo zagotavljati tudi vodenje dnevnika obdelave v skladu z Zakonom o varstvu osebnih podatkov (Uradni list RS, št. 163/22 in 40/25 – ZInfV-1), in sicer tako, da se shranjujejo podatki o tem, kdo in kdaj je izvajal posamezna opravila v zvezi s posameznim podatkom ali dokumentom in s katerim razlogom.

Deveti odstavek določa obseg in pogoje dostopa med organi. Ministrstvo mora uradu omogočiti dostop do potrebnih podatkov iz evidence o prosilcih, evidence o osebah z mednarodno zaščito ter evidence izdanih listin. Izjema velja za podatke, pridobljene na podlagi 23. člena zakona (tj. obrazec za oceno ranljivosti, posebnih procesnih jamstev in posebnih potreb glede sprejema), ki se hranijo v evidenci o prosilcih.

Deseti odstavek določa, da se za izdajo potnih listov in izkaznic dovoljenj za prebivanje ministrstvu, pristojnemu za zunanje zadeve, omogoči obdelava podatkov iz evidenc iz druge, tretje in četrte alineje prvega odstavka 121. člena tega zakona. Gre za evidenco izkaznic dovoljenj

za prebivanje, evidenco potnih listov za begunca in evidenco potnih listov za osebe s subsidiarno zaščito. Določba omogoča izmenjavo podatkov med organi za namen izdaje dokumentov na diplomatsko-konzularnih predstavništvih Republike Slovenije v tujini.

K 118. členu:

Prvi odstavek definira povezovanje evidence prosilcev z evidenco o dogodkih, ki jo vodi policija v skladu z ZNPPol ter evidenco oseb v preverjanju. Iz evidenc, ki jih vodi policija se v evidenco prosilcev prevzamejo osebni podatki iz tretjega odstavka 43. člena tega zakona, 22. člena tega zakona ter iz obrazcev preverjanja v skladu z Uredbo 2024/1356/EU. Pri tem gre za povezovanje evidenc za hitrejšo in gospodarno izvedbo postopka za priznanje statusa mednarodne zaščite.

Ministrstvo bo lahko iz policijskih evidenc prevzelo podatke, ki jih je prosilec že navedel v okviru registracijskega postopka v skladu s tretjim odstavkom 43. člena, in jih vneslo v vlogo za priznanje statusa mednarodne zaščite, ki jo bo prosilec dopolnil s preostalimi podatki, potrebnimi za odločitve o statusu mednarodne zaščite. Navedeni podatki se tako zberejo le enkrat, uporabijo pa se tako za registracijski postopek kot za vložitev vloge za priznanje statusa mednarodne zaščite. Za izvedbo postopka se prav tako prenese podatek o ranljivosti ter podatki iz obrazcev preverjanja. Ministrstvo ima za potrebe sprejetja prošnje za priznanje statusa mednarodne zaščite ali izdaje sklepa iz drugega stavka šestega odstavka ali sklepa iz desetega odstavka 49. člena tega zakona pravico do obdelave prenesenih osebnih podatkov. Urad ima pravico do dostopa do teh podatkov za namen sprejema prosilcev. Preneseni podatki se v evidenci prosilcev hranijo do izpolnitve enega od namenov obdelave Ministrstva.

Preneseni podatki se v nadaljevanju postopka po vložitvi vloge za priznanje statusa mednarodne zaščite dopolnijo glede na vrsto postopka. Po pravnomočnosti odločitve o vlogi za priznanje statusa mednarodne zaščite oziroma sklepa se osebni podatki prosilca, ki se vodijo v evidenci o prosilcih, blokirajo, tako da se prepreči njihova nadaljnja obdelava. Dostop do blokiranih podatkov dovoli upravljalec iz drugega odstavka 117. člena tega zakona pristojnim državnim organom zaradi pregona kaznivega dejanja, katerega storilec se preganja po uradni dolžnosti, v drugih primerih, ko tako določa zakon, na podlagi izrecne zahteve ali privolitve prosilca ali na zahtevo sodišča. Pristojni organ je v primeru vložitve zahtevka za uvedbo ponovnega postopka upravičen do dostopa in uporabe blokiranih podatkov. Blokiranje podatkov pomeni, da njihova nadaljnja obdelava ni več mogoča, kar pomeni tudi, da ni več možen vpogled v takšne podatke, razen kadar dostop odobri upravljalec (tj. ministrstvo) iz prej navedenih razlogov.

K 119. členu:

V evidenco o osebah z mednarodno zaščito se pred blokiranjem podatkov prenesejo nekateri podatki iz evidence prosilcev (podatki o datumu in vrsti odločitve, podatki o osebnem imenu, datumu rojstva, kraju rojstva, spolu, državljanstvu, materinem jeziku in jezikih, ki jih prosilec razume, izobrazbi in poklicu, zakonskemu stanu, imenu in priimku, državljanstvu in državi bivanja ožjih družinskih članov, ter podatki iz 2., 3., 4. in 7. točke četrtega odstavka prejšnjega člena). Osebni podatki iz evidence oseb, ki jim je bila priznana mednarodna zaščita, se razen podatkov o osebnem imenu, datumu rojstva, kraju rojstva, spolu in državljanstvu, ob prenehanju ali odvzemu statusa osebe s priznano mednarodno zaščito blokirajo, tako da se prepreči njihova nadaljnja uporaba. Dostop do blokiranih podatkov dovoli upravljalec iz tretjega odstavka 117. člena tega zakona pristojnim državnim organom zaradi pregona kaznivega dejanja, katerega storilec se preganja po uradni dolžnosti, v drugih primerih, ko tako določa zakon, na podlagi izrecne zahteve ali privolitve osebe, ki ji je prenehala oziroma ji je bil odvzet status mednarodne zaščite ali na zahtevo sodišča.

K 120. členu:

Podatke iz evidence o pravicah prosilcev in oseb z mednarodno zaščito upravlja urad za zagotovitev nastanitve in odločanje o pravicah prosilcev in oseb z mednarodno zaščito v skladu s VII. in IX. poglavjem tega zakona. Za učinkovitejšo zagotovitev pravic prosilcev in oseb z mednarodno zaščito se evidenca o pravicah prosilcev in oseb z mednarodno zaščito povezuje z evidenco prosilcev, od koder se prevzamejo podatki o prosilcu, pridobljeni v sklopu predhodnega postopka, ki ga opravi policija. Nadalje se podatki za namen spremljanja statusa osebe prevzamejo oziroma posodobijo na podlagi povezovanja z evidenco o prosilcih oziroma evidenco o osebah z mednarodno zaščito. Peti odstavek določa, da se podatek o nastanitvi prosilca oziroma osebe z mednarodno zaščito prenese tudi v evidenco prosilcev in evidenco oseb z

mednarodno zaščito, ki jih upravlja ministrstvo, za potrebe izvajanja postopkov določenih v skladu s tem zakonom.

K 121. členu:

Evidenco izdanih listin sestavljajo evidenca izkaznic prosilca, izdanih na podlagi 109. člena tega zakona, evidenca potnih listov za prosilce, izdanih na podlagi 110. člena, evidenca dovoljenj za prebivanje, izdanih na podlagi 111. člena tega zakona, evidenca potnih listov za begunca, izdanih na podlagi 114. člena tega zakona, in evidenca potnih listov za osebe s subsidiarno zaščito, izdanih na podlagi 116. člena tega zakona. Za namen izvajanja nalog v skladu s tem zakonom osebne podatke iz evidence o listinah, izdanih na podlagi tega zakona, obdeluje ministrstvo, pooblaščen podjetje ali organ pa sme uporabljati podatke za vnos v obrazce navedenih listin.

K 122. členu:

Prvi odstavek določa, da policija vodi evidenco oseb, ki so v postopku preverjanja ob vstopu v državo. V to evidenco se vpisujejo podatki, ki jih organi zberejo na obrazcu preverjanja iz 17. člena Uredbe 2024/1356/EU. Namen evidence je, da se zagotovi celovita in sledljiva dokumentacija o osebah obravnavanih v postopkih preverjanja. Podatki vključujejo osnovne osebne podatke, okoliščine vstopa, morebitne prošnje za zaščito in druge informacije, pomembne za nadaljnje postopke.

Drugi odstavek razširja obseg evidence tudi na podatke, ki jih policija pridobi pri ugotavljanju ranljivosti oseb v skladu z 22. členom tega zakona.

Tretji odstavek določa, da se v evidenco vključijo tudi biometrični podatki, kadar se ti odvzamejo za izvajanje Uredbe 2024/1358/EU. To velja za osebe, ki so vstopile v državo legalno in zaprosile za mednarodno zaščito.

K 123. členu:

Prvi odstavek določa, da evidenco pravnih zastopnikov in kandidatov za pravne zastopnike sestavljata imenik pravnih zastopnikov in evidenca preverjanja znanja kandidatov za pravne zastopnike.

Drugi odstavek določa nabor osebnih, kontaktnih in strokovnih podatkov, ki jih vsebuje imenik pravnih zastopnikov, tretji odstavek pa nabor osebnih, kontaktnih in strokovnih podatkov, ki jih vsebuje evidenca preverjanja znanja kandidatov za pravne zastopnike.

Četrti odstavek določa, kateri podatki iz imenika so javni in se lahko objavijo za zagotavljanje dostopa prosilcev do informacij o pravnih zastopnikih, ob upoštevanju varstva osebnih podatkov. Tretji odstavek pooblašča ministrstvo za dostop do uradnih evidenc z namenom posodabljanja in preverjanja točnosti podatkov, kar je pomembno za zakonito in varno delovanje sistema. Četrti odstavek nalaga pravnim zastopnikom dolžnost, da ministrstvu sami sporočajo spremembe svojih podatkov in enkrat letno potrdijo njihovo točnost.

Peti odstavek ureja hrambo osebnih podatkov pravnih zastopnikov iz imenika. Podatki se hranijo pet let po prenehanju njihovega statusa svetovalca za begunce, po tem obdobju se podatki arhivirajo.

K 124. členu:

Osebne podatke za vpis v evidenci iz prvega odstavka 117. člena tega zakona ministrstvo in urad pridobivata podatke neposredno od policije s povezovanjem evidenc, od prosilca in osebe mednarodno zaščito oziroma njenega zakonitega zastopnika, prič, iz uradnih in drugih zbirk osebnih podatkov iz 125. člena tega zakona ter na podlagi izvedenih aktivnosti zagotavljanja pravic in vključevanja v družbo za osebe s priznano mednarodno zaščito. Kadar tako določa ta zakon, pristojni organ po uradni dolžnosti sam pridobi podatke. Prosilec in oseba z mednarodno zaščito oziroma njun zakoniti zastopnik morajo organom, pristojnim za izvajanje tega zakona, dati vse podatke, o katerih pooblaščen organi in organizacije ne vodijo zbirk podatkov.

Tretji odstavek določa, da ministrstvo, pristojno za pravosodje, podatke, ki jih potrebuje za odločanje in vodenje evidence pravnih zastopnikov in kandidatov za pravne zastopnike pridobiva

neposredno od posameznika, podatke, ki jih zbira po uradni dolžnosti, pa iz uradnih evidenc ministrstva in centralne kazenske evidence. Hkrati natančno opredeljuje vrste podatkov in upravljavce zbirk, iz katerih se ti podatki pridobivajo.

Posebej je določeno, da upravljavci zbirk osebnih podatkov, ki razpolagajo s podatki, potrebnimi za ugotovitev dejstev v zvezi z vodenjem in odločanjem v postopkih v skladu s tem zakonom, na podlagi obrazložene pisne zahteve ministrstva ali urada brezplačno najpozneje v 15 dni posredujejo zahtevane podatke.

Ministrstvo osebne podatke iz evidenc iz 1. in 2. točke prvega odstavka 117. člena ter Urad osebne podatke iz evidence iz 3. točke prvega odstavka 117. člena tega zakona posreduje le na obrazloženo pisno zahtevo uporabnika, ki izkaže pravno podlago za pridobitev osebnih podatkov, določeno v zakonu, ali na podlagi izrecne pisne privolitve posameznika, na katerega se osebni podatki nanašajo. Za odstranitev osebe, katere vloga za priznanje statusa mednarodne zaščite je bila zavrnjena ali zavržena in je bila odrejena njena prisilna odstranitev v izvorno državo, se tujim organom lahko posreduje le osebno ime, datum in kraj rojstva, spol, državljanstvo, podatki o dokumentih, ki jih je izdala izvorna država, ter zadnji naslov v izvorni državi. Podatki, pridobljeni za vnos v sistem Eurodac v skladu z Uredbo 2024/1358/EU se za izvajanje Uredbe 2024/1351/EU posredujejo državi članici Evropske unije in državi pristopnici k tej uredbi.

K 125. členu:

Policija in urad za izvajanje nalog v skladu s tem zakonom brezplačno pridobivajo podatke za prosilce in osebe z mednarodno zaščito iz obstoječih zbirk podatkov drugih organov.

Prvi odstavek 7. člen Uredbe 2019/816/EU določa, da osrednji organi uporabljajo sistem ECRIS-TCN za določitev držav članic, ki imajo informacije iz kazenskih evidenc o državljanu tretje države. Namen tega je, da se prek sistema ECRIS pridobijo podatki o predhodnih obsodbah, kadar so ti podatki zahtevani za kazenski postopek ali za druge namene, ki jih dovoljuje nacionalno pravo. Med te namene spadajo tudi migracijski postopki, vključno z azilnimi postopki. Tretji odstavek tega člena v skladu z navedenim ministrstvu omogoča, da pri preverjanju izključitvenih razlogov pridobi potrebne podatke tudi prek sistema ECRIS.

K 126. členu:

Člen zagotavlja visoko raven varstva osebnih podatkov prosilcev za mednarodno zaščito in oseb s priznano mednarodno zaščito v postopkih, ki jih izvajajo policija, urad in ministrstvo.

Osebe teh organov, zakoniti zastopniki, pravni svetovalci, pravni zastopniki, predstavniki nevladnih organizacij ter UNHCR so zavezani k strogi zaupnosti. Vsi podatki in informacije, ki jih pridobijo od prosilcev ali oseb z mednarodno zaščito, se varujejo pred nepooblaščenim razkritjem in uporabljajo izključno za namen postopka.

Poleg tega ministrstvo, urad in policija, pa tudi drugi organi, ki so vključeni v izvajanje pravic prosilcev in oseb z mednarodno zaščito (na primer FURS in CSD), posebej varujejo podatke pred dostopom organov izvorne države prosilcev. Prepovedano je pridobivanje informacij neposredno od domnevnih preganjalcev ali povzročiteljev resne škode na način, ki bi omogočal, da ti subjekti izvorno izvedo o vlogi prošnje za zaščito. Ta zaščita preprečuje dodatno tveganje za prosilce, kot so maščevanje, nadaljnje preganjanje ali druge oblike hudih kršitev človekovih pravic.

K 127. členu:

Člen ureja prehodno obdobje in določa, da izkaznice oseb z mednarodno zaščito, izdane po Zakonu o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo, 54/21 in 42/23 – ZZSDT-D; v nadaljnjem besedilu: ZMZ-1), ostanejo v veljavi do izteka roka njihove veljavnosti, s čimer preprečuje nepotrebno administrativno breme.

K 128. členu:

Člen določa, da se postopki, v katerih je bila prošnja vložena pred 12. junijem 2026, zaključijo v skladu z ZMZ-1.

K 129. členu:

Člen posega v 63. člen Zakona o začasni zaščiti razseljenih oseb (Uradni list RS, št. 22/25; v nadaljnjem besedilu: ZZZRO-1) in sicer se določa, da evidenco o pravicah prosilcev in oseb z začasno zaščito iz 3. točke prvega odstavka 63. člena ZZZRO-1 upravlja urad in ne ministrstvo. Zaradi digitalizacije postopkov mednarodne in začasne zaščite in posledičnega zmanjšanja administrativnih bremen bo urad kot upravljavec evidenc tako na področju mednarodne zaščite kot tudi na področju začasne zaščite vzpostavil medsebojno povezljive informacijske sisteme.

Drugi odstavek zaradi izvajanja Uredbe 2024/1358/EU posega v ZZZRO-1 v delu, ki se navezuje na evidentiranje biometričnih podatkov v sistem Eurodac. V določbi je opredeljen nacionalni postopkovni vidik odvzema in posredovanja biometričnih podatkov v skladu z določbami Uredbe 2024/1358/EU.

Direktiva Sveta 2001/55/ES z dne 20. julija 2001 o najnižjih standardih za dodelitev začasne zaščite v primeru množičnega prihoda razseljenih oseb in o ukrepih za uravnoteženje prizadevanj in posledic za države članice pri sprejemanju takšnih oseb (v nadaljnjem besedilu: Direktiva 2001/55/ES) določa sistem začasne zaščite, ki je bil prvič aktiviran z Izvedbenim sklep Sveta (EU) 2022/382 z dne 4. marca 2022 o ugotovitvi obstoja množičnega prihoda razseljenih oseb iz Ukrajine v smislu 5. člena Direktive 2001/55/ES in z učinkom uvedbe začasne zaščite kot odziv na vojno v Ukrajini. Z navedenim sklepom je bila uvedena začasna zaščita kot odziv na vojno v Ukrajini. Države članice so dolžne registrirati osebe, ki imajo začasno zaščito na njihovem ozemlju. Določbe o zbiranju podatkov iz Direktive 2001/55/ES je zato ustrezno dopolniti z vključitvijo teh oseb v sistem Eurodac.

Biometrični podatki predstavljajo pomemben element pri ugotavljanju identitete ali družinskih razmerij oseb z začasno zaščito in s tem prispevajo k varstvu javnega interesa v smislu Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES. Z vključitvijo biometričnih podatkov oseb z začasno zaščito v sistem Eurodac bodo te osebe deležne varovalnih ukrepov v povezavi z osebnimi podatki, zlasti v zvezi z obdobji hrambe podatkov, ki mora biti čim krajša.

Za podporo učinkovitemu upravnemu sodelovanju držav članic med izvajanjem Direktive 2001/55/ES je treba podatke o osebah z začasno zaščito hraniti v sistemu Eurodac eno leto od datuma začetka veljavnosti ustreznega izvedbenega sklepa Sveta. Obdobje hrambe je treba vsako leto podaljšati za čas trajanja začasne zaščite.

Določbe Uredbe 2024/1358/EU, ki urejajo zbiranje in posredovanje biometričnih podatkov oseb z začasno zaščito se začnejo uporabljati 12. junija 2029, da se Evropski komisiji zagotovi dovolj časa za oceno delovanja in operativne učinkovitosti vseh informacijskih sistemov, ki se uporabljajo za izmenjavo podatkov oseb z začasno zaščito, ter pričakovanega vpliva takega zbiranja in posredovanja v primeru, da se aktivira Direktiva 2001/55/ES.

K 130. členu:

S tem členom se 8. točka 6. člena ZZSDT spremeni tako, da so prosilci za mednarodno zaščito v ZZSDT zgolj ena izmed kategorij tujcev s prostim dostopom na trg dela, medtem ko je podrobnejša ureditev njihovega dostopa določena v 70. členu tega zakona.

K 131. členu:

Določba ureja novo poglavje Zakonu o varuhu človekovih pravic (Uradni list RS, št. 69/17 – uradno prečiščeno besedilo in 57/25 – ZF; v nadaljnjem besedilu ZVarCP) in vzpostavlja spremljevalni mehanizem v skladu z 10. členom Uredbe 2024/1356/EU in četrtem odstavkom 43. člena Uredbe 2024/1348/EU. V skladu z 10. členom Uredbe 2024/1356/EU morajo države članice v nacionalni zakonodaji vzpostaviti mehanizem, ki spremlja dejansko implementacijo vseh relevantnih standardov EU na področju temeljnih pravic. Posebna pozornost mora biti namenjena predvsem pravici dostopa do azilnega postopka, načelu nevračanja, največji otrokovi koristi, ter relevantnim standardom in zaščitnim ukrepov v zvezi z omejitvijo gibanja in odvzemom prostosti. Prav tako se mora spremljati skladnost izpolnjevanja postopkovnih zahtev, dostojno ravnanje in sprejemni pogoji ter ravnanje z ranljivimi osebami. Glede na navedeno, je določeno, da se ta naloga podeli varuhu človekovih pravic. Varuh človekovih pravic mora za namen opravljanja te naloge imeti prost dostop do zadevnih oseb (državljanov tretjih držav, ki se jih preverja v skladu

z Uredbo 2024/1356/EU in prosilcev za mednarodno zaščito, za katere se uporablja mejni postopek v skladu z Uredbo 2024/1348/EU) prost dostop. Prost dostop mora biti varuhu človekovih pravic omogočen tudi do lokacij, na katerih se te osebe nahajajo. Uredba 2024/1356/EU sicer določa da mora biti poleg dostopa do vseh ustreznih lokacij, vključno z objekti za sprejem in pridržanje ter posameznikov, dostop omogočen tudi do dokumentov, v kolikor je to potrebno. Člen dostopa do dokumentov ne ureja posebej, saj je ta urejen že v 6. členu ZVarCP, ki določa, da morajo državni organi, organi lokalnih skupnosti in nosilci javnih pooblastil varuhu na njegovo zahtevo zagotoviti vse podatke in informacije iz njihove pristojnosti ne glede na stopnjo zaupnosti in mu omogočiti izvedbo preiskave.

V skladu z Uredbo 2024/1356/EU sta za namen spremljevalnega mehanizma predvidena dva postopka, in sicer:

- Spremljanje skladnosti s pravom Unije in mednarodnim pravom, vključno z Listino, zlasti v zvezi z dostopom do azilnega postopka, načelom nevračanja, koristjo otroka in ustreznimi pravili o pridržanju, vključno z ustreznimi določbami o pridržanju v nacionalnem pravu, in
- Zagotavljanje, da se utemeljene obtožbe o nespoštovanju temeljnih pravic pri vseh ustreznih dejavnostih v zvezi s preverjanjem obravnavajo učinkovito in brez nepotrebne odlašanja, po potrebi sproži preiskave v take obtožbe in spremlja napredek pri takih preiskavah.

Glede na navedeno sta v členu določena dva postopka, prvi ureja periodične preglede, ki jih varuh človekovih pravic določi v letnem načrtu dela. Poleg napovedanih pregledov, lahko varuh človekovih pravic opravi tudi naključne in nenapovedane preglede, na podlagi ocene tveganja glede na prejšnje periodične preglede ali relevantna poročila o kršitvah človekovih pravic s strani mednarodnih in nevladnih organizacij, ki delujejo na področju mednarodne zaščite o kršitvah temeljnih pravic. Ter drugi postopek, ki se začne na pobudo državljana tretje države oziroma prosilca. Ker se periodični pregledi ne nanašajo na točno določene državljanke tretje države oziroma prosilce, se ne predvideva odstopanje od rokov, ki jih ureja ZVarCP (v zvezi s sklepom o preiskavi, odločitvi in poročilu o preiskavi). Enako velja tudi za primere, ko varuh človekovih pravic prične preiskavo na pobudo prosilca, za katerega se uporablja mejni postopek, saj so roki po ZVarCP smiselno skladni z rokom iz 51. člena Uredbe 2024/1348/EU. Za razliko od navedenega pa se določa ureditev drugačnih rokov v primeru, ko se preiskava začne na podlagi pobude državljana tretje države, ki se ga preverja v skladu z Uredbo 2024/1356/EU, kar odraža kratke roke, ki so določeni za preverjanje in nujnost postopka. V skladu z 8. členom Uredbe 2024/1356/EU je namreč določeno, da se preverjanje v primerih, ko se izvaja v zvezi z nezakonitim prehodom zunanje meje države članice, zaključi v sedmih dneh od prijettja na območju zunanje meje, izkrcanja na ozemlju zadevne države članice ali prihoda na mejni prehod. Kadar pa se preverjanje izvaja za državljanke tretjih držav, ki nezakonito prebivajo na ozemlju države članice, se obdobje preverjanje skrajša na štiri dni.

V skladu z Uredbo 2024/1356/EU mora biti spremljevalni mehanizem neodvisen. Neodvisnost tega mehanizma je zagotovljena že s 4. členom ZVarCP, ki določa, da je varuh pri svojem delu neodvisen in samostojen in z 19. ter 20. členom ZVarCP, ki določata nezdržljivost funkcije ter omejitve odgovornosti varuha človekovih pravic.

V skladu z drugim pododstavkom prvega odstavka 10. člena Uredbe 2024/1356/EU države članice po potrebi zagotovijo napotitev na sprožitvev civilnega ali kazenskega postopka v primerih nespoštovanja ali neveljavljenja temeljnih pravic v nacionalnem pravu. Možnost (oziroma dolžnost) naznanitve kaznivega dejanja je urejena že v 145. členu Zakona o kazenskem postopku (Uradni list RS, št. 176/21 – uradno prečiščeno besedilo, 96/22 – odl. US, 2/23 – odl. US, 89/23 – odl. US in 53/24), ki določa, da so vsi državni organi in organizacije z javnimi pooblastili dolžni naznaniti kazniva dejanja, za katera se storilec preganja po uradni dolžnosti, če so o njih obveščeni, ali če kako drugače zvedo zanje. Obenem z ovadbo morajo organi in organizacije iz prejšnjega odstavka navesti dokaze, za katere vedo, in poskrbeti, da se ohranijo sledovi kaznivega dejanja in predmeti, na katerih ali s katerimi je bilo kaznivo dejanje storjeno, ter druga dokazila. Tudi z vidika napotitve na sprožitvev civilnega mehanizma je ta možnost že urejena v 50.b členu ZVarCP, ki ureja pristojnosti centra za človekove pravice, ki lahko v tem kontekstu informira o tej možnosti.

K 132. členu:

Ta prehodna določba do ustrezne ureditve neposredno v ZTuj-2 določa možnost, da policija tujcu odredi omejitev gibanja in nastanitve v centru tudi iz razlogov, ki niso izrecno navedeni v prvem in drugem odstavku 76. člena ZTuj-2, in sicer tudi kadar se preprečuje ogrožanje varnosti države ali ustavne ureditve Republike Slovenije ali je to nujno potrebno zaradi osebne varnosti, premoženjske varnosti in drugih primerljivih razlogov javnega reda. Za ogrožanje varnosti države ali ustavne ureditve Republike Slovenije se šteje ogrožanje notranje ali zunanje varnosti države, to je ogrožanje delovanja institucij in temeljnih javnih služb ter preživetja prebivalstva, tveganje resnih motenj v mednarodnih odnosih ali mirnem sožitju med narodi in ogrožanje obrambnih interesov države. Drugi primerljivi razlogi javnega reda so tisti, ki pomenijo resnično, sedanjo in dovolj resno grožnjo temeljnemu interesu države. Gre za smiselno enak razlog, kot je naveden v 6. točki drugega odstavka 80. člena tega zakona.

Ureditev se uvaja kot prehodna, da se enak razlog za omejitev gibanja in nastanitve tujca, ki je opredeljen v 6. točki drugega odstavka 80. člena tega zakona, začasno uporablja tudi v okviru ZTuj-2. Namen je zagotoviti konsistentno pravno podlago za policijo, preprečiti pravno vrzel in omogočiti enotno izvajanje ukrepov omejitve gibanja in nastanitve v postopkih mednarodne zaščite in vračanja, dokler ta razlog ne bo izrecno urejen neposredno v ZTuj-2.

K 133. členu:

Člen določa rok za izdajo podzakonskih predpisov, potrebnih za izvajanje določb tega zakona, in sicer najpozneje šest mesecev po uveljavitvi tega zakona.

K 134. členu:

Člen določa prenehanje veljavnosti Zakona o mednarodni zaščiti (Uradni list RS, št. 16/17 – uradno prečiščeno besedilo, 54/21 in 42/23 – ZZSDT-D) ter vseh podzakonskih predpisov, ki so bili sprejeti na njegovi podlagi. Hkrati omogoča, da se ti predpisi še naprej uporabljajo do sprejema novih podzakonskih aktov, če niso v nasprotju z novimi določbami. S tem se zagotavlja pravna kontinuiteta in nemoteno izvajanje pravic in obveznosti v prehodnem obdobju.

S tretjim odstavkom se v Zakonu o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev (Uradni list RS, št. 91/21 – uradno prečiščeno besedilo, 42/23 in 32/25) črtamo prenos Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2013/33/EU z dne 26. junija 2013 o standardih za sprejem prosilcev za mednarodno zaščito. Direktiva 2013/33/EU se od 12. junija 2026 ne bo več uporabljala, saj se bo od takrat naprej uporabljala nova Direktiva (EU) 2024/1346 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. maja 2024 o standardih za sprejem prosilcev za mednarodno zaščito.

Četrti odstavek v skladu z Uredbo 2024/1348/EU določa začetek veljavnosti četrtega odstavka 16. člena Zakona o začasni zaščiti razseljenih oseb (Uradni list RS, št. 22/25).

K 135. členu:

Člen določa, kdaj ta zakon začne veljati. Določeno je, da zakon začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

1. Zakon o začasni zaščiti razseljenih oseb

63. člen (zbirke osebnih podatkov)

(1) Za opravljanje nalog, določenih s tem zakonom, se vodijo evidence o:

1. prosilcih;
2. osebah z začasno zaščito;
3. pravicah prosilcev in oseb z začasno zaščito;
4. listinah, izdanih na podlagi tega zakona;
5. osebah, ki uživajo začasno zaščito v drugi državi članici Evropske unije;
6. izmenjanih podatkih iz tretjega odstavka 70. člena tega zakona.

(2) Evidence iz prejšnjega odstavka se vodijo v elektronski obliki v informacijskih sistemih, ki jih upravlja ministrstvo, in zagotavljajo vodenje dnevnika obdelave v skladu s prepisi, ki urejajo varstvo osebnih podatkov.

70. člen (izmenjava podatkov in evidenca o izmenjanih podatkih)

(1) Za namen izvajanja 3. točke prvega odstavka 19. člena in tretjega odstavka 62. člena tega zakona in za namen izvajanja 10. in 27. člena Direktive 2001/55/ES ministrstvo izmenjuje z državami članicami Evropske unije, državami pogodbenicami Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985 in Evropsko komisijo naslednje podatke o osebah z začasno zaščito:

1. osebno ime v latinici;
2. datum, kraj in državo rojstva;
3. državljanstvo;
4. spol;
5. razmerje mladoletne osebe z začasno zaščito do osebe, ki jo spremlja, oziroma navedba, da je oseba z začasno zaščito mladoletnik brez spremstva;
6. številko in vrsto dokumenta za ugotavljanje identitete;
7. državo priznanja začasne zaščite;
8. datum priznanja začasne zaščite;
9. vrsto zaščite;
10. EMŠO.

(2) Ministrstvo izmenjuje z državami članicami Evropske unije, državami pogodbenicami Konvencije o izvajanju schengenskega sporazuma z dne 14. junija 1985 in Evropsko komisijo podatke iz prejšnjega odstavka le v času trajanja začasne zaščite.

(3) Evidenca o izmenjanih podatkih vsebuje podatke iz prvega odstavka tega člena o osebah, glede katerih se izmenjajo podatki.

2. Zakon o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev

3. člen (predpisi Evropske unije)

S tem zakonom se v pravni red Republike Slovenije delno prenašajo naslednje direktive Evropske unije:

- (prenehala veljati);

- Direktiva Sveta 2001/55/ES z dne 20. julija 2001 o najnižjih standardih za dodelitev začasne zaščite v primeru množičnega prihoda razseljenih oseb in o ukrepih za uravnoteženje prizadevanj in posledic za države članice pri sprejemanju takšnih oseb (UL L št. 212 z dne 7. 8. 2001, str. 12);
- Direktiva Sveta 2003/86/ES z dne 22. septembra 2003 o pravici do združitve družine (UL L št. 251 z dne 3. 10. 2003, str. 12);
- Direktiva Sveta 2003/109/ES z dne 25. novembra 2003 o statusu državljanov tretjih držav, ki so rezidenti za daljši čas (UL L št. 16 z dne 23. 1. 2004, str. 44), zadnjič spremenjena z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2011/51/EU z dne 11. maja 2011 o spremembah Direktive Sveta 2003/109/ES, da se razširi njeno področje uporabe na upravičence do mednarodne zaščite (UL L št. 132 z dne 19. 5. 2011, str. 1);
- Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES z dne 29. aprila 2004 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ki spreminja Uredbo (EGS) št. 1612/68 in razveljavlja direktive 64/221/EGS, 68/360/EGS, 72/194/EGS, 73/148/EGS, 75/34/EGS, 75/35/EGS, 90/364/EGS, 90/365/EGS in 93/96/EGS (UL L št. 158 z dne 30. 4. 2004, str. 77);
- Direktiva Sveta 2004/81/ES z dne 29. aprila 2004 o dovoljenju za prebivanje, izdanem prebivalcem tretjih držav, ki so žrtve nedovoljene trgovine z ljudmi ali so bili predmet dejanj omogočanja nezakonitega priseljevanja, ki sodelujejo s pristojnimi organi (UL L št. 261 z dne 6. 8. 2004, str. 19);
- Direktiva (EU) 2016/801 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. maja 2016 o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav za namene raziskovanja, študija, opravljanja pripravništva, prostovoljskega dela, programov izmenjave učencev ali izobraževalnih projektov in dela varušek au pair (UL L št. 132 z dne 21. 5. 2016, str. 21);
- Direktiva (EU) 2021/1883 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. oktobra 2021 o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav za namen visokokvalificirane zaposlitve in razveljavitvi Direktive Sveta 2009/50/ES (UL L št. 382 z dne 28. 10. 2021, str. 1);
- Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2009/52/ES z dne 18. junija 2009 o minimalnih standardih glede sankcij in ukrepov zoper delodajalce nezakonito prebivajočih državljanov tretjih držav (UL L št. 168 z dne 30. 6. 2009, str. 24);
- Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2011/95/EU z dne 13. decembra 2011 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite (UL L št. 337 z dne 20. 12. 2011, str. 9);
- Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2011/98/EU z dne 13. decembra 2011 o enotnem postopku obravnavanja vloge za enotno dovoljenje za državljane tretjih držav za prebivanje in delo na ozemlju države članice ter o skupnem nizu pravic za delavce iz tretjih držav, ki zakonito prebivajo v državi članici (UL L št. 343, 23. 12. 2011, str. 1);
- Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2013/33/EU z dne 26. junija 2013 o standardih za sprejem prosilcev za mednarodno zaščito (UL L št. 180 z dne 29. 6. 2013, str. 96);
- Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2014/36/EU z dne 26. februarja 2014 o pogojih za vstop in bivanje državljanov tretjih držav zaradi zaposlitve sezonskih delavcev (UL L št. 94 z dne 28. 3. 2014, str. 375);
- Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2014/66/EU z dne 15. maja 2014 o pogojih za vstop in prebivanje državljanov tretjih držav v okviru premestitev znotraj podjetja (UL L št. 157 z dne 27. 5. 2014, str. 1).

6. člen

(prost dostop na trg dela)

(1) Pravica do prostega dostopa na trg dela pomeni, da se tujec v Republiki Sloveniji lahko zaposli, samozaposli ali opravlja delo brez soglasja k enotnemu dovoljenju ali modri karti EU ali brez dovoljenja za sezonsko delo.

(2) Pravico do prostega dostopa na trg dela ima:

1. tujec, ki v Republiki Sloveniji prebiva na podlagi dovoljenja za začasno prebivanje zaradi združitve družine s slovenskim državljanom;
2. tujec, ki v Republiki Sloveniji prebiva na podlagi dovoljenja za stalno prebivanje;
3. tujec, ki v Republiki Sloveniji prebiva na podlagi dovoljenja za začasno prebivanje za tujca slovenskega rodu;
4. tujec, ki v Republiki Sloveniji prebiva na podlagi dovoljenja za začasno prebivanje kot žrtev trgovine z ljudmi;
5. tujec, ki v Republiki Sloveniji prebiva na podlagi dovoljenja za začasno prebivanje kot žrtev nezakonitega zaposlovanja;
6. tujec, ki mu je v Republiki Sloveniji priznana pravica do mednarodne zaščite ter njegov družinski član, ki v Republiki Sloveniji prebiva na podlagi dovoljenja za prebivanje zaradi združitve družine;
7. tujec, ki mu je v Republiki Sloveniji priznan status osebe z začasno zaščito, kar dokazuje z izkaznico osebe z začasno zaščito;
8. tujec, čigar istovetnost je nesporno ugotovljena in ima v Republiki Sloveniji status prosilca za mednarodno zaščito, in sicer po treh mesecih od vložitve prošnje za mednarodno zaščito, če mu v tem času ni bila vročena odločitev pristojnega organa in te zamude ni mogoče pripisati tujcu. Izpolnjevanje navedenih pogojev tujec dokazuje s potrdilom ministrstva, pristojnega za notranje zadeve.

(3) Tujci iz prejšnjega odstavka imajo pravico do prostega dostopa na trg dela tudi v času, ko v Republiki Sloveniji prebivajo na podlagi potrdila o pravočasno vloženi prošnji za podaljšanje dovoljenja za prebivanje ali statusa.